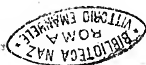

BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE
8
9 H A
17

BIBLIOTECA NAZ.
VITTORIO EMANUELE
ROMA

AVE GRATIA PLENA DNS TECV BENEDICTA TV IN MVLIERIB
VNDE HOC MIHI VT VENIAT MATER DOMINI MEI AD ME
TVLERVNT ILLVM IN IERVSALEM VT SISTERENT CVM DOMINO
POST TRIDVVM INVENERVT ILLVM IN TEMPLO SEDENTEM IN MEDIO DOCTORVM
Fuge in Ægyptum

R. P. PETRI

COTONI,

è Societate Iesu.

MEDITATIONES

DE

VITA & PASSIONE

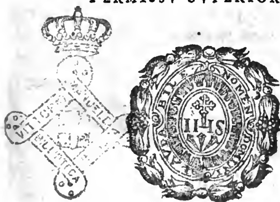
SALVATORIS NOSTRI

IESV CHRISTI,

Reginæ Galliarum iussu concinnatæ.

E Gallico sermone iam latinitati donatæ,
studio M. M.

PERMISSV SVPERIORVM.

COLONIÆ AGRIPPINÆ
Excudebat Petrus à Brachel.
ANNO M.D.C.XVII.

PRÆFATIO AD LECTORES.

Necessariũ est, tempestiuè exercitium illud in hac vita discere, quod in cœlis æternùm nobis practicandum erit, nimirum Deo primo principio nostro, & fini vltimo nos coniungere. Vnica huc perueniendi ratio est, orationi incumbere; circa quam tria lector consideret oportet. Primum, duos esse generaliter orationis modos, exteriorem vnum aut verbalem, alterum interiorem vel mentalem. Illa vel publica, vel priuata est. Publica quidem, quando aut ab omnibus, aut pro omnibus funditur: priuata, dum vel ab vno singillatim fit, vel loco priuato. Publica Ecclesiæ Catholicæ oratio, catholica etiam; id est vniuersali, in lingua peragenda, quò ab omnibus intelligatur. talis est Hebraica inter Iudæos, græca in Oriente, Latina in Occidente, quæ idiomata & linguæ in titulo Crucis consecratæ fuère. Vt verò non obstanti linguarum discrimine Ecclesia

ſemper vna eſſe intelligatur, vtitur etiam-num ipſa verbis Triſagion, Kyrie eleiſon, Oſanna, Amen, Sabaoth *Orationē priuatam aut particularem eâ quiſq; inſtituere linguâ poteſt, quæ pro deuotione & affectu illi propria maximè eſſe videbitur.*

Secundum, quadrupliciter orationem inſtitui, per contemplationem ſcilicet, meditationem, ſoliloquium & colloquium. Contemplatio inuenit non tamen quærens; meditatio quærit vt inueniat; ſoliloquium ſtupet, & admiratur, colloquium deſiderat & petit. In contemplatione Deus ad animam venit, in meditatione anima accedit ad Deum, in ſoliloquio ſecum ipſa loquitur, cum Deo in colloquio. Contemplatio vnit, meditatio illuminat; ſoliloquium & colloquium excitant. Contemplatio perfectorum eſt, alia tria tam incipientium, quàm proficientium ſunt.

Tertium, Meditationem quatuor fieri modis primò circa verba, ſecundò circa ſententias, tertiò circa veritates, quartò circa myſteria. Circa verba quidem, quando attentè ſingula excutiuntur: hoc meditari modò Dominicam licet orationem; ſalutationem Angelicam; Symbolum Apo-

ſtolo-

stolorum, & *omnia Redemptoris verba. Circa sententias verò, quando integra perpenditur periodus, vti illa Gersonis:* Omnis spiritus inordinatus suiipsius supplicium est; *eius rei inquirendo causas, ponderando effectus, examinando circumstantias, diuersas sententiæ huius significationes indagando, quid de illa sancti viri scripserint, quid quoad illam didicerimus, & experientia cognouerimus, in mentem reuocando, aliquem è singulis fructum colligendo. Circa veritates idem obseruandum, doctrinam scilicet, ac miracula Redemptoris, diuinas eius perfectiones, comminationes, promissa, peccati fœditatem, virtutum pulchritudinem, quatuor hominis nouissima, ac similes materias meditando; quo referentur duo, quæ imprimenda restant volumina: hæc mysteriorum vitæ, mortis, & passionis Saluatoris nostri meditationes continent. Hinc præponuntur puncta, è quibus fructus qui subijciuntur, colliguntur. Notet verò hic Lector oportet, ad benè meditanda mysteria, finem ad quem ea referuntur, & personas præsentes esse considerandas, illarum audienda verba, gestus obseruandos, intenta*

propositaque notanda, & è singulis aliquem pro luminis, quod Spiritui sancto communicare visum fuerit, magnitudine, fructũ eliciendum; quales essent, firmiter in animo statuere maiori Deum posthac dilectione amare, illi famulari constantius, de illo cogitare sæpius, in illius misericordia confidere, iustitiam revereri, bonitati gratias agere, maiestatem adorare, providentiam admirari, virtutem deprædicare, mundum contemnere, in propriæ miseriæ agnitionis abyssum descẽdere, peccatum execrari, vitam denique suam corrigere & emendare. Hæc enim nisi adsint in curiosam speculationem degenerat meditatio, quæ aridam, grauem, & sterilem animam relinquat: adeò vt sicut meditationis puncta intellectum spectant, ita fructus voluntatem.

Soliloquium verò & colloquium ad vtramque facultatem referuntur. illud fit, dum seipsam anima alloquitur, intellectûs & voluntatis functiones in se excitando: hoc easdem adhibet facultates, earumque functiones ad Deum conuertit. quod sextupliciter fit, per adorationem, exultationem, gratiarum actionem, oblationem, pe-

titio-

titionem, & protestationem: ut ad singularum harum meditationum finem pius Lector videre poterit; quin etiam distinctiùs in interiori animæ deuotæ occupatione, in qua rei huius praxis, tam in initio dicti Manualis, quàm circa medium in colloquio, quod de vita Redemptoris institutum est, exprimitur. Omnia porrò ad maiorem nominis sui gloriam, & animarum, quas sanguinis sui pretio & effusione redimere voluit, salutem diuina maiestas referat, rogo.

MEDITATIO I.

DE ANNVNTIATIONE B. VIRGINIS PVNCTVM I.

Vit Angelus, cui nomē Gabriel, missus à Deo in ciuitatē Galilææ, vocatā Nazareth ad Virginē desponsatam viro, cui nomē Ioseph, de domo Dauid, & nomen Virginis Maria. Ingressus autem ad eam Angelus ait: *Aue gratia plena, Dominus tecum, benedicta tu in mulieribus.*

II.

Virgo, hæc cum audisset, turbata est, & cogitabat, quænam esset ista salutatio. Angelus Virginem turbatam videns ait: *Ne timeas Maria, inuenisti enim gratiam apud Deum: Ecce concipies in vtero, & paries filium, & vocabis nomen eius Iesum, hic erit magnus, & filius Altissimi vocabitur, & dabit illi Dominus Deus sedem Dauid patris eius, & regnabit in domo Iacob in æternum, & regni eius non erit finis.*

III.

Dixit autem ad Angelum Virgo: Quomodo fiet istud, quoniam coniugi meo non cohabito? cui Angelus: Spiritus sanctus superueniet in te, & virtus altissimi tibi obumbrans viri defectum supplebit: vt, quod nascetur ex te, sanctum vocādum sit, & *Deifilius* nominandum. Et ecce Elisabeth cognata tua, & ipsa concepit filiū in senectute sua, & hic mensis est sextus illi quæ vocatur sterilis: non enim impossibile est apud Deum omne verbum. Assentiens tum Virgo dixit: *Ecce*

ancil-

ancilla Domini, fiat mihi secundùm verbum tuum.

FRVCTVS I

AH! Quãta Dei nostri benignitas est & bonitas, quòd assiduè de beneficijs conferẽdis cogitet in eos, à quibus ipse vicissim maleficijs afficitur. Terra omnis peccatis repleta erat, idololatriæ, homicidia, adulteria, rapinæ, blasphemiæ, & omne scelerum genus laxatis passim habenis in orbe dominabantur; in solo Iudææ angulo veri Dei numen adorabatur; & ecce Deus non de Iudæa duntaxat beanda, verùm de orbe vniuerso redimendo cogitat. Homines in id vnum incumbebant, vt vel malitia dœmonibus similes redderentur, vel concupiscentijs suis indulgendo bruta imitarentur: quãdo Deo in mentem venit opere complere quod ab omni æternitate decreuerat, vt nimirum homini se parem similemque redderet, humanitatemque nostram diuinitati suæ coniũgeret. Maiorinè vinci bonitate poterat malitia, maiori potentiâ fragilitas, maioriné sapientiâ ignorantia superari?

II.

Ad primam generis nostri matrem accessit Angelus malignus, illam ad malum impulsurus; ad secundam descendit bonus ac diuinus Angelus, vt ad bonum ipsam incitaret: illa serpenti annuendo, facta est mater morientium; hæc cœlesti paranympho assentiendo, est viuentium cõstituta: illa ruinæ nostrę fuit occasio, Adam verò

causa; hæc salutis nostræ occasio fuit, carissimus autem filius eius ipsa causa. Arboris fructũ gustando se simul & posteros omnes Adam in exitium pertraxit, per Eucharistiam, & crucem suam Virginis huius filius nos restaurauit ac redemit. Periit & in exitium ruit Adam, cũ fieri dicique Deo similis voluit; filius Virginis nos saluos fecit, cùm nobis similis factus est: Enæ coniux scire cum vellet, quid esset malum culpæ, grauibus, non pœnis subiecit; MARIAE filius, grauibus se subiiciens pœnis, à maximis grauissimisque culpis nos liberauit. Tum scilicet Deus ironicè dixit: *Ecce Adam quasi vnus ex nobis factus est*; nos autem verè nũc dicimus, Ecce Emanuel, Nobiscum Deus; ecce Deus velut vnus è nobis, vnam si demas ignorantiam & peccatum.

III.

LEGATI huius nomen Gabriel est, quasi dixeris *Fortitudo Dei*, ad designandam primò Domini mittentis, deinde Incarnandi, tertiò operum quæ in terra agens facturus erat, quartò ministrorum, quos ad constituendam, dilatandam, & conseruandam Ecclesiam suam, electurus erat fortitudinem ac potentiam, quintò, vt hinc discamus, nonnisi fortes, & in seipsos vim exercentes, ad regnum cœleste peruenire; denique quò quis diuinam faciat voluntatem, robore illum ac fortitudine opus habere. Quin & inter septem spiritus sancti dona virtus est, quæ hoc di-

Matth. 11:12.

catur.

catur nomine; & Cardinalium virtutum vna, est fortitudo.

IV.

LEGATIO ad puellam fit mundo quidem pauperem, apud Deum autem opulentam; terræ ignotam, cœlo notissimam, apud homines neglectam, summè ab Angelis cultam; fabro quidem nuptam lignario, at cuius filius terram molitus erat, & cœlos fabricatus.

V.

Locus ad quem lætum hoc nuntium defertur, non fuit antiqua illa Babylon, non celebris Hierosolyma, non doctæ Athenæ, non prudens Sparta, nō bellaces Thebæ, non superba Carthago, non deniq; potens ac triumphatrix Roma; at ignobile oppidulum, adeò quidem obscurum, vix vt crederetur vulgo, boni quidquā à Nazareth esse posse. vt hinc mundo manifestum fieret, non tantum cœlos à terra distare, quantum viæ Domini, teste ISAIA, à viis & consilijs hominum, & coram diuinæ maiestatis oculis, non aliam existimari potentiam, quàm humilitatem, puritatem, charitatem, & vitæ sanctimoniam. Ioan. 1. 46. Isai. 55. 9.

VI.

FORMAVIT sibi Angelus ex aere formam ac figuram hominis elegantissimam: modestia-

ſtia porrò eius, reuerentia,grauitas, & exterior agēdi ratio ac geſtus ſatis declarabāt, Angelū eſſe,qui corpus hoc nō velut formam informantē, ſed aſsiſtentem, & concomitantem dumtaxat haberet; vt hinc ita geſtus, & mores externos diſcamus componere,nihil vt in veſtibus, vultu,& nobis ipſis appareat,quod non honeſtatem, & ſanctitatem reſpiret. Cùm verò Virginē non eo quo mundus ſolet modo,ſed iis quæ Deus ori eius indidit verbis ſalutauit, omne nos vanarum laudum, aſſentationum, adulationum, amplificationū genus fugere docuit, vtpote quibus plerumq; mendacia permiſta ſunt & intexta.

VII.

Virginem ſalutans,non ait:Saluet te De⁹, Maria, vel ſalue Maria. Sed: *Aue gratia plena.* vt duo hinc documenta nobis depromamus: primū, nullum hoc in mundo titulum digniorem, nullum nomen aut cognomen illuſtrius nobis poſſe obtingere, quàm eſſe dilectos Deo, & in eius gratia conſtitutos: alterum, quòd,ſicut filij quem conceptura erat, cognomen aliquando futurum erat, EMANVEL, id eſt *nobiſcum Deus*, ita & eius, per excellentiam, eſſet, *Dominus tecū.* Hic item conſiderandum, è nouem illis, quibus in ſuis creaturis eſſe, cogitari modis poteſt Deus, per eſſentiam nempè, præſentiam, potentiam, prouidētia,gratiā inhærentem,& gratis datā, iuſtitiā,gloriam, & vnionem perſonalē; Virginē hanc pleroſq; habuiſſe, & oēs quidē eminenter. Erat ſiquidē in illa Deus per eſſentiam, vtpote qui Eſſe eius intima repleret. Secūdò per præſentiam il-

tiam illā intuendo, illique perpetuo asſiſtendo. Tertiò, per potentiam, in ipſa, & cum ipſa operando (porrò tribus hiſce modis in omnibus Deum eſſe rebus conſtat.) Quartò, per prouidentiam, qua omnia terræ animalia curat, & maiorē etiam quàm qua curat omnia ſimul. Quintò, per gratiam gratuitam virginitatem inſigni prodigio in illa maternitati coniungendo. Sextò, per gratiam tum inhabitantem, tum infuſam, magis quàm in omnibus Angelis & hominibus, vel ſingillatim, vel ſimul conſideratis. Adeò vt plenitudo eius eſſet, non velut fontis cuiuſdam, qualis S. Stephani fuit; non velut torrentis, qualis Apoſtolorum; ſed oceani cuiuſdam, aggeres & repagula euertentis & transſtagnantis.

VIII.

Ceterum ex quo Verbum in viſceribus eius Incarnatum fuit, inaudita & ſingulari quadam in Deo ipſa, & in ipſa Deus fuit ratione, quam *identitatem naturæ* dicere poſſemus; cum corpus à Spiritu ſancto efformatum, ex eius carne, oſſibus, ſanguine, & puriſsima ſubſtantia compactum fuerit, & ita verbo perſonaliter vnitum. Adeò vt, teſte Auguſtino, Verbi caro, eſſet, ſit, & in perpetuum ſanctiſsima Mariæ caro ſit futura. *Inter ſer. Auguſt. ſer de Aſſump.* Notandum quoque, non dixiſſe Angelum, Dominus eſt tecum, vel fuit tecum, vel erit tecum, ſed abſolutè, *Dominus tecum*; vt hinc euidens fieret, ſemper illum ſingulari quadam ratione cū ipſa fuiſſe, eſſe, & fore.

IX.

Addidit diuinitatis Interpres, illā *in mulieri-*

bus esse benedictam; non modò quòd sine peccato originali, & vel leuissima etiam actuali macula concepta esset, & sine vllo virginitatis & pudicitiæ detrimento ac damno FILIVM concepisset; verùm inprimis, quod ad tam sublimem matris esset dignitatem euehenda; vt si quis digniorem eminentioremque, quàm ipsius erat, maternitatem excogitare vellet, digniorem etiam, illustriorem, excellentioremque filio eius filium mente is fingat oporteret. Proinde cum Diuo Thoma inferendum est, quod quemadmodum condi excellentior homo non posset eo qui Deus est, neu maioris efficaciæ dari accidens quàm ipsum lumen gloriæ, (eò quòd Beati intellectum ad Deum facie ad faciem conspiciendum habilem reddat:) ita nec sublimior eminentiorque fingi mater queat, quàm quæ mater Dei. Vnde sequitur etiam eius hoc in sensu qualitatem infinitam esse, cultumque, qui Deo quidem inferior, Sanctis verò simul omnibus superior sit, illi quam maximè conuenire.

X.

Hinc illam vniuersalis omnium nostrûm mater sancta Ecclesia, Spiritu sancto excitata, præ omnibus rebus benedicit & colit; multa hac ob causam festa per annum illi celebrat, & singulis penè mensibus vnum, & in nonnullis duo aut tria. singulis quoque hebdomadis diem Sabbathinum illi dedicat, & ipsum Ecclesiasticum Officium & augustissimum Missæ sacri-

sacrificium in eius honorem tunc recitat. Quin & singulis diebus proprium illius instituit officium concessis id recitanti indulgētiis.

Adhæc, singulis horis Ecclesiasticis salutatio Angelica præmittitur; vt taceam Concionatores ipsam salutare & inuocare solitos, priusquam ad dicendum se componant; ad finem quoque horarum aliqua semper antiphona aut oratio in eius honorem legitur: manè, meridie, ac vespere per vniuersas orbis Christiani Ecclesias, signum campana datur, ad ter eam salutandam. Approbauit eadem vsum Rosarij, in quo tot Deiparæ salutationes decurruntur, quot psalterium psalmos continet, centum scilicet ac quinquaginta; quin & ipsum coronarum, è sexaginta tribus salutationibus contextarum, quibus annorum, quos hoc in mundo ipsa vixit, numerus denotatur.

HVNC item ad finem instituit Congregationes, Sodalitates, & Religiones, DEO usque cultui singillatim dedicatas, concessis extraordinariis tam in genere, quàm particulari gratiis, indulgentiis, & fauoribus, roque in sexu iis qui eius se cultui addint.

Illius in memoriam templa, sacella, altaque plurima consecrat, & vix vlla est in ristiano orbe prouincia, quin locum haat, in quo singulari quodam cultu DEIPARA colatur & compelletur, & in REDEMPTOR veris miraculis firmet & natum se ac gratum habere honorem

honorem ostendat, qui sanctissimæ eius matri impenditur; quibus omnibus contradicere nemo potest, cum quidquid in ipsa colimus & veneramur, ab ipso illi collatum & concessum sit. Omnia siquidem ab ipso descendunt, omniaque ad ipsum referuntur, quin & ipse longè & incomparabiliter amplius illam exornauit, quã eam nos honorare possimus.

XI.

Cùm Virgo ad Angeli salutationem turbatur, trium eximiarum virtutum nobis exempla dedit. Primò castitatis, cùm turbatur, conspecto (vt Ambrosius obseruat) in cubiculo, in quo sola agebat, viro: virginum quippe modestarum & honestarum est, ad minimum viri verbum imo conspectum erubescere: quin & virorum castorum est, Iobi exemplo, oculos declinare, ne fortè interiorem mentis castimoniam sequior vlla cogitatio commaculet. Secundò, suam patefecit humilitatem, tam sublimium in se laudum, ac præconiorum fundamentum causamque minimè agnoscens; atque hæc illam cogitatio magis hauddubiè turbauit, quàm repentinus viri conspectus. Prudentia verò eius eluxit, dũ Angelo nonnisi humili corporis gestu, & excitatâ verecundiâ respondit, illius verba ponderando, examinando, neu temerè præcipitanterque respondendo, sed tacendo, donec Legatus, qualis & vnde esset, pluribus declarasset. Vt hinc discamus præconia omnia in nos prolata suspecta habere, in loquendo parci esse, & in respondendo, oblata nimirum occasione, cauti & prudentes, memores, longè esse silere faciliùs, quàm semper aptè conuenienterq; respondere.

XII. Tur-

XII.

Turbētur, angantur, & discrutientur melancholiā inimici Dei: modò ipse nobiscum sit, & ios in eius gratia, nihil est, quod metuamus. ᵕnicum peccatum mortale est, quod vero summoque nos priuare queat bono, quo amisso nihil est quod amittamus amplius. filij & filiæ sæculi huius summam in Regum ac Principum uorum beneuolentia felicitatem statuunt; hinc amque summos sibi honores, dignitates, opes uam abundantisimè in se deriuandas spondēt. t quas Spiritus sanctus edocet animæ, felices im demum se arbitrantur, vbi in gratia Dei ierint; si loquantur, si quid cogitent, de illa ɔgitant & loquuntur; si quid optent, illam cō:ruare desiderant; si quid metuant, illam ne aittant, verentur, certisimi illos qui à Deo diguntur, tũ cũ naturale non esset, nec impotenamaliquam includeret, sequitur morale & vointarium fuisse, & quidem Iosepho annuente ɔntractum; coniugi quippè licitum erat vxos votum irritare. Continentia hæc voluntaria ırsum duplex erat, primò ad tempus duntaxat, ıò scilicet liberiùs maiorique commoditate otioni vacaret, quam pòst & Corinthiis suasit Aɔstolus; secundò, perpetua, sine vlla eius iningendæ aut violandæ voluntate & spe: & hāc irgo, Iosepho conscio & annuente, nouerat, vt verbis eius liquidò colligi potest; proinde laùs ab Angelo declarari illud sibi petiit, quoodo istud fieret, percontata.

Eius ergo exemplo, ceteris in rebus beniius, affabilis, humanus esse discam, prout contio & qualitas mea exigit: verùm in iis quibus

castitas & puritas violari posſit, ſeueritatem rigoremque inſignem proferre.

Rurſum, Virginis exemplo, maturè examinabo, quo ſpiritu erga opera mea ferar, ne fortè maligno ſpiritu, qui ſe in Angelum lucis transfigurarit, ſuadente agar. E verbo autem *obumbrabit*, quo cœleſtis ille legatus vſus eſt, eruam, nũquam ad nos ſpiritum ſanctum venire, quin vmbram aliquam inducat, concupiſcentiarum noſtrarum ardorem temperet, donumque augeat continentiæ, vti & Virgini adauxit eo ipſo inſtanti quo verbum Patris vtero ipſa concepit.

2. Cor. 1.

XV.

In exemplũ Eliſabetham Angelus produxit, quæ in ſenectute filium conceperat: quod mihi permagnæ conſolationi futurum, ſperaboq; etſi toto vitæ tempore in bonis operibus ſterilis fuerim, tandem ſęcundùm me fieri poſſe, modò Ioannem, id eſt *gratiam* concipiã. Ex eo verò quod Deipara, cognata eius, filium pepererit, qui omnes filios Adã ac filias Euæ dignitate ſuperabat, iterum diſco omnes, quotquot vtroque in ſexu, ex Ieſu Chriſti amore & ſanctiſsimæ matris eius exemplo virginitatem ſeruant, & voto ad eam ſe obligant, diuinâ prouidentia permittente, ſpirituales filios qui potiores & longo interuallo carnalibus omnibus, quos generare potuiſſent, digniores futuri, concepturos.

XVI.

Denique quod Virginis aſſenſum, ad fundamentale redemptionis meæ myſterium peragendum

dũ Deus antè habere voluerit, triplici mihi documẽto est; primò nãq; hinc disco, nullã esse gratiã etiã efficacissimam, ad quam recipiendam liberi nostri arbitrij opus nõ sit assensu; quod sanè singulare Dei beneficium est & honor non minimus, quod nos operibus suis cooperari, & quodammodo socios suos velit esse. Secundò, quãtum Virgini Deiparæ debeam, cum ad primarium redemptionis meæ opus perficiendum, eius assensum Deus antè petierit, & ipsa vnico FIAT essentialiter ad opus lõgè digniùs, quàm ipsũ FIAT, quo prima mũdi creatio peracta est, aliquid contribuerit. Denique in, quo & concludam, quod sicut per illam ad me Deus venire dignatus est, ita per illam ad Dominum, & saluatorem meum accedere me oporteat.

COLLOQVIVM.

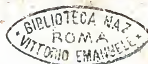
VTinam mihi hic, Domine, ea esset intelligentia & sapientia, quam decretorum & cõsiliorum tuorum nuntius habebat, quò tam amabilis & ineffabilis mysterij mirabilia comprehendam: Intelligerem scilicet eius, à quo missus est dignitatem & magnitudinem; & eius ad quam missus excellentiam; filij quem concepit sublimitatem, & missi perfectiones, & profundissimum legationis vniuersæ finem & intentionem: admirarer quomodo tu, qui ambulas super pennas ventorum, qui tribus digitis terræ molem appendis, qui sæuientis amoris fluctibus imperas; ante quem cœli columnæ contremiscunt, & altissimi SERAPHINORVM

nonnisi muscæ sunt, rei tamen adeò vilis & abiectissimæ, hominis inquam, memor sis, & cum eo opus minimè habeas, de eius tamen salute tam anxiè labores; inprimis cum fuerit semper, & modò sit, & futurus deinceps sit adeò ingratus, perfidus, & degener, qualem ipsum quotidie experiris; huic me bonitatis oceano immergerē, eoque me abluerem, in hanc me amoris fornacē coniicerem, ac purificarem, meque piè admirationis & stuporis magnitudine exspirans, viuificarem.

Reuererer & admirarer item perfectiones eius, quæ iam tum cœlum quoddam cryſtallinum puritate, empyreum claritate, & omnigena virtute paradisus quidam terrestris, & verus surculus & arbustum erat tua plantatum & cultum dextera, quòd vitę fructum aliquando proferret. scirem quomodo eo ipso momento, quo ad Angeli verba assensit, creata sit anima illa cæterarum præstantissima, Angelorum simul & hominum omniū regina, cęli terræq; dominatrix. Penetrarem quoque gratiarum actiones quas tibi reddebat, se è nihilitatis abysso momento ad supremam omnium dignitatem euectam cernens. Offerrem tibi sacrificium illud acceptissimum, quo seipsa tibi ad redemptionis meæ opus perficiendum obtulit. offerrem tibi singularem illam quam mei habebat memoriam, se ipsam pro me offerens, teque pro me nominatim & singillatim deprecans, non secus ac si solus in mundo extitissem. Conciperem id odium quod & ipsa concepit aduersus communem hostem nostrum, peccatum inquam. Amarem, quidquid eo ipso instanti illius affectionis circumferentiam subijt

bijt. Agerē tibi, pro gloriæ accidentariæ, quā magnus ille Archangelus, vnus de primorum militiæ tuæ Principum numero, per legationem suā accepit, augmento gratias. Exultarem quoque & cum reliquis intelligentiis beatis ac spiritib. Angelicis plauderē, vbi legationis suæ seriē & successum illis exposuit. Narrarem ignaris, & terræ cœlorum omnium stuporem & admirationē significarem, dum in claustri virginei ambitu sublimitatem depressam, latitudinem contractā, longitudinem angustiatam & abbreuiatam quodammodo conspexêre. Quin & cum vniuerso sine cœlesti in stuporem raperer, nouem mensium spatio fœmineo vtero videns concludi illum, qui est super omnia, non tamen exclusus; & in omnibus, non tamen inclusus. Vnà cum Psalmographo exclamarem: *Domine quis similis tibi*, tam in potentiæ quàm bonitatis mirabilibus? Téne ergo, qui Dei es filius, etiam hominis esse filium oportebat? Téne qui sapientia es patris, ignorantiæ humanæ vacuum implere? téne qui potentiæ verbo sustines & contines omnia, fragilitatis nostræ ruinas reparare? an non id alius quispiam de sancto sacroque consistorio tuo potiùs præstitisset? *Psal. 34. 10.*

Et quoniam primus Adam te terra terrenus, intolerabili quadam superbiâ, diuinitatis tuæ attributa ac proprietates sibi affectarat, voluisti, ô animarum nostrarum Reparator nostras tibi circumdare, tuas tamen non exuendo. Eras proinde mortalis simul & immortalis, passibilis & impassibilis, visibilis & inuisibilis, æternus & temporalis, Dominus & seruus, creator & creatura. Quis dignè debiteque pro his omnibus te agno-

ſcat,& gratias agat? nemo alius ſanè, quàm is & illa, per quem & in qua hæc mirabilia contigerunt. Tibi ergo denuò cum vniuerſa Eccleſia militante & triumphante offero exſtaſes, & mirabiles intellectus & voluntatis cariſsimi filij tui, & ſanctiſsimæ eius matris raptus, illorum adorationes,laudes,gratiarum actiones,oblationes, ſupplicationes,& ceteros incomparabiles,& diuinos animarum illorum affectus; teque Pater miſericordiæ per eſſentialem quo filium hunc complecteris amorem obſecro, mihi vt cõcedas, quòd quemadmodum ſuos eius merita in omnia ſacrificia & bona opera,quæ tam in lege ſcripta, quàm naturæ, multis licet ſæculis antè lapſis, facta ſunt, habuêre influxus, ita & eos modò in omnes miſeræ & ærumnoſæ vitæ meæ actiones, paſsiones & intentiones habeant. Cùm ergo filium tuum in fratrem, eiuſq; matrem ſanctiſsimã in matrem habeam, quid ni hoc à te ſperem Pater clementiſsime? fieri ſi poteſt, nulla mihi vt tecum ſit affinitas, nulla ad te relatio, nulla conſanguinitas,noli me reſpicere, at ſi & filij tui & matris eius ſim, & ipſe & ipſa tui ſunt;& vbi mater vbera, vbi natus vulnera;quæ poterit eſſe repulſa? Si verò horũ neutrũ reiicias,méne reiicies? Recodita mihi manebit hæc ſpes in ſinu meo, & velut anchora, qua animæ nauis inter turbulẽtos mortalis & miſerabilis vitæ huius fluctus, procellas,& tempeſtates ſolidetur; donec tandẽ è gratiæ littore ſoluentes,per miſericordiam Patris, per merita filij, per matris ſuffragia,ad felicem & optatum beatitudinis portum enauigemus & perueniamus.

MEDITATIO II.

DE PROFECTIONE QVAM per montana Iudaeæ, incarnatum Verbum, vtero matris Elisabetham cognatam suam visitantis, conclusum instituit.

PVNCTVM I.

Eternum Patris Verbum, cùm sanctissimæ matris suæ visceribus adhuc contineretur, ardentissimo hominum saluandorum actum desiderio, confestim in puerum, qui ius esse præcursor debebat, quique iam sex menbus in vtero Elisabethæ conceptus erat, oculos oniecit: vidésque illum originali labe infectum sse, illius misertum est, hac illum miseria eduere decreuit, eumque sanctificando officij Reemptoris possessionem adire. Hanc ob causam natri suæ quàm efficacissime inspirauit, vt festiánter cognatam suam inuiseret.

II.

Exurgens Maria, abiit cum festinatione in iontana Iudææ internæ inspirationi non secus bediens, quam aliùs quispiam præcepto expreso. In Zachariæ domum vt intrauit, ipsa, vtpote umilior, prima cognatam salutat, & Verbū incarnatum matris suæ verba, velut mirabiliū quæ n filio & matre operabatur instrumētū accepit, uæ pphetiæ quodā incitata spiritu exclamabat: *Vnde hoc mihi, vt veniat mater Domini mei ad me?*

Ecce enim vt facta est vox salutationis tuæ in auribus meis, exultauit in gaudio infans in vtero meo: & beata quæ credidisti, quoniam perficientur ea quæ dicta sunt tibi à Domino.

III.

Virgo verò extemplò in mentis extasin rapta, & rarò prophetiæ dono donata, canticum illud quod maximo eius honore in Ecclesia hactenus recitatum est, & deinceps recitabitur, composuit

Magnificat anima mea Dominum.

Et exultauit spiritus meus in Deo salutari meo.

Quia respexit humilitatem ancillæ suæ: ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.

Quia fecit mihi magna qui potens est: & sanctũ nomen eius.

Et misericordia eius à progenie in progenies: timentibus eum

Fecit potentiam in brachio suo: dispersit superbos mente cordis sui

Deposuit potentes de sede: & exaltauit humiles.

Esurientes impleuit bonis, & diuites dimisit inanes.

Suscepit Israel puerum suum, recordatus misericordiæ suæ.

Sicut locutus est ad Patres nostros, Abraham & semini eius in sæcula.

FRVCTVS.

IAm inde à primo quo Domini anima creata fuit momento ad ipsum vsque, quo corpore egressa est, Redemptoris functiones & partes numquam exercere desijt, ne vno quidem momen-

omento otiosa: hinc matrem suam impulit, vt um festinatione per montana Iudææ abiret, quo ræcursorē suum à peccato originali liberaret. Hinc colligam, quanto dolori sit Domino, vbi lectos suos in crimen aliquod incidere videt, & uantopere de iis quamprimum ad pœnitentiam educendis, ipsisque delicto educendis laboret. anxius sit. Hanc ob causam hoc apud prophe- am sibi nomen indit: *Velociter spolia detrahe, ci- o prædare.* *Isa. 8.2.*

II.

Sanctificare Dominus Baptistam suum futurū oterat, Nazaretho non egrediendo, nec matrem am defatigationi huic, quam è longinquo hoc er montana itinere contraxit, exponendo.

Sed quinque ob causas ita fieri expediens fuit. rimò vt suam charitatem & humilitatem ma- s hoc pacto ostēderet, cū ipse qui è cęlo in terrā escenderat, de Galilæa in Iudæam abit, & Do- inus seruum, ouem pastor, ægrum medicus a- t. Secundò, vt Sanctissima mater boni huius o- eris particeps esset, ipsa dum vt instrumento v- tur ad primam quam in mundo sanctificationē erabatur, peragendam, quæ antè in eius In- rnationis erat instrumentum selecta. Tertiò, nos doceret, Spiritum sanctum dum animam iquam ingreditur, virtutū exercitia inspirare, hæc verum eius præsentiæ argumentum ac si- um esse, modò actionem, modò ad contem- ationem excitantis. Quartò, vt sancta eius ma- r præsens adesset & interesset mirabilibus quæ præcursoris sui erant natiuitate peruentura. uintò, vt ipsa corā cognatæ exemplo disceret, uo filium quem vtero adhuc gestabat, in cuius

compoſitura, faſciis inuolutura, lactatura & circumciſura eſſet modo.

III.

E prompta Mariæ Virginis feſtinatione & diligentia diſco, gratiam tarditatis omnis & otij eſſe inimicam, ac Spiritum ſanctum ſatis dignū & potentem Dominum eſſe, qui dum loquitur, auſcultari mereatur. Videor illam rara quadam modeſtia incedentem cernere, non curioſè viatoribus inſpectandis diſtractam; ſi qui in illam oculos coniiciunt, ad pietatem eos concitari, cor quoque puero quem vtero geſtabat affixū eſſe; familiariter illam cum eodem toto itinere colloqui; cuius reſponſionibus dum ſedulo auſcultat, nullum itineris laborem, non paupertatem, non denique rerum neceſſariarum ſenſiſſe egentiam ac penuriam. Quis verò illam inſtar ruſticæ cuiuſdam inſtructam, ſolam & incomitatam iter inſtituētem videns, dixiſſet: Ecce mater Dei, ecce regina Angelorum, ecce terræ, cœlorūq; dominatrix. Quàm ergo in fidei & bonorum operum rebus nos interdum aliud oportet credere quàm ſenſus exterius videant, aut intelligant? & meminiſſe, Mariam incedentem, verum fuiſſe lectulum Salomonis, qui mouebatur, mirabili compactum artificio, vt huc illucque transferri poſſet. columnæ argenteę eius erant virtutes; reclinatorium aureum contemplatio; aſcenſus purpureus, eius humilitas & patentia; medium verò cor erat charitate conſtratum. Hæc omnia illi donata propter filias Sion, animas inquam electorum.

IV.

Videns porrò Mariam organum eſſe & inſtrumentum

mentum,per quod spiritus sancti dona in Zachariæ domũ influunt, certò mihi persuadebo, iustificationem meam,& quam omnibus consanguineis tam spiritualibus & temporalibus desidero & opto, benedictionem spirituali eius adminiculo & ope nobis contingere debere. Dum item paruulum illum,& magnum gigantem, sola præsentia sua futurum Baptistam suum à peccato originali abluere, gratia sua iustificare, spiritu sancto replere, vsum rationis illi accelerare, prophetam suum constituere, incarnationis mysterii lumen ac notitiam illi dare, gaudio illum & quidem ad primum realis præsentiæ eius momẽtum implere considero, certissimò mihi persuadeo, me, si ad sacram me communionem disposuero, & Ioannes, qui interpretatur gratia, mecũ sit, dona his similia si non gratuita (quod parum refert) saltem iustificantia, quæque Deo indies gratiorem me facient habiturum, memor sententiæ illius Ecclesiastici, fili mi *confide in Deo: facilè enim est in oculis Dei subitò honestare pauperem.* ī præsertim festinare velit illa, à qua preciosissimũ in hoc sacramento memoriale accepimus, & precibus suis efficere, vt ad maturitatem illi peruenia͂t fructus, quos in animabus nostris spiritus sanctus fidei surculo inseuerit.

V.

Miratur Elizabeth videns matrem Domini sui d se accedere, & sancto quodam enthusiasmo ata exclamat: *Vnde hoc mihi vt veniat mater Domini mei ad me?* & ipse frigidus & aridus erô, uando idem in Venerabili Sacramento Domius ad me venerit? Elementorum & accidentim exteriorum hic velamen, claustro quo

in

in matre arctabatur, respondebat: hoc tamen discrimine, quòd in Ven. Sacramento immortalis sit & impassibilis, resurrectionis dote comitatus. Cum itaque ad meipse in persona veniat, & non in domum aliquam, sed in me ipsum ingrediatur, idque non semel sed sæpius, sterilisne & infrugifer manebo?

VI.

Trimestri apud cognatam suam Deipara egit, à Martij scilicet fine, ad vsque postridie Kal. Iulij, id est ad vsque natiuitatis S. Ioannis baptistæ octauam, quo ipse die & circumcisus est, & hodie Visitationis huius festum celebrat Ecclesia, in termino completo illud accipiens: quando scilicet Deipara percepit & cognouit quidquid illã scire & propter fœtũ, quẽ vtero gestabat, intererat facere. Hic notabo totidẽ arcã fœderis
2.Reg.6. mensibus in domo Obededom mansisse, vt in secundo Regum libro scribitur: inde verò inferã, si toto illo tempore Obededom & eius domestici tot benedictionibus completi sint, vt sancta quadam æmulatione actus Dauid illam in domum suam adducere voluerit, multo maiores benedictiones in Zachariam, Elisabetham, & vniuersam familiam, ad præsentiam Virginis descendisse: cùm verò ad primum eius ingressum tam insignis secutus sit effectus, toto illum trimestri mirabiliter adauctum esse sit verosimile. Et sanè erat ipsa veri arca fęderis, ex incomputibili ligno Sethim propter Virginitatẽ suam compacta, in qua verum diuinitatis manna, omnis disciplinæ virga, & exacta tabularum legis ob-

ser-

seruantia requiescebat. Beata porrò anima illa quæ areæ huic per singularem quandam deuotionem receptaculum fieri merebitur.

COLLOQVIVM.

HOc, sanctissima virgo, cœli terræque amor & delicium, die, publicatus primū & diuulgatus fuit maximus honoris titulus, & gloriosissimum omniū quæ habitura es aliquando, elogium quod est mater Dei. Hoc tuis primùm auribus insonuit, idque sanctæ cognatæ tuæ ad salutationē, & congratulationē vocis tuæ, quæ ad intima vsque viscera eius penetrauit, respondentis ore: Gratum tibi porrò ô sancta sanctarum, filij mater, filia patris, & spiritus sancti sponsa, sit, quod ad te cogitationem, & vocis meæ sonum sustollam; quò te non modò Archangeli & Elisabethæ affectu veneratione que salutem, sed Domini eiusdem, quem tu ipsa filium, & qui te vicissim matrem compellabat. Quam tibi vocem & verbum toties offero & repræsento, quoties amabilissimum & suauissimum cor tuum eodem tenerè commotum fuit. Dein tua decachordum cantici tui psalterium venia tangat, teque præsente versiculos eius percurram te obsecrans, vt animæ meæ diuini illi affectus, sensus, motus, quibus verba tua animabātur, inserantur.

In primo versu doces me sublime de Deo cogitare, magnificè loqui de eius magnitudine, dona eius efferre, bonitatem, misericordiam, sapientiam, charitatem, simul, & incomparabilem monarchię eius eminentiam palam facere, idque non tam exterioribus quàm interioribus ver- *magnificat anima mea Dominū.*

bis

bis, quæ simul omnes animæ facultates certatim animent & viuificent.

Non dicis, *Magnificauit*, vel *magnificabit anima mea Dominum*, sed *magnificat*, vt primarium officium tuum, & gratissimum exercitium ostẽderes fuisse, magnificare Dominum in terra agẽdo quod in cœlis agunt Angeli. Per hanc te prærogatinã, obsecro, mihi gratiam vt præstes, sæpè vt faciam, quod ipsa facis assiduò, atq; dũ filium tuum orabo & laudabo, id toto corde, toto corpore, tota intentione & attentione, mente tota & ore fiat. Da mihi, creaturarum omnium humillima & maxima, mundi vt mihi laudes desipiant, vtque inter magnificentias sæculares constituta, anima mea vnà cum tua, Dominum suum semper magnificet.

Miseri filij Adam, & paupérculæ filiæ Euæ, suas in honoribus, voluptatibus & cõmodis delicias statuunt. At tu noli, obsecro, pati, vt anima mea ita fascinata sit, itaque erret; sed da vt gaudium meum & exultatio in illo tota sit, qui tuũ erat totum, vt si quid mihi placeat vel displiceat, id in ipso & propter ipsum placeat, aut displiceat, id sit quod me ad ipsum conducat, vel ab ipso abducat. Et quoniam exultabas nõ tam quia mater Dei facta eras, quàm quod sanctam eius voluntatem faceres; mox ipsa subnectis, spiritum tuum exultare, non in maternitate, ob quã beatam te dicebat Elisabeth, sed in Deo salutari tuo; cui esse vel non esse verbi matrem, pro eius beneplacito perinde erat, id est, non tam donum quàm donatorẽ reuerebaris, non tam propriũ quam quę Dei erãt quærebas, amor proprius nullũ in te habuit locũ, & interiora, tua purũ ac perpe-

Et exultauit spiritus meus in Deo salutari meo.

perpetuũ holocaustum in odorem summę suauitatis Deo fuerunt. Quis mihi spiritum adeò purũ ac purgatũ dabit? quis penitos amoris proprij & philauciæ recessus à me amouebit? quis dabit, vt ad minimas ac tenuissimas fibras vsque is ab anima mea euellatur? Habeo, sanctissima mater, animam amore proprio transfixã, oẽs eodem actiones meæ cõditæ sunt, quin nec ab eo liberæ sunt intentiones; nam in omnibus propè me ipsum quæro, & vix aliquid in meo est sacrificio, quod mundum ac purum sit. Respice me igitur, immaculata DEI, & ab hoc homine iniquo & doloso erue me; fac vt is moriatur, vtque eius loco nouus Adam, qui est secundùm Iesum Christum filium tuum, in me viuat. Et quoniam potissima hominum pars Creatoris loco, creaturam colit, & dona respicit non donantẽ, quodque lõgè intolerabilius, bona data ad ipsum oppugnandum cõuertit, ingenio, mẽte, corpore, honore, facultatib. pulchritudine, sanitate, diuitiis vigore, valore, animo deniq; omni eo, quod à liberali filij tui manu recepit, abutens, & omni ad hæc illum momento & assiduè offendit; fac obsecro, Virgo sanctissima, hoc ne in posterum contingat, hoc vt monstrum & prodigium mũdo eliminetur, monstrum inquam horrendum, & execrabile; vt scilicet ex iis ipsis bonis, quæ in nos De⁹ cõtulit eius offendendi occasionẽ trahamus; ob quæ tamen non modò illum amare, sed & toto vitæ tempore illi seruire & colere debeꝛemus. Si verò in nobis nulla sequatur emẽdatio satius hauddubiè fuerit, sancta mater, nullũ nos ampli⁹ ab eo beneficiũ accipere quin & ea ipsa, quę dedit, quibusq; adeò nequiter, cœli terræq; scandalo abutimur, amittere. At si humilitatẽ &

veram nostri nihili cognitionem haberemus, de qua immediatè post in cantico tuo loqueris, quã nobis facilè foret, veritatem vanitati præponere, nec oculis nostris principium, è quo formati sumus, ipsum inquam nihilum nostrum excidere permittere? Quàm facilè inquam foret, nos ipsos, omnem sæculi pompam, & figuram mundi huius quæ præterit, & quidquid non est coniunctum illi qui ipsum est esse, contemnere?

Hoc porrò loco, sanctissima mater, & cælestis sapientiæ archiuum, duo primaria beneficiorum diuinorum principia ac radices depromis, quarum prima est à parte Dei, altera à parte hominum: illa est, vt diuina eius maiestas propitio ac benigno nos oculo intueri ac respicere dignetur: hęc verò, vt in nihilo nostro manentes, nullũ opponamus impedimentum iis quæ in nobis & per nos efficere ipse voluerit: quod paucis illis verbis liquidò ostendis, *Quia respexit humilitatẽ ancillæ suæ.* Vtinam filio tuo placeat (placebit autem, vbi tibi pro me orare placuerit) me de illorum facere numero, in quos misericordiæ eius oculi benignum & lætiorem influxum habituri sunt. Nam quantum ad nihilitatẽ & extremam miseriam meam, adeò ea certa est & euidens, vt licet extremè cœcus sim, vanitas & superbia mea maxima eam tamẽ inuitus nolẽs agnoscere compellat. Eam igitur fateor & assero, vel duntaxat ob eas, quas sentio anxietates, & licet vel salus conscientiæ remorsus & synderesis esset, quæ nullam mihi quietem indulget; at sæpè mihi appetitum & quietem omnem eripit.

Omnes te mundi nationes dicunt, & dicent bea-

beatam; dico & ipse,& dicam sæpius & amplius, si (quod sperandum est)singulari patrocinio tuo aliquando vita sempiterna & beatitudine cœlesti doner. Ibi sum de numero illorum futurus, quos filius matri suæ dederit, ibi de clientũ & adoptatorum tuorum societate,ibi orbe vniuerso conscio & inspectante inter priuilegiatos & beneficiarios reginæ cœlorum recensebor, summæque mihi gloriæ ducam,si in perpetuum dicatur: Ecce qui Deiparæ suffragio & intercessione salutem adeptus est,ac nisi illa fuisset, eadem excidisset. Ac tum lætitia mea non tam in propriæ felicitatis aut beatitudinis bono,quàm in misericordiis, quas carissimus filius tuus in me intercessione & interuentu tuo effuderit fundabitur, ac dicat quoque esse vnum è *magnis* quæ tibi & propter te fecit. Magnum siquidem fuit, ante mundi te fundationem præuisam fuisse : magnũ ante temporum ac sæculorum constitutionem electam : magnum præfiguratam fuisse in territorio Eden:magnum fuisse iam inde à protoplastorum lapsu prædictam; magnum tot Patriarcharum in ore, & Prophetarum in calamo versatam fuisse: magnum à tot sæculis & generationibus expectatam : magnum hauddubiè fuit,immaculata Virgo,conceptio tua immaculata:magnum,rationis vsus tibi acceleratus , magnum, præsentatio tua, cùm iam triennium ageres: magnum, viro adeò iusto & sancto Iosepho in custodiam & tutelam te fuisse datam: magnũ,eũ & sponsum & fratrem habuisse:magnum,ab Angelo compellatam fuisse: magnum , imo ter maximum sine Virginitatis dispendio concepisse: incomparabile,esse Dei matrem. Inter has autem

Quia fecit mihi magna qui potẽs est.

 magnitu-

magnitudines, mundi regina, enituit imprimis Ioannis in vtero Elisabethæ sanctificatio; nec è minimis futura mea est, quando eam à filio tuo mihi impetrare dignaberis, eamque ad terminũ suum reducere. Quam si adipisci semel contigerit, veniet tempus, veniet etiam æternitas, qua sæculis omnibus præteritis, præsentibus, ac futuris manifestabo, quod *per te fecit mihi magna qui potẽs est.* Tu electionẽ tuã eius tribuis omnipotẽtiæ, & nominis eius sanctitati meam ipse vicissim eidem & protectioni tuæ ascribam.

Et misericordia eius à progenie in progeniẽ timentibus eum. De hac etiam hauddubiè misericordia loqui intelligebaris, dum illam à progenie in progenies diffusam esse addebas, tecum ipsa gaudens misericordiam Dei infinitam esse, æternam, & ad omnes qui eum timent, extendi. Si verò mei solius intuitu, alia quadam particulari opus est, propter extraordinarias meas iniquitates & ingratitudines, memineris quæso, Virgo, potentia esse opera, quæ nonnisi brachij sui virtute efficit.

Fecit potentiã in brachio suo. Hoc pacto Israel Aegypto eductus fuit, ita in terrã promissionis introductus, ita omnia eius promissa, quoad Verbi incarnationem fuère adimpleta, ita virgo manens concepisti. Annon melius me illorum de numero esse super quos misericordiæ suæ dextram extendit, quàm de illorũ, in quos iustitiæ suæ sinistram exseret? Quàm porrò horrendum est in hanc manum incidere!

Deposuit potentes de sede & exaltauit humiles. Depositio & deiectio Luciferi, sociorum eius ruina, confusio fabrorum turris Babel, Pharaonis submersio, mutatio Nabuchodonosor, Antiochi, aliorumque multorum spiritu & corde superborum, qui depositi sunt & humiliati, flagella reipsa testantur verum esse quod ipsa canebas, exalta-

altandos econtra scilicet humiles, & implendos bonis esurientes.

Horum de numero sum Virgo sanctissima, iustitiam eius sitire & esurire incipio, hactenus me mundi siliquæ & fraces satiare non potuêre, omnis siquidem potus eius inquinatus est, qui quò plus potatus est, eò maiorem sitim excitat. Sathanas tyrannus quidam est, imò tortor corda excrutians, quod quotidie reipsa mundani experiuntur, & ipse nonnisi nimiùm damno sum expertus meo. Hæc porrò generosa ac potens bellatrix, Iuditha valentior, & Deborâ prudentior, vt fortis ille armatus imperio deijceatur, quod tam perfidè & nequiter inuasit: es namque mons perfectionis, & filius tuus lapis de eo sine hominum manibus recisus: lapis inquam qui statuam quatuor mundi monarchias repræsentantem deiecit, & per humilitatem suam in tantam crescere debebat magnitudinem, eo vt orbis vniuersus replendus sit.

Esuriêtes impleuit bonis & diuites dimisit inanes.

Dan.

Si ea mea erga bona cœlestia sitis foret, qualis hominum plerumque erga terrena, quàm me beatum crederem! euidens enim signum foret & argumentum, famem meam quamprimùm satiandam. Obsecro te, pia mater, hanc vt mihi gratiam obtineas, vt quàm fieri potest citissimè, farina Aegypti in me consumpta, gratiæ me manna, quamdiu in perigrinationis huius deserto ago, sustineat & alat.

Fidelitas quam Abrahæ eiusque posteritati exhibuit, exactè & adamussim omnia promissa sua adimplens, spê mihi suggerit, tecũ & per te me, ab

magnitudines, mundi regina, enituit imprimis Ioannis in vtero Elisabethæ sanctificatio; nec è minimis futura mea est, quando eam à filio tuo mihi impetrare dignaberis, eamque ad terminũ suum reducere. Quam si adipisci semel contigerit, veniet tempus, veniet etiam æternitas, qua sæculis omnibus præteritis, præsentibus, ac futuris manifestabo, quod *per te fecit mihi magna qui potẽs est.* Tu electionẽ tuã eius tribuis omnipotẽtiæ, & nominis eius sanctitati meam ipse vicissim eidem & protectioni tuæ ascribam.

Et misericordia eius à progenie in progenië timentibus eum. De hac etiam hauddubiè misericordia loqui intelligebaris, dum illam à progenie in progenies diffusam esse addebas, tecum ipsa gaudens misericordiam Dei infinitam esse, æternam, & ad omnes qui eum timent, extendi. Si verò mei solius intuitu, alia quadam particulari opus est, propter extraordinarias meas iniquitates & ingratitudines, memineris quæso, Virgo, potentia esse opera, quæ nonnisi brachij sui virtute efficit. *Fecit potentiã in brachio suo.* Hoc pacto Israel Aegypto eductus fuit, ita in terrã promissionis introductus, ita omnia eius promissa, quoad Verbi incarnationem fuêre adimpleta, ita virgo manens concepisti. Annon melius me illorum de numero esse super quos misericordiæ suæ dextram extendit, quàm de illorũ, in quos iustitiæ suæ sinistram exseret? Quàm porrò horrendum est in hanc manum incidere! *Deposuit potentes de sede & exaltauit humiles.* Depositio & deiectio Luciferi, sociorum eius ruina, confusio fabrorum turris Babel, Pharaonis submersio, mutatio Nabuchodonosor, Antiochi, aliorumque multorum spiritu & corde superborum, qui depositi sunt & humiliati, flagella reipsa testantur verum esse quod ipsa canebas, ex-

altandos econtra scilicet humiles, & implendos bonis esurientes.

Horum de numero sum Virgo sanctissima, iustitiam eius sitire & esurire incipio, hactenus me mundi siliquæ & fraces satiare non potuere, omnis siquidem potus eius inquinatus est, qui quò plus potatus est, eò maiorem sitim excitat. Sathanas tyrannus quidam est, imò tortor corda excrutians, quod quotidie reipsa mundani experiuntur, & ipse nonnisi nimiùm damno sum expertus meo. Hæc porrò generosa ac potens bellatrix, Iudithâ valentior, & Deborâ prudentior, vt fortis ille armatus imperio deijceatur, quod tam perfidè & nequiter inuasit: es namque mons perfectionis, & filius tuus lapis de eo sine hominum manibus recisus: lapis inquam qui statuam quatuor mundi monarchias repræsentantem deiecit, & per humilitatem suam in tantam crescere debebat magnitudinem, eo vt orbis vniuersus replendus sit.

Esurietes impleuit bonis & diuites dimisit inanes.

Dan.

Si ea mea erga bona cœlestia sitis foret, qualis hominum plerumque erga terrena, quàm me beatum crederem! euidens enim signum foret & argumentum, famem meam quamprimum satiandam. Obsecro te, pia mater, hanc vt mihi gratiam obtineas, vt quàm fieri potest citissimè, farina Aegypti in me consumptâ, gratię me mannâ, quamdiu in perigrinationis huius deserto ago, sustineat & alat.

Fidelitas quam Abrahæ eiusque posteritati exhibuit, exactè & adamussim omnia promissa sua adimplens, spē mihi suggerit, tecū & per te me, ab

illo, velut filiũ adoptiuũ recipiendũ, & spiritũ filiationis, quem nobis comparauit, quique dicere nos cogit, *Abba pater*, reliquo vitæ tempore mihi adhæsurum, donec in hæreditatem patrum meorum me introducat, vbi te cum illis, vt dominam & matrem in immortalitate sæculorum agnoscam. Amen.

MEDITATIO III.

DE NATIVITATE & CIRCVMCIsione S. Ioannis præcursoris Domini nostri Iesu Christi.

PVNCTVM I.

Eus Pater cùm in filij sui præcursorem Ioãnem elegisset, omnes bonitatis & misericordiæ suæ thesauros in eũ effudit, talem eum efficiens, vt dum in lucem ederetur, nullus eo maior natus vnquam fuerit. Voluit siquidem primò, vt miraculose conciperetur: parentes enim eius steriles erant. Secundò, vt filius esset Sanctorum. Tertiò, vt filius esset orationũ multarum. Quartò, eius vt conceptio ab eodem nũtiaretur Angelo, à quo filij eius conceptio annũtiaretur. Quintò, quòd nomen Ioannis, id est gratiæ, ipsemet ei imposuerit. Sextò, quod magnum illum coram Deo, id est in iis quæ Deus magni ducit, fore prædixerit. Septimò, vinum & siceram & quidquid inebriare potest, non bibiturũ, sed

ſed Nazaræi inſtar futurum. Octauò, ſpiritu ſancto illum iam inde ab vtero matris replendum. Nonò, Domini illum præcurſorem fore. Decimò, in ſpiritu & virtute Eliæ ante illum præceſſurum, conuerſurumque corda Iſraelitarum multorum, paraturumque illi plebem perfectã & eruditam ad recipiendam legem nouam quam ipſe edocturus erat.

II.

Gratiæ verò, quas Dominus in Ioannem nõ-niſi ſemeſtrem matris in vtero effudit, hæ ſunt: Primò, poſt Incarnationem ſuã primitias illum Sanctorum fecit. Secundò, ipſemet illum ſanctificauit. Tertiò, vſum rationis illi & liberum arbitrium accelerauit. Quartò, fidei lumine intellectum eius illuſtrauit, ſuam vt præſentiam & Incarnationis myſterium agnoſceret. Quintò, frequentibus affectibus voluntatem illius accẽdit accedẽtibus gaudiis & fructibus Spiritus ſancti. Sextò, liberi illi arbitrij vſum continuauit; nam ſine pœnitentia Dei dona ſunt. Septimò, toto illo trimeſtri, quo ſanctiſsima eius mater Eliſabeth, quò in pietate & piis operibus proficeret, auxilio erat, ita ipſe quotidie nouos in contemporaneum ſuum, cognatum, vicinum, & futurum Baptiſtam ſplendores, illuſtrationes, & gratias inſtillauit. Octauò, eius intuitu & occaſione prophetiæ dono donati ſunt & Eliſabeth mater, & Zacharias pater; illa quidem eo ipſo tempore, quo infans in vtero exultans ſe mouit, hic verò cùm in pugillaribus eius nomen exaraſſet.

 III. Mul-

III.

Multa admiranda & notabilia eius in natiuitate contigerunt. Primum, eo ipso die quo circũcidendus erat, parentes, diuinitùs scilicet inspirati & illustrati, ceteris licet cognatis refragãtib. dixerunt, *Ioannes est nomen eius*. Secundũ, Zacharias cùm antè linguæ vsum amisisset, tũ eum recuperauit, & Spiritu sancto & dono prophetico plenus incepit canticũ illud, quod quotidie ab Ecclesia repetitur: *Benedictus Dominus Deus Israel*: in quo primum Dei præconia, deinde filij quas diuinitùs acceperat, gratias recenset. Tertium omnium vicinorum & præsentium fuit lætitia, insigni reuerentiæ & admirationi coniuncta. Quartum, rei huius fama, plausus & stupor super omnia montana Iudææ effusus. Quintum & maximum, manus Domini erat cum illo, eumq; vt prædictum erat, dextra sua obumbrabat, illũ velut sagittam electam absconditam in pharetra sua faciens, id est, in omnibus eum actionibus tam interioribus quàm exterioribus protecturus, & mira per ipsum operaturus, in omnibus eum moturus, & directurus & auxiliaturus.

FRVCTVS I.

NOn in solo Ioanne Baptista videmus, filios miraculosè & parentum precibus cõceptos, ceteris semper eminuisse & singulares fuisse: cernere quippe in veteri quidem testamẽto id licet in Isaac, Samuele, Sãsone, in nouo verò in sancto Nicolao Tolentinate, S. Bonauẽtura, Bernardino Senensi, Francisco de Paula, & a-

& alijs. Ratio est, quia eò perfectiora Dei sunt opera, quò immediatius agere diuina eius bonitas voluerit: ita aqua in nuptiis Canésibus mutata in vinum fuit optimum, quò sapidius nemo vmquam biberat: panes quoque multiplicati tã dulces & grati palato comedentium fuêre, vt, Euangelista testante, illorum diu superfuerit apud homines memoria: si quando item ægris sanitatem reddebat, melior illa & solidior erat, quàm ea qua ante morbum fruebantur. Nihil ergo operante Deo cuiquam decedit, & consultum semper cum eo agere & tractare.

II.

Archangelus Gabriel non minori animi alacritate ac promptitudine conceptionem, natiuitatem, & officia Ioannis nuntiauit, quàm postea ad Virginem Deiparam retulit quæ de Dei erant filio dicenda. Quoniam Angeli & veri serui Dei omnem suam gloriam in sancta voluntatis eius adimpletione statuũt, ab omni proprij commodi studio nimium quantum alieni. Ita Angelus Raphael Tobiæ iuniori ministrabat, ita Angeli nostri custodes circum nos non minori præceptorum ac pædagogorum obeunt munia promptitudine, quàm si cœlo empyreo non excederent.

III.

Sicut hoc inter Dei & hominis verba discrimē est, quod hæc purè significatiua sint, illa verò effectiua; vnde & homo mētiri potest, si quod profert, cùm realitate & rei veritate non concordet: quod de Deo dici nōn potest vtpote qui, si res nō existat, loquendo eam efficere ac producere potest; ita & quoad electionem hominum,

quam Deus facit,& eam quem Reges terræ,ea est differentia,quòd hi iis quos alicui officio præficiunt, perfectiones & dotes requisitas dare nequeant, nisi eas ipsi antè aut habeant infusas,aut acquisitas. Deus verò cum iis quos eligit, eodem modo facere posit & faciat, quo cum S. Ioanne Baptista fecit. Hinc & Ioannem illum appellari voluit, ad denotandum omnes gratiam in eo functiones operaturum; quas eius officium, munus,vocationisque eius adimpletio requirebat, vt scilicet Redemptori mundi viam pararet, & animas inter quas conuersaturus erat, disponeret, & aptas redderet.

IV.

Cùm Angelus magnum illum coram Domino futurum dicit, maximam hoc verbo laudem, quæ in rationabilem effundi queat creaturam complexus est: cùm alia omnis magnitudo nonnisi mera sit illusio, idque triplici ratione. Primò, quòd sicut nullum in mundo est Esse, præter id quod Deus dat,ita nullum bonum sit nullaque excellentia, quam non ipse communicet; & hæc est quam ipse nouit, quam vbi ipse nouit existere, tum verè est. hinc iudicium & existimatio eius penitus infallibilis est, quod de hominum opinione dici nequit, qui vera bona nec dãt nec cognoscunt. Secundò, quod mundana magnitudo ab hominum mundanorum opinione dependeat,qui in re vel laudanda vel deprimenda numquam conueniunt; quin nec ii ipsi, qui quid laudant vel vituperant, suis in iudiciis constant: ac proinde magnitudo, quæ solam mundi o-

di opinionem pro fundamento habet nulla firma basi nititur, mobilis arena est, gallinaceus ad omne flabrum mobilis ac vertibilis. Tertiò, substantias nonnisi per accidentia cognoscunt homines: nihil porrò adeo fallax & imposturæ subiectum quam accidentium apparentia ac relatio. Hinc Samueli Deus ait: *Ne respicias vultum, neq; altitudinem staturæ: homo enim videt ea quæ parēt, Dominus autem intuetur cor.* In hoc vera sita ambitio, vt coram Deo quis magnus esse optet, qui cum ipsa sit veritas, ad hæc boni nostri & perfectionis cupidus, displicet illi hauddubiè, quando illusoria quadam ambitione inescati, vento vanitateque pascimur. 1.Reg.16.

V.

Sicut esse magnum coram mundo, est abundare rebus quas mūdus magni facit & magnas credit, vtpote diuitiis, honoribus, dignitatibus, officiis &c. ità magnum esse coram Deo, est affluere rebus quas Deus magni facit, virtutib. inquā, humilitate, obedientia, patientia, fide, temperātia, & intima cum diuina eius maiestate vnione, & verbo vt dicam vitæ sanctimonia. Et hoc pacto tum Ioannes, tum sancti omnes magni coram Deo fuère.

VI.

Notandum etiam quod cum sanctitati propriū sit ita perfectè nos dirigere, vt cum Deo, nobis ipsis & proximo optimè nobis conueniat; Angelus Ioannem à tribus hisce laudet, dicens primò, magnū illum coram Deo per gratiæ eius dona

fore. Secundò, in virtute & Spiritu Eliæ illũ ambulaturum, id est ardenti animarum conuertendarum, & ad perfectionem adducendarum desiderio æstuaturum. Tertiò, non bibiturum vinum aut siceram, id est, erga se ipsum seuerum ac rigidum, & mortificationis operum studiosum futurum. Hisce tribus illum in rebus imitetur oportet is qui ad perfectionem contendere voluerit

VII.

Cum secundùm Ambrosium & Venerabilem Bedam, rationis vsus in Ioanne iam inde à sanctificatione eius in vtero matris continuò permanserit, dicendum hauddubiè, trimestri illum proximè secuto, & toto infantiæ tẽpore afsiduè animã mentemq; ad Deũ contẽplando sustulisse, & omnigenarum virtutum interiorum exercitio incubuisse. Quod & alij item piè de Ieremia, S. Iosepho, quin & potiori ratione de Deipara meditantur, multò verò magis (quod & vt fidei articulus credendum) de anima Christi Iesu, quæ à primo creationis suæ & in corpus infusionis, & personalis cum verbo vnionis momento, functiones omnes quam perfectissimas habebat.

VIII.

Magni refert à parentibus filios in amore & timore Dei educari, cum sæpè horum intuitu magnas ipsis Deus gratias elargiatur; vt in Zacharia & Elisabeth cernere est, qui Spiritu sancto repleti in prophetica oracula proruperunt, idque propter gratias Ioanni communicatas.

IX.

Aliud est habere Dei manum super se extensam, aliud secum: extenditur siquidem super peccatores & iniquos, adest cum piis, id est, sicut diuina iustitia peccatores vt plurimū insequitur, ita omnipotens eius bonitas iustis sanctisque adest, perque eos mirabilia & magna efficit, omnibus in actionibus illos dirigendo, & in necessitatibus protegendo: quod Isaias *in vmbra manus Dei protegi*, & velut sagittam electam in prouidentiæ eius pharetra absconditam esse appellat. Isai.49.2

X.

Ignes triumphales & festi, quos vniuersus orbis Christianus in natiuitate S. Ioannis exultans excitat, intelliguntur è verbis illis Angeli sequentibus, & multi in natiuitate eius gaudebūt; ad ostendendum, ipsum esse qui primum Euangelij fulgorem nobis attulit, quique sedentes in tenebris & vmbra mortis, iuxta patris sui vaticinium, illuminauit, quique agnum Dei nobis ostendit. Quin & ignis suo splendore fidem, & calore charitatem, quibus opera nostra cōdienda sunt designat.

XI.

Apostolorvm, Martyrum, Doctorum, Confessorum, Virginum, aliorumque Sanctorum natalem eo celebrat Ecclesia die, quo quoad corpus viuere desinunt, & quoad animam in gloriam cœlestem primùm ingrediuntur. Porro vt rectè Sanctus Augustinus

nus obseruauit, nonnisi tres secundùm carnem natiuitates, in lege gratiæ ab Ecclesia celebrantur; ipsa scilicet Christi Domini XXV. Decembris, & sanctæ Matris eius VIII. Septembris, & S. Ioannis Baptistæ XXV. Iunij: eò quòd iuxta scripturæ testimonium, nullam à peccato originali immunem natiuitatem, præterquã triũ horum, non agnoscamus, quarum prima quidem, naturâ, duæ aliæ speciali Dei priuilegio id habuêre.

COLLOQVIVM.

HOc, vt cetera taceam, inprimis est, inter terræ, & cœli honores & magnitudines discrimen, quod hi charitatem plerumque augeant, illi diminuant: vnde & sanctorum maximi sunt, qui peccatoribus resipiscentibus benignos se exhibent. Quod igitur auxilium & opem non sperem à te, magne Anachoreta, magne Martyr, magne Doctor, magne Confessor, magne Affinis & Baptista filij Dei? quis vnquam Sanctorum te maiorem ad præeminentiam eius relationem & similitudinem ô cœlestis eius paranymphe habuit? stupor me inuadit, tua dum priuilegia intueor & considero, quę nõ possum quin admirer, & laudem eum, qui eadem in te effudit. Iesus cœli terræque decus, Patri suo, quantum ad diuinitatem, est vnicus, & matri quoad humanitatem: tu sæculi tui portentum, parentibus etiam tuis vnicus es, Ille natus è Virgine, tu è matre sterili. Illum Mariæ annuntiauit Angelus, te idem annunciauit Elisabethæ: ille manifestatus fuit Iosepho, tu Zachariæ: prædixit Angelus Iesu illũ appellandum nomine, idem te Ioannem nominandum

nandum prænuntiauit: Deipara Iesum sine dolore gestauit, tu in vtero matris exultasti præ gaudio, & lætitia illam repleuisti: Maria per Iesum Spiritu sancto repleta fuit, propter te Elisabethã Spiritus sanctus repleuit: ille sine peccato conceptus, tu maternis clausus visceribus sanctificatus: illo nascente auditi sunt Angeli Cantantes & iubilantes in montibus Idumææ; tua per montana Iudææ annuntiata natiuitas stuporem omnibus mouit: Tria sacra in sanctæ eius natiuitatis die celebrat Ecclesia; tria item olim in beato tuo natali celebrata sunt: Ille natus circa solstitium hyemale, tu non procul ab æstiuali: Iesus in Aegyptum concessit, & potissimam pueritiæ suæ partem ibi traduxit, tu iam inde à tenera ætate mundum deserens in desertum concessisti: primaria eius scientia diuina fuit, tua infusa: tricesimum ipse vitæ annum expectauit antequam se manifestaret, tu item ad eumdẽ annũ obscurus delituisti: ipse à pœnitẽtia prædicãdi initium fecit, fecisti & tu: nemine ipse tibi prętulit, tu illum omnibus ille manifestauit, qualis esses in deserto, tu qualis ille in vrbibus: dixit ille te Prophetam & plusquã Prophetam esse, tu illum Agnum qui tollat peccata mundi: voluit ille à te baptizari & aquam manibus tuis sibi superfundi, tu Spiritum sanctum super illũ descendentem vidisti, & vocem Patris de cœlo delapsam audisti: loquebatur ille de te summa cum admiratione, tu indignum reputabas qui solueres corrigiam calceamentorum eius: Ille Herodem vulpis nomine designauit illius denotans vafritiem, tu illius incestum corripuisti: ille scribas *sepulcra* vocabat *dealbata*, tu *genimina vipera-*

Alcuinus & Amalarius.

[illegible]*rum*: Apparente Iesu in Ioanne oracula cessarunt, apparente Ioanne prophetiæ defecêre: ille sol erat; tu aurora quæ illum præcessit: ille magni consilij Angelus, tu Angelus & Dei nuntius: ille suos habebat Apostolos, tu Patris eius es Apostolus: ille verbum; tu vox: ille Ecclesiæ sponsus; tu paranymphus: ille dominus, tu seruus: ille Agnus, tu illum indicasti: ille veritas, tu via qua ad eam perueniatur: aduersariam ille habuit synagogam; tu Herodiadem: ille in crucem actus; tu capite imminutus: ille de cruce sua depositus, tu carcere elatus: ille à suorum discipulorum aliquibus sepultus, tu à tuis: anima eius ad Patrum limbum descendit, tua eodem penetrans præcursoris ibidem officium egit: ille tertia post die resurrexit, tu illo moriente resurgens pluribus, vt verisimile sit, apparuisti: illi resuscitatus impassibilitate, subtilitate, agilitate & splendore donatus fuit, aureolis martyris, Doctoris & Virginis: eius excellentiæ & prærogatiuæ matri enarratæ sunt ab Angelo dicente, quod ex illa nasceretur, sanctum fore, & verum Dei filium; enarratæ ab eodem & tua, quando te magnum coram Deo futurum promisit. si ergo in gratia illi par extitisti, inferre oportet, & gloria illi te parem esse; si gloria, ergo & beneuolentia & amore. Cùm verò beneuolentia tua non in vana complacentia, sed in solida dilectione consistat, fieri non potest, quin, si modò volueris, ô summe Dei legate, tres mihi primarias, quæ in te mirificè eluxerunt, virtutes obtineas, humilitatem inquam, puritatem & charitatem, quæ me virtutes magnum coram Deo redderent, si

eas

eas tanta comitaretur constantia & fortitudo, quantam habuisti ipse, vt & sanguinem tuum profuderis. Quàm verò rara veritas illa quam propter occubuisti! quàm autem pauci eam profitentur, vbi rei temporalis iactura timetur! quā paucos magnus noster Dominus fidos seruos habet! quàm pauci, qui non spiritum illum mercenarium habeāt! Me ipse porrò detestor, propriç conscius infirmitatis veritus ne horum fortè sim de numero. Etsi enim nihil in mundo esse censeam, quod nō quò diuinam voluntatem, (si modò ea mihi notoria esset) adimplerem, dicere, facere, aut pati velim & desiderem; quis scit tamen, annon forsan hæc cogitatio illusio quædā sit, ab amore proprio & erga meipsum profecta? Ecquod inter velleitates nobis communes & vsitatas, & solidas voluntates, quæ ordinariæ esse deberent, discrimen est? Per tuarum merita, inter natos mulierum maximè, te obtestamur, nostrarum vt mutationem & perfectionem obtineas, vt quacumque legitimà occasione oblata, cœlum terraque videant, esse me fidelem clientem eius & famulum, ad cuius vnius gloriam tu vixisti, & cuius ad honorem tuendum sanctè & constanter vitam tuam exposuisti.

MEDI-

MEDITATIO IV.

DE IIS QVAE CONTIGERVNT, *dum Iosephus Deiparam Virginem sponsam suam deserere cogitaret.*

PVNCTVM I.

POstquam, trimestri absens Virgo, è Iudęæ montanis postliminio domum rediisset, S. Iosephus vterum eius, huius rei planè ignarus, intumuisse videns, grauiter indoluit & corde afflictus fuit, eam tamẽ traducere & infamẽ reddere noluit, etsi id facere meritò potuisset, nec apud parentes aut iudices deferre; sed dumtaxat in animo suo, clanculo ea deserere statuit, eò *quòd esset iustus.*

IV.

His in angustiis versanti apparuit de nocte secundùm quietem Angelus Dei, & ait: *Ioseph fili Dauid noli timere accipere Mariam coniugem tuã, quod enim in ea natum est de Spiritu sancto, & pariet autem filium, & vocabis nomen Iesum, ipse enim saluum faciet populum suum à peccatis eorum.*

III.

Tum impletum in Iosepho reuera fuit quod Iob legimus, *Cùm te consumptum putaueris, orie-*

ris vt Lucifer. ex angustiarum namq; abysso, in *Iob.1.17*
quam hinc coniugis suæ sanctitas, quam numquã non demirabatur; illinc verò vterus illius intumescens, qui latere neminem poterat, eum coniecerat, subitò emersit.

IV.

Sexto ferè post mense ad iter Bethleemiticum se præpararunt, edicto Cæsaris Augusti, quéque sua in ciuitate, vnde genus ducebat, profiteri iubentis, parituri.

FRVCTVS I.

SI verum est, certo quodam pondere, numero & mensura omnia à diuina prouidentia fieri; sequitur hauddubiè eam Iosephi sanctitatẽ fuisse, & eâ nullus tẽpestate illi meritis par aut æqualis esset, cum solus ipse in filij Dei nutritium, & verum sanctissimæ matris eius coniugem selectus sit. Et sanè communis Doctorum sententia est, omnibus illum sanctis qui præcesserãt gratiâ præstitisse: maiori siquidem illum innocẽtia fuisse quàm Abel, maiori pietate quàm Enos, maiori prudentia quàm Noe, maiori obedientia quàm Abrahã, maiori spe quàm Isaac, maiori patientia quàm Iacob, maiori castitate quàm filius eius Ioseph, maiori cum Deo familiaritate quã Moyses, maiori erga populum amore & affectu quàm Samuel, maiori humilitate & mansuetudine quàm Dauid, quódque singulare est, illum, iuxta nominis sui significationem, & Prophetæ vocem, meliorationes & ascensiones in corde suo fecisse de virtute in virtutes eundo, donec vide-

ret Deum Deorum in Sion.

II.

Easdem ob causas putarunt nonnulli illum matris in vtero sanctificatum fuisse, vsum rationis illi acceleratum, singulari illum reuelatione à Maria in coniugem delectum, non fuisse tum quidem senem, sed iusta ætate, simili ipsum voto virginitatem suam Deo vouisse, Iesum Christum facie illum retulisse, ad vsque manifestationem & primum prædicationis Verbi annum tricesimum scilicet vitæ eius, vitam extendisse, oculos illi à Christo occlusos, filium & Mariam lugubres in funere eius vestes induisse; vnà aliis plurimis Domino moriente resuscitatum, cum Maria coniuge interim fuisse illam consolando, donec filius eius carissimus resurgeret, Christi apparentis penè semper socium ac comitem fuisse, vnà cum corpore denique & anima cum ipso in die ascensionis in cœlos sublatum, adeò vt hodie nonnisi tria cœlo contineantur corpora ipsum Redemptoris Iesu, sanctissimæ eius matris, & coniugis illius Iosephi.

Lugubres recipit vestes vidua Maria.

Gersõ in Ioseph.

Bernar. dinus senens.

Etsi verò horum pleraq; ab Ecclesia credenda non doceantur, certum tamen est illum *iustum* fuisse, ea inquam iustitia quæ omnes complectitur virtutes, habituumque omnium laudabilium complementum denotat; iustitia quæ mediis in tentationibus & aduersis illum in officio retinebat, quæ certitudinem illi virtutis ac culpæ apparentiam ostendebat: vt hinc discam excusare quidquid excusari potest, numquam temerè iudicare, in dubiis & perplexis rebus ad orationem confugere, & in primis nimium sensibus meis in plerisq; rerũ quas percipiunt, nõ crede-

Iustitia in sese virtutes cõtinet omnes

te, tam

re tam in iis quæ ad mores, quàm quæ ad fidē spectant.

III.

Quis Diuinam bonitatem & sapientiam non demiretur, quod mysterium hoc Iosepho reuelare noluerit, quod Zachariæ & Elisabethæ tam expressè reuelatum erat? Anne aliam ob causam, quàm vt Virginem, & sanctum eius cōiugem exerceret & probaret? hunc quidem, vt hoc pacto iudicium suum suspenderet, cum cogitationibus suis luctaretur, & sensuūm perceptionibus non crederet; illam verò, quòd coniugis sui dilectissimi anxietatē & perplexitatem vidēs illam tollere minimè posset, quōd suum in tanti momenti negotio testimoniū ac relationem vix admittendam crederet. Hæc porrò ita Dominus disponebat, ob magnum, quod ex huiusmodi afflictionibus & humiliationibus animæ accedit lucrum: eadem quoque opera duos hosce ad perfectionem perducere satagens, & ad altiora disponere. Quàm verò bona illa est humiliatio & afflictio, quando nos in culpa non sumus, tum verò multò magis, quando oriuntur ex iis, quæ ex se ipsis meritoria sunt & laude digna, vti Virgini hic euenit, ex eo quod in ipsa summè excellens & admiratione dignum erat.

IV.

Vti insignem Ioseph hac in re prudentiam, patientiam & charitatem patefecit: ita sancta eius sponsa profundam humilitatem, admirabilem in Deo confidentiam, & robur simul orationis ostendit. Has ergo virtutes exercebo, vbi falsis me pressum accusationib' aut suspicionibus videro,

dando operam ne irascar, indigner, murmurem, meue excusem, si euidenter res vel ob scandalum tollendum, aut alij malo occurrendum, vel veritatem in magni momenti negotio prodendam, excusanda non videatur. In omnibus verò confidere debeo in illum, qui auctor, protector, & merces est innocentiæ, qui ait *liberabit te veritas.*

V.

Cum Angelum Iosepho in somnis loquentem intueor, duo mihi documenta occurrunt: Primũ non semper mendacia esse somnia, in primis dũ eæ adsunt circumstantiæ & notæ, è quibus clarè eruatur, ea quæ videntur aut audiuntur, esse quid somnio maius, vt Pharaonis & Nabuchodonosoris somnia fuêre: alterũ, nũquã diuinam deesse prouidentiã in prospiciendo suorum afflictionibus, vbi eæ ad summum peruenerint.

VI.

Christus Dominus cùm iamiam in mundum nasciturus esset, rationem adinuenit Nazaretho, quod *flos* interpretamur, egrediendi, vt paucula illas quas materna in domo inter cognatos, & consanguineos habere commoditates, & vbi in cubiculo nasci, aliasque commoditates quæ Ioanni Baptistæ non defuêre, habere potuisset, fugeret. Quam verò ob causam? vt perfectionis Euangelicæ fundamentum iaceret, ostenderetque carnis se delicias detestari, paupertatemque diligere, reque ipsa proderet, mundum sibi nascẽti, viuenti, & morienti aduersarium fore.

VII.

Ecquod inter adinuentiones diuinas & cogitanes hominum discrimen est! inter cogitationes

nés Regis cœlorum, & Regum terræ! Augusti edictum è superbia, ambitione, iactantia & cupiditate ortum erat, dum plura & maiora iubet, quàm reipsa expleri poterant, totius scilicet vniuersi descriptionem, quasi illius ipse dominus extitisset, cupiens vt singuli se illius esse subditos profiterentur, & tributum penderent. Econtra verò Christus Dominus nonnisi de humilitate, abiectione, patientia, tolerantia, paupertate, & subiectione cogitabat. Quarum vt tempestiuè praxim exerceret, cũ adhuc matris vtero cõtineretur, in Bethlehem concedit, importuno tempore Imperatori paret, itinere aspero & difficili, diebus anni breuissimis, tempore lutoso, frigido & pluuio, asino gestatus, & comitante vacca, quam Iosephus pedes summa cum molestia ducebat, quæ, si fortè opus esset, matri lac in alimentum præberet, vel vt haberent vnde viuerent, & tributum penderent.

COLLOQVIVM.

AVgusti Cæsaris, qui potentissimus orbis monarcha habebatur, & cui ipse velut subditus & cliens parebas, in Bethleem concedendo dignitas, ne vmbra quidem erat, si cum tua comparetur sanctissime ac termaximè Patriarcha Iosephe, non ita cœlum terra præstat, quantum tu ipso præcellebas, si intueamur obedientiam quã tibi Angelorum simul & hominum Regina, & in ipsa filius eius, mundi monarcha præstabat, cuius ipse nutritius, tutor, & gubernator eras: ipse tamen proficisceris, iter suscipis, molestiam subis, vt illi obedientiam & obsequium deferas, teq;

eius clientem profiteare. Hinc patet, veros honores & magnitudines mundo planè incognita esse, eaque non esse in iis quæ ipse miratur sita, sed per altiora principia eâ metienda.

Quis verò dignè riteque perpendat, quâ animi humilitate, patientia, interiori resignatione, fiducia in Deum, & à protectione eius dependẽtia, iter hoc omne ipse confeceris? Quis exprimat, ecquæ animæ tuæ fuerint tum eleuationes? ecquo lumine interius irradiaris? Tum verò maximè, quando perplexitatem & angorem in quo agebas Angelus apparens è corde tuo sustulit, & incomparabilis huius mysterij substantiam declarauit. Quarum vt partem quis concipiat, scire antè oporteret, ecquæ extraordinariæ essent, licet ordinariè acciderent, Spiritus sancti cum anima tua communicationes & illustrationes, quænam virtutes tuæ diuinæ, ecquæ dispositiones tuæ interiores?

Si vel colloquia audiremus, quæ noctu & interdiu cum sæculorũ magistra, sanctaq; coniuge tua miscebas: & inprimis ecquę eius essent responsa cum tuam ipse anxietatem apud illam accusares: quomodo vicissim ipsa dixerit, quàm sibi graue ac molestum fuerit te huiusmodi in angore constitutum vidisse: quid cum Deo ipsa egerit, vt hac te perplexitate educeret. Annon tũ ipsa, te petente sanctissime sponse, singillatim, quænam Angelus sibi nunciasset, qualis Verbi conceptio fuerit, qualiter à Spiritu sancto visitata exposuit? quomodo & quam ob causam adeũdæ cognatæ ab ipso facultatem petisset, quid sibi ab Elisabetha dictum fuisset, quid trimestri apud

apud illam egiſſet, quid in Ioannis natiuitate & circumciſione accidiſſet, quid opus eſſe didiciſſet ad infantem recens natum recipiendum, quæ linteamina, quæ faſciæ, quæ cunæ illi eſſent neceſſariæ, quem ipſa vtero geſtabat: quomodo nullam in fœtu geſtando moleſtiam aut incommodum ſentiret, & quantum temporis ad partum reſtaret. Ex omnibus hiſce aliiſque ſermonibus quæ tenera noſtra & humana intelligentia comprehendere nequit, accedente in primis vera & reali rerum adeò magnarum poſſeſsione, an non colligere Ioſeph fili Dauid poſſumus tuam in terra conuerſationem diuinam magis quàm humanam fuiſſe? Teque & Mariam duos in terra fuiſſe ſeraphinos vos mutuo ad ſanctum ſanctorum, quem penes vos velut pignus habebatis, & quicum continuo agebatis, & à quo puriſsimam cœli ſubſtantiam vos exſugebatis, interim dum terrenam à vobis ipſe acciperet colendum & glorificandum prouocantes. Beate ſponſe, beatior Mater, & beatiſsime fili an-non hoc ab vno in gratiam ſperem alterius, me vt in veſtram protectionem accipiatis, & cor meum, totaliter à terra diuulſum, totaliter totum vobis, & totum vnicuique veſtrum conſecretur, ea tamen præſuppoſita ſemper affectus mei differentia, iuxta maximam differentiam, quæ in veſtris tàm eximiis qualitatibus relucet.

CONCEDE Dulciſsime fili, in matris tuæ gratiam charitatem; tu verò ſanctiſsima Virgo, in filij tui gratiam impetra puritatem, tuque theſaurorum ineffabiliũ cuſtos

 perfe-

perfectam mihi obtine obedientiam, qua tum præceptis, tum consiliis & inspirationibus pa-ream eius, qui in te præ reliquis creaturis tanta tamque eximia charismata & gratias effudit.

MEDITATIO V.

DE NATIVITATE DOMINI NO-stri Iesu Christi in Bethleem Iuda.

PVNCTVM I.

Vm tam è temporis termino, quàm interna animi exultatione cœlitùs data, sanctissima Virgo didicisset, beati partus sui tempus iam aduenisse, in quemdam loci, qui pauperum viatorum stabulum erat, angulum concessit, ibique in profundissimam rapta contemplationem filium peperit vnigenitum, eumque velut Deum suum supplex adorauit, & panniculis inuolutum reclinauit in præsepio.

II.

Heb.1.6. Fecit tum Pater æternus, quod eum fecisse scribit Apostolus dicens: *Cum introducit primogenitum suum in orbem terræ, dicit & adorent eum omnes Angeli Dei.* Et sanè omnes eum, vbicumq; demum locorum essent, profunda quadā reuerentia, etsi paruulum in terra, adorarunt. Emisit deinde de illorum numero vnum (quem Gabrielem fuisse vulgo Doctores autumant) imagi-

maginario circumdatum corpore, & amictum lumine velut vestimento, qui pastoribus in vicinia Bethleem vigilantibus & super gregem suum excubantibus hanc natiuitatem annunciaret. Angelus hic insolito splendore illos circumfulgens ait: *Ecce euangelizo vobis gaudium magnum, quia natus est vobis hodie Saluator in ciuitate Dauid: & hoc vobis signum, inuenietis infantem pannis inuolutū, & positū in præsepio.* Interim dū hic ad Pastores Angelus loquitur, ecce subitò innumera cęlestis militiæ multitudo apparuit benedicens & laudans Deum, & ait: *Gloria in excelsis Deo, & in terra pax hominibus bonæ voluntatis.*

III.

Angelis digressis dixerunt Pastores adinuicē: *Transeamus vsque Bethleem*, & coràm oculis videamus, quod factum Angelus nobis nuntiauit. Ergo festinantes intrarunt speluncā, in qua puerum cum matre inuenerunt; deinde reuersi sunt, laudantes & glorificantes Deum, visaque & audita passim diuulgantes, vnde non minimus omnes stupor inuasit. Maria autem conseruabat omnia verba hæc, conferens in corde suo.

FRVCTVS I.

SIcut natiuitatis suæ anticipare tempus noluit Dominus, etsi ad vteri materni tenebris & captiuitate egrediendum septimo aut octauo nasci mense potuisset, vtpote qui actionum suarum Dominus esset, ac de se liberè disponere posset: ita & eius tempus prorogare noluit, sed præcisè, nouem mensibus iam perfectè completis in lucē

prodire voluit, scilicet à XXV. Mart. die, qua conceptus est, computando ad vsque vicesimam quintam Decembris, qua natus & vtero materno prodiit, ardentissimè cursum suum auspicari, & stadium suum passu gigantino decurrere desiderans, à summo cœlo, vt Psaltes olim prædixerat, egrediens, & occurrens ad vsque summũ eius, nec vmquã cursum sistens. Notãdũ autẽ, quod quando cælo suo, materni inquam vteri claustro egrediebatur, pedem in locorũ omniũ vilissimo & sordidissimo figere nõn horruerit.

II.

Annõ rependere illum, & agnoscere gratitudinis ergò diuersoriũ suum oportuit, in quo hactenus diuersatus, & nouem mensium spatio tam bene habitus fuit? Hinc ergo ortũ habuêre pretiosa illa gratiæ dona, quæ matri suæ communicauit: hinc profundissima illa contemplatio, in quã tum rapta fuit; inde extraordinaria illa quę tum sensit gaudia, loco dolorum & pressurarum, quas cæterę dum pariunt matres pati solent: cùm illã cũ dolore parere nefas sit, quæ sine carnali voluptate cõceperat: nã quãuis reliquo vitæ tẽpore pęnis & doloribus eã Dominus non exemerit, partum tamen eius à dolore immunem esse voluit. Vnde à pari inferendum est, si communionis, quæ conceptionis quamdam imaginem præfert, tempore bene illum recipiamus, centuplo illũ donario susceptionem hanc, bonam tractationem & præparationem, quam illi excipiendo fecimus compensaturum.

III.

Sicut nouem mensibus viatorem egerat, ita se & esse comprehensorem ostendere voluit, idque dupli-

dupliciter, primò nullam matri, dũ ab ea gestaretur molestiam afferens, deinde nullam dum nasceretur, & eadem egrederetur, incommodũ dans. Apparuit namque subito & repentè ad pedes eius, non secùs ac solis radius nubibus erũpit, aut vitrum sine læsione, fractura, aut vi vlla pertransit: signacula namque virginitatis non minùs inuiolata & integra in ea permansêre, quã dum conceptus fuit; quod fieri sine vna corporis gloriosi dotium, quàm penetrationem dicunt nõ poterat. E quo discimus, nullam nos vmquam in eo suscipiendo aut colendo iacturam facturos.

IV.

Sanctissima mater recens natum adorauit; pedes illi velut Deo suo, manus velut domino, & genas velut filio osculata. Idem fecit & Ioseph, puerum adorauit, illique gratias egit, quod se ad tam eximiam dignitatem euexisset, se in nutricium, tutorem, curatorem, gubernatorem, instructorem, defensorẽ, verum matris suæ sponsum, quin & patrem, prout vulgo credebatur, eligendo. Quis exprimat & describat internas responsiones quibus puer ille Deus vtrique intrinsecus respondebat? quis comprehendat, quid inter ipsũ ac Deum Patrẽ eius agebatur? quomodo ad perficiendũ obediẽtæ eius opus, & ad pro fratribus suis patiendum se illi offerret? quomodo illum adoraret, benediceret, gratias ageret, & pro singulis nostrũ velut pro omnibus & pro omnibus, vt pro vno dumtaxat inuocaret.

Scribit Apostolus, quod in diebus carnis suæ preces supplicationesque offerret ad Deũ cũ clamore valido ac lacrymis. Tũ verò delicta in patrẽ suum admissa, animarum ruinam, deplorans,

suos

suos Deo patri gemitus, preces & lacrymas tanta obtulit charitate, tamq; perfecto iudicio, quãto cum triginta trium annorum esset, quando in cruce exauditus pro sua, vt idem loquitur Apostolus, fuit reuerentia. His tamen omnibus non obstantibus veri erant omnes gestus eius, opera, vagitus, & pueriles agendi modi non ficti, non simulati, sed reales, quales cæterorum sunt infantium. Et in hoc in primis œconomiæ huius miraculum elucet, quomodo scilicet beatissimus fuerit, & gaudio plenus, ploraret tamẽ; quomodo immortalis & impassibilis per eiusdem gloriæ principia, pauper tamẽ, tremẽs & incõmodis obnoxius; quomodo inter Angelos simul & bestias versaretur; in cœlo empyreo & stabulo, ad Patris dexteram, & mammillam matris. Talia scilicet amoris diuini erant stratagemata, tales adinuentiones Altissimi.

VI.

Ex aliquorum Doctorum sententia, Angelorum apostatatũ peccatum in eo situm fuit, quod futuram verbi humanitatem sibi præferri nollent: quam boni è contra & morigeri agnouerunt, & supremæ latriæ actus coram ipsa exhibuerunt, lætissimi Virginis filium in caput non modò quantum ad diuinitatem, verum etiam humanitatem, & in quantum homo se habere. Hinc eum omnes non modò dum conciperetur, verùm etiam dum nasceretur adorarunt: illorum symphoniam non aula Herodis, aut Augusti, sed humiles, innocentes, simplices, ab omni ambitione, auaritia & cupiditatibus inordinatis alieni Pastores inaudiêre: illorũ vnus & forsan is Gabriel fuit, ipsis apparuit, ea

quæ

quæ iam superius relata sunt narrans; huiusmodi namque hominibus Angeli apparere solent.

VII.

Cantant *Gloria in excelsis Deo*; nam ea quæ in terra ipsi defertur, si cum cœlesti comparetur, nulla est; si & irreuerentiā nostram, distractionē, diuagationem, negligentiam, præsumptionem, leuitatem, incōstantiā intueamur, quibus fit vt non tam illum honoremus, quàm contumeliā afficiamus. Docemur hic item, omnia ad supremum finem suum, gloriam scilicet Dei, referre.

Pacem verò terræ apprecantur, vtpote quæ filiorum Dei character sit, & bonorum quæ habere homines queāt maximum, & è qua filij adoptionis agnōscuntur; tum verò maximè quando pacem cum Deo per gratiam; cum proximo per charitatem, & in seipsis denique habēnt, cū pars inferior superiori subordinata est. Apprecantur eā quoq; nō hominibus boni ingenij, felicis memoriæ, eximiæ scientiæ, magnique iudicij; nec diuitibus potius quàm pauperibus, magnis quàm paruis, *sed hominibus bonæ voluntatis*. In quo maximè Dei creatoris sapientia & admirabilis bonitas elucet, qui oēs nos similes & æquales in ea facultate, à qua vera nostra tum temporalis, tum æterna beatitudo dependet, condidit: quod aliis in rebus minimè præstitit, quæ parum aut potius nihil sunt; quoniam vnà cum hoc sæculo pertrāseunt, nosque diuinæ maiestatis oculis gratiores nihilo faciunt, sed causa sunt vt plura illi hoc nomine debeamus, ad maioremque rationē reddendam obligemur: verùm in ea quæ bonos nos aut malos, probos aut improbos, suos amicos aut inimicos, felices aut infelices reddere potest

com-

communem se patrem,& non personarum acceptatorem esse ostendit; cùm omnium hominum voluntas æquè latè pateat & eiusdem capacitatis sit; ita scilicet, vt nec Deus ipse quidquam velle possit ; quod non & ipsi velle possimus. Cæterum probabile est, illas spirituum cœlestium regiones hinc recedentes stabulum Bethleemiticum adiisse ; ibique puerum natum adorasse, & Mariæ ac Iosepho enarrasse pastoribus se lætum hunc nuntium attulisse.

VIII.

Hoc porrò Angelus Pastoribus Idumæis signũ dederat, inuenturos illos nimirum puerum pannis inuolutum & reclinatum in præsepio; vt hinc discamus, Deum maiestatis in imis & humilitatibus potiùs quàm in summis & pōpis reperiri. Et signa, è quibus agnoscamus ; num spiritualiter Christus in nobis natus sit, esse puerilē vitæ innocentiam, silentiũ in lingua, paupertatē voluntariam, & humilitatem vltroneam. Hic porrò cum D. Bern. dicendũ, aut Deum errare aut mundum, eò quòd hic tanti faciat quæ Deus contemnit & despicit.

IX.

Pastores oblatā cœlitùs reuelationē non neglexerũt, sed cōfestim sine vllo vlteriori mādato in Bethleē se cōtulerũt, vt hinc discamus quāprimũ Diuinis parere inspirationib. nō in iis duntaxat quæ præcipiũtur, sed & in iis quæ cōsilij sunt. Probabile porrò est, admirabilē quemdā illos è benedicti puerili vultu splendorē promicātē vidisse, qui mētes ipsorũ penetrabat & viua quadā fide illos docebat, eũ ipsũ quem corām videbāt, Deum simul esse & hominē, mundi Saluatorē, & promissum iam olim Messiā. Verisimile item est, illos hoc lumine illustratos in terram se prostra-

iuisse, puerum adorasse & gratias egisse, quod in mundũ venisset, illi supplicãtes, suũ vt opus pficeret. Credibile quoq; aliqua illos munuscula pro paupertate pastorali, obtulisse. Hinc colligo gratias & charismata diuina integra esse operationẽ Angeli nobilissimũ effectũ produxisse, posse me filiũ Dei sub sacramẽti Eucharistici velamine agnoscere, cùm eum Pastores pannis inuolutũ in præsepio agnouerint. Deniq; memor eius, quod in Deuteron. legitur, *Non apparebis ante Dominũ vacuus*, non aliter coràm diuina maiestate eius poplitem flectam, quàm corde meo illi oblato.

X.

Pastores inde reduces omnibus quos obuios habuêre visa & audita retulerũt. Quatuor porrò hominũ diuersa genera lætũ hunc nũtiũ accepêre. Nõnulli siquidẽ audiêre quæ dicebãtur, & admirabãtur, sed ad alia intẽti, & rebus suis distracti, eò se cõferre nõ potuère. Alij verò audientes quæ dicebantur, vel fortè etiã casu, stabulũ quidẽ ingressi sunt, sed puerũ matremq; minimè agnouêre, imò ne hæsere ibi quidem viso tã exiguo rei apparatu. Alij, vti Pastores, stabulũ ingressi & admirati sunt, adorarũt puerũ, & visa ad alios diuulgarunt. Alij deniq; cum Deipara propius puero adhærere in corde suo quę videbant fidei oculis, cum iis quæ oculis corporeis videbãt conferentes, quę è Prophetarũ oraculis didicissent, cũ iis quæ coràm intuebantur; quæ Dei filius ad Patris faceret dextram, cũ iis quæ in sinu matris.

Tot etiã modis hodie in sacro missæ sacrificio audiendo se homines gerunt, cũ tñ mysteriũ hoc cõtinua sit suppliciorum & passionis Dominicæ commemoratio: nonnulli siquidẽ loquentẽ concionatẽq; sacerdotẽ audiũt, dicta credunt idemq;

esse sacrificium quod olim in cruce, cruenta licet ratione, oblatum est;non dubitant, esse eundem primarium sacrificium, eamdem victimam, iuge Danielis sacrificium, quod quotidie ad delictorum ipsorum remissionem immolatur: sed occupationibus domesticis distracti; rebus mundanis immersi, negotiorum mole obruti, omnia præstant, non tamen id quod est officii & præcepti: alios ad sacra abire sinunt, ipsi vix Dominicis festisque diebus intersunt. Quidã verò sæpius sacro intersunt, concionatoris consilio parentes, sed minimè sibi præsentes sunt, huc illucque respicientes, nec matrẽ nec filium agnoscẽtes,& eo egrediũtur modo, quo ingressi sunt, nouo insuper irreuerentiæ peccato grauati. Alij contra Prælatis Pastoribusque monentibus item sacrã adeunt,& bonorum exemplo,mysterij magnitudinem demirantur, nihil minus hic agnoscunt quam olim pastores in præsepio, adorant, offerunt, sanctis resolutionibus & propositis pleni inde recedunt,proximumque eôdem inuitant. Tales sunt qui actiuam hoc in mundo vitã agunt, qui ad gregem suum, ad familiam, ad negotia domestica redeunt. Quarti ordine, sed officio primi sunt boni Religiosi ac veræ Religiosæ, & quotquot contemplatiuam in mundo vitam agunt, qui vt plurimum cum Deo filio eiusque matre sanctissima agunt, in templis assidui, sacramentum Eucharisticum frequentant, vbi paruulus Iesus inuenitur, & ab illo per orationes, meditationes, colloquia spiritualia, piorum librorum lectionem, eleuationes mentis, aliaque spiritus exercitia, quibus assiduò Deo sibique præsentes sunt, non recedentes. Coniici

facilè

facile poteſt quantum hi alios ſuperent & antecellant,& quibus ſe Deus modis illis,non verò aliis communicet.

COLLOQVIVM.

Quid video in ſtabulo?
Violam,roſam,lilium.
O Trinitas mirabilis,
Ioſeph,Maria,filius!

Igiturne immortalis,mortalis;inuiſibilis, viſibilis; impaſsibilis,paſsibilis; creator creatura factus eſt? Natuſne igitur ille Dei filius, natuſne ille Mariæ filius?

Dicite cœleſtes habitantia numina ſedes
Numina,quæ natum fertis adeſſe Deum;
Dicite quis puerum cœlo deduxit ab alto
Dicite,quis matris iuſsit adire ſinus?
Dicite quis glaciem,quis aquoſa frigora brumæ,
Quis iubet implacidos ſub Ioue ferre notos?

Beatæ Intelligentiæ ac mentes,quibus plena horũ mirabiliũ notitia data eſt,quique eadem aliis cõmunicaſtis, dicite,obſecro, & enarrate nobis, cur tam mira, & noua Deus opera aggrediatur?

Hei mihi mortales, nimirum ſaxea vobis
Pectora erant, ipſo frigidiora gelu:
Sint hominum,inquit,*ſint corda ſilex,ſint denique ſaxum,*
Naſcar & in ſtabulo, condar & in ſilice.

Ita ſe verè res habet, mi dulciſsime Ieſu, corda noſtra vanitate,ſordibusq; plena erãt,dura,& in te amando frigida vita noſtra ſordida à bruto-

rum vita parum distabat, animæ ab omnigenis passionibus huc illucque agitabãtur, & obuiis quibusque diuersorij erant loco; quando ipse magnitudinis tuæ inclinans cęlos, me sequi currendo decreuisti, vtque me ad te pertraheres, mihi similis fieri, mea vestiri veste, me vbicumque demum locorum latitarem, tam in stabulo quam palatio, quærere; vtque semel perfectè scirem, nihil esse quod impediret quo minus ad me descenderes, teque mihi vnires, modò agere te sinerem, voluisti mihi ostendere nec vanitatis meæ fœnum, nec miseriæ paleam, neu peruersorum habituum duritiem, nec passionum sordes, nec irrascibilis & concupiscibilis meæ partis brutalitatem impedimento tibi esse, quo minus ad me delabereris, ea tantum conditione, hæc vt imposterum mihi displicerent.

Quis ô mirabilium Deus, sufficientes pro dignatione hac tibi grarias agat, quis dignè vmquam talem misericordiam agnoscat nisi tu pse, qui noster pater simul es & frater, iudex & aduocatus, sacrificus noster & sacrificium, Verbum & beatitudinis nostræ obiectum, denique nostrum TOTVM es in omnibus. Millies tibi hoc nomine mater tua sancta gratias egit, millies & S. Ioseph; sed quid dicam de anima tua & eo cui personaliter illa vnita est? Cor tuum verum est altare, in quo pacificam in gratiarum actionem hostiam, victimam pro peccato, denique & in reciproci amoris testimonium me immolare par est holocaustum.

Vndenam verò fieri dicam, quod mundus tã

cito te deserere inciperet, & quotidie etiamnũ tam multi te simul & matrem tam indignè domo sua proscribant & eliminent? Millies mori mallem Domine, quàm horum esse de numero. Tu ah! incessanter & assiduò cordis mei ianuam oberras, nomine me proprio compellas, tamque dulcibus me inspirationibus ad te alliciens, vt nisi tigride sim durior, amori tuo cedere debeam. Veni igitur Domine, veni, domum meam subi, quæ tua tamen potius dicenda quàm mea possessionem hæreditatis ad te spectantis adi: si verò per imperfectiones meas aliquando te recedere compellam, reuertere obsecro desiderium collium æternorum, reuertere statim, veni & voca me: vocem quippe tuam ilico agnoscam & audiam; pulsa ad ianuam meam, tibi mox aperiam, teque optimo cordis mei loco ac diuersorio excipiam. Ad votum ibi hospitaberis: te quippe magno cum affectu tractabo, reuerenter colam, tenerè complectar, & fideliter seruiam.

Ceterum anima mea, & si ad nos venire Deus noster decreuit, suæ quodammodo magnitudinis immemor, non eâ tamen nos contemnere oportet, sed eò reuereri magis, quod nostra causa eam dimittere videatur. Cogita ergo primum, infantem quem cernis, Deum esse maiestatis, cuis sedes cœlum est, & terra scabellum pedum eius, quique sedet super Cherubim & Seraphim: memineris esse illum qui Patris est splendor & imago bonitatis eius, per quem creauit omnia, cuiusque virtute sustinet omnia: erubesce anima videns, eum qui adeò

excelſus & potens, eò ſe demiſiſſe; nos verò iniquitatum onere grauatos in tantum inſoleſcere & vanitate turgeſcere. Vtinam eum diligamus, vt diligi reuera meretur! vtinam ita vt oportet nos deiiciamus & humiliemus! quàm verum eſſe comperiremus, ſeipſum annihilare, eſſe in ipſo exaltari?

O ſumme puer, qui in præſepium nos inuitas, vt repueraſceremus; quiq; poſtea, ſi ſaluari, & ad vitã ingredi velimus, ſicut paruulos fieri debere nos dixiſti, nos pueros fac innocẽtia, humilitate paruos, ſilentio mutos, & in charitate teneros. In quatuor his vera ſita eſt deiectio, quæ nos coram Deo Patre tuo magnos reddere debet. Et quoniã iam inde à præſepio vſque ad mortem tuam, velut inſeparabiles & indiuiduas ſocias (vt ipſe prædixiſti) paupertatem, contemptum, dolores, labores aſſumpſiſti, idq; tanto humilitatis ſigno, vt hæc ipſa quæ voluntaria erant, nonniſi coacta viderentur, & proinde viliora & abiectiora, eligendo vitæ genus, quod mundanæ vitæ repugnaret, tuo vt exemplo errores & fraudes ſæculi detegeres, famulosque tuos in veritatis viam reuocares. O Princeps ſapientiſsime, ô tenerrime ligni vermicule, qui octingentos interficis impetu vno: puer fortiſsime qui tacẽdo, doces, & operãdo taces, me ſine ſtrepitu tua ſequi doce vituperia & contemptum: fac vt in corde meo affectus omnes mundani emoriantur, nec permittas, adeò vt ſim miſer, vt te pro me nato, vitam ita inſtituam, quaſi pro me natus non fuiſſes, itaque taceam, quaſi nihil ipſe pro me præſtitiſſes.

Pauper ſum, & in laboribus à iuuẽtute mea. Pſal. 87.

2. Reg. 18. 8.

Tuũ verò inprimis eſt, Virgo digniſsima, tuũ quoque ſanctiſsime eius ſponſe, potenti veſtro auxilio

auxilio, gratiã nobis impetrare, qua in corde nostro mirabilia, quorum ipsi pars & oculati testes fuistis, conferre sciamus, ita quidẽ, vt voluntates post efficaciter sequantur lumen quod illis intellectus suggesserit, reque ipsa ostendamus quid apud te in stabulo fecissemus; quod fiet in obsequio, reuerentia, honore, deuotione, & pio erga venerabile sacramentum Eucharisticum cultu, in quo paruo magnum & quidem sæpius & diutius apud nos habemus Iesum, quàm olim in stabulo fuit, & inter mortales egit. O Iesu Iosephi honor & Mariæ amor, qui te non diligit, quid quæso diligit? qui te non demiratur, quid tandem miratur.

MEDITATIO VI.

DE CIRCVMCISIONE Domini nostri Iesu Christi, deque sanctissimi nominis Iesu impositione.

PVNCTVM I.

DEI filius cum Patri in ineffabili Incarnationis suæ actu paruisset, legi item Mosaicæ, & præcepto circumcisionis, etsi nec peccator, nec peccato ob triplicem illam vnionem quam iam suprà discussimus, subiectus esset, imò ne hæres quidem culpæ Adami, vtpote qui communi generationis ordine ac via ab eo non descenderet, subiici voluit.

II.

Christi Domini corpus à Spiritu sancto com-

pactum & formatum fuit, proinde sensibus quã perfectissimè pollebat; hinc dum circumcideretur grauissimum in carne sua dolorem sensit, & quidem ceteris infantibus maiorem, qui tamẽ sæpenumero intermoriebantur, præsertim dum cultro petrino circumcisio perageretur, quali filium Moysis Sephora, & filios Israel in ipso terrę promissæ introitu Iosue circumcidit.

III.

Verisimile est à Iosepho puerum non sine magna amaritudine cordis illius, & huius obediẽtia qua se legi Mosaicâ supposuit, circumcisum. Quę deinde Maria Mater cruentũ & lacrymantẽ recepit, ac tum sanctissimum Iesu nomen illi, vti Angelus prædixerat, impositum fuit.

FRVCTVS I.

SVpererogatoriæ cuiusdã obedientiæ opus fuit, tum Iosepho, tum Mariæ, tum puero, quod se legi tã rigidæ, & pœnosæ subiecerint, cũ tñ ad eam minimè tenerentur: vt ipse discam de iugo quodam suauiori, quod est lex amoris, & de sanctorum mandatorum obseruatione nõ conqueri.

II.

Nemo melius sanguinis effluentis, & pelliculæ recisæ pretium dignitatemque perspectam habebat, quàm is ipse qui cultrum admouit, & ea cuius gremium sanguine rubricauit. Si quid illius nobis reliquum est, vt quod Romæ in loco qui sancta sanctorum dicitur, visitur, credendum summa id illorum charitate, diligentia, pietate, & singulari inspiratione asseruatum fuisse.

III.

Circumcisio, non simplex in Domino nostro Iesu Christo dolor & pęna fuit, vt ceteris in paruulis

uulis, qui plenum nondum rationis vſum ad agendum, cooperandum & apprehendendum ea quæ patiuntur, habent; præter dolorem fuit etiam ſanguinis ſui oblatio, & interior quædam actio, quæ trium eximiarum virtutum actiones in ſe continebat: primam obedientiæ in re ardua, quæque nulla ad ſe ratione ſpectabat; per quam inſuper ad vniuerſam ſe legem obligabat, prout Apoſtolus obſeruat. alteram humilitatis; quòd, cùm non eſſet, neue eſſe poſſet peccator, peccatoris tamen charactere voluerit inſigniri, & iis accenſeri: tertiam patientiæ, cum in animo gauderet oblatam ſibi amoris ſui tam maturè nobis oſtendendi occaſionem, & quod videret vitæ ſuæ horizontem ſanguinis effuſione rubere, nobiſque velut arrhas, quibus ſe quod reliquum haberet in corpore ſanguinis circa vitæ extremum, è vulneribus ſuis effuſurum ſe ſponderet, daret. Gal. 1.

IV.

Tribus Dominus locis ſanguinem effudit, & triplicium hominum manu. Primò, in circumciſione, manu miniſtri ad hoc officium deſignati: Deinde in horto GETHSEMANI, quando ſeipſe prouocauit, & doloribus habenas laxauit, qui miſtum ſudori ſanguinem venis eliſcuère. Tertio in Pilati prætorio, & in mõte Caluariæ, iniuſtæ huius iuſtitiæ executorum operâ. Vnde me ad patiendũ, & ad ſanguinẽ data occaſione triplici hoc modo effundendũ preparare debere diſco. Primò me ſubiiciendo iis, quæ miniſtri Dei, ſuperiores mei ſcilicet, vel Confeſſarij de me ſtatuent. SECVNDO ipſa pœnitentiæ opera in me exercendo, in & corpore

meo, vt dicebat Apostolus, mortificationem Iesu Christi portando. Tertiò, patienter superuenientes rerum iacturas, dolores, iniurias, calũnias, & alias afflictiones, quas Satan, aut eius clientes mihi afferrent, tolerando.

V.

1. Cor. 10. 10. Quando scribit Apostolus omnia in figura Hebræis contigisse; non ideò duntaxat est, quod lex mosaica Euangelizæ quodammodo vmbra & typus foret, verùm etiã, quòd, vti Philo Iudæus & S. Hieronymus exponunt, litteræ cortex, & exteriùs legalium decretorum ac cæremoniarum schema, nonnisi figura esset medullæ sub cortice latentis, id est sensus moralis, vel tropologici, mystici, & anagogici. Verbi gratia, cùm lex præcipit, non obligandum os boui trituranti, *Nunquid de bobus cura est Deo?* rogat Apostolus. Sensu morali vetuit operariorum & seruorũ mercenariorum mercedem æquo diutiùs retineri. Item cum victimam offerri noluit cauda aut aure truncatam, designare voluit, opus bonum debere ex obedientia fieri, & ad extremum vsque perseuerare. Dum plumas auis immolatæ in locum cinerum abiici iubet, mortem nobis & nouissima in memoriam insinuat reuocandã, quando fortè vanitatis aut nimię prosperitatis alis abriperemur, aut extra moderationis ordinem auolaremur. Dum cygnum sibi vetuit offerri, detestari se hypocritas ostendit, virtutum quidem pennis exteriùs albicantes, sed cute nigricãtes & introrsum corruptos. Ab altari quoque suis proscripsit omnem auem rapacem, non patitur item eleemosynas è rapto aut malè parto oblatas. Itẽ vetans, ne hœdus in lacte matris suæ coqueretur

(margin at "Nunquid": 1. Cor. 9. 9.)

tur, docuit ne afflictionẽ afflicto superaddamus. Linum simul & lana eidem telæ ne intexerentur, quòd odio habeat dolosos & duplices corde. Atque ita de aliis plurimis moralitatibus quas Philo recenset, inter quas etiam, expositore Mose ipso, numeratur circumcisio corporalis, per quam spiritualis denotabatur: *Circumcidit*, inquit populo suo Deus, *præputium cordis tui*. Quod cum Iudæi minimè facerent, hinc eos S. Stephanus suo tempore *incircumcisos cordibus & auribus* vocitauit. Deut. 10. 16. Act. 7. 51

Ex hac ergo Domini mei circumcisione discam circumcidere à voluntate omne malarum inclinationum genus, ab intellectu omnem curiositatem, superstitionem, distractionem, diuagationem; à memoria omnes vanitatis & stolidarum cogitationum imagines; ab oculis, auribus, aliisq; sensuum meorum functionibus quidquid animæ splendorem pulchritudinemque lædere & diuinę maiestatis oculis displicere potest eodem quoque modo circumcidam diuitias, honores, delicias, & omnem sæculi pompam; in mentem reuocans, quinque Domini mei corpore sanguinem instrumentis elicitum esse, cultro, flagris, spinis, clauis, lancea, vt hinc discam, eius in gratiam, & propter nomen eius, quinque sensus meos mortificare, & omnem ab iis excessum & superfluitatem rescindere, cum mei ipse causa liquorem ad vitam trahendam maximè necessariam effluere passus sit.

VI.

Ex nominis Domino meo, Patre ita iubente & disponente dati, impositione discam, Iesum esse nomen Verbi incarnati, CHRISTVM verò co-

esse sacrificium quod olim in cruce, cruenta licet ratione, oblatum est; non dubitant, esse eundem primarium sacrificium, eamdem victimam, iuge Danielis sacrificium, quod quotidie ad delictorum ipsorum remissionem immolatur: sed occupationibus domesticis distracti, rebus mundanis immersi, negotiorum mole obruti, omnia præstant, non tamen id quod est officii & præcepti: alios ad sacra abire sinunt, ipsi vix Dominicis festisque diebus intersunt. Quidã verò sæpius sacro intersunt, concionatoris consilio parentes, sed minimè sibi præsentes sunt, huc illucque respicientes, nec matrẽ nec filium agnoscẽtes, & eo egrediũtur modo, quo ingressi sunt, nouo insuper irreuerentiæ peccato grauati. Alij contra Prælatis Pastoribusque monentibus item sacrã adeunt, & bonorum exemplo, mysterij magnitudinem demirantur, nihil minus hic agnoscunt quam olim pastores in præsepio, adorant, offerunt, sanctis resolutionibus & propositis pleni inde recedunt, proximumque eôdem inuitant. Tales sunt qui actiuam hoc in mundo vitã agunt, qui ad gregem suum, ad familiam, ad negotia domestica redeunt. Quarti ordine, sed officio primi sunt boni Religiosi ac veræ Religiosæ, & quotquot contemplatiuam in mundo vitam agunt, qui vt plurimum cum Deo filio eiusque matre sanctissima agunt, in templis assidui, sacramentum Eucharisticum frequentant, vbi paruulus Iesus inuenitur, & ab illo per orationes, meditationes, colloquia spiritualia, piorum librorum lectionem, eleuationes mentis, aliaque spiritus exercitia, quibus assiduò Deo sibique præsentes sunt, non recedentes. Coniici facilè

facilè poteſt quantum hi alios ſuperent & antecellant,& quibus ſe Deus modis illis,non verò aliis communicet.

COLLOQVIVM.

Quid video in ſtabulo?
Violam,roſam,lilium.
O Trinitas mirabilis,
Ioſeph,Maria,filius!

Igiturne immortalis,mortalis;inuiſibilis, viſibilis; impaſsibilis,paſsibilis; creator creatura factus eſt? Natuſne igitur ille Dei filius, natuſne ille Mariæ filius?

Dicite cœleſtes habitantia numina ſedes
Numina,quæ natum fertis adeſſe Deum;
Dicite quis puerum cœlo deduxit ab alto
Dicite,quis matris iuſsit adire ſinus?
Dicite quis glaciem,quis aquoſa frigora brumæ,
Quis iubet implacidos ſub Ioue ferre notos?

Beatæ Intelligentiæ ac mentes,quibus plena horũ mirabiliũ notitia data eſt,quique eadem aliis cõmunicaſtis, dicite,obſecro, & enarrate nobis, cur tam mira, & noua Deus opera aggrediatur?

Hei mihi mortales, nimirum ſaxea vobis
Pectora erant, ipſo frigidiora gelu:
Sint hominum, inquit, *ſint corda ſilex,ſint deniqueſaxum,*
Naſcar & in ſtabulo, condar & in ſilice.

Ita ſe verè res habet, mi dulciſsime Ieſu, corda noſtra vanitate,ſordibusq; plena erãt,dura,& in te amando frigida vita noſtra ſordida à bruto-

rum vita parum distabat, animæ ab omnigenis passionibus huc illucque agitabātur, & obuiis quibusque diuersorij erant loco; quando ipse magnitudinis tuæ inclinans cęlos, me sequi currendo decreuisti, vtque me ad te pertraheres, mihi similis fieri, mea vestiri veste, me vbicumque demum locorum latitarem, tam in stabulo quam palatio, quærere; vtque semel perfectè scirem, nihil esse quod impediret quo minus ad me descenderes, teque mihi vnires, modò agere te sinerem, voluisti mihi ostendere nec vanitatis meæ fœnum, nec miseriæ paleam, neu peruersorum habituum duritiem, nec passionum sordes, nec irrascibilis & concupiscibilis meæ partis brutalitatem impedimento tibi esse, quo minus ad me delabereris, ea tantum conditione, hæc vt imposterum mihi displicerent.

Quis ô mirabilium Deus, sufficientes pro dignatione hac tibi gratias agat, quis dignè vmquam talem misericordiam agnoscat nisi tu pse, qui noster pater simul es & frater, iudex & aduocatus, sacrificus noster & sacrificium, Verbum & beatitudinis nostræ obiectum, denique nostrum TOTVM es in omnibus. Millies tibi hoc nomine mater tua sancta gratias egit, millies & S. Ioseph; sed quid dicam de anima tua & eo cui personaliter illa vnita est? Cor tuum verum est altare, in quo pacificam in gratiarum actionem hostiam, victimam pro peccato, denique & in reciproci amoris testimonium me immolare par est holocaustum.

Vndenam verò fieri dicam, quod mundus tā cito

cito te deserere inciperet, & quotidie etiamnũ tam multi te simul & matrem tam indignè domo sua proscribant & eliminent? Millies mori mallem Domine, quàm horum esse de numero. Tu ah! incessanter & assiduò cordis mei ianuam oberras, nomine me proprio compellas, tamque dulcibus me inspirationibus ad te alliciens, vt nisi tigride sim durior, amori tuo cedere debeam. Veni igitur Domine, veni, domum meam subi, quæ tua tamen potius dicenda quàm mea possesionem hæreditatis ad te spectantis adi: si verò per imperfectiones meas aliquando te recedere compellam, reuertere obsecro desiderium collium æternorum, reuertere statim, veni & voca me: vocem quippe tuam ilico agnoscam & audiam; pulsa ad ianuam meam, tibi mox aperiam, teque optimo cordis mei loco ac diuersorio excipiam. Ad votum ibi hospitaberis: te quippe magno cum affectu tractabo, reuerenter colam, tenerè complectar, & fideliter seruiam.

Ceterum anima mea, & si ad nos venire Deus noster decreuit, suæ quodammodo magnitudinis immemor, non eá tamen nos contemnere oportet, sed eò reuereri magis, quod nostra causa eam dimittere videatur. Cogita ergo primum, infantem quem cernis, Deum esse maiestatis, cuis sedes cœlum est, & terra scabellum pedum eius, quique sedet super Cherubim & Seraphim: memineris esse illum qui Patris est splendor & imago bonitatis eius, per quem creauit omnia, cuiusque virtute sustinet omnia: erubesce anima videns, eum qui adeò

excelsus & potens, eò se demisisse; nos verò iniquitatum onere grauatos in tantum insolescere & vanitate turgescere. Vtinam eum diligamus, vt diligi reuera meretur! vtinam ita vt oportet nos deiiciamus & humiliemus! quàm verum esse comperiremus, seipsum annihilare, esse in ipso exaltari?

O summe puer, qui in præsepium nos inuitas, vt repuerasceremus; quiq; postea, si saluari, & ad vitã ingredi velimus, sicut paruulos fieri debere nos dixisti, nos pueros fac innocẽtia, humilitate paruos, silentio mutos, & in charitate teneros. In quatuor his vera sita est deiectio, quæ nos coram Deo Patre tuo magnos reddere debet. Et quoniã iam inde à præsepio vsque ad mortem tuam, velut inseparabiles & indiuiduas socias (vt ipse prædixisti) paupertatem, contemptum, dolores, labores assumpsisti, idq; tanto humilitatis signo, vt hæc ipsa quæ voluntaria erant, nonnisi coacta viderentur, & proinde viliora & abiectiora, eligendo vitæ genus, quod mundanæ vitæ repugnaret, tuo vt exemplo errores & fraudes sæculi detegeres, famulosque tuos in veritatis viam reuocares. O Princeps sapientissime, ô tenerrime ligni vermicule, qui octingentos interficis impetu vno: puer fortissime qui tacẽdo doces, & operãdo taces, me sine strepitu tua sequi doce vitu peria & contemptum: fac vt in corde meo affectus omnes mundani emoriantur, nec permittas, adeò vt sim miser, vt te pro me nato, vitam ita instituam, quasi pro me natus non fuisses, itaque taceam, quasi nihil ipse pro me præstitisses.

Pauper sum, & in laboribus à iuuẽtute mea. Psal. 87.

2. Reg. 18. 8.

Tuũ verò inprimis est, Virgo dignissima, tuũ quoque sanctissime eius sponse, potenti vestro auxilio

auxilio, gratiā nobis impetrare, qua in corde nostro mirabilia, quorum ipsi pars & oculati testes fuistis, conferre sciamus, ita quidē, vt voluntates post efficaciter sequantur lumen quod illis intellectus suggesserit, reque ipsa ostendamus quid apud te in stabulo fecissemus; quod fiet in obsequio, reuerentia, honore, deuotione, & pio erga venerabile sacramentum Eucharisticum cultu, in quo paruo magnum & quidem sæpius & diutius apud nos habemus Iesum, quàm olim in stabulo fuit, & inter mortales egit. O Iesu Iosephi honor & Mariæ amor, qui te non diligit, quid quæso diligit? qui te non demiratur, quid tandem miratur.

MEDITATIO VI.

DE CIRCVMCISIONE Domini nostri Iesu Christi, deque sanctissimi nominis Iesu impositione.

Pvnctvm I.

DEI filius cum Patri in ineffabili Incarnationis suæ actu paruisset, legi item Mosaicæ, & præcepto circumcisionis, etsi nec peccator, nec peccato ob triplicem illam vnionem quam iam suprà discussimus, subiectus esset, imò ne hæres quidem culpæ Adami, vtpote qui communi generationis ordine ac via ab eo non descenderet, subiici voluit.

II.

Christi Domini corpus à Spiritu sancto com-

pactum & formatum fuit, proinde sensibus quā perfectissimè pollebat; hinc dum circumcideretur grauissimum in carne sua dolorem sensit, & quidem ceteris infantibus maiorem, qui tamē sæpenumero intermoriebantur, præsertim dum cultro petrino circumcisio perageretur, quali filium Moysis Sephora, & filios Israel in ipso terrę promissæ introitu Iosue circumcidit.

III.

Verisimile est à Iosepho puerum non sine magna amaritudine cordis illius, & huius obediētia qua se legi Mosaica supposuit, circumcisum. Quę deinde Maria Mater cruentū & lacrymantē recepit, ac tum sanctissimum Iesu nomen illi, vti Angelus prædixerat, impositum fuit.

FRVCTVS I.

SVpererogatoriæ cuiusdā obedientiæ opus fuit, tum Iosepho, tum Mariæ, tum puero, quod se legi tā rigidæ, & pœnosæ subiecerint, cū tñ ad eam minimè tenerentur: vt ipse discam de iugo quodam suauiori, quod est lex amoris, & de sanctorum mandatorum obseruatione nō conqueri.

II.

Nemo melius sanguinis effluentis, & pelliculæ recisæ pretium dignitatemque perspectam habebat, quàm is ipse qui cultrum admouit, & ea cuius gremium sanguine rubricauit. Si quid illius nobis reliquum est, vt quod Romæ in loco qui sancta sanctorum dicitur, visitur, credendum summa id illorum charitate, diligentia, pietate, & singulari inspiratione asseruatum fuisse.

III.

Circumcisio, non simplex in Domino nostro Iesu Christo dolor & pęna fuit, vt ceteris in par-

uulis, qui plenum nondum rationis vsum ad agendum, cooperandum & apprehendendum ea quæ patiuntur, habent; præter dolorem fuit etiam sanguinis sui oblatio, & interior quædam actio, quæ trium eximiarum virtutum actiones in se continebat: primam obedientiæ in re ardua, quæque nulla ad se ratione spectabat; per quam insuper ad vniuersam se legem obligabat, prout Apostolus obseruat, alteram humilitatis; quòd, cùm non esset, neue esse posset peccator, peccatoris tamen charactere voluerit insigniri, & iis accenseri: tertiam patientiæ, cum in animo gauderet oblatam sibi amoris sui tam maturè nobis ostendendi occasionem, & quod videret vitæ suæ horizontem sanguinis effusione rubere, nobisque velut arrhas, quibus se quod reliquum haberet in corpore sanguinis circa vitæ extremum, è vulneribus suis effusurum se sponderet, daret. Gal. 5.

IV.

Tribus Dominus locis sanguinem effudit, & triplicium hominum manu. Primò, in circumcisione, manu ministri ad hoc officium designati: Deinde in horto GETHSEMANI, quando seipse prouocauit, & doloribus habenas laxauit, qui mistum sudori sanguinem venis elicuere. Tertio in Pilati prætorio, & in môte Caluariæ, iniustæ huius iustitiæ executorum operâ. Vnde me ad patiendũ, & ad sanguinẽ data occasione triplici hoc modo effundendũ præparare debere disco. Primò me subiiciendo iis, quæ ministri Dei, superiores mei scilicet, vel Confessarij de me statuent. SECVNDO ipsa pœnitentiæ opera in me exercendo, in & corpore

meo, vt dicebat Apostolus, mortificationem Iesu Christi portando. Tertiò, patienter superuenientes rerum iacturas, dolores, iniurias, calúnias, & alias afflictiones, quas Satan, aut eius clientes mihi afferrent, tolerando.

V.

1. Cor. 10. 11. Quando scribit Apostolus omnia in figura Hebræis contigisse; non ideò duntaxat est, quod lex mosaica Euangelizæ quodammodo vmbra & typus foret, verùm etiá, quòd, vti Philo Iudæus & S. Hieronymus exponunt, litteræ cortex, & exteriùs legalium decretorum ac cæremoniarum schema, nonnisi figura esset medullæ sub cortice latentis, id est sensus moralis, vel tropologici, mystici, & anagogici. Verbi gratia, cùm lex præcipit, non obligandum os boui trituranti,
1. Cor. 9. 9. *Nunquid de bobus cura est Deo?* rogat Apostolus. Sensu morali vetuit operariorum & seruorũ mercenariorum mercedem æquo diutiùs retineri. Item cum victimam offerri noluit cauda aut aure truncatam, designare voluit, opus bonum debere ex obedientia fieri, & ad extremum vsque perseuerare. Dum plumas auis immolatæ in locum cinerum abiici iubet, mortem nobis & nouissima in memoriam insinuat reuocandá, quando fortè vanitatis aut nimię prosperitatis alis abriperemur, aut extra moderationis ordinem auoloremur. Dum cygnum sibi vetuit offerri, detestari se hypocritas ostendit, virtutum quidem pennis exteriùs albicantes, sed cute nigricátes & introrsum corruptos. Ab altari quoque suis proscripsit omnem auem rapacem, non patitur item eleemosynas è rapto tut malè parto oblatas. Itẽ vetans, ne hœdus in lacte matris suæ coqueretur

tur, docuit ne afflictionẽ afflicto superaddamus. Linum simul & lana eidem telæ ne intexerentur, quòd odio habeat dolosos & duplices corde. Atque ita de aliis plurimis moralitatibus quas Philo recenset, inter quas etiam, expositore Mose ipso, numeratur circumcisio corporalis, per quam spiritualis denotabatur: *Circumcidit*, inquit populo suo Deus, *præputium cordis tui*. Quod cum Iudæi minimè facerent, hinc eos S. Stephanus suo tempore *incircumcisos cordibus & auribus* vocitauit.

Deut. 10. 16.

Act. 7. 51

Ex hac ergo Domini mei circumcisione discam circumcidere à voluntate omne malarum inclinationum genus, ab intellectu omnem curiositatem, superstitionem, distractionem, diuagationem; à memoria omnes vanitatis & stolidarum cogitationum imagines; ab oculis, auribus, aliisq; sensuum meorum functionibus quidquid animæ splendorem pulchritudinemque lædere & diuinę maiestatis oculis displicere potest eodem quoque modo circumcidam diuitias, honores, delicias, & omnem sæculi pompam; in mentem reuocans, quinque Domini mei corpore sanguinem instrumentis elicitum esse, cultro, flagris, spinis, clauis, lancea, vt hinc discam, eius in gratiam, & propter nomen eius, quinque sensus meos mortificare, & omnem ab iis excessum & superfluitatem rescindere, cum mei ipse causa liquorem ad vitam trahendam maximè necessariam effluere passus sit.

VI.

Ex nominis Domino meo, Patre ita iubente & disponente dati, impositione discam, Iesum esse nomen Verbi incarnati, CHRISTVM verò co-

gnomen. IESVS nomen esse proprium, CHRISTVM, appellatiuum: IESVM nomen personæ agentis, CHRISTVM patientis IESVM. nomen impositum, CHRISTVM electum: IESVS, quoniam in alijs est, CHRISTVS quod sit in seipso: vel, IESVS quoniam saluum faciet populum suum, CHRISTVS, quòd sit super coheredes suos constitutus: IESVS, quod diuinitate imbutus, CHRISTVS, quod omnium sit prædestinatorum princeps. IESVS, ob sanguinis sui effusionem, CHRISTVS propter gratiæ suæ communicationem.

VII.

Nominis Iesu excellentia ac dignitas tum ex eiusdem institutore, tum ex significatione erui potest; Datoris dignitas & maiestas tanta est, vt sit Deus ipse, qui, si dicere fas est, in commutationem eius, quòd filius suus sit Verbum, quod suam ipse substantialiter essentiam nominat, illi, vti prædixerat, hoc nomen Archangeli ore dedit & reddidit: nomen inquam, quod repræsentat & quod est, & quod facit, eò quòd cum ineffabili & inenarrabili nomine IEHOVAH, (quod à substantiuo HAIACH, id est ESSE, deriuatur, quodque parua commutatione, addita scilicet littera seruili *scim*, *sciim*, fit *Iasach*, quod saluare denotat) coincidat. Ceterũ vti ESSE absolutè, Deo vnicè conuenit; ita quoq; *Saluare* nulli nisi Deo quadrare potest. Adeò vt nomen IESVS nobis ob oculos ponat quid in se, quid in nobis, & quid pro nobis

Isai.63.2

bis fit. In ſe namque Deus eſt, atque hoc à Patre mutuatur. Homo eſt in nobis, hoc porrò à nobis habet. Pro nobis ſatisfacit, atque in hoc ſaluator eſt. Vt Deus enim, pati non pati non poterat, in quantum homo, non ſatisfacere: vt ſaluaret ergo & ſatisfaceret, eſſe debuit Ieſus, & homo Deus. Hinc ſingulari quadam reuerentia hoc nomen dum pronuntiatur, proſequimur, & ad illud omne genu flectitur cœleſtium, terreſtrium, & infernorum: quod in ceteris Dei nominibus non ita ſingillatim fit, quorum tanta nō eſt emphaſis, neu adeò expreſsè quid ſit in ſe, in nobis, & pro nobis repræſentant, vti hoc nomen hominibus maximè amabile, & diabolis terribile.

VIII.

Illi ergo nomen hoc non honorent, vel qui inimici ſunt crucis eius, vt infideles; vel qui diuinitatem eius negant & oppugnant, vt Ebionitæ & Valentiniani; vel humanitatis eius veritatem conuellunt, vt Marcionitæ; vel denique qui beneficia, quæ hoc nomine includuntur, non agnoſcunt, vt reprobati.

IX.

Magnæ conſolationis occaſionē omitteremus, ſi taciti præteriremus, quod quemadmodum veteres Imperatores Aſiatici, Africani, Gothici, Germanici, & Britannici nomina & titulos ſibi pro Prouinciarum quas ſubegerant qualitate, & hoſtium interfectorum multitudine imponebāt, ita ècontra Dei filius velit IESVS, tum ob qualitatem ſalutis quam adfert, quæ ipſa æterna eſt, tū ob ſanguinis, nō quidem inimicorū, ſed ſuis ipſis

venis effluentis effusionem, quem proinde illo ipso die cœpit effundere quo hoc illi fuit nomen impositum, appellari.

COLLOQVIVM.

PAtrinus, qui hoc tibi, dulcissime Iesu cœli terræq; nectar & ambrosia, nomen adeò quidē Angelis admirabile, homin.b.amabile, & dæmonibus formidabile dedit, fuit ipse Pater tuus. Alius præter ipsum hoc tibi non potuit imponere, vti nec præter te alius vicissim, beatificè illi essentiæ suæ nomen pronuntiat. Ab ipso Esse tuum quoad diuinitatem mutuaris, & per ipsum humanitatis tuæ Esse habes: ab ipso ergo hæreditare debebas nomen, quod te simul & Dei & hominis esse filium declararet. O nomen illustre, nomen radiosum, nomen suaue, nomen oleum effusum in capita nostra, nomen quod manna, mel & balsamum in vniuersum Ecclesiæ corpus distillat: nomen primogeniti Dei, nomen Saluatoris mundi, nomen filij Mariæ, nomen alumni Iosephi, nomen quo nullum vmquam fuit dignius, quod sua sibi diuinitate ipse promeruit, ante quod summa cordis humilitate & reuerentia se prosternit quidquid cœli ambitu continetur. Quis dabit mihi pennas vt ab Oriente in Occidentem, ab Aquilone ad Austrum volitem, & ad omnes terræ nationes nomen hoc deferam! Quin totus lingua sum, quò ipsū assiduè & incessanter pronuntiem; totus mens, quò ipsum continuò admirer; totus cor, vt de eo assiduè cogitem, & irreuocabiliter ipsum diligam. O dulcis Iesu, ô magne Iesu, ô paruule Iesu, quomodo sub his sylla-

Cant. i. 3.

bis la-

bis laticas? quis hoc nobis velum explicabit, quis hanc arcam Setim adaperiet, quis nos in hoc sanctum sanctorũ introducet? Vos quæso Cherubini qui pedes & facies vestras, quasi erubescentes, tegitis, quod tam paruo (etsi maximo) affectu & reuerẽtia erga illum, qui sanctuario hoc cõtinetur, feramini admirationũ & raptuũ vestrorum, quibus abripimini, dum nominis huius emphasin & efficaciã cõsideratis reddite participes. Si verò ipsum debitè, & vt oportet pronunciare, aut de eo cogitare, aut illud adorare nesciamus, nostram quæso infirmitatem, ignorantiam, & defectum supplete, ô beatæ & semper accensæ Intelligentiæ.

Tuq; diuina Mater, quæ prima in dolorosa hac circũcisione dixisti, Iesvs *erit nomen eius*, prout à cœlesti nuntio inaudieras, aliquot in nobis splẽdoris huius, quo anima tua plena erat, cũ primum sacro ore tuo nomen hoc prodibat scintillas accende. Tuque Angele terrestris, homo diuine, & palatij imperialis in quo altissima commoratur Trinitas custos, sancte Ioseph, expone nobis aut experiri cõcede sancti cordis tui raptus quos quoties, *Accede ad me fili mi Iesu*, dicebas, & Ille vicissim respondebat, *Venio ad tè Pater mi*, entiebas. Vt te simul & sponsam tuam per nomẽ uo audito nihil negare potestis adiurẽ & conurem, satis est vos orare per nomen & amorem ESV. In hoc igitur nomine, & per hunc amorẽ os cœlestis sponse, teque diuina sponsa, sancti uius nominis exaltationem, & regni Iesu dilaationem, quoad meritorum eius applicationẽ, nguinis sui efficaciã, & dulcissimorũ eius dederiorum in tot animarum, quæ de illo, & de

vobis

vobis nihil dū inaudiere cōuersione adimpletionem rogo. Quando mare transimus, & vasta illa terrarum spatia multò patentiora intuemur, quā illa ipsa in quibus nomen inauditum est, in diuinorum iudiciorum oceano mergimur, & quid aliud facere possumus quàm patri cognitionis gratias agere, quod suum nobis filium dederit, & gratiæ vocationis nostræ magnitudinem tum per propriam excellentiam, tum propter doni dignitatem agnoscere, participes tamen velle reddere, modò liceat illos, qui nostri sunt, & vestri ex parte Patris fratres, & conari vt non secus ac nos adoptentur, & in communis omnium nostrum matris, Ecclesiæ inquam, gremium admittantur? O Maria, per viscera, quæ filium hūc gestarunt, per vterum quo nouem mensibus conclusus fuit, per brachia, quæ toties illum amplexta sunt, per vbera, quæ toties suxit, per dulce matris nomen, quod cor tuū & aures toties tetigit, per nomē Iesu quod tāta pietate, reuerētia & amore labiis ipsa tuis pronūtiasti, exaudi nos, & præsta, vt nominis huius promulgatio diutius non differatur.

Animabus illis quotidie infernus repletur, pro quibus ille effusus fuit sanguis, qui SALVATORIS illi nomen peperit. Quid verò pro iis tam pretiosum opus liquorem effundere, si incassum cadat? Iam à mille sexcentis annis REDEMPTIONIS illarum solutum est pretium, & ipsæ adhuc Principis tenebrarum sunt mancipia. An verò idcirco nostro pulsus hic est orbe, vt in alium, & capaciorem & vberiorem nostro se reciperet? O rē intolerabilē, satanæ regnū patere latius quā Chri-

sti, &

sti, eius portionem tantò esse meliorem, quantò plus sit aquæ salsæ quàm dulcis; plus terræ non auriferæ, quàm auriferæ? Hoccine semper feres mater clementissima? Certum quidem est omnes damnatorum animas ne obulum valere, & filij tui portionem exiguam, si non quantitate, certè qualitate præualere. Sed tamen & qualitati iungi posset quantitas, & nulla perdi anima, quæ non esse de numero saluatorum possit, nec vlla esse, pro qua sanguinem suum Iesvs non effuderit, suaque Patri merita obtulerit: nulla, cuius Iesvs non sit Iesvs, &, si non sit, cuius non statim esse Iesvs velit. Dicendumne igitur, mater, imò an non satis & nimis quàm dictum est, hæc omnia illi frustra fore, eò quòd sanguis adeò liberaliter effusus efficaci, & singulari quadã ratione non applicetur? Vel vnam duntaxat eius partem accipe, sufficiet nobis illa, quæ vel de spinarum eius minima defluxit. Quòd si & hominum fuerit, sufficiet vel vnica oculorum lacrymula, vnus oris eius halitus, vnus oculi ictus ex omnibus illis quos in te olim coniiciebat, vnica matris compellatio, vnica lactis tui in os eius effluentis guttula; denique solus Incarnationis eius actus, Quorum omnium vel minimum nimis quàm ad tales animas, & post illas etiam infinitos mundos emendos & redimendos est pretium sufficiens.

Peccatũ ergo enorme esse malũ dicendum est, cum per ipsum solum tantum impediatur bonũ, tantorum meritorum diuertatur influxus, cum ipsum intercessionum ac suffragiorum tuorũ fractum intercipiat. Quis te, ô monstrum detesta-

bile

bile! ô prodigium terribile! ô vnicè Dei & hominum inimice, pellet, proſcribet, quis mortem tibi adferet? Sed quid? annon vitæ auctor moriendo ipſum exſtinxerat? Tunc ergo illa es hydra quæ vno reciſo capite ſeptem alia emittis? tunè tuis è cinerib⁹ repullulas? Nequaquã, ſed peruerſa & praua te volũtas progignit, quæ te in mundũ cùm non ades, reuocat. Ecquæ verò maledictæ huius voluntatis ſanandæ, & impediendæ ne huiuſmodi poſthac monſtra concipiat ratio? annon vnica eſt, ſi illi conformis fiat, quæ vitę principiũ eſt? Quis hanc porrò conformitatem dabit, niſi gratia, quæ ſola naturæ reparatrix eſt, & ſine qua nemo debitè riteque Sanctum IESV nomẽ pronuntiet? Videamus ergo, quis gratiæ huius pater, quæ mater, vt ambo nobis in eadem obtinenda propitiando adſint.

1. Cor. 12. 3. O mater gratiæ, Maria, filia Patris, filij mater, & Spiritus ſancti ſponſa, ad te magna animi demiſsione, humilitate & reuerentia accedimus, petentes, benignè vt interpreteris, ſi dixerimus; vel illuſtriſsimum tibi Matris vinetium, & Matris gratiæ nomen exuendum, vel opus eſſe, eius effectus vt in tot nationes extendas, quæ vnũ dũtaxat ab ore tuum verbum exſpectant; certiſsimę numquam te repulſam apud ſponſum, filium & patrem tuum pati; inprimis ab eo dum petis, quod adeò illi in votis eſt, vt, ſi ex te natus non eſſet, naſceretur, & hanc ſolam ob cauſam te matrem ſuam conſtitueret. Magnis & extremis in malis, magnis & extremis opus eſt remediis. Illius prouidentia, quæ ſua nunquam negat opera liberum illorum arbitrium cogi non patitur: &, propter peccatrices animas, quales ſunt illæ
æterna

æterna sapientia & immutabilis iustitia miracula fieri non finit. Omnes quidem generatim, & singuli singillatim sufficientem ad salutem gratiam habent; quod & certa & indubitata fide credimus. Nemo quippe post tam luculentam redemptionem perit, nisi culpâ suâ. Sanctas, fateor, inspirationes negligunt, baptismum charitatis, quem nullo non momento Spiritus sanctus iis offert, contemnunt; bonum gratię, quæ sæpè illorum cordibus offertur & præsentatur, semẽ suffocant. Et hæc quoque certissima sunt. Dicendum quoq; nihilominus, gratiam quamdam proportionatam, congruam, & libero illorum arbitrio adaptatam omnibus hisce malis posse mederi: dicendum, nostrum clima etiam, vt ipsorum, infidele fuisse, malè dispositum, vti nunc ipsorum, diuinis inspirationibus resistens fortè amplius quàm ipsorum, tunc, cùm Apostoli, prima Christianitatis fundaměta iacere, fidei lumẽ accẽdere, de IESV & MARIA loqui, crucem prædicare, crucifixum annuntiare, & vexillum eius in Europa, Asia, & Africa defigere inciperent. Cur non & hodie idem erit? Denuo tibi ergo, vnà cum vniuersa Ecclesia, & eius totius nomine, quæ carissima filij tui sponsa est, supplicamus, & hanc ob rem animas nostras effundimus, per quidquid tibi IESVS debet, obsecrantes, vt errantium harum animarum misericordia tangaris, & ijs efficacia & proportionata ad conuersionem media obtineas.

Tum ibi laudabitur IESVS, MARIA innocabitur, Iosephus agnoscetur. Hoc præsta sancta mater, hoc diuine Ioseph, in infantię pueritiæ, adolescẽtiæ Iesu memoriam præsta, in memoriã

quoque precum quas simul ad Deum Patrem fudistis, quòd simul comedistis, bibistis, dormistis, ingressi & egressi estis, in memoriam quòd pariter induti & exuti estis, & exituum & introituum reciprocorum & vestrum vnicuique communium. Tam eximia priuilegia merentur, vt extraordinaria quadã ratione pro gloriæ & nominis eius dilatatione & amplificatione deprecemini. Quis scit, an Americæ, Chinæ & tot aliorum tractuum Australium; qui nobis modò incogniti sunt, tibi non reseruata sit conuersio? Tuam hic ergo auctoritatem interpone, hic sit vnus de actibus quos in cœlo in tot gratiarum & beneficiorum ab ipso receptorum, recognitionem præstas.

Si tam parua nostra charitas, hæc corde vota extorquet, quid non faciat vasta illa tua charitas, cum qua omnis quæ in terra est, non minùs, quàm ea ipsa terra cum cælorum capacitate, & aquæ gutta cum oceano comparari potest.

Hoc si potes, quòd in charitate perfecta sis, potes item quod nihil tibi negetur, quodque in filij tui aula & regia prima sis, quin & singularem ipsa chorum constituas. adeò scilicet magna & eximia tua est excellentia, qua ceteris puris creaturis præstas & antecellis. In hoc porro nostra fixa est fiducia: vis enim, & potes. Si velis & possis, quid vltrà quærimus? factum est.

O sanctissima Domini mei Iesu anima, tuas illorum, aut potius illorum preces tuis coniunge, & per hunc qui in te est, charitatis oceanum, de cuius plenitudine omnes accipimus,

mus, vnà cum & post matrem tuam, ab illo cui personaliter vnita es, impetra, vt per vniuersum terrarum orbem nomen tuum portetur, nullaque sit creatura ad tuam condita imaginem, quin sit quoque ad tuam similitudinem, quin tuum nomen, merita, vitam, & mortem, quam pro ipsa sustinuisti agnoscat. Nullum porro Patri tuo sacrificium est gratius, quàm animarum zelus, pro quibus sanguinem ipse tuum effudisti; hanc igitur illi gloriam, hoc tibi ipsi da gaudium, ne scilicet Satanas amplius desolatis illis & latè patentibus prouinciis dominetur. Doces, & dicere Patri tuo nos iubes, *Adueniat regnum tuum*; ecquod verò eius est regnum, nisi in quo ipse regnes? Cum verò data tibi sit omnis in cœlo & in terra potestas, illius ergo & tuum nobis regnum adueniat, sanctificetur nomen tuum & sancta voluntas tua fiat sicut in cœlo & in terra. Panis quotidianus, qui hanc in rem nobis, & operariis quos in desertam hanc vineam mittes, necessarius est, gratia tua est, sed extraordinaria, imò miraculosa. Hanc ergo da omnibus quos huc prædestinas. Ac ne fortè nostra & gentium illarum barbararum peccata obstent, vti hactenus obstitere, dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus tua gratia, & ex animo omnibus debitoribus nostris; ne permittas, obsecro, in tentationem incidere eos, quos ad hoc opus deputabis, neu vt malignus ipsum subuertat, cùm nefas sit, tuæ bonitati eius nequitiam, & eius nobis nocendi desiderium, tuæ nostri saluandi voluntati præualere.

Angelis tuis manda, nobis vt auxilientur, & circum illos excubent, qui propter nominis tui gloriam strenuè laborant.

O beatissimi spiritus, qui quantam animarum, quibus præsidetis stragem communes nostri aduersarij cieant, videtis; Angeli pacis, qui hancce iacturam amarè plangitis; Angeli, adeò de hominum salute solliciti: Angeli, fideles nostri duces & pœdagogi, ad hoc zelũ vestrũm excitate, & preces vestras cum animæ Principis vestri, item sanctissimæ eius matris, & diuini eius nutritii precibus coniungite, vt simul vobiscum voti compotes facti, per extraordinariam quamdam gratiam vires nostras coniungamus, & simul ingentem visibilium iuxtà ac inuisibilium copiarum exercitum ad expugnandas non dico prouincias, sed antiquonouas & nouantiquas animas conflemus: quibus semel imperio regnoq; regis nostri & vestri subactis, nomen eius ita clarescet, & gloria adeò exaltabitur, vt
Ioan. 10 16. tam in cœlo quàm terra nonnisi vnum futurum sit ouile & vnus pastor.

MEDITATIO VII.

DE MAGORVM ADVENTV ET adoratione.

PVNCTVM I.

Deus Pater cum filiũ recens in Bethleem natum vellet non à Iudæis modò, sed & à gentibus agnosci & adorari, eodem ipso die quo Angelum ad Pastores destinauit, stellam in ori-

in oriente creauit, quæ natiuitatem hanc prout Balaam prædixerat, præsignaret.

II.

Stellæ huius ductu tres Magi Ierosolymã venerunt, & ibi eã ex oculis amisêre: vnde quærunt, *vbi est qui natus est rex Iudæorum?* Herodis indignationem minimè veriti, qui non parum cum vniuersa synagoga turbatur: illam dũ consulit, audijt, secundùm scripturam, in Bethleẽ Iuda illum nasciturum, vtpote cùm Michæas id ita prædixisset. Herodes ad Magos hisce relatis rogat, vt, postquam puerum inuenissent, ad se visa referrent, vt & ipse veniens puerum adoret.

III.

Magi his auditis Ierusalem egressi, Bethleẽ rectà petunt: & vidẽtes stellã, cuius conspectũ iã vrbem ingressi amiserant, gauisi sunt gaudio magno valdè: hac ducente in Bethleem perueniunt, & stella stetit supra locum vbi erat puer. Ingrediuntur ergo, & in terram prostrati puerumq; adorantes, apertis thesauris obtulerunt illi aurum, thus & myrrham. Et dum ad Herodem reuersuri essent, admoniti in somnis sunt, ad Herodem ne redirent; hinc per aliam viam reuersi sunt in regionem suam.

FRVCTVS I.

PRæsupposito, ex Philosophorũ placitis, nonnisi tria esse stellarum genera; fixas scilicet, quæ in octaua sunt sphæra, & Errantes, quæ in Planetarum cœlo; denique Cometas, qui vulgo

ſtellæ crinitæ vocantur; notandum, ſtellam hanc à vulgaribus quintupliciter diuerſam fuiſſe, ſubſtantiâ, inquam, ſitu, motu, claritate, & influxu. Subſtantiâ quidem, quòd fixæ & Errantes aliud non ſunt quàm globi ſui pars denſiſsima; Cometæ verò nonniſi viſcoſæ quædam exhalationes, calidæ & ſiccæ, quæ dum inflammari incipiunt, tamdiu durant, quamdiu ipſa materia. Hæc verò erat aut Angelus, ſecundùm Sethianos, ad imitationem eius qui nubis in modum per diem filios Iſrael deducebat (ſimul vt illos ab æſtu ſolis tueretur) & noctu inſtar columnæ ignis, vt Phari illis eſſet loco: vel, quod cum ſacra ſcriptura magis coincidit, verà erat ſtella, nouæ ſubſtantiæ à Deo creatæ, quò filium ijs reuelaret gentibus, quæ ſiderum contemplationi & ſpeculationi totæ incumbebant.

Situ quoque maximè differebat; cùm fixæ in firmamento ſint, & ſuis in orbibus planetæ eo quo ſequitur ordine, Luna, Mercurius, Venus, Sol, Mars, Iupiter & Saturnus. Cometæ denique in tertia aëris regione ſub ſphæra ignis ſunt & creantur. Hæc porro in infima aëris regione conſpiciebatur.

Quoad motum, Cometæ ſequuntur fixam illam aut Errantem quæ inflammationem eorum cauſatæ ſunt. Planetæ nonniſi duos aut tres ad ſummum motus habent, ab Oriente ſcilicet in Occidentem ſuper mundi polos; per impreſſionem & motum primi mobilis; & ab Occidente in Orientem, ſuper polos Zodiaci per propriam formam; & à ſeptentrione in Meridiem, & rurſus à Meridie in Septemtrionem, qui Trepida-

pidationis dicitur, qui in firmamento fit; vel is quem nonnulli suis in epiciclis & excentricis habent; at stellæ huius motus progressiuus erat, qualis motus animalium, flexus, reflexus & circuitus viarum, quos seruare ex Arabia in Iudæam proficiscentes oporteret, sequendo.

Claritas quoque penitus alia erat; neque enim ipsa à Sole obseruabatur, & meridie colluxebat.

Illius denique influxus non erat in corpora, sed in spiritus & mētes, eas vt ad veri animarum nostrarum solis perduceret cognitionem.

II.

Stellam hanc viderunt & admirati sunt plerique, & astronomiæ præsertim studiosi: vtpote cum vnum è præcipuis mundi miraculis foret, longè magis quàm illa, quæ iam ab annis aliquot in Cassiopeæ visa est signo, circa quam tot præclara se ingenia exercuêre. Tamen nonnisi tres hi Magi ad sequendam hanc stellam se accinxêre, etsi è traditione & prophetia Balaam multi, ecquid illa portenderet & designaret, perspectum haberent. Alij verò parum hanc curârunt, aut graue eis fuit familiam, facultates, vxores, agros relinquere, & tam longum tamq; difficile iter per populos incognitos & ad locum incertum suscipere, carne & diabolo rem semper difficiliorem fingentibus.

Ita & hodie nemo non fatetur, non sine ratione concionatores de mundi cōtemptu, virtutum pulchritudine, vitij fœditate, gratię excellentia; bonis amorem Dei comitari solitis, vitæ

huius breuitate ac vanitate, deq; ad æternam aspiratione loqui: nemo non asserit & confitetur iter hoc insistendum, quinimò beatos ipsum suscipientes prædicant, laudant, quin & sibi præferunt; non ideo tamen loco se mouent, at voluptate inescati, auaritia ebrij, ambitione inflati, ne pedem, salutis suæ causa, mouere satagunt, veriti ne commodis suis cedere, & quæ circa habent deserere cogerentur; vel potius quòd tantillam subire molestiam metuant, etsi veræ peruersi habitus centuplo maiorem illis adferant, & sanè quotidiana experientia videmus, illos ibi sibi gaudia fingere, vbi nulla sunt, & difficultates ijs in rebus imaginari, in quibus
Iob 6. 16. veram potius lætitiam reperirent. Vnde, quemadmodum Iob ait, fugientes gelu, id est laborem temporalem, à niue, id est punitione diuina, obruuntur. Diuina vltione eos in sordibus volutari, & in iniquitatibus suis computrescere sinente, interim dum gratiæ eius stella alios ad iter salutis conducit.

Nullus hactenus in mundo fuit, aut olim futurus est homo, etiam Antichristus, cui non stellam ad salutem mittat Deus, gratiam inquã, quam vnicuique nostrum concedit, & nemini non offert, quòd velit omnes saluos fieri, vt do-
1. Tim. 2. cet articulus fidei apud Apostolum. Si verò, vt
4. gratia hæc sufficiens esset, Angelum cœlo mitti oporteret, mitteret haud dubiè; sed naturalem vnicuiq; rationem dedit, (quam Psalmista stellã
Psal. 4 7. *lumen vultus Domini* vocat) quæ accedente gratia, quæ nemini, vti diximus, deest, omnes infideles, vbicumque demum locorum sint, ad claram, id est explicitam Iesu Christi, per quem so-
lum

lum salutem nancisci possumus, cognitionem perduceret. Adeò vt si quis perdatur & damnetur, non id stellæ defectui, sed quòd eam, Magorum exemplo sequi detrectarit; sit imputandum.

IV.

Pauci sunt, qui in virtutis, id est Dei partibus tuendis firmi sint & constantes, quando Reges & Principes, quorum partes sequimur, aliò & in contrarium propendent. Ceterum suam in hoc Magi magnanimitatem ostenderunt, quod in vrbe metropoli ipsaque regia fictè simulateque non egerint, sed publicè alium se præter Herodē, regem quærere confessi sint. Dum autem diuina prouidentia natalem à synagoga Messiæ locum illis permisit indicari, illorum ipsa recompensare constantiam voluit, vtque hinc disceremus, Deum etiam impiis ad bonorum cœpta prosequenda, vti, fideique veritatem non à sola morum bonitate dependere, iuxta id Malachiæ vaticinium: *Labia sacerdotis custodient scientiam, & legem requirent ex ore eius: quia Angelus Domini exercituum est.* Mal. 2. 7.

V.

Malorum societas & commercium sæpenumero in causa est vt stellæ conspectum, ipsam inquam pietatem, deuotionem, timorem Dei, conscientiæ teneritudinem, puritatem, & virtutis æstimationem amittamus:ècontra verò in malo nos obdurat, peccato familiares reddit, virtutisque id instar haberi facit & collocat, synderescos loco libertinitatem inducit, hæresin honestamento condecorat, & paulatim atheismum introducit. Vt verò hæc recuperetur

ſtella, Herodes, & quidquid illi adhæreſcit, deſerendus.

VI.

Turbatus eſt Herodes ſuam ob ambitionem; Iudæi verò inde turbabantur, vnde lætandi exultandique occaſionem elicere debebant, niſi adulaticq; Herodi, quam à Rege cœleſti, qui promiſſus ipſis erat, dependere maluiſſent. Hinc quàm ſit noxium amicitia potentibus & impiis iungi videmus, qui facile aut odio, aut ira, vindicta, ambitione, & ſimilibus turbantur. Sed ſi quis pace frui velit, Deo vt ſemper adhæreat, aut ſibi Deus adhæreat, det operam.

VII.

Si ſtella illos non ſtitiſſet, immobilis ſuper locum in quo erat puer manendo, aut Magi Bethleem non eſſent ingreſsi, aut palatium quoddam aut primariam vrbis domum petiiſſent, ſed interiori lumine illuſtrati, agnouerunt ilico, Regis huius ſplendorem ac maieſtatem non in pōpis ſæculi huius conſiſtere, adeò, vt iudicium ſuum ſtatim ſtellæ indicio ſubmiſerint. Puer ergo Bethleemiticus iam tum de mundo triumphare incipiebat, terræ ſapientium intellectum captiuans in obſequium fidei. In hoc verò Magi hi Gentium conuerſarum primitiæ fuère, hinc dies hæc, quæ Ianuarij ſexta eſt, à Græcis *Epiphania*, ideſt apparitio dicitur; hinc & à Patribus nonnullis antiquis vocatur, *In ſancta lumina*. hinc denique non minori celebritate & ſolemnitate colebatur, quàm ipſa ſolemnitas paſchalis; quin & ipſe Iulianus apoſtata, ne Gentilium conuerſorum diem hunc velut verè ſuum feſtum colentium & celebrantium, indignationem incurre-

Ammiā. Marcell. lib. 21.

ret

ret, ipsam sollemnizabat & obseruabat.

VIII.

Quis horum verborum mysterium non ponderet, *Inuenerunt puerum cum matre eius*, quæ & ad Pastores dicta sunt? vt hinc pateat vix vmquam sine matre Iesum, nec sine Iesu matrem inueniri: quicumque enim Iesu amicus est, statim & matri fit amicus; quique matris eius est studiosus, facilè & filij amorem acquirit. Cùm ergo inuicem coniuncti sint, ambos amare volo & colere: vnius vt amor in alterius me amore & perfectione confirmet & perficiat.

IX.

Cùm stellæ huius aspectus tam benignum in animam simul & corpus Magorum influxum habuerit, quid impediet quo minùs illos è pueri facie quendam diuini luminis radium promicãtem vidisse credamus, qui corda illorum penetraret, simulque indicaret, quem videbant Deum simul & hominem, Regem ac Mesiam promissum, mundi denique creatorem ac Redemptorem esse?

X.

Quatuor Abraham habuit filios, Ismaelem ex Agar, Isaac è Sara, Madian & Iectan è Cætura: solus Isaac hęres fuit, ceteris legata data, & iuxta Hebræorum traditionem, duobus postremis spoliorum de Chodorlahomor eiusq; sociis relatorum pars cêsit, inter quæ erat aurum, thus & myrrha, quæ tum in thesaurum, tum in tam illustris patris sui victoriæ monumentum ac victoriam asseruarunt, ac deinde in terras, quas de suo & filiorum suorum nomine appellarũt Sabeam inquam & Madian itidem transtulêre,

hæc

hæc à Madian, illa à Saba filio Epha fratris Madiã cognominata. Superuenit postea Prophetia Balaam de stella quæ Regem Regum protenderet: adeò vt Madian & Iectan posteri, thesaurum hunc semper in Mesiæ natiuitatem reseruare decreuerint: quod tres hi Reges, illorum stemmate progeniti præstitêre, & tria à Dauide prædicta fecêre. Primò namque se in terram prostrauêre, deinde latriæ cultu eum adorarunt, tertiò thesauros aperuere, & sua illi dona in obsequij dilationem, aurum velut Regi supremo, thus velut Deo, myrrham velut homini mortali obtulêre. Quod verò longè pretiosius erat, dona illa exteriora interioribus illustrarunt, seipsos vnà cum charitatis auro, deuotionis thure, mortificationis myrrha illi offerentes. Piè quoque credendum est, illum qui iam inde à primo conceptionis instanti sapientiæ & scientiæ Patris thesauros apud se habebat, humanitate se vinci minimè passum esse, iisque vicissim viuæ fidei aurũ, solidæ spei thus, & pietatis in amore eius perseuerantię myrrham contulisse. Ad tam felicis comercij imitationem memoriam illi nostram, intellectum & voluntatem, verba, intentiones, omnia deniq; opera nostra offeramus: si verò Religionum professi simus, obedientiæ, paupertatis, & castitatis vota renouemus, orantes, vt charitatem vicissim nobis, humilitatem, puritatem suiipsius Iosephi, & colendissimæ matris suæ intuitu, elargiatur.

Psal. 71.

Colos. 2. 3

XI.

Reges alia via reuersi sunt in regionem suam, dũ malunt obedire Deo quem adorarunt, quàm hominibus, eligentes audire vocem & verbum Domini

Domini quàm homini, cuius peruersa molimina ignorabant, præstitam datamque fidem seruare. Inde colligimus nihil adeò esse securum, quàm Dei vocem audire, & ab illo se sinere conduci: Item nullum esse malum promissa frangere ac violare, dum honori ea Dei & bonis moribus euidenter repugnant; si verò dubia res & anceps sit, consulendum esse Angelum, prudentem inquam confessarium, aut superiorem.

XII.

Fide non minus viua opus erat ad credendum & adorandum DEVM in stabulo, vbi præsepe illi loco cunarum, stramen loco ceruicalis, aranearum telæ loco aulæorum, ventus loco ignis, bos & asinus seruorum & comitum erant loco; quàm ad eum hodie in templis reuerendum, in ciborio adorandum, & in paruo hostiæ ambitu credendum. Vnde sequitur, omnes eos, qui hodie frequentare angustissimum Sacramentum, & sacris interesse detrectant, tum stabulum ingredi, & in eo Dei filium adorare recusaturos fuisse.

COLLOQVIVM.

EN ad te cum tribus hisce Dynastis orientalibus venio, ô sol qui de stella ortus es, tria tibi oblaturus ternaria, quæ propter tria alia incomparabilia ternaria vt admittas obsecro. Primum est ipsum quod in vna sola Deitate adoro, cuius tu secunda persona es; alterum in mysterio Incarnationis tuæ in quo

in quo admirabilissimam & suauissimam trium substantiarũ quæ in te sunt, diuinæ inquam, spiritualis & materialis, combinationem inuenio: tertium est ipsum ternarium stabuli, Magis illud subeuntibus, tu ipsa scilicet Sancta mater tua, & eius coniux Iosephus. Personarum tuarũ trinitati offero, memoriam, intellectũ, & volũtatem: ternario incarnationis, cogitationes, verba & opera mea: Tertio denique tria mea vota, obedientiæ inquam, paupertatis & castitatis. Obedientiæ quidem in memoriam tuæ, castitatis sub Virginis matris tuæ protectione; paupertatis ad exemplũ pauperculi sed sanctissimi nutritii tui. Quin verò protestor, me, si quid aliud in meam haberẽ potestate, illud sine vlla exceptione, nullam in holocausto, gratiæ tuæ auxilio, vmquam rapinam committendo, daturum.

At quoniam Domine tibi dantibus semper das & qui tibi munera offerunt, iis ipsis ditantur; & quoniam duplex est gratia, aliquid tibi donare & posse & velle; sicut & duplici tibi nomine obligamur, si quando nobis inspiras, tibi quidquam vt offeramus, & id ipse admittere digneris; tibi supplicandi Redemptor meus, fiduciam sumo vt concedere digneris, memoria vt mea, quam meam deinceps dicere nolo, dumtaxat eorũ quæ tibi grata sunt recordetur, & beneficiorum tuorum recordatione repleatur, deleantur verò in ea omnes vanitatis ideæ, sicut in domo, quæ in templum; erigitur tibique consecratur, destrui delerique solet quidquid profanum est.

Intel-

Intellectu quoque quem mihi concedere dignatus es, cùm ipse fidei sit sedes & illuminationum tuarum subiectum, aliter vti non debeo, nec ipsum prophanare; hunc ergo Domine conserua, neue permittas vllo vt errore, illusione & superstitione polluatur; omnem ab eo effuga distractionem & superfluam omnem diuagationem, vt cùm totus fuerit tuus, semper coram te in odorem suauitatis fumiget. Voluntas, quæ inter animæ facultates est, quod aurum inter metalla, non amplius mea esset, nisi duplex incurrere crimen & peculatus & sacrilegij vellem. In hac ergo etiam quod tot nodis totque nominibus tuum est, tuere: si verò interdum tacitas & tacitè surreptas in me esse voluntates contingat, ne mihi eas ascribe Domine, iis enim ita amodo sicuti ex tunc, semper renuntio.

Antequam in mundo essem, aliquisne mihi voluntatis actus poterat ascribi? Iam vero sum esse volo, quasi nondum aut quasi non amplius existerem. frustra voluntatem haberem, si illam in mea non esset potestate, vt de illa pro velle disponerem: si autem illa de aliis disponere rebus posset, cur non de seipsa? Nunc verò, semel adhuc repetam, itaque definio, hæc est vltima supremæ meæ voluntatis dispositio, quod aliud scilicet non velim quam quæ tu vis vt tua voluntas mea sit, mea tua; ego tuus sim, & tu meus: tu per vnicam clementiam, bonitatem, charitatem, miseri-cor-

misericordiam meus; ego per creationem, redemptioné, iustificationé, vocationé, oblationé, & per quidquid ad naturam, gratiam & gloriam spectat tuus; & hanc ob causam non aliud in posterum mihi cogitandum, dicendum, aut faciendum, quàm propter te, si modò verum, eum qui Esse dedit, dare quoque quæ ad Esse referuntur: & te teipsum donante mihi; vt & dedisti humanitatis tuæ cogitationes, verba, & opera, decus & splendorem addere iis quæ tibi ea vnita sunt vnione, de qua ipse Deo patri tuo dixisti: *Rogo te Pater vt omnes vnum sint, sicut tu Pater in*
Ioan. 17. 21. *me, & ego in te, vt & ipsi in nobis vnum sint*: Opera enim, verba & cogitationes meæ in quantum meæ non magis apud Deum patrem tuum apparebunt, quàm aquæ guttula vino plurimo infusa, vel ipsa ferri nigredo & durities, dum fornace id educitur. Ita fiat Deus meus, ita in perpetuum sit

Omnis quam in mundo sperare poteram proprietas, ad animæ, corporis & fortunæ bona referebatur. Ceterum per gratiam tuam nullum mihi posthac in illa ius est; tu de iis velut de tuis dispone, hoc vnum tantum caue, ne gloriæ tuæ aduersarius Satanas zizania in agro qui tuus est, quemq; tu cōseuisti, superseminet; & si fortè persuadere mihi velit duram esse obedientiam, tua meam facilem reddet, tecumque spero nihil mihi difficile, nihil impossibile visum iri. Si corpus aduersetur, preces me ac benigni matris tuæ sanctissimæ influxus, & merita tuebuntur, victoriamq; concedet, si me necessitas premat, aut meam mundus humilitaté explodat, incóparabilis mihi futura est gloria, ita vt ipse olim habitus

es si

nō aliter mecū agit, quàm tecum olim egit. mihi ergo contingere queat? quid metuā? formidem? Timeant illi, tremant & horreui sui sunt, ac seipsos quærunt & posſident uæ perdant habent: at non ille qui non s suus eſt, quàm quod numquam fuit, & proprietas, poſſeſſio, vſusfructus, iura, no-, & actiones tibi vni ſoli, & nulli alteri itur.

MEDITATIO VIII.

PRAESENTATIONE DOMINI in Templo.

RIFICATIONE DEIPARAE, & occurſu Simeonis.

PVNCTVM I.

Ege Moſis ſtatuerat Deus, vt mulier omnis quæ ſuſcepto viri ſemine maſculum peperiſſet, quadraginta diebus velut immunda domo ſe contineret, & his peratemplum adiret purificanda, offerretque peccato agnum & turturem: ſi verò paula erat par turturum, aut duos pullos co-)arum, ſacerdotem orans, vt pro ſe apud iinum deprecaretur. Huic præcepto Deipaıruit, & duos Deo obtulit turtures. *Deut. 12.*

II.

lem Dominus iuſsit, vt in eius ſtragis, qua e media, Angeli exterminatoris manu, o-

mnes AEgypti primogenitos necarat, memoriā, & ob seruatos Israelis primogenitos; & ob patres illorum de domo seruitutis eductos, omnes sibi primogeniti in futuris generationibus offerrentur. Hanc ergo legem vt Deipara adimpleret, filium in templum detulit: &; quòd eadem lege præciperetur, vt primogeniti ita Deo oblati, aut quinque siclis, (qui regalibus nostræ monetæ respondent) redimerentur, aut omnib⁹ vitæ diebus templo ministrarent; ipsa filium redemit, quem persoluto dicto pretio illi sacerdos reddidit.

III.

Et ecce homo erat in Ierusalem, cui nomen Simeon, & homo iste iustus & timoratus, exspectans consolationem Israel, & Spiritus sanctus erat in eo: & responsum acceperat à Spiritu sancto, nō visurum se mortem, nisi prius videret Christum Domini. Inspiratum quoque illi fuit, eodem vt tempore templum adiret, quo Dominus matris suæ sanctissimæ vlnis gestatus ipsum subibat: mox eum ipse extraordinario quodam lumine, quod tum cælitus illi communicabatur, illustratus agnouit: eum ergo in vlnas accepit, & benedixit Deum dicens: *Nunc dimittis seruum tuum Domine, secundùm verbum tuum in pace: quia viderunt oculi mei salutare tuum, quod parasti ante faciem omnium populorum: lumen ad reuelationem gentium, & gloriam plebis tuæ Israel.* Deinde conuersus ad Virginem ait: *Ecce positus est hic in ruinam & in resurrectionem multorum in Israel, & in signum cui contradicetur: & tuam ipsius animā pertransibit gladius, vt reuelentur ex multis cordibus cogitationes.*

IV. Ea-

IV.

ɪdem tempeſtate erat in Ieruſalém vidua
x nomine Anna, quæ coniuge iam vita fun-
quicum ſeptennio duntaxat vixerat, ieiu-
& precibus aſsiduè vacabat, noctu & in-
iu Domino ſeruiens: hæc eadem hora qua
ɪinus Ieſus præſentabatur, in templum acta
ɪrum à Spiritu ſancto ſuperuenit, & confe-
laudare ac benedicere Deum, & admiran-
e puero hoc apud omnes redemptionem
ɜlis exſpectantes loqui cœpit. Maria porro
ſeruabat omnia hæc conferens in corde

FRVCTVS I.

Vadraginta purificationis ſuæ diebus ſex ex-
imias Deipara virtutes exercuit. Primò per-
ɪſsimam recollectionem interiorem, ſolum
ſui magnitudine & dignitate contemplan-
oq; ſedulò ac diligenter educando occupa-
Secundò, ſingularem cordis puritatem &
nditiem, quòd cum ipſa puriſsima foret, pu-
cari etiam magis voluerit, legem purifica-
nis integrè ſeruans, quæ ad alias ſibi diſpares
ctabat. Tertiò, generoſam quamdam obediē-
m, cùm enim nominatim quodammodo à le-
exempta & excepta eſſet, quæ ſeipſa inter-
etatur, dicens, *Mulier quæ ſuſcepto ſemine con-
erit*; quaſi dixiſſet (illam excipio, quæ virgo
mens concipiet) huic ipſa tamen parêre &
ɔiici voluit, vti paulò ante filius legi circum-
ionis. Quartò, profundam humilitatem, dum
lut impura & immūda haberi vult. Quintò, in-
nem erga paupertatem, quæ humilitatis ſoror
; affectum; quòd, cùm pbabile ſit habuiſſe illā

vnde agniculum compararet, modò verum sit (vti verosimile est) illam iam tum Magorum donis vsam; legi tamen non aduersando (victimam enim & oblatum ad conditionem suam habitualem commensurabat non accidentariam) pauperibus se accensendo, pauperiorum sacrificium obtulerit, par scilicet turturum, aut duos pullos columbarum. Sextò eximiam quamdam deuotionem & reuerentiam, dum sacerdoti sua dona offerens, illum orat, Deum sibi vt orando propitium redderet, quæ tamen sola digna erat quæ pro omnibus intercederet. Sex hæ actiones sex velut folia liliorum fuêre, in quorum medio aureæ diuersorum affectuum charitate & sapientia cœlesti inflammatorum notæ rutilabant. Hinc verè dixisse sponsus eius in canticis comperitur, *sicut lilium inter spinas, sic dilecta mea inter filias.* *Cant. 2. 2*

II.

Qui Adami posteri & heredes sunt, culpam simul & excusationem ab eo hereditarunt: qui Iesu Christo succedunt, innocentiam simul & sui ipsorum accusationem ab eo retulêre. Magna sanè calamitas ac miserrimum, pauperem esse & superbum, iuuenem & pigrum, senem & libidini vacare. Omnes peccatores sumus, & innocentes videri volumus, bonorum spiritualium inopes & dici ab hominibus opulenti ac locupletes cupimus; tentationibus superamur, & generosi nomen captamus. Debitum saltem & culpā agnoscamus, & tum cum Publicano sperare misericordiam poterimus ab eo, qui, cū ipsa sit innocentia, peccator tamen videri & pro peccatoribus mori dignatus est.

Dum

um suum Deipara filium Deo Patri obtulit, n tum suo, tum totius generis humani nomi- obtulit. Et quoniam duo potissimum in libet sacrificio respicit Deus, affectum vide- t sacrificantis, qui velut forma sacrificij est, ictimam quæ eius quodammodo materia; c hoc ipsum odore suauitatis omnia legis uræ & Mosaicæ sacrificia, tum ob offerentis nitatem, tum verò vel maximè ob sacrificij atiq; sanctimoniam superauit. Augustissimũ ssæ sacrificium simile est, imò idem, in manib⁹ uscumq; demum sacerdotis, in seipso videli- : consideratum; at dispar eius est ob diuersam um ad altare offerentium, & eorum pro qui- is effertur, intentionem, attentionem & pieta- m, applicatio.

IV.

Verbum, in quantum Deus, vnicus Patris est lius, & in quantum homo, noster primogenit⁹, uem omnes veteris testamenti primogeniti il- i oblati, designabant. In ipso ergo omnis no- ra fiducia sit, vti suam fratres & cognati mino- es in eum coniiciunt, qui familiæ princeps & aput.

V.

Hoc die impletum fuit illud Apostoli: *Dilexit nos & tradidit semet ipsum pro nobis oblationē & hostiam Deo in odorem suauitatis.* Quis autem exponat qua benedictus hic paruulus se charitate, humilitate, promptitudine Deo Patri suo obtulerit? quæ sanè victima pretiosior & excellentior est Abelicâ, gratior Noiticâ, sanctior Abrahamiticâ, & excellentior omnibus illis quæ lege Mosaica præscribebantur. Ecquod hinc

Ephes. 5. 2.
Phil. 4. 18.

item Deus Pater gaudium hauserit? In præsentationis huius vnionem omnes illi cogitationes, verba, & opera mea, quidquid sum, & quidquid denique ero, sacrificabo, & deferam. Inq; gaudij huius, quod semper illi præsens est, memoriam, orabo, me vt recipere aut potius capere dignetur, cùm meipsum donare nequeam.

VI.

Seipsum Dei filius nō modò pro omnibus hominib⁹ obtulit, sed singillatim ꝓ meipso, ꝑsentē me sua in memoria & corde habens. Vnde colligam, nefas esse salutem me meam negligere, cùm tantopere ea Deo curæ fuerit; neu proximum contemnere, quem ita Deus honorauit, & de quo hoc ipsum quod de me sentire debeo. Oporteret quoque memoriam, quam de nobis inuicem habemus, in hac charitatis fornace, ne in duo extrema incideremus, purgari.

VII.

Quando Deo acceptas ferimus gratias, quas ab eius bonitate accepimus, eas ipse nobis semper cum fœnore reddit: sicut dum filium proprium Mariæ & Iosepho post purificationem reddidit. Et quemadmodum redemptionis pretium respectu rei redemptæ nihil erat, ita quod à parte nostra est in dono reciproco, quod nostri ipsorum vicissim illi offerimus, nihil prorsus est, cum eo quod à Deo recipimus, comparatum.

VIII.

Pretium quo Dominus redemptus est, fuit ipsum quo reliqui redimebantur, quinq; scilicet sicli, quibus quinque & viginti asses nostrates respondent: vt hinc manifestum fiat, ad Deum com-

comparandum sufficere, si nos ipsos donemus. Quo nos prosequitur amor, in causa est, vt maiori pretio æstimari nolit, & satis illi sit id quod nos sumus, nobis vt det quod ipse est.

IX.

Ipso conceptionis suæ instanti Dei filius Patri se obtulit, hodierna verò oblatio nonnisi præteritæ & superioris est confirmatio; vt hinc discam, vota mihi feruenter esse, & frequenter apud illum renouanda, donationem superiorem ratificando, eique quidquid est liberi arbitrij mei, tum circa præterita, præsentia, tum futura addendo. Cæterùm notandum est, Iesu Christi amorem esse ad nouos inueniendos titulos, quibus quæ semel in nos contulit, ratificet industrium.

X.

Sicli quinque quibus emi & redimi Iesus potest, quinque sensuum sunt mortificatio, & quinque virtutum ad gratiam nos disponentium actus, primò scilicet viuæ fidei, secundò timoris Dei, tertiò doloris peccatorum, quartò solidæ in misericordia diuina confidentiæ, quintò integri Deo obtemperandi sanctæque eius voluntatis in omnibus accomplendæ, propositi.

XI.

Dei filius redimi vult, vt hominum sit seruus & mancipium, adeò vt & pro iis mortem appetat: itaque seipsum venum exponit, vt hac venditione annullet & irritet eam, qua nos ipsos peccando vendidimus, seque reseruaret venditioni qua triginta denariis vendetur, quæ ignominiosissimæ morti illum aliquando oppignerabit & tradet.

XII.

Vir & fœmina, Zacharias scilicet & Elisabeth, spiritu prophetico donati sunt, vt Christum Dominum antequam nasceretur, mundo manifestarent. Rursus vir & fœmina eodem spiritu donati sunt, vt eum iam natum patefacerent, S. Simeon videlicet & Anna Prophetissa; quos diuinæ bonitati præparare, & ad hunc effectum, per admirabiles quas Euangelistæ referunt virtutes disponere placuit. Simeon siquidem *iustus* dicitur fuisse *& timoratus*, quod verbum plus denotat quàm *timens*, & ad minima etiam errata extendit. Erat adhæc in legis obseruantia exactus & sedulus, minimè de illa expostulans, summo cum desiderio Saluatoris aduentum exspectans, & orationis cumprimis studiosus; quæ virtutes maximè sunt, spiritum sanctum apud se detinere cupientibus, necessariæ.

XIII.

Qui dixit olim: *non me videbit homo, & viuet*, dixit item: *Beati mundo corde, quoniam Deum videbunt*: & alibi: *Si quis diligit me, mandata mea seruabit, & Pater meus diliget eum, & ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus*, & alio loco: *Ego illi manifestabo meipsum.* Vt hos textus conciliemus, dicendum est, vt Deum quis videat, morte corporali mori eum oportere; vt verò speciali eum gratia & manifestatione interiori perspiciat, peccato passionibus, & amori proprio moriendum esse.

Exod. 33. 20.
Ioan. 14. 23.

XIV.

Mundus multa spondet, sed pauca præstat: Deus verò in promittendo tardus, sed in promissis præ-

ſtandis liberalis, quin plura dat quàm ſpon-
modò is, in quem donum confertur, ſi-
s eſt. Promiſerat ſiquidem duntaxat Simeoni
ſurum ſe illi Saluatorem mundi, & ecce
lat, vt & eum vlnis & brachiis complecta-
geſtet, conſtringat, oſculetur, & maximo
affectu diſſuauietur. Omnia igitur, vt A-
olus ait, ſuperabundantius agit, quàm nos
ſo petamus, & comprehendere valeamus.

XV.

nctiſsima Virgine templum cum cariſsimo
ſubeunte, variæ omnis generis & conditio-
erſonæ præſentes aderant, & ſolus inter vi-
imeon, inter mulieres Anna eum agnouêre;
i hunc à ceteris pueris non diſtinxerunt, cū
iùs velut vnus de turba videretur: Non ſe-
tiam hodie, inter tot homines templa in-
ientes, quàm paucìſsimi cœleſti luce illu-
tur, & Ieſu Chriſti præſentiam in Ven. Eu-
iſtiæ Sacramento agnoſcunt, illumque eo
oportet modo reuerentur & adorant: pau-
s quoque illum intra cor admittunt; dono-
que eius participant; quod tamen illis mi-
denegaretur, ſi melius præparati & diſpo-
orent.

XVI.

ſtquam Dominum Simeon iā vidiſſet, nihil
lius hoc in mundo deſiderauit, iam paratus
iſpoſitus, quin & cupidus egredi, ſi quando
ttere Deo illū placeret: ita qui viua quadā
& charitate ardenti illum ſapiunt, & rerum
narum dulcedinem guſtant, temporalium
tædio afficiuntur, vita illis crux eſt, & mo-
crum. Quidquid in terra conſpiciunt, illos

cruciat, & maximæ dignitates, diuitiæ, voluptates, ipsis nonnisi *stercora* & *afflictio spiritus sunt*, vt duo viri magni olim de iisdem censuêre.

XVII.

Quam diligit animæ Deus semper amaritudine quadam voluptates temperat. Sanctissima Virgo gaudio perfundebatur auditis visisq; tot mirabilibus, quæ de filio eius narrabantur, & ecce gladio eius viscera & animam traiicienda prædicitur; & iam tum sancta eius anima passionis filij sui fel & amaritudinem prægustare incipiebat. Ita nos medii inter infernum, vbi nō nisi calamitas & tormentum, & cęlum, vbi summa beatitudo, versamur. Vnde discemus vitam nostram gaudiis, & doloribus permistam & temperatam fore.

XVIII.

Iesus Christus, iuxta Simeonis vaticinium, aliis quidem in resurrectionem, aliis in lapidem fuit offensionis, idq; pro variis singulorū dispositionib, etsi propter omniū venisset salutē. Idē & in sanctissimo Eucharistiæ Sacramēto fieri certū est, quod electis quidē lapis fundamētalis est, reprobis verò petra scandali. Illis quidem vitæ signū, his mortis signaculū, atq; hæc nobis differētia è contradictionib. & oppositionibus, quibus sanctū eius verbū quotidie cōuellitur, liquidò & ad oculum patet.

XIX.

Sex nobis Euāgelista virtutes commemorat, propter quas sancta hæc vidua digna fuit, quæ Christo Domino obuiam, diuinitùs scilicet inspirata prodiret, primò castitatem, secundò cōtinuā orationē, tertiò ieiunium, quartò legis obseruan-

seruantiam, quintò affectum & deuotionē erga ea quæ ad cultū diuinū spectant, sextò tot annorū in iisdē perseuerantiā. Ita vt plurimū eos disponit Deus, quorū vti opera, & quibus se particulatim communicare velit.

XX.

Notandum hic diuinæ prouidētiæ arcanum, nimirum, Magos Ierusalē pertrāseūtes synagogā cōcitasse, Herodi formidinē incussisse; verba tamē Simeonis & Annæ à nemine notata fuisse, vt ad Regē perferrentur: satis.n.ea erāt, quæ eos proderent, & vitā pueri discrimini exponerent. Vnde colligā Dei opera nūquā se inuicē destruere, nec mundū esse metuendū, nec quidquid accidere aduersi posse, dum animarum nostrarum creatoris inspirationibus auscultamus.

COLLOQVIVM.

SI sole splēdēte lumē maius, niue quid cādidi⁹, auro obryzo & sublimatissimo aliquod sublimius & purius afferri potest, purificari poteras incomparabilis matrū Virgo, & incomparabilis Virginum mater. Templū tamē adis, teq; ad arā sistis velut vna de immundarū & inquinatarū Euæ filiarum numero: nam lilia quæ te circundāt rosis intertexta, sunt lilia conuallium. Quis ò charitas, puritas, humilitas, mihi gratiam cōcedit, vos vt imitari queam? Nos iniquitatibus onusti, qui carbonibus nigriores, nocte obscuriores, cœno sordidiores sumus, semper tamen innocentes videri volumus, mala nostra tegimus, errata excusamus, & pij sanctique dici volumus: ne patiare amplius hunc inuersum rerum ordinem VIRGO sanctissima ac sapientissima, precibusque tuis obtine, vt sancto

quodam meipsum odio prosequar, quo impellē-te velut seuerus quidam iudex sedulò me exa-minem, perfectè me cognoscam, integrè me in pœnitentię tribunali accusem: tribunali inquā, in quo filij tui meritis, patrisque eius misericordia, debita nostra dimittuntur mox vt eadem cō-fitemur; vulnera namque non tam citò patefacta quàm curata. Ad exactam porrò & perfectam hanc confessionem pertingere nemo potest, nisi per humilitatem; hanc verò omnium virtutum fundamentum per tuæ humilitatis merita tu mihi impetra; atque vt ipsa paupercula videri voluisti oblato donario pauperum, fac vt affectu sim pauper; atque vt filij tui prouidentia aurum & argentum intra terræ viscera recondidit, quo ab oculis nostris remotæ forent, pedibusque nostris subiicerentur, ita & eadem à corde cogitationibusque meis proscribantur.

Tuæ, ô cœli terræque Imperatrix, diuitiæ interiores erant, paupertasque exterior erat: contra verò eheu! in nobis fit. nos quippe interius pauperes sumus, forinsecus diuites; tu paupertatem patefecisti, nos diuitias prodimus; tu tuā dignitatem abscondisti, nos malitiam & iniquitates tegimus, & miseriam dissimulamus. O Virgo quæ *Eua* nomen in *Aue* conuertisti, complexiones itidem quas à morientium matre hereditate accepimus, in eas quæ tibi propræ sunt, & exempli nobis loco esse debent, ô mater viuē-tium, commuta.

Essemus modò vt columbæ, quas in sacrificium obtulisti, essemus fellis expertes, Spiritum societatis amaremus, simplicitatis candorem haberemus, intra sacra filij tui, quæ in humanitate

tate sua accepit vulnerum, foramina nidificaremus, & aduersus turgidum ambitionis impetum ac turbinem calculis nos oneraremus humilitatis. Haberemus modò fidelitatem turturum, simul & eorum consuetudinem, vt durante sæculi huius viduitate in aridis mortuisque crucis ramis confidentes gemeremus: tum verò illi offerri tuaque manu in sacrificiū vnà cum filio qui vnigenitus & primogenitus erat Patris in quantū Deus, tuus verò in quantum homo præsentari possemus. Quanta verò illum charitate, deuotione, feruore, & gratiarum actione ei obtulisti? Quā verò Patri gratū & volupe tum ob oblationis dignitatem, tum ob præsentantis eminentiam id fuit. Quoniam verò mei causa omnia fiebant, admitte me sanctissima mater, meque vnà cum carissimo filio tuo aræ ea conditione impone, vt deinceps mihi moriar, & soli illi tibique viuam.

Quinque ad me à vana conuersatione mea redimendum habeo siclos, multò quidem pretiosiores quàm siclus sanctuarij. Ipsa inquam diuina mater; & æterne Pater quinque communis filij vestri vulnera. Pater in filij huius gratiam, atque matris eius intuitu edicto hodie me tuum esse & in perpetuum futurum pronuntia, vt nec mundus, nec caro, nec Satanas communes nostri aduersarij quidquam in me suum vendicare aut accipere possint. Tu tuam iurisdictionem & dominium magno pretio redemisti, ne permittas obsecro id à me amplius alienari.

Quoniam verò dulcissime Domine, perpetuo nobiscum in augustissimo Eucharistiæ sacramēto versaris, hanc mihi misericordiam per amorem

rem quo actus ibi teipsum sistis, & per charitatē qua Deum Patrem ac matrem tuam prosequeris, præsta vt te ibi instar Simeonis agnoscam, exspectem, quæram, & inueniam, & sanctæ huius viduæ dotes & charismata afferam, charitatem inquam, puritatem, feruorem, patientiam, abstinentiam & perseuerantiam. Non oculis corporeis, non vno in templo, non semel dumtaxat te ibi patefacis ac manifestas; sed oculis fidei quæ animæ pupilla est, nimis quàm certior quā oculi corporei, sed in templis nostris, sed in tot altaribus ac locis quot hostiæ sunt consecratæ, sed vnicuique nostrum, sed toties quoties ad Angelorum mensam accedimus. Ibi te non modò intra brachia stringimus, sed ore, visceribus, & cordis penetralibus recipimus. O charitas, ô bonitas, ô ineffabilis dignatio! quî fieri potest, vt post talem communicationem ac communionem alij & propter alium viuere possimus, quàm illi & propter illum, qui tot modis nos possidet, & cum quo tam arcto necessitudinis vinculo coniuncti sumus.

Te ergo Deus meus per Annæ & Simeonis preces, per sanctæ matris tuæ intercessionem, per Iosephi merita obsecro, vt præstes, ita tuus vt sim charitate, vti sum conditione naturæ.

Amen.

MEDITATIO IX.

De fvga Domini in Aegyptvm deque Innocentium strage.

Pvnctvm I.

Ngelus Domini apparuit in somnis Iosepho & ait: *Surge & accipe puerum, & matrem eius, & fuge in Aegyptum, & esto ibi vsque dum dicam tibi, futurum est enim vt Herodes quærat puerum ad perdendum eum.* Notandum hic primò, hoc Iosephum dum dormiret, mandatum accepisse. Secundò, iussisse Angelum neminem præter puerum & matrem secum acciperet. Tertiò, vt in Aegyptum barbaram regionem, & Hebræis inimicam concederent. Quartò, ibi ancipites & incerti commorarentur; nesciētes quàmdiu ibi commemorari oporteret. Quintò, vt tēpestiuè crucē & persecutiones puer subiret.

II.

Hisce auditis Ioseph, ilicò strato se corripuit, & accepto puero vnà cum matre concessit in Aegyptum. Hic obseruanda primò mentis eius submissio. Secundò prompta eius sine contradictione obediētia. Tertiò, infractus eius in re adeò ardua ac difficili animus & generositas. Quartò, quomodo habitam cœlitùs reuelationē sanctæ coniugi suæ declararit. Quintò, ecquod illorum fuit in Dei voluntate cōplendâ gaudiū. Sextò, quanta in puerum, cuius gratiâ hanc fugā inibant, fiducia.

III.

Mansēre autē in Aegypto, donec Herodes Rex viuere desineret, sexēnio scil. aut paulò diutius paupe-

pauperē de labore manuum & è lucello, quod è Magorū donis colligere potuêre vitam trahētes. Notandum hic primò, magna hic illos cum mentis tranquillitate vixisse. Secundò, non idcirco Herodis mortem optasse. Tertiò longioris moræ minimè pertæsos fuisse. Quartò, purè & integrè à diuina prouidentia dependisse. Quintò, non minus animo indoluisse, viso tot passim ab Aegyptiis scelera committi, quàm Loth, quem Apostolus scribit quotidie prauis Sodomitarum operibus oppressum fuisse.

2. Pet. 2. 7.

IV.

Herodes metuens, ne recens natus filius regno se exueret, vidensque frustra se Magorum reditum exspectare, necari omnes iussit paruulos à bimatu & infra; cui stragi quiquennium circiter superuixit, vt digna scelus hoc, si modò voluisset, pœnitentiā expiaret. Eo defuncto idē Angelus iterum Iosepho apparens ait: ***Surge & accipe puerum & matrem eius, & vade in terram Israel, defuncti sunt enim qui quærebant animam pueri.*** Iosephus iussis eius parens in Israelitidem rediit, & veritus ne quod in Iudæa periculum incurreret, in somnis admonitus fuit vt Nazarethum concederet, vt adimpleretur quod prædictum erat à Prophetis quoniam Christus ***Nazaræus vocabitur.*** Notanda hic primò Herodis cæcitas & ambitio. Secundò, Domini nostri Iesu Christi dolor, visa tot innocentium nece. Tertiò, quantum paruulis hisce bonum accesserit, ob quod hanc sanguinis effusionem permiserit Deus. Quartò, reuocatio ab exilio, quæ penè eisdem contigit verbis quibus indicta fuga. Quintò, quantus ciuium apud quos commorati

rati in Aegypto erant, fuerit illis discedentibus dolor. Sextò, quomodo in omnibus difficultatibus suis ad orationem Iosephus recurrerit. quæ in sequentibus etiam latiùs deducentur.

FRVCTVS I.

HErodes, Iudæi, & diabolus in Domino exagitando conspirantes diuersa id intẽtione fecêre: Herodes velut tyrannus, quod regno excidere vereretur; Iudæi, vt adulatores, Principi suo terrenó cõplacere studebant: diabolus deniq; timens ne prodigiosus hic puer prædam, quam iam possidebat, sibi extorqueret. Non secus etiam aduersus Ecclesiam conspirant hæretici, etsi enim inter se dissideant, & vulpiũ samsonicarum instar in aliud singillatim ferantur, in Ecclesiæ tamen messe depopulanda coniũcti sunt & conueniunt. Sed sicut Deus Pater hac eorũ in malitia filij sui obedientiam, voluntati suæ iam inde ab incunabilis ad mortem vsq; subiectam eò magis patefecit, ita & Ecclesiam pulchiorem, suauiorem, purioremque persecutionibus reddit.

II.

Tartareus ille Cerastes, cum è Dei ipsius ore caput suum per semen mulieris conterendum didicisset, omni qua potuit ratione, illud ipsum iam inde ab initio impedire contendit. Hanc ob causam iustissimos quosque, aut eos, quibus promissum sciebat ipsorum è stirpe Messiam nasciturũ, nunquã non exagitauit. In lege naturæ Cainum impulit, vt fratrem suũ Abelem, qui primus iustorum, è medio tolleret; tot deinde in orbem *Gen. 49. 17.*

peccata & abominationes innexit, eum ante vt
Gen. 26. exterminandum quàm redimendum spes esset.
24. Inde secutum deluuium: post quod, audito Abrahę
dixisse Deum, in semine ipsius oēs mundi nationes
benedicendas, Esau aduersus Iacobum, &
omnes Iosephi filios in vnum Iosephum concitauit.
Cum verò Iacobi posteritas nimium quantū
in Aegypto excreuisset, edictum ferri iubet, quo
obstetrices ad omnes masculos enecandos obstringerentur.
Quoniā verò post duce Mose Aegypto
egrediebantur, Pharaonē impulit qui eos
prosequeretur; in deserto ipsosmet ad murmura
& contradictiones coëgit, vt ab ignitis serpentibus
deuorarentur, & duo dūtaxat Aegypto egressorum
in terram promissam ingressi sint. Hanc
ingressis varia suscitauit bella, ad idolorum cultum
eos pertraxit, vt vindicem Dei in ipsos manū
prouocaret. Dauid exinde promissum accepit,
suo è semine nasciturum qui Israeli & Iudæ
dominaretur. Hinc sub Atalia atrocem persecutionem
& motum suscitat, quo septuaginta duo
è regia stirpe sublati sunt, vno duntaxat Ioas erepto.
Cum nec hoc molimen ex voto successisset,
aliud sub Antiocho excogitat; at cum Machabæi
superiores essent, Danielis hebdomades completæ,
& sceptrum è domo Iuda ablatum, Herodem
Idumæum concitat, vt omnes paruulos biēnio
ante magorum aduentum natos, ne scilicet
Christus elaberetur, & quod spectabat, ex voto
succederet, neci tradi iuberet. Hinc apparet
Ioan. 3. ergo, illum esse furem & homicidam à principio,
44. vt pòst de illo Redemptor ait: itaque draco
Apoc. 12. semper apertis faucibus filio, mox vt eum mulier
4. quam Ioannes vidit, paritura esset, inhiauit.

III. Perse-

III.

Persecutionem Herodis facilè Dominus euadere poterat, vel illum vita spoliando, aut se inuisibilem reddendo: sola tamen fuga sibi consuluit, quo suam imbecillitatem & infirmitatem patefecit. In Magorum quoque regionem concedere potuisset, quibus quàm gratissimus fuisset: in Aegyptum tamen ad exteros & aduersarios transire maluit: suo vt exemplo doceret, nefas esse regum vitæ insidiari, & eorum potiùs declinandam potentiam nos exagitantium, quàm aduersus ipsos insurgendũ. Itẽ vt hinc disceremus, satius esse sępenumerò tempori cedere, quam cum tempestate & procella luctari: & rebus desperatis, Dei auxilio & prouidentiæ solito amplius confidere, ac nobis persuadere, quæ carni dura sunt & inimica, spiritui & menti sæpè magis ea prodesse & conducere.

IV.

Olim in Aegyptios animaduertit Deus, cùm peccatis se ad iracundiã prouocassent, omnibus illorum primogenitis nocte vna sublatis: iam verò vice versa suum iis destinat vnigenitum. Olim in brachio extento & manu victrice suum Aegypto populum eduxit; iam subit eadem filius eius debilis & infirmus. Nubes candida & leuis quam prædixit Isaias, sanctissima eius est mater; idola & simulacra quæ concutit, ipsa sunt oracula, quæ exinde obmutuêre; quorum vnum vt responderet coactum, ait:

Me puer Hebræus diuos Deus ipse gubernans
Cedere sede iubet, tristemque redire sub orcum,

Ergo de hinc aris tacitus discedito nostris.

Vnde colligam, Deum si animam meam ingredi dignatus fuerit, superbiæ, auaritiæ, præsumptionis, vanitatis, voluptatis idola ilico deiicienda, & diabolicis oraculis, quibus toties credidimus, passionibus inquam nostris, & vitiosis affectibus, quamprimum silentium imponendum.

V.

Angelus Iosepho apparet, dicens vt puerum & matrem eius in Aegyptum duceret; rursus vt eosdem reduceret, tum quod beatæ huius familiæ ipse caput esset, tum vt hinc disceremus, superioribus præsertim, suam Deum voluntatem patefacere: proinde nostrum esse illis obedire, non modò iniuncta exequendo, verùm etiam iudicium voluntatemque iis subiiciendo, quidquid iniungunt, modò euidens nullum peccatū includatur, approbando; idque propter Deum, cui in persona superioris obedimus, sine vllo ad qualitates dotesue eorum, doctrinam inquā, probitatem, sanctitatem, aliasque intuitu. Cùm nō homini, quòd insigni aliqua sit cœlitus dote donatus, obediamus, at dūtaxat quod eius suppleat locum, qui olim dixit: *Qui vos audit me audit, qui vos spernit me spernit.* Adeò vt non minus nobilis eximiaque Virginis sit obedientia, quod Iosepho paruerit, quàm quod hic Deo.

Luc.10. 16.

VI.

Non inuidit Maria quod Iosepho potiùs quàm sibi Angelus apparuerit, illius se ancillam eoque inferiorem se credens. Ita cauendum mihi est, ne ob interna quæ aliis communicata sunt charismata & dona cœlestia, indigner aut iis inuidiam

deam: nisi relictâ Mariâ matre Iesu aliam imitari Mariam voluero lepra percussam, quòd murmurando dixerit: *Num per solum Moysem locutus est Dominus?* Hanc Deiparæ humilitatem & obedientiã ab alio dirigi conduciq; se patientis imitabor, ab alio regi conduciq; me permittẽs, nec ęgrè ferens si quis pluris me fiat, & magis colatur; quin imo nimis quã beatũ me credendo, quòd voluntatem Dei, qualicumque demum via, & quomodocumque eam ipse mihi patefacere voluerit, intelligam & perspectam habeam; non secus atque Angeli, qui Domini sui voluntatem non minori feruore in terra quàm in cœlo adimplent. Num. 12. a.

VII.

Hæc loquendi ratio: ***Surge & accipe puerum & matrem eius, & fuge in Aegyptum, & esto ibi vsque dum dicam tibi***, grauis est, succincta, imperiosa, plena circumstantiis, quæ sancti huius viri ad quem dirigitur, obedientiam patefaciãt. Ita olim & Abrahæ Deus locutus est: ***Egredere de terra tua, & de cognatione tua, & de domo patris tui, & veni in terram quam monstrabo tibi.*** & alibi: ***Tolle filium tuum vnigenitum quem diligis Isaac, & vade in terram visionis.*** Gen. 12. Gen. 22.

Notandum autẽ de nocte, quando nimirum omnia animalia silent & quiescunt, Iosepho Angelũ apparuisse. Vt hinc discamus semper ad laborẽ prõpti esse consolationib. nostris & cõmodis, quandocumque Deo visum alia in re nostra vti opera, cedere parati. Vt item hinc videamus, ecquod sit sanctorum & aliorum hominum discrimen: hi enim etiam vigilantes vix de Deo cogitant, illi etiam dormientes & in somnis

peccato resistunt, ab Angelis visitantur, Deique discunt voluntatem.

VIII.

Triplex in mundo tentatio est: aliæ superantur negligendo, aliæ pugnando & iis obluctando, aliæ denique fugiendo. Tentationes siquidē ad blasphemiam, ad desperationem, ad scrupulū, & importunas cogitationes, nonnisi contemnēdo & aliò cogitationem diuertendo; non secus ac sonitus campanarum atque canum latratus non audire cupiendo superantur; alioquin animæ insinuantes magis eā exagitāt. Tētationes verò ad superbiam, inuidiam, auaritiam, acediam, gulam, per contrarios humilitatis, charitatis, liberalitatis, sedulitatis & abstinentiæ actus supplantantur. At quæ iram & concupiscentiam exacuunt, vt Scythæ & Parthi præliari solent, fugiendo inquam frangi debent & elidi: quod irascibilis & concupiscibilis nostra facultas, primi Parentis nostri transgreſsione ita luxatæ & sauciatæ fuerint, vt nimis debiles sint, quæ cum obiecto à quo tentantur, corā & cominus depugnēt. Atque hoc denotauit illa vox Arsenium filiorū Theodosij Imp. Præceptorem compellens: *Fuge Arseni fuge.* Cæterùm optima & minori cum difficultate & obstaculo fugiendi, ratio est, Iosephi exemplo, derelinquere omnia sine vlla tergiuersatione aut iudiciis, & pro omnibus & super omnia Iesum cum sanctiſsima matre eius poſsidere. Et sanè cetera nonnisi mera sunt vanitas & afflictio spiritus.

IX.

Maiori sanè in discrimine versatus in Iudæa, quàm in Aegypto Ioseph cum familia sua fuisset: versa-

versaremur & nos, multis in locis, in quibus tamen nos tutiores & securiores fore arbitramur. Quàm porrò verum est, perfectam animæ securitatem non à loco aut solitudine, sed à Dei protectione proficisci, vtpote per cuius gratiam & voluntatem in ardentissimo etiam conflictu securi & tuti sumus, quasi careamus, in media etiam pace propria voluntate causante, perimus & mergimur.

X

Ex hisce verbis: *esto ibi vsque dum dicam tibi*, cæcam disco obedientiam sub directione & prouidentia Dei, cui displicet, si quando tempus illi rerum quas dispositurus est, præscribimus, & sancta Iudith aiebat, quales inprimis sunt persecutiones, onera, afflictiones, & quidquid ad crucem eius spectat. Quid nobis conueniat, multò nobis ipse melius nouit, vult, & potest: quidquamne igitur certius, quàm omnem eorum quę ad nos spectant, in ipsum curam coniicere, cum illi & Angelis eius eæ curæ sint? Subinde tamen diuina eius bonitas rationes & motiua dispositionis suæ reuelat & declarat, vt ita fidem, Spem & obedientiā nostrā soletur, quando præsertim firmos nos & fideles nouit, vti Iosephū, cui nō aliam fugæ eius ait causam esse quàm futuram Herodis persecutionem. *Iud. 8.* [illegible]

XI.

Tot olim mirabilia patrarat Deus, vt Samariā & Bethuliā obsessas ab hostibus liberaret; plura quoq; & naturę ordinē superantia, quo populum suū a Pharaonis iugo & seruitute vindicaret, tot circa Danielē & tres pueros miracula, quo à leonū & flammarū impetu eos tueretur: & modò ad

filiũ tuendum aliud fieri non iubet quàm vt ipse velut imbecillis in Aegyptum fugiat. Vt hinc primò discam, non facilè ad miracula confugere. Secundò, non indignari, si quando ea non contingunt. Tertiò, ordinariis vti mediis, quæ diuina eius prouidentia mihi suggerit. Quartò, pericula cautè prudenterque declinare. Quintò, agnoscere filij sui nos inopia Deum ditare velle. Sextò, plurimos sanctorum plura & maiora patrasse miracula, quàm ipsemet Saluator. Septimò, maluisse Deum Patrem vt præterita, præsentia & futura miracula filij sui meritis fiant, quàm semper propter ipsum miracula facere. Octauò, Incarnationis eius œconomiã magnum & continuum illud miraculum fuisse, in quo immortalis mortalis, impaſsibilis paſsibilis, & semper beatiſsimus ad mortem vſque tristis conspiciebatur.

XII.

Verosimile est Dominum in Aegypto commorantem & sanctam eius matrem & Iosephũ plurimos ad vitam meliorem conuertisse. sin minus, quid mirum Dei seruos tam exiguum tum vitã exemplari, tum concionibus suis fructũ facere?

Ceterum dum per deserta Aegyptum peteret Dominus, suæ paſsim illis benedictionis odorem aspersit, vt exinde Thebais, & omnis Iudæę, Palęstinęq; solitudo religiosis, eremitis, & anachoretis repleta fuerit, Inter quos emicuêre S. Paulus, Antonius, Macarius, Hilariõ, Onufrius, Pachonius. Creditur quoque hortus ille, è quo ingens hodie balsami colligitur copia, fontem habuisse in quo magno paruuli panniculos Deipara abluere solita erat.

XIII. Ambi-

XIII.

Ambitionis cæcitas elucescit in eo quòd Herodes non agnosceret, quòd si puer, quem ad necem quærebat, non esset Deus, minimè eum Messiam promissum esse; si verò Deus, mille ei ex eius manibus elabendi rationes suppetere, etsi nonnisi pari cum Elia potentia fuisset, aduersus quem Achab Rex præualere minimè potuit. Hinc apparet, vbi dominatur passio, nullum ibi esse rationi locum, & vbi ambitio regnat, crudelitatem, suspicionem, inquietudinem, præcipitationem, odium ac furorem ibi reperiri.

XIV.

Nimis quàm paruum caput erat paruuli recens nati ad coronam spineam gestandam; nimis membra eius tenuia, vt conuellerentur; nimis debiles humeri, ad crucem portandam: hisce se reseruabat, non gladio; quò, iuxta Psalmographum, copiosior nostra foret redemptio, suæque charitatis extases nobis magis patefaceret.

Postquam vxorem suam Mariamnem & filios Herodes sustulisset, post longa renum & intestinorum tormina, post oculos capite prominentes, post membra omnia collisa & luxata, rabie & furore mentis actus, suo ventriculum ferro petijt, cùm antè Salomæ sorori mandasset, vt, quò Iudæam vniuersam ad lacrymandum velut in morte sua, inuitam compelleret, viros primarios & nobilitatis decus, in Hippodromum conuocatos, & conclusos, à militibus confodi iuberet: à qua tamen illa crudelitate abhorruit. Ita ergo scelestus & regnum, & famam, & vitam, & corpus & animam simul perdidit, & modò cum

Sap. 5. 8. damnatis exclamat: *Quid nobis profuit superbia, aut diuitiarum iactantia quid contulit nobis? transierunt omnia illa tanquam vmbra, & nos in malignitate nostra consumpti sumus spes impij tamquã lanugo est quæ à vento tollitur: & tamquam spuma gracilis, quæ à procella dispergitur: & tamquam fumus qui à vento diffusus est: & tamquam memoria hospitis vnius diei prætereuntis.*

COLLOQVIVM.

VT me corãm Deo Patre tuo in tuto collocares, dulcissime Iesu, à facie Herodis ipse fugere voluisti: vt hinc ostenderes, numquam te liberum hominum cogere arbitrium, & tyranno libertatem sui tuo damno concedere. item, vt discamus, te cum omni re pro natura sua agere, cum liberis liberè, cùm contingentibus accidentariè, cùm necessarijs necessariò; suum naturæ cursum in denaturato hoc Idumæo permisisti: vt simul etiam pateſcat, maximos non esse peccatores eos, qui citius alijs pœnas luunt, vitam concedis illi, qui ad mortem te persequitur: Denique vt doceres, aliam superesse vitam in qua suam probi mercedem, & pro delictis improbi supplicia recipiunt, matrem & coniugem eius hoc in mundo profugos esse & exagitari finis; Herodem verò futuri sæculi supplicijs reseruas. Quàm sunt, ô sancte puer, sæculorum magister, actiones tuæ exemplares, & pœnæ tuæ & tolerantiæ documentis refertæ? Quis verò deinceps de Patris tui prouidentia conqueri aut murmurare audeat, cum te ipse adeò illi subieceris? Quis non patienter Domini sui aduen-

tum exspectet, & non libenter intra limites fixos se, tam quoad totum vitæ huius tempus, quàm quoad eius partes & membra contineat? Millies suauius est à te dependere quàm à nobis ipsis. ecquæ enim inter tuam charitatem & stolidam & fictam philautiam, qua erga nos ipsos ferimur? Quæ inter tuam sapientiam & potentiam & nostram comparatio? Illi sentiant quid sit seipsum velle dirigere, qui seipsos dirigere volunt; illi seipsos inueniant, qui seipsos quærunt: illi cæcitatem experiantur & animæ præcipitium, qui eam per seipsos regere cupiunt. Vnicum mihi gaudium erit à te dependere: cordis mei erit iubilus, omnia à te exspectare: atque vt oculi seruorum & ancillarum ad nutum dominorum dependent, & eum solum intuentur; ita animæ meæ oculus ad te dirigetur: & si modò mecum esse & me tecum volueris, nihil penitus timebit cor meum: In AEgyptum concedam, ex AEgypto redibo, per ferrum & ignem ruam, modò de tua sim beneuolentia securus, quæ tuam specialem præsentiam semper coniunctam habet. O animæ meę amor, quàm quietus & contentus viuam, quando à me diuelli & abstrahi non poteris? Quàm viuam beatùs, quando nihil me à te poterit diuellere & separare. Vtinam semel & verè, & non minori effectu quàm affectu verba illa Apostoli, quem *vas Electionis* ipse nominasti, vsurpare possim: *Quis ergo nos separabit à charitate Christi? tribulatio an angustia? an fames? an nuditas? an periculum? an persecutio? an gladius?* *Act. 9. 15.* *Rom. 8.*

Certum

peccata & abominationes inuexit, cum ante vt
Gen. 26. exterminandum quàm redimendum spes esset.
24. Inde secutum deluuium: post quod, audito Abrahę dixisse Deum, in semine ipsius oēs mundi nationes benedicendas, Esau aduersus Iacobum, & omnes Iosephi filios in vnum Iosephum concitauit. Cum verò Iacobi posteritas nimium quantū in Aegypto excreuisset, edictum ferri iubet, quo obstetrices ad omnes masculos enecandos obstringerentur. Quoniā verò post duce Mose Aegypto egrediebantur, Pharaonē impulit qui eos prosequeretur; in deserto ipsosmet ad murmura & contradictiones coëgit, vt ab ignitis serpentibus deuorarentur, & duo dūtaxat Aegypto egressorum in terram promissam ingressi sint. Hanc ingressis varia suscitauit bella, ad idolorum cultum eos pertraxit, vt vindicem Dei in ipsos manū prouocaret. Dauid exinde promissum accepit, suo è semine nasciturum qui Israeli & Iudæ dominaretur. Hinc sub Atalia atrocem persecutionem & motum suscitat, quo septuaginta duo è regia stirpe sublati sunt, vno duntaxat Ioas erepto. Cum nec hoc molimen ex voto successisset, aliud sub Antiocho excogitat; at cum Machabæi superiores essent, Danielis hebdomades completæ, & sceptrum è domo Iuda ablatum, Herodem Idumæum concitat, vt omnes paruulos biennio ante magorum aduentum natos, ne scilicet Christus elaberetur, & quod spectabat, ex voto succederet, neci tradi iuberet. Hinc apparet
Ioan. 3. ergo, illum esse furem & homicidam à princi-
44. pio, vt pòst de illo Redemptor ait: itaque draco
Apoc. 12. semper apertis faucibus filio, mox vt eum muli-
4. er quam Ioannes vidit, paritura esset, inhiauit.

III. Perse-

III.

Persecutionem Herodis facilè Dominus euadere poterat, vel illum vita spoliando, aut se inuisibilem reddendo: sola tamen fuga sibi consuluit, quo suam imbecillitatem & infirmitatem patefecit. In Magorum quoque regionem concedere potuisset, quibus quàm gratissimus fuisset: in Aegyptum tamen ad exteros & aduersarios transire maluit: suo vt exemplo doceret, nefas esse regum vitæ insidiari, & eorum potiùs declinandam potentiam nos exagitantium, quàm aduersus ipsos insurgendũ. Itẽ vt hinc disceremus, satiùs esse sępenumerò tempori cedere, quam cum tempestate & procella luctari: & rebus desperatis, Dei auxilio & prouidentiæ solito amplius confidere, ac nobis persuadere, quæ carni dura sunt & inimica, spiritui & menti sæpè magis ea prodesse & conducere.

IV.

Olim in Aegyptios animaduertit Deus, cùm peccatis se ad iracundiã prouocassent, omnibus illorum primogenitis nocte vna sublatis: iam verò vice versa suum iis destinat vnigenitum. Olim in brachio extento & manu victrice suum Aegypto populum eduxit; iam subit eadem filius eius debilis & infirmus. Nubes candida & leuis quam prædixit Isaias, sanctissima eius est mater; idola & simulacra quæ concutit, ipsa sunt oracula, quæ exinde obmutuêre; quorum vnum vt responderet coactum, ait:

Me puer Hebræus diuos Deus ipse gubernans
Cedere sede iubet, tristemque redire sub orcum,

Ergo de hinc aris tacitus discedito nostris.

Vnde colligam, Deum si animam meam ingredi dignatus fuerit, superbiæ, auaritiæ, præsumptionis, vanitatis, voluptatis idola ilico deiicienda, & diabolicis oraculis, quibus toties credidimus, passionibus inquam nostris, & vitiosis affectibus, quamprimum silentium imponendum.

V.

Angelus Iosepho apparet, dicens vt puerum & matrem eius in Aegyptum duceret; rursus vt eosdem reduceret, tum quod beatæ huius familiæ ipse caput esset, tum vt hinc disceremus, superioribus præsertim, suam Deum voluntatem patefacere: proinde nostrum esse illis obedire, non modò iniuncta exequendo, verùm etiam iudicium voluntatemq́ue iis subiiciendo, quidquid iniungunt, modò euidens nullum peccatũ includatur, approbando; idque propter Deum, cui in persona superioris obedimus, sine vllo ad qualitates dotesue eorum, doctrinam inquã, probitatem, sanctitatem, aliasq́ue intuitu. Cùm nõ homini, quòd insigni aliqua sit cœlitus dote donatus, obediamus, at dũtaxat quod eius supplet locum, qui olim dixit: *Qui vos audit me audit, qui vos spernit me spernit.* Adeò vt non minus nobilis eximiaq́ue Virginis sit obedientia, quod Iosepho paruerit, quàm quod hic Deo.

Luc. 10. 16.

VI.

Non inuidit Maria quod Iosepho potiùs quàm sibi Angelus apparuerit, illius se ancillam eoque inferiorem se credens. Ita cauendum mihi est, ne ob interna quæ aliis communicata sunt charismata & dona cœlestia, indigner aut iis inuidiam

deam: nisi relictâ Mariâ matre Iesu aliam imitari Mariam voluero lepra percussam, quòd murmurando dixerit: *Num per solum Moysem locutus est Dominus?* Hanc Deiparæ humilitatem & obedientiã ab alio dirigi conduciq; se patientis imitabor, ab alio regi conduciq; me permittẽs, nec ęgrè ferens si quis pluris me fiat, & magis colatur; quin imo nimis quã beatũ me credendo, quòd voluntatem Dei, qualicumque demum via, & quomodocumque eam ipse mihi patefacere voluerit, intelligam & perspectam habeam; non secus atque Angeli, qui Domini sui voluntatem non minori feruore in terra quàm in cœlo adimplent. Num. 12. 2.

VII.

Hæc loquendi ratio: ***Surge & accipe puerum & matrem eius, & fuge in Aegyptum, & esto ibi vsque dum dicam tibi***, grauis est, succincta, imperiosa, plena circumstantiis, quæ sancti huius viri ad quem dirigitur, obedientiam patefaciãt. Ita olim & Abrahæ Deus locutus est: ***Egredere de terra tua, & de cognatione tua, & de domo patris tui, & veni in terram quam monstrabo tibi.*** & alibi: ***Tolle filium tuum vnigenitum quem diligis Isaac, & vade in terram visionis.*** Gen. 12. Gen. 22.

Notandum autẽ de nocte, quando nimirum omnia animalia silent & quiescunt, Iosepho Angelũ apparuisse. Vt hinc discamus sem per ad laborẽ prõpti esse consolationib. nostris & cõmodis, quandocumque Deo visum alia in re nostra vti opera, cedere parati. Vt item hinc videamus, ecquod sit sanctorum & aliorum hominum discrimen: hi enim etiam vigilantes vix de Deo cogitant, illi etiam dormientes & in somnis

peccato resistunt, ab Angelis visitantur, Deique discunt voluntatem.

VIII.

Triplex in mundo tentatio est: aliæ superantur negligendo, aliæ pugnando & iis obluctando, aliæ denique fugiendo. Tentationes siquidē ad blasphemiam, ad desperationem, ad scrupulū, & importunas cogitationes, nonnisi contemnēdo & aliò cogitationem diuertendo; non secus ac sonitus campanarum atque canum latratus non audire cupiendo superantur; alioquin animæ insinuantes magis eā exagitāt. Tētationes verò ad superbiam, inuidiam, auaritiam, acediam, gulam, per contrarios humilitatis, charitatis, liberalitatis, sedulitatis & abstinentiæ actus supplantantur. At quæ iram & concupiscentiam exacuunt, vt Scythæ & Parthi præliari solent, fugiendo inquam frangi debent & elidi: quod irascibilis & concupiscibilis nostra facultas, primi Parentis nostri transgressione ita luxatæ & sauciatæ fuerint, vt nimis debiles sint, quæ cum obiecto à quo tentantur, corā & comminus depugnēt. Atque hoc denotauit illa vox Arsenium filiorū Theodosij Imp. Præceptorem compellens: *Fuge Arseni fuge.* Cæterùm optima & minori cum difficultate & obstaculo fugiendi, ratio est, Iosephi exemplo, derelinquere omnia sine vlla tergiuersatione aut iudiciis, & pro omnibus & super omnia Iesum cum sanctissima matre eius possidere. Et sanè cetera nonnisi mera sunt vanitas & afflictio spiritus.

IX.

Maiori sanè in discrimine versatus in Iudæa, quàm in Aegypto Ioseph cum familia sua fuisset: versa-

versaremur & nos, multis in locis, in quibus tamen nos tutiores & securiores fore arbitramur. Quàm porrò verum est, perfectam animæ securitatem non à loco aut solitudine, sed à Dei protectione proficisci, vtpote per cuius gratiam & voluntatem in ardentissimo etiam conflictu securi & tuti sumus, quasi careamus, in media etiam pace propria voluntate causante, perimus & mergimur.

X

Ex hisce verbis: *esto ibi vsque dum dicam tibi*, cæcam disco obediétiam sub directione & prouidentia Dei, cui displicet, si quando tempus illi rerum quas dispositurus est, præscribimus, & sancta Iudith aiebat, quales inprimis sunt persecutiones, onera, afflictiones, & quidquid ad crucem eius spectat. Quid nobis conueniat, multò nobis ipse melius nouit, vult, & potest: quidquamne igitur certius, quàm omnem eorum quę ad nos spectant, in ipsum curam coniicere, cum illi & Angelis eius eæ curæ sint? Subinde tamen diuina eius bonitas rationes & motiua dispositionis suæ reuelat & declarat, vt ita fidem, Spem & obedientiā nostrā soletur, quando præsertim firmos nos & fideles nouit, vti Iosephū, cui nō aliam fugæ eius ait causam esse quàm futuram Herodis persecutionem. Iud. 8. 1

XI.

Tot olim mirabilia patrarat Deus, vt Samariā & Bethuliā obsessas ab hostibus liberaret; plura quoq; & naturę ordinē superantia, quo populum suū a Pharaonis iugo & seruitute vindicaret, tot circa Danielē & tres pueros miraculo, quo à leonū & flammarū impetu eos tueretur: & modò ad

filiū tuendum aliud fieri non iubet quàm vt ipse velut imbecillis in Aegyptum fugiat. Vt hinc primò discam, non facilè ad miracula confugere. Secundò, non indignari, si quando ea non contingunt. Tertiò, ordinariis vti mediis, quæ diuina eius prouidentia mihi suggerit. Quartò, pericula cautè prudenterque declinare. Quintò, agnoscere filij sui nos inopia Deum ditare velle. Sextò, plurimos sanctorum plura & maiora patrasse miracula, quàm ipsemet Saluator. Septimò, maluisse Deum Patrem vt præterita, præsentia & futura miracula filij sui meritis fiant, quàm semper propter ipsum miracula facere. Octauò, Incarnationis eius œconomiā magnum & continuum illud miraculum fuisse, in quo immortalis mortalis, impassibilis passibilis, & semper beatissimus ad mortem vsque tristis conspiciebatur.

XII.

Verosimile est Dominum in Aegypto commorantem & sanctam eius matrem & Iosephū plurimos ad vitam meliorem conuertisse. sin minus, quid mirum Dei seruos tam exiguum tum vita exemplari, tum concionibus suis fructū facere?

Ceterum dum per deserta Aegyptum peteret Dominus, suæ passim illis benedictionis odorem aspersit, vt exinde Thebaïs, & omnis Iudæę, Palęstinęq; solitudo religiosis, eremitis, & anachoretis repleta fuerit, Inter quos emicuēre S. Paulus, Antonius, Macarius, Hilariō, Onufrius, Pachonius. Creditur quoque hortus ille, è quo ingens hodie balsami colligitur copia, fontem habuisse in quo magno paruuli panniculos Deipara abluere solita erat.

XIII. Ambi-

XIII.

Ambitionis cæcitas elucescit in eo quòd Herodes non agnosceret, quòd si puer, quem ad necem quærebat, non esset Deus, minimè eum Messiam promissum esse; si verò Deus, mille ei ex eius manibus elabendi rationes suppetere, etsi nonnisi pari cum Elia potentia fuisset, aduersus quem Achab Rex præualere minimè potuit. Hinc apparet, vbi dominatur passio, nullum ibi esse rationi locum, & vbi ambitio regnat, crudelitatem, suspicionem, inquietudinem, præcipitationem, odium ac furorem ibi reperiri.

XIV.

Nimis quàm paruum caput erat paruuli recens nati ad coronam spineam gestandam; nimis membra eius tenuia, vt conuellerentur; nimis debiles humeri, ad crucem portandam: hisce se reseruabat, non gladio; quò, iuxta Psalmographum, copiosior nostra foret redemptio, suæque charitatis extases nobis magis patefaceret.

Postquam vxorem suam Mariamnem & filios Herodes sustulisset, post longa renum & intestinorum tormina, post oculos capite prominentes, post membra omnia collisa & luxata, rabie & furore mentis actus, suo ventriculum ferro petijt, cùm antè Salomæ sorori mandasset, vt, quò Iudæam vniuersam ad lacrymandum velut in morte sua, inuitam compelleret, viros primarios & nobilitatis decus, in Hippodromum conuocatos, & conclusos, à militibus confodi iuberet: à qua tamen illa crudelitate abhorruit. Ita ergo scelestus & regnum, & famam, & vitam, & corpus & animam simul perdidit, & modò cum

 damna-

tum exspectet, & non libenter intra limites fixos se, tam quoad totum vitæ huius tempus, quàm quoad eius partes & membra contineat? Millies suauius est à te dependere quàm à nobis ipsis. ecquæ enim inter tuam charitatem & stolidam & fictam philautiam, qua erga nos ipsos ferimur? Quæ inter tuam sapientiam & potentiam & nostram comparatio? Illi sentiant quid sit seipsum velle dirigere, qui seipsos dirigere volunt; illi seipsos inueniant, qui seipsos quærunt: illi cæcitatem experiantur & animæ præcipitium, qui eam per seipsos regere cupiunt. Vnicum mihi gaudium erit à te dependere: cordis mei erit iubilus, omnia à te exspectare: atque vt oculi seruorum & ancillarum ad nutum dominorum dependent, & eum solum intuentur; ita animæ meæ oculus ad te dirigetur: & si modò mecum esse & me tecum volueris, nihil penitus timebit cor meum: In AEgyptum concedam, ex AEgypto redibo, per ferrum & ignem ruam, modò de tua sim beneuolentia securus, quæ tuam specialem præsentiam semper coniunctam habet. O animæ meę amor, quàm quietus & contentus viuam, quando à me diuelli & abstrahi non poteris? Quàm viuam beatùs, quando nihil me à te poterit diuellere & separare! Vtinam semel & verè, & non minori effectu quàm affectu verba illa Apostoli, quem *vas Electionis* ipse nominasti, vsurpare possim: *Quis ergo nos separabit à charitate Christi? tribulatio an angustia? an fames? an nuditas? an periculum? an persecutio? an gladius?* *Act. 9. 15.* *Rom. 8.*

Certus

Certus sum enim, quia neq; mors, neq; vita, neque Angeli, neq; Principatus, neq; virtutes, neq; præsentia, neq; futura, neq; fortitudo, neq; altitudo, neque profundum, neq; creatura alia poterit nos separare à charitate Dei quæ est in Christo Iesu Domino nostro. Tunc quippe hauddubiè tu in me, & ego in te viuerem.

O mater incomparabilis, cui Iudęa, Galilæa, Nazareth, & vniuersus simul orbis collatus nihil planè erat, quòd tecum & in vlnis tuum omne haberes. erat ipse totus tibi, & tu tota ei, vnicus vtrimque, & sine vlla exceptione; hanc porro mihi gratiam obtine, vt inter mortales agitationes, & continuas vitæ huius miserabilis vicissitudinis, in hoc sim immobilis, & immutabilis, vt de ad me non pertinentibus nihil laborem, omnisque mea sollicitudo sit filio tuo placere, seruire, eumque diligere. Cùm enim tot nominibus eius sim, curam haud dubiè habebit eius, quod suum est, quando, quomodo, & quoties voluerit, nulla vt ratione coarctetur nisi solo suo beneplacito. Quis mihi, eheu! præstet, vt omnes posthac animæ meæ reflexiones ad illum dirigantur, illi soli timeam displicere, & illi soli desiderem placere.

Quando, ô beate Ioseph, qui mox vt ab Angelo iussus es, strato surgens omnia deseruisti nullo recularum quas derelinquebas tactus affectu, nulla itineris difficultate deterritus, nulloque auxilij suppetiarumq; peregrino in solo defectu à proposito retardatus; denique deserens omnia, vt omnia tuereris; quando inquam, ô sanctissime Patriarcha te imitabor, quando Iesum possidenti nullum mihi posthac cum scelesto

lecto hoc mundo erit commercium, nullum cum anxiis cogitationibus meis tam de præteritis quàm futuro negotium ? Quando rerum mihi casus & euentus, vti tibi, indifferens erit, & lætitia tristitiaque mea nequaquam à rerũ successu, sed à solo cuncta videntis, omnia replentis, omnibus præsentis nutu ac beneplacito dependebunt. Tum scilicet cogitationes meæ illo occuparentur; tum illum in animo præsentem haberem, vti ipsum coràm intuebaris, & exterius habebas : cum ipso vigilarem, cum ipso dormirem, illi loquerer & coram illo nihil nisi in ipso, cum ipso, & propter ipsum facerem : vita mea cum vita ipsius abscondita foret, vti tua cum ipsius (sine vlla comparatione tamen) & ipsius cum tua erat. Et licet somnus oculos occupasset, cor tamen in ipso vigilaret illi vicinum ; & sicut intima vnio tua exteriores obsequij quod illi sanctissimæq; eius matri præstabas, functiones non impediebat, ita occupationes meæ à præsentia eius me non abstraherent, & numquam illum ex oculis amitterem ; atque ad aspectus huius regulam omnes motus, intentiones, & animæ affectus dirigerem & moderarer. O optanda sors ! ô status desiderabilis! ô terq; quaterq; beata animæ constitutio ! hanc tu mihi impetra nutritie eius, qui vniuersum orbẽ nutrit & pascit, tutor eius qui naturam tuetur & gratiam, curator omnes curantis creaturas : hæc à te per omnia extraordinariæ gratiæ tibi collatæ priuilegia & iura à te contendo & efflagito. Quæ si tuo interuentu semel obtinuero, alumno me tuo omnibus vitæ diebus, pro donis & gratijs quas tibi contulit, grates acturum, irreuoca-

bili

II.

Ioseph pro more Angelicis parens monitis, ad iter se accinxit; Palæstinam verò ingressus audito Archelaum Patris in regnum successisse, perplexus & anxius rem Domino commendauit. hinc inter dormiendum admonitus fuit vt in Nazareth concederet; itaq; adimpletum fuit, quod prædictum fuerat à Prophetis, *quoniam Christus Nazaræus vocabitur.*

III.

Notandum hic, quàm vehementem illi senserint AEgyptij dolorem, apud quos sancta hæc famili commorabatur, quando Vale illis in abitu dixit, siue ad veram Dei fidem conuersi, siue placida & sancta illorum conuersatione ad ipsos amandum inuitati.

IV.

Reditus hic multò fuit grauior & difficilior quàm olim fuga, Dominus quippe iam erat grandior, & Deipara commodè illum gestare minimè poterat; quin & ipse ad iter conficiendum satis annorum non habebat.

FRVCTVS I.

IEsum Christum in fugam compulit Herodes, compellit & peccatum, sed multò magis: numquam quippe Domini nostri humanitatem vitæ huius incommoda ita afflixêre, vt eius diuinitatem etiam minimum quod in mundo admittitur peccatum mortale lædit. Qui ergo retinere apud se Dominum voluerit, peccatum fugiat; qui eum à se pellere, peccandi finem non faciat.

II.

Non tanto Dominus in patriam suam gaudio & plausu rediit, quãto ad animã pœnitẽtẽ iubilo.

Aër

Aër terræ concauo visceribusque coarctatus vrbes disijcit, montes concutit: ignis per fornacium fornices proserpit, nulloque obstaculo retentus pyramidis in modum ad vsque Lunæ orbem ascendere contendit: Ceterum non tanta elementa hæc violentia ad locum naturæ suæ elementariæ proprium feruntur, quantò Dominus ad illos, qui illum, prout dixit, id est ex toto corde, ex tota anima, ex tota mente, & denique ex totis viribus inquirunt.

III.

Illi verò ex AEgypto in Nazareth reuertuntur, qui relictis peccati tenebris, & passionum suarum idolis, animæ suæ agrum excolunt, vt bonorum desideriorum frondes, sanctorum affectuum flores, & bonorum operum fructus proferat.

IV.

Nazareth tria denotat, *sanctificatam, custoditam* & *floridam*. Requiescere item vult Deus in anima per gratiam sanctificata, per timorem custodita, virtutibus denique florida.

V.

Gen.19. 15. Angelus Lotho apparens ait: *Surge, tolle vxorem, & duas filias, quas habes*: qui Agazi apparuit, dixit: *Surge tolle puerum, & tene manum illius*: qui Iacobo in Mesopotamia clamat: *Surge & egredere de terra hac*: qui se Eliæ communicauit, ait: *Surge comede, grandis enim tibi restat via.* Qui Petrum in carcere excitauit, vt in Actis refertur, his eum verbis compellauit: *Surge velociter*, id est, festinans surge, *& sequere me.* Item qui hîc Iosepho apparuit, dixit: *surge, accipe puerum & matrem eius, & vade in terram Israel.*

Gen.21. 18. Gen.31.13 3.Reg.19. 5.6.7. Act.12. 5.7.

Quid

Quid sibi omnes hæ loquendi rationes volunt? significant primò nobis, quamdiu vitæ huius ærumnosæ durat peregrinatio, semper incedendum esse, semper festinandum, magnisq; passibus ad perfectionem contendendum, sicut & ad mortem citato gressu ferimur. Secundò docemur, vitam humanam nonnisi diei vnius cursum & iter esse. Tertiò, vt hinc eruamus, qui in Dei obsequio cultuque non proficit, deficere. Quartò docentur omnes, qui resipiscere volunt, dominum omnem moram perosum esse, & odisse tarda molimina Spiritus sancti gratiam. Quintò, vt quis tentationibus resistat, promptè ijs alacriterque resistere debere, nam alioquin ex musca fit elephas, è pygmæo colossus. Sextò, in ijs quæ iram concitant, obiectum & occasiones esse declinandas & fugam capessendam. Septimò, tempus breue esse, & proinde festinandum. Denique è peccati somno nobis surgendum, celeriq; gressu per diuinorum mandatorum viam incedendum.

VI.

Tot in somnis Adamo, Pharaoni, Nabuchodonosori, Simeoni, Iudæ Machabæo, & inprimis Iosepho nostro, & quidem quartò reuelatæ veritates, euidenter patefaciunt, somnia non semper esse mendacia. Vt verò quis eadem cognoscat, debet, cui hæc obueniunt, eodem tempore clarè & certò intelligere, quæ audit & videt, longè esse aliud quàm somnium: sed vbi hęc euidentia defuerit, vanum est ac superstitiosum ijs velle credere aut niti.

VII.

Etsi Iosephus extraordinaria quadam ratione ab Angelis dirigeretur, & filium Dei, sanctissimamq; matrem eius apud se haberet; nihil tamen sublime præsumit, nihil temerè aut fortuitò aggreditur, vanè non confidit periculo se exponens; sed prudentia vtitur iudicioque cœlitus sibi infuso, de Herodis successore inquirit, periculum veretur, os Domini consulit, à quo intelligit vt in Nazareth concederet. Hinc discimus, non adeò gratiæ nos debere inniti, quin & eidem per liberum arbitrium cooperemur, idque virtute eiusdem gratiæ: & post visitationes, & consolationes Dei, raptus mentis, exstases, aliaque dona gratuita, metuere nos oportere, ac tum nobis ipsis diffidere, tum illusiones diabolicas vereri: denique hæc duo simul iungere, ita scilicet in gratia diuina confidere, eaque niti, quasi nihil à nobis ipsis speraremus aut exspectaremus; à nostra verò parte ita laborare & sedulò eniti ac contendere, ac si aliunde nullum sperandum aut exspectandum auxilium esset.

VIII.

Ad orationem confugiebat Ioseph, & suis in difficultatibus eum Deus exaudiebat, & illustrabat: idem & ipse in meis pręstabo, confisus Deum cuncta & ad maiorem gloriam suam, & maius animæ bonum dispositurum.

IX.

Herodes dum Dominum ad necem persequitur, antè ipse mortuus, nec voti sui factus est cõpos; quin & duplici exstinctus est morte, animæ simul & corporis. Idipsum & seruos Dei exagitantibus, vindictam spirantibus, & Ecclesiæ hostibus non raro contingit.

X. No-

X.

Notandum, vtraq; in apparitione suo Virginem nomine Angelum non appellasse, neu dixisse Iosepho: Accipe vxorem & puerum, sed: *Accipe puerum & matrem eius.* Vt hinc discamus, gloriosissimum & dignissimum potentissimæ huius reginæ nomen esse, *Mater Dei.* Cùm ergo Angelus & Euangelista hoc eam nomine compellet, ipsum & nobis faciendum incumbit, magno nomen hoc, post Dei nomina primum & supremũ, honore, reuerentia & affectu prosequendo.

XI.

Vbi sanctissima Virgo, post suum ex AEgypto reditum in domum suam (quæ Laureti modò conspicitur) reuertit, eoq; in cubiculo, in quo ab Angelo nuntium accepit, & in quo sanctissimum illum puerum, quem coràm se videbat concepit, versari cœpit, an non verosimile est, nouo illam inusitatoq; vnà cum sancto Iosepho coniuge suo gaudio perfusam? In hac deinde domuncula vt plurimum commorati sunt, in hac ambo pòst pretiosas animas Deo reddidêre; ibi oculos Iosepho morienti clausit Iesus, in hac Virgine exspirante non sine miraculo omnes quotquot superstites erant Apostoli conuenêre, in hac deinde sacra diuinaq; celebrarunt mysteria, hæc postea in Italiam translata est.

XII.

Facilius longè fuit Iesum etiam ab vberibus matris pendulum in AEgyptum conducere, quàm iàm septennem inde educere. Gestabat illum Maria dum eò proficisceretur, redeuntē portabat Iosephus; & si quando iumēto descēdere oportebat, ipse brachio vno diuinum hunc

puerum sustentabat, altero coniugem suam adiuuabat; ipse diuersorium procurabat, ipse de necessarijs prospiciebat. Maria verò curabat ea quæ immediatiùs ad filium suum spectabant, qui non voto aut professione, sed ob suam in Nazareth habitationem *Nazaræus* fuit vocitatus, vti iam olim à Prophetis fuerat prædictum. Cum verò Nazareth florem aut floridum significet, quis explicet, quàm varijs virtutibus, diuinis consolationibus, illustrationibus & influxibus tres illæ animæ, Iesu, Mariæ ac Iosephi effloruerint? quæ talis tamque admirabilis tot annorum conuersationis, iam inde à septimo ad tricesimum vsque Redemptoris annum, fuerint appendices & dependentiæ? quo tempore iuxta probabilissimam opinionem sanctissimus eius nutritius, gubernator, tutor & curator, de sæculo hoc migrauit, & sanctis animabus limbo detentis aduentum eius nuntiauit, quem ipse educasset & nutrisset, & mundi redemptionem in proximo iam esse. Facilius hæc inter meditandum concipiuntur, quàm linguâ calamoq; exprimantur.

COLLOQVIVM.

Septem primariæ fugæ tuæ causæ fuêre, dulcissime angelicarum & humanarum ruinarum restaurator Iesu, septem quoque fuêre reditûs. Primò, in AEgyptum concessisti, quòd nondum hora venisset à Patre tuo designata. Secundò, vt maioribus te supplicijs reseruares. Tertiò, vt humilitatem nobis præires, doceresq; quibus circumstantijs & modis tempore persecuti-

eutionis nostræ vestiri fuga debeat. Quartò, tua vt mundus præsentia diutiùs frueretur. Quintò, vt longius tibi nostri erudiendi tempus suppeteret. Sextò, tuam vt missionem miraculis probares & confirmares. Septimò, vt verè te hominem esse demonstrares, & effectus gratiæ naturam numquam destruere.

AEgypto porro egressus es, Primò, vt voluntati patris tui te conformares, qui per Angelum eam tibi significarat. Secundò, vt matri & Iosepho coniugi eius, cui hoc iniunctum erat negotium, pareres. Tertiò, vt ostenderes idololatriæ, quæ tum in AEgypto vigebat, te quàm maximè aduersari. Quartò, quia cùm pueritiam tuam alienigenis & exteris communicasses, æquum erat, vt adolescentiam & ætatem maturiorem amicis ciuibusq́, tuis communicares. Quintò, vt legi obedire posses, & Mosaicis præceptis parêre. Sextò, vt maturè te ac tempestiuè patefaceres. Septimò, vt diuinæ nos prouidentiæ cooperari, & occasiones quas ad diuinum cultum tuum proprias nobis suggeris, arripere doceres.

Quàm porro certum est, omnia certo te pondere, numero ac mensura facere! quàm verum omnes actiones tuas esse velut totidem instructiones! Statuam ergo non aliter ire aut redire, nihil aggredi aut relinquere, nihil penitus dicere aut facere, nisi antè à te motus, nisi in quantum tibi inspirare placuerit, & purè ad honorem & gloriam tuam. Si me fugere vis, vitamque agere quæ sit tua, solitariam inquam & contemplatiuam, ecce me Deus meus, paratum relinquere omnia, voci tuæ vt auscultem. Si me in

procelloso mundi huius mari nauigare & fluctuare velis, quò cum sæculi huius fluctibus & tempestatibus lucter; non refugio laborem voluntati tuæ vsquequaq; parere, tam in prosperis quàm aduersis, tam in sanitate quàm morbis, tã in copia, quàm inopia, tam in honore quàm infamia, tam in consolatione quàm desolatione dispositus, in vtrunque æquè paratus, modò tibi placuerit, & misericordia tua donante tandem è gratiæ tuæ portu in gloriæ tuæ & supremæ beatitudinis portum inuehar.

MEDITATIO XI.

QVOMODO DOMINVS AETATIS *Anno duodecimo in templo inter Doctores inuentus sit.*

PVNCTVM I.

DVodecennis Iesus cùm vnà cum parentib⁹ in templum ascendisset, illis Nazarethum redeuntibus, Hierosolymis parentibus mansit inscijs: & Dei Patris sui zelo actus, iam tum aliquod gratiæ suæ, qua repletus erat, specimen edere voluit; legis Doctoribus sese manifestando, idq; pro ætatis modulo & decenti conuenientia, vultu præferens modestiam, in verbis grauitatem, in gestibus discretionem; Doctoribus eum ad disputationem admittentibus, & verba ore eius prodeuntia demirantibus. Verosimile verò est, cùm ita stuporem omnibus & admirationem sui mouisset, non defuisse ei apud illos

qui

qui cum antè audissent, & in domo Patris sui potissima diei parte agentem conspexissent, diuersorium.

II.

Virgo & Iosephus cum diei itinere Hierosolymis iam abessent, matre credente illum in Iosephi comitatu agere, Iosepho illum apud matrem esse, (eò quòd separati disiunctique, ille inter viros, hæc cum mulieribus incederent) in diuersorio tádem illum abesse cognouêre. Cùm verò illum inter cognatos & notos frustrà quæsissent, rediêre Hierosolymam, vbi cùm illum die integro irrito conatu quæsissent, tertio demum illum inter Doctores considentem reperêre audientem & interrogantem; quam illi rem summopere admirati sunt.

III.

Dixit autem illi Virgo expostulatione quadã benigna & suaui: *fili quid fecisti nobis sic? Ecce Pater tuus & ego dolentes quærebamus te.* cui deinde puer: *quid est quòd me quærebatis, nesciebatis quòd in his quæ patris mei sunt, oportet me esse?* Quæ ab assistentibus verba minimè intellecta fuêre; quib⁹ dictis sine vlla tergiuersatione vnà cum parentibus Nazarethum redijt.

FRVCTVS I.

IN veteri Testamento præcepit Deus, vt filij Israel quotannis agni Paschalis celebrarent sollennia, & ter in anno ad templum ascenderent. Primò gratias acturi, quòd ab Angelo exterminatore in AEgypto patres illorum præseruati essent, & è domo seruitutis educti. Secúdò in legis Mosi quinquagesimo post transitũ maris rubri die datę memoriã. Tertiò, in ei⁹ beneficij, quo *Exod. 22. 17. & 34. 24.* *2. Paral. 8. 13.*

 qua-

quadraginta annis diuina ipsos prouidentia in deserto pauerat, & sub tentorijs conseruarat, recordationem. Hancque ob causam institutæ sollennitates, Paschalis, Pentecostes, & scenopegiæ, quæ alio nomine Azymorum, hebdomadarum, & Tabernaculorum dicuntur. Hac de causa Iosephus quotannis Hierosolyma ascendebat: Deipara verò spiritu deuotionis acta eôdem properabat: nam masculos duntaxat lex obligabat. Puer verò Iesus ipsos sequebatur, tum ne ipsos desereret, tum vt Deum Patrem suũ in templo glorificaret. Vtinam dum templum petimus, sanctitatem imitari possemus illam, qua Iesus, Maria & Ioseph Hierosolymitanum adibant! magna quippe reuerentia ipsum subibant, feruorem præ se ferebant dum in eodem versarentur, & sibi in orando præsentes erant. Etsi enim solitum hoc & ordinarium iter esset, non tamen vti nos, ex consuetudine illud instituebant, sed singulis vicibus nouum spiritum & sensum interiorem adferebant, quasi numquam antè se templo præsentassent. Quam facilè, si quis non aduertat, à rebus supernaturalibus degeneratur, & insensibiliter sensim ad naturales deflectitur, vt postea per habitum acquisitum & comparatum duntaxat fiat, quod per infusum fieri cœptum! Vt enim aqúa calefacta facilè ad pristinum redit frigus, mox vt ab igne remouetur; ita quoque in primos tepores relabimur, mox vt spiritum deuotionis euaporare & euanescere sinimus.

II

In templo libenter Iesus commoratur; Primò, vt ostenderet esse se templum diuinitatis. Secundò,

cundò, quòd ipsum veri patris sui domus esset. Tertiò, quod locus in quo aliquando singulari quadam ratione se esset manifestaturus. Quartò, quod Samuele non esset inferior, de quo scriptũ legimus, quod *erat minister in conspectu Domini, ante faciem Heli sacerdotis*, ex quo semel à parentibus in Silo Deo esset oblatus & dedicatus. Quintò, ætatis anno duodecimo id fecit, quo nimirum perfecto rationis vsu donari pueri incipiunt; vt ostenderet, quanti hominem iam inde ab adolescentia iugum Domini portasse referat.

1. Reg. 2. 11. c. 3. 1.

Thren. 3. 27.

III.

Puer Iesus humilitatem in eo prodidit, quod cum omnium esset Magister & doctor, ipse tamẽ inter eos velut discipulus comparuerit, interrogans & audiens, quasi aliquid discere debuisset. Discretionis verò indicium fecit, dum propositis quæstionibus respondit, eius vt prudentiam singuli obstupescerent; zelum patefecit, dum & gloriæ Dei & animarum saluti studuit, quibus ad oculum ostendit redemptionem illarum instare. Modestiam declarauit, nihil dicens, nihilué faciens, quo seipsum ostentaret, aut quod arrogantiam iactantiamque præferret: nos facto ipso docẽs, quomodo conseruare & vnũ cũ altero conferre nos oporteat, idque sine vlla ostentatione & contentione, quin & nunquam ad cõcertandum, vel vt nos potiores victoresque ostendamus disputare; sed duntaxat vt suum veritas habeat locum, rationes nostras & argumẽta cũ humilitate, discretione, modestia & diuinæ gloriæ zelo proponẽdo. Quid verò fiet illis, qui scire se iactãt & ostentãt quæ reuera nesciunt,

cum ipse Redemptor Iesus etiam nescire se dissimularit, quæ reuera sciuit?

IV.

Sapientissimus doctissimusque Iesus hoc euenire parentibus permisit, vt virtutes illorum exerceret; Primò, patientiam, quòd minimè turbarentur, neue animæ pacem tranquillitatemque amitterent, hac in amissione, licet acerbissima, diuinæ se voluntati conformando. Secundò, humilitatem, quòd seipsos aut negligentiæ, aut imprudentiæ, aut indignitatis, quibus diutius talis puer concrederetur, accusarent. Tertiò, diligentiam, dum illum sedulò anxieque inter consanguineos, affines & notos inquirunt, & omnes eius inueniendi modos adhibent. Quàm verò amara & molesta illa fuit nox, quam sine Iesu suo traduxêre Maria & Ioseph? Quis eorum dolor, quæ suspiria, quæ illorum in diuina prouidentia fiducia! quæ humiliationes! quæ inde cómoda elicuêre? & quàm verè dictum omnia diligentibus Deum cooperari in bonum?

V.

Si Iesus à Maria & Iosepho, nulla ipsorum culpa, ipsisque insciis se subduxit, annon est quod metuam, ne à me clanculò post tot peccata, defectus, & ingratitudines meas se subducat?

VI.

Notandum inprimis, sæpè Dominum ab anima ob peccata nonnulla, vt vix tamen ipsa id percipiat, recedere.

Primum est ignorantia culpabilis, quando scilicet ignoram⁹ quæ scire deberemus & possem⁹, & instructionis defectu omittimus imperata, aut vetita committimus. Huiusmodi sunt hæreti-

ciiu-

ci iudices, magistratus, & aduocati omnes, qui vel iura ignorant, vel in factum remque ipsam sufficienter non inquirunt: Medici, qui ægros aut discrimini exponunt, aut iis nocent, idque scientiæ experientiæque sufficientis defectu: Confessarij, Doctores, Episcopi, & Præsules, qui officij sui partes ignorant, munijs tamen suis se ingerunt, in quorum exercitio, solum cui se euidenter in materia graui exponunt, periculum peccati mortalis illis culpam arcessit.

Secundum est noxia & culpabilis de peccatis alienis participatio: tales sunt qui verbis incõsideratis, & quorũ deinde non meminêre, aliquod malum cõsulnêre: tales quoq; qui assẽtãdo adulãdoq; magnates suis in peccatis fouẽt: tales qui Dei offensã risu iocoq; excipiũt, tũ vt impiis applaudant, tum vt vrbani scitique habeantur, vel denique praua quadam consuetudine: tales qui lucri iniqui sunt participes: tales qui ad vindictam hortantur, & quod admittunt malum nõ aduertunt, eò quòd ab alio id committatur: tales qui domesticos officij sui commonefacere negligunt, iisque mandare vt Dei Ecclesiæque præceptis obtemperent: tales qui de peccatis numquam commissis se iactant, putantque proinde eorum se reos non esse, cum magno diuinæ gloriæ præiudicio mentiantur, aliosque ad malum suis verbis pelliciant: tales qui fraternam correctionẽ negligunt, maximè tribus circũstantiis concurrentib: dũ scil. peccatũ letale est, notoriũ, & emendationis spes in correpto affulget: tales deniq; illæ oẽs quæ amari frequẽtariq; gaudẽt ab iis, qui sinistra intẽtione ipsas adeant, si huius illæ minimè sint cõsciæ: multò verò magis si exterius

riùs ipsæ gestu, affectatione cooperētur amasiosque sua in intētione fouent: quod sanè nō minus est, quàm lignum igni adiicere, etsi alioquin illæ vel cum vitæ periculo peccato cōsentire nollēt.

Tertium est peccatum habituale, quod cùm quodammodo in secundam naturam transierit, hinc qui ipsum committit, vix percipit: tales sunt plerumque iurantes, blasphemi, vsurarij, detractores, simoniaci, mercatores in pretio excedentes, sacerdotes malæ vitæ, sacramenta tamen assiduè administrantes: tales qui alienas actiones sinistrè maleq; interpretantur: Religiosi qui consuetudine quadam vota sua infringentes nullum amplius sensum habent.

Quartum in illusionibus diabolicis consistit. Satan quippe in Angelum lucis se transfigurat, falsis principiis animam replet, illi persuadens quidpiam peccatum esse, quod reuera non sit, vel quod reuera est, minimè esse. Hac illusione noxia fascinantur infideles, athei, Iudæi, hæretici, schismatici, quique religionis nomen impietati ascribunt, & blasphemias velut reformationem interpretantur. In similiter dissimili illusione versantur scrupulosi, formantes sibi quippe conscientiam erroneam, & contra eam quidpiam cōmittentes, sæpenumerò peccant in iis quæ reuera in seipsis nullam continent culpam: tales etiam omnes, qui ex amore proprio sua faciunt eo prætextu quòd Religiosi aut Ecclesiastici sunt: tales qui suo se regunt cerebro, nihilque approbant penitus nisi quod ipsi fecerint: tales quoque quorum in mentibus mirabiles quasdam exstases diabolus confingit: tales deniq; qui bonis idcirco se addicunt operibus, vt quamdam sanctitatis o-

tis opinionem famamque aucupentur.

Quintum est sacrilegium in confessione commissum, quando nimirum quis præ verecordia peccata in eâdem celat, vel essentiales eorumdē tacet circumstantias peccati speciem mutantes; vel (quod penè in idem recidit) quando præparare sed debitè negligit, & præparationis defectu letale aliquod delictum aperire omittit; vel dum peccata quasi historicè sine vlla pœnitentia sacerdoti narrat, vel ad eadem redeundi propositum habet; vel proximas vrgentissimasque eorundem occasiones non rescindit, vel dum conditionaliter se accusat de iis, quæ absolutè commissa nouit; vel dum sacerdoti confitetur qui absoluendi potestate caret, non debitè in eius potestatem antè inquirendo. His aliisq; de causis ab anima se Deus, nemine aduertente, subducit, & sæpè hoc in errore quis toto vitæ tempore perseuerat, vsque dum nox mortis superueniat. Vnde meritò sapiens aiebat: *Est via stulti recta in oculis eius, sed ducit ad mortē.* Et hæc absentia terribilis est & formidabilis; post hanc siquidem sequitur æterna, quæ exclamare Dauidem cogit: *Ab occultis munda me Domine, & ab alienis parce seruo tuo,* & alibi: *Ignorantias meas ne memineris Domine,* præsertim crassiores. *Prov. 12. 15.* *Psal 18. 23.* *Psal. 24. 7.*

Fieri item potest, vt nescio quam ob superbiā & occultam vanam gloriam, substantialis deuotio euanescat, Deique præsentia, quæ animæ inprimis salutaris, ab ea elongetur: quæ agnosci absentia tempore prosperitatis non potest, quod vana gloria sapida reddat ea quæ nonnisi apparentia sunt bona, donec aduersitatis & humiliationis nocte superingruente, Dei sui absen-

tiam

tiam, & veræ virtutis defectum anima; qui eam vile, abiectam & pusillanimem reddit, percipiat.

Interdum quoque singulari quadam Dei prouidentia deuotionem nobis subtrahi videmus; vt humilitatem nostram exerceat, spiritum mercenarium nobis auferat, solidas virtutes excitet; nostrisque nos sumptibus (vt dicitur) Deo seruire faciat. Simul etiam vt vanam à nobis complacentiam tollat, quando nimirum ad oculum tangimus & experimur, quid in nobis ipsis simus & possimus. Denique sæpè, vt meritum nobis accrescat: atque hoc in sensu Dominus à Maria & Iosepho se clanculo subduxit.

VII.

Tres absentiæ Dominicæ dies significant, animâ Deum & deuotionis gratiam amittente, non tam citò eam recuperari: in quo iustitia, prouidentia & bonitas Domini nostri elucescit: iustitia inquam, ingratitudinem nostram, irreuerentiam, & negligentiam dum castigat: prouidentia vt deinceps melius dona accepta & charismata dispensemus & administremus; bonitas denique, vt per dilationem, gratiarum quas pòst communicat abundantiam augeat; simul & debitum principale, & quod soluendum adhuc restabat, animæ humiliatæ, sese agnoscenti; ac melius sese gerere proponenti, quodammodo soluens.

VIII.

In templo Iesus reperitur; nō verò in domib⁹ aut compitis Hierosolymitanis. Ita nostris in tēplis in Ven. Eucharistiæ Sacramento præsens adest, itē in eorū corde qui viuum ei sunt templum. Sanctissima verò eius mater quæ inter Doctores eum reperit, vana quadam gloriola non se extulit

lit, quòd filium scilicet haberet, qui tanti ab omnibus fieret: at Deo ob illũ repertũ, gratias egit, eiusque responsum suũ in commodũ conuertit. Vnde discimus nostra tẽperare gaudia, eaq; spiritualia reddere, memores Christum nobis, iuxta Apostolum, præsentẽ adesse, id est non modò actiones nostras exteriores, sed motus etiam internos intueri & inspicere.

IX.

Hæc verba: *fili quid fecisti nobis sic?* suauis quædã, humilis & charitate plena sunt expostulatio: suauis, dum eum filium nuncupat: humilis, nullã asperam indignationẽ, neu turgidam reprehensionẽ præferẽs: charitate plena, dum coniugis sui dolorẽ simul inuoluit, in plurali locuta. Vnde discimus, dum aliquam conquerendi apud Deum expostulandique occasionem habemus, expostulationem similibus circũstantiis quæ reuerentiã simul & fiduciã inuoluãt, conuestire. Ita Dominus medijs in dolorũ suorum fluctibus constitutus exclamat: *Deus meus, Deus meus*, &c. & Iob: *Quare posuisti me contrarium tibi? & factus sum mihimetipsi grauis? cur non tollis peccatum meum, & quare non aufers iniquitatem meam? Cur faciem tuam abscondis, & arbitraris me inimicũ tuum?* & Psaltes: *Quare faciem tuam auertis, obliuisceris inopiæ nostræ & tribulationis nostræ?* Iob. 7. Iob. 13. 24. Psal. 43. 24.

X.

Dum filio Virgo ait: *Pater tuus & ego*, humilitatem simul & prudentiã suã patefecit. hinc namque incõparabilis virginitatis suę gloriã celabat, illinc verò cõmuni vulgi opinioni se accõmodabat, alioquin vt adultera lapidib. obruta fuisset. Quoniam verò in his quædam est æquiuocatio & disi-

dissimulatio, ut & in omni filij sui actione, dum nempe Doctores interrogat, & percontatur ea quæ illis melius ipse nouerat; notādę hic regulæ, quæ vsui esse possunt, si simile quid facere velimus, ne quid hinc dicamus, quod vero aduersetur, nihil verò illinc faciamus, quod bonæ fidei contrarietur.

Prima; nunquam mentiri, quamcumque demum ob causam.

Secunda, in iudicio, si quando iuridicè interrogamur, iuxta Iudicis intentionem, quidquid demum inde euenturum sit, respondere.

Tertia, in tribunali pœnitentiæ numquam variare, vel dissimulare, sed semper ad sacerdotis Dei personam repræsentantis intentionē respondere.

Quarta, in conuersatione ciuili, communibus colloquiis, commercio, negotiatione, stipulationibus, contractibus, venditionibus, emptionib. cōmutationib. & omni contractuū genere, bona semper fide ac sincerè sine vlla subintellectione mētali, sine æquiuocis, duplici sensu homonymis & aliis mētis artificiis, agere & loqui.

Quinta, nunquam æquiuocè loqui, quādo non coactè loquimur.

Sexta, quando loqui aut respondere cogimur, & tamen nullum compellens ad hoc ius potestatemque habeat, tunc ad eius intentionem & mentem respondere tenemur.

Septima, quando magni momenti res est, & magnum inde damnum secuturum, aut bonum ingens impediendum esset, si ad mentem interrogantis respōderemus, qui tamē aliunde ad cogendum nos loqui potestatem non habeat, hoc

in

in casu aliam habere possumus intrinsecus intelligentiam, quàm interrogans aut audientes: aliud quippe est mentiri, aliud veritatem tacere, modò tamen verbis ea prolatis conueniat, vt hoc pacto mendacium declinemus. Ita porro facere actus quidam est prudentiæ, interdum quoque charitatis.

Hoc modo Abraham Saram suam esse dixit sororem, & Isaaco ait, Deum de victima prospecturum. Ita Iacob patri Isaac Esau se esse respondit: ita Rachel Patri Labano se muliebri in profluuio esse persuasit: ita mulieres Israeliticæ ab Aegyptiis vasa & supellectilem mutuatæ sunt: ita Samuel Dei iussu (quod sanè notatu dignũ) Sauli venisse se ait ad offerendum victimas, secus quàm animo agitaret loquens: ita Angelus Raphael esse se Azariam magni Ananiæ filium audacter dicere non veritus est. *Gē. 12. 3. Gen. 22. 8. Gen. 27. 19. Genes. 31 35. Exod. 12. 35. 1 Reg. 16. 2. Tob. 5. 15*

Quod verò hac in materia memorabilius, ipse Dei filius multa dixit & fecit, quæ adstantiũ menti intelligentiæq; alia videbantur. Hinc toto infantiæ tempore simulauit ignorantiam, etsi iam inde à primo conceptionis instanti, scientiæ & sapientiæ Patris thesauros in se cõtineret. Maria quoq; & Ioseph amicis aiebant, communem hunc suum vtriusque filium esse. Interrogauit ipse Doctores: simulauit se ignorare ficulneam ficus non habere. item nolle se indigentiæ conuiuarum in nuptiis Canæ Galilææ prospicere: ita ait ignorare se, quando dies esset iudicij futurus: ita negauit suum esse, dare dextram aut sinistram in regno Patris sui: ita templum destruendum & tertia se die id reædificaturm ait: ita negauit se ad diē festũ profectu. ũ, cum tamen ad sollemnitatē *Marc. 11. 13. Ioā. 2 4. Matt. 24 30. Ioā. 2. 19. Ioā 7. 8. Luc. 10. 4*

ascenderit: ita vetuit discipulos gestare baculũ, aut crumenam aut duas habere tunicas & calceamenta. ita epuloni apud inferos medias inter flammas constituto oculos liguamque affinxit, ita Iudæ imperauit vt faceret, quæ facere decreuisset: ita tribus Apostolis in horto Gethsamĩ ait, *Dormite iam & requiescite* Addi his aliæ innumeræ fictiones possent, quibus ipse tum in vita, dum merus viator ac velut vnus è nobis, imo & in circumcisione & baptismo peccator videretur: tum etiam post resurrectionem vsus est, modò hortulani piscatoris, viatoris ac peregrini figura apparens, modò cibum postulans, & varias à sua differentes formas assumens, quibus se mulieribus, Apostolis, discipulisq; suis spectandum & agnoscendum daret.

Luc.16. 24.
Ioã.13.24
Luc.16. 14.
Ioã.13.27
Marc.14 41.

XI.

Verba hæc, *dolentes quærebamus te*, me quærere docent Deum cum dolore qui ex amore procedat, qualis erat hic, & verum amorem effectus sequentes causari: primò, lacrymas propter amati absentiam. Secundò, puritatis intentionẽ, Tertiò affectus sinceritatem, qua illum solum propter se sine vllo proprij commodi intuitu quæram. Quartò diligentiam ad media omnia indaganda, & quascumque eius inueniendi vias excogitandi, Quintò perseuerantiam, donec amato fruar, & hoc Psalmographus dicebat: *Quærite faciem eius semper* & planius etiam Isaias: *Si quæritis* Dñm, *quærite* bene. id est sedulò & impigre. Talis quippe Domin⁹ quæri & inuestigari me retur: hoc verò faciendo illum reperiã ait siquidem per Ieremiam: *Quæritis me & inuenietis, cũ quæsieritis me in toto corde vestro.*

Ps.104.4
Isai. 21. 12.
Ierẽ. 29. 13.

XII. Do-

XII.

Domini responsum, quo matri respondit, mirabile sanè est, & graue: nam dicens: *nesciebatis*, reuocabat eis in memoriam id quod ipse erat: dicens, *oportet me esse*, ostendit, à diuina suas actiones, non humana voluntate moueri ac dirigi, ac facere se oportere, quidquid ipsa fieri decreuisset. Dũ addit, *in iis quæ patris mei sunt*, declarat nobis potiùs, quàm illis, omne suum studium esse & fore, patris gloriam promouere, alio se non conuertendo: quod verbum non minus actione ipsi gratum erat. Ita sæpe deinde cibum ait esse, facere voluntatem Patris sui cœlestis: & missum se, non vt suam sed eius à quo missus erat voluntatem faceret. Domini mei exemplo contendam daboque operam, nulla vt actionum mearum mundo cedat, in nulla proprium quæstum, sensualem voluptatem, aut amorem proprium spectem: sed vt in Deum cunctæ referantur & propter Deum fiant, erubescens, plura mundi causâ, & propter dignitates terrenas, cogitari, dici ac fieri, quàm ipse eius ergô, qui mihi totum laborem.

XIII.

Credibile est, illis Nazarethum redeuntibus Iesum in via aperuisse, vbinam triduo illo fuisset, diuersatus esset, quomodo habitus, quidquã patris sui causa fecisset, & quamobrem se subduxisset. Notandum quoque quod Lucas annotauit, sanctissimam matrem conseruasse & collegisse omnia hæc in corde suo. Hinc discam in mente interius, ea quæ mihi inspirare dignabitur Deus colligere, & bona omnia proposi-

ta coaceruare, vt ea pòst recorder, digeram, & ex illis medullam educam. Continget mihi alioquin, quod nonnemo Prophetarum ait, vt multa comedens, nihilominus debilis & infirmus sim, & diuitias diuitiis superaccumulās, facultatibus facultates addens, perpetua in egestate viuam, quod eas in sacculum pertusum coniiciam. Si verò Virgo ita deinceps filium custodiuit, nunquam vt eum pòst deseruerit, imò ne quidem ad mortem properantem; ita & ipse operā dabo, nunquam vt ex oculis Deum amittam, sed semper præsentem habeam, sicut reuera in me & in omnibus actionibus meis, plusquam ego ipse, per essentiam, præsentiam, & potentiam adest.

COLLOQVIVM.

NOn sine mysterio, dulcissime Iesu, puer mature, perfecte in scientia vir, mansuetudine Agne, discretione Pastor, tanta dixisti & fecisti, vt nos à carne & sanguine ablactares. Habere Matrem ea quidem sanctitate & humilitate, ea in affectibus suis puritate, cuius vnius conuersatio ac præsentia tibi omnium Angelorum & hominum simul familiaritate gratior erat; eam tamen adeò desolatam relinquere, vt futuram absentiam tuam illi non præsignificares, cui ipsa tamen libenter annuisset, imò cooperata fuisset.

Ecquæ alia rei huiusce causa est, quàm vt nos doceres, paternitatis Patris tui respectu, nec te, nec etiā nos Patrē aut Matrē in terra habere? & vbi de eius honore agitur, nullam parentū

geni-

genitorumque rationem, nullam ceterorum cō-
sanguineorum, amicorum, affinium, nullam
etiā corporis respectu animę, ad quā nullū parē-
tibus ius est, habendam esse? Hinc & ipse, ô æ-
ternæ sapientiæ os, Mosis olim ore dixisti:
Qui dixerit patri suo & matri suæ, nescio vos; & Deut. 33.
fratribus suis, ignoro vos: hi custodierunt eloqui- 9.
um tuum, & pactum tuum seruauerunt. tuque ipse
veritatis oraculum pòst dixisti: Qui patrem aut
matrem plus te amaret, non esse te dignum. Matt. 10. 30.
Rursus, mortuorum esse sepelire mortuos suos. Luc. 9. 60
Gregis tui Pastor & princeps, tuusque in terra
constitutus vicarius, tuo etiam iussu scripsit,
velle te nos mortificatos quidem carne, viui- 1. Pet. 3. 18.
ficatos autem spiritu. Eius collega, & vas tuum
electionis scribit se à te vocatum non acquie-
uisse carni & sanguini. Et dilectissimus discipu- Gal. 1. 16.
lus tuus absolutè & generaliter ait, in eorū, quib.
dedisti potestatē filios Dei Patris tui fieri, volū-
tatē carnem & sanguinē potestatem aut ius non
habere; quod hauddubiè à te didicit, tum præ- Ioan. 1. 13
sertim, quando à parentib. te quæri nuntianti re-
spondisti: *Quæ est Mater mea, qui sunt fratres*
mei? Et in Apostolos manum extendens, hanc o- Matt. 12. 48.
mnibus sæculis memorabilem sententiam pro-
nunciasti: *Ecce mater mea, ecce fratres mei: qui-* Matt. 12. 50.
cumque enim fecerit voluntatem Patris mei
qui in cœlis est, ille meus frater & soror & ma-
ter est. Quæ cum ita sint, dulcissime Do-
mine, per omnia te Patris, Fratris, Domini, Spōsi,
quæ in nos habes iura, obsecro, omnē vt à corde
meo affectum superfluum, & inclinationem
malam illumines: fac nihil vt in me caro
& sanguis possint, &, vt te in Aegyptum

fugiente, oracula dœmonum obmutuêre, ita inimici tentationes suggestionesq; mihi nō prævaleant. verisimile est Domine, te, velut solem misericordiæ infidelibus Aegyptiis & Synagogæ Doctoribus radios tuos afflasse; mentem etiam meam & omnia interiora mea lumine tuo, ô animæ iubar, illustra. In ea cathedram tuam constitue diuine Catechista, in ea conside & prout tibi placuerit & commodum fuerit, præside, ac præsta, vt omnes sensus mei verbo tuo auscultent, idque matris tuæ sanctissimæ exemplo, quæ ne apicem aut syllabam perire sinebat eorum, quæ sacrosancto ore tuo prorumpebant. Durius eam increpare videbare, sciens quantæ esset virtutis, ecquem inde ipsa fructum perceptura. Quis mihi det, quæso, idem vt præstem tentationum procella ingruente, vel cum ob delicta me mea castigare volueris, vel crucis tuæ pro misericordia tua reddere participem!

Psal. 118. 117. Vtile nobis hauddubiè est & bonū humiliari, corripi & deprimi. Interiora mea imperfectionibus pluribus ac maioribus repleta sunt quàm exteriora; quàm igitur salutare & bonum mihi, interdum à te reprehendi & castigari. Diuina Mater tua, primarium illud opus manuum tuarum reprehensione opus non habebat: ab omni namque eam culpa præseruaras: Ego miser in peccatis conceptus, natus, educatus, coagulatus sum, & nulla est in carne mea, iam inde à capite ad extremum vsque pedum sanitas: Quodque verò maximè deplorādum

dum, miseria hæc quotidie fit deterior & crescit. Misericordiam igitur tuam ostende Domine, auxilium pauperculæ creaturæ præsta, & ei quæso compatere. Dixisti regnum Dei Patris tui in nobis esse. Qui ipsum in me esse queat, si me dextrâ tuâ non sustineas ac subleues, aut passionum sceptrum imperiumque meis non inseras: Apostolorum tuorũ aliquis ait, tẽplum tuum sanctũ esse, & nos hoc ipsum esse. Tuus hauddubiè sum, fortè & templũ, sed profectò non sum sanctus, neu quidquam quod proximè ad sanctitatẽ accedat. Hoc ergo summe architecte & Pontifex templũ construe & sanctifica: fac vt qui te quæsituri sunt Domine, in eo te cum sanctissima matre tua & Iosepho reperiant. Dixisti aliquando sanctæ Methildi non esse in orbe locum, vnâ Eucharistiâ exceptâ, in quo ageres particularius & priuatius, quàm in corde SANCTAE GERTRVDIS. Quàm Domine animarum purarum hospes suauissime, beatus forem, si vel parum ad eximias sanctissimæ matris tuæ, nutritij tui, aut illius sanctæ Sponsæ tuæ perfectiones qualitatesque laudabiles accederem? Per eas quas ipsis contulisti gratias, per eum quo illi te prosecuti sunt, & prosequuntur, & in æternum prosequentur, amorem, tibi supplico, à me vt auferas quidquid oculis tuis displicet, eiusque loco, quidquid in me desideras, inferas.

Luc. 17. 21.

1. Cor. 3. 17.

Qui illo absentiæ tuæ triduo te collegère, hospitalitatis suæ mercedem ac præmiũ quam vberrimè sine dubio recepère; atque hoc aliquando visuros & scituros nos speramus, cum reliquis

 ad

ad humanitatem tuam ſpectantibus, quæ modò nobis incognita ſunt. Tantum quæſo mihi præſta, liberaliſsime Ieſu, cùm intimiùs te quã illi admittere & recipere in Venerabili Euchariſtia dignus fio: ſingillatim verò da, vt cùm te ex oculis amiſero non ceſſem, nec ante quieſcam, quàm tibi præſens adſim: vt mea abſente te amaritudo ſtimuli mihi ad currendum & ad te accurrendum exſtimulantis ſit loco. Hoc te Domine per dolores, quos ſanctiſsima mater tua & chariſsimus eius Sponſus abſentiæ tuæ tempore ſenſêre, obteſtor. Ipſi te aſsiduè, continuò, inceſſanter quæritabant, per illorum porro mihi merita concede, vt te illorum exemplo quærens, te etiam vt ipſi inueniam. Dixiſti, & quidem ſine vlla exceptione dixiſti dulciſsime Ieſu: *Omnis qui*
Luc. 10. 10. *quærit inuenit*: Sed loquebaris proculdubio de iis qui te quærunt vt oportet: Concede ergo, ita vt te quæram vt te inueniam, ita vultum tuum requiram, vt ad eum pertingam.

Pudet me & diſplicet quàm maximè videre ſæculares maiori ardore, contentione, vigilãtia & perſeuerantia mundanos ambire honores, diuitias, & dignitates, quàm ipſe faciem tuam & diuinæ gratiæ beatitudinem quæram, & indigem. Vſquequo DOMINE malum hoc? Vſquequo, ô beatitudo, tam deplorabilis miſeria! Dixit matri tuæ Angelus, inueniſſe illam apud te gratiam: inueniſſetne illam non ante quæſitã? efficaciterne illã quæſiſſet, ſi ſegniter & inerter eam

eam, vti nos, quæsisset? Ioseph significat *accrescens*, habuissetne ipse omnium virtutum incrementum, si ardenter eas non expetisset, constanter quæsisset, & sedulò conseruasset? Tua in humanitate illisne obedisses, nisi ipsi diuinitati tuæ vicissim obedissent? O flos Nazareth, propter illos & teipsum, hanc mihi gratiam elargire, vt in omnibus te quæram, & omnia in te, nihil extra te, & omnia in te, numquam te ex oculis meis amittam, & postquam gratiæ tuę templum fuerim, in gloriæ templum aliquando merear introduci. Amen.

MEDITATIO XII.

DE VITA DOMINI NOSTRI IESV Christi ab anno ætatis duodecimo ad vsq; tricesimum.

Pvnctvm I.

IEsus *proficiebat*, ait D. Lucas, *sapiẽtiâ, ætate, & gratiâ apud Deum & homines.* Circa hunc locum notabo, singula huius sententiæ verba suo in sensu & significatione intelligenda. Nam ætate Dominus proculdubio apud Deum & homines proficiebat. Gratia verò quomodo proficeret, distinguendum est; si enim de exteriori, quæque gratis data dicitur, agamus, qualis est animas at-

trahere, bonum omnibus exemplum dare, gratum se & affabilem reddere omnibus, nomen comparare, miracula patrare, docere, ostendere quales simus; in hac coram Deo & hominibus crescebat, id est verè & realiter. Sed de gratia infusa dici hoc nequit, quæ in nobis formale iustificationis principium est: hæc enim illi data est eo ipso momento, quo anima eius creata, & verbo personaliter vnita fuit, idque sine mensu-
Ioan. 3. 34. ra, vt Ioannes ait, simul, & in termino, id est, gloriæ vnita, quâ eadem anima iam inde à tempore formationis suæ fruebatur. Si tamen per gratiam primarios eius effectus, id est merita, intelligamus, etiam hoc in sensu coram Deo & hominibus crescebat: Singulis quippe diebus nostram salutem, nominis sui gloriam & exaltationem, & corporis sui glorificationem merebatur. Sapientiam porrò, quæ eius item scientiam comprehendit, quadruplicem habebat, primò diuinam, quæ idem quid est cum eius essentia; & in hac proficere non poterat. Secundò beatificam, quæ gloriam sequitur & comitatur; & in hac quoque accessorium suum sequebatur principale, neque in hac proficiebat. Tertiò infusam, quæ illi vnà cum gratia data fuit in omni plenitudine & capitaliter, vtpote qui Angelorum simul & hominum caput esset. hæc quoque in eo extrema fuit. Quartò experimentalem & acquisitam, & in hac quotidie *coram Deo & hominibus proficiebat.*

II.

Ex omnibus quæ Dominus ab anno ætatis duodecimo ad vsq; tricesimum fecit, aliud certò non habemus quam, quod quatuor illis verbis

Lucas comprehendit. *Et erat subditus illis*, loquens de Maria & Iosepho. Circa quæ quinque notanda sunt. Primò quis obediat, secundò quibus. Tertiò quibus in rebus; quartò quomodo, quinto quam ob causam.

Primò qui obedit is est qui ambulat super pennas ventorum, qui tribus digitis molem terræ vniuersæ appendit, qui posuit mari terminum suum, coram quo suam Seraphini faciem velant, seque indignos æstimant, qui ipsum intueantur: qui in secundo suo aduentu, terræ bases & fundamenta solida concutiet.

Quibus obedit, eius sunt creaturæ & subditi, & licet aliquam ad illos relationem haberet, quoad humanitatem tamen patre carebat; & quoad diuinitatem matre: verbo vt dicam, creator parebat creaturis, subditis Dominus, & vasallis suis Rex.

Ea in quibus subditus erat, sunt ea quæ in pauperculi fabri domo quotidie peraguntur, sicut parentibus pauperculis paruuli seruire solent, vti sunt lignum serrare, fragmina colligere, domum euerrere, matri rhombum aut fusum afferre, securim aut dolabram patri, ignem accendere, mensam sternere, vitra abluere, ipsis alia in re occupatis, & Iosepho morienti oculos claudere, & vnà cum matre luctum induere.

Modus erat, quòd faceret omnia singulaque quàm exactissimè, in nullo vt officio deesset suo, si modò in suis id viribus situm esset, idque profunda quadam humilitate, gaudio & mentis iubilo, insigni promptitudine, pura gloriæ diuinæ intentione, ardenti eius placendi desiderio,

denique

denique omni ea perfectione quam integra requirat obedientia, eaque sanctitate, vt non minus Deo Patri suo placeret, Iosepho in fabricando aratro opem manumque præstans (ex sancti Iustini sententia) quàm mortuos ad vitam reuocans: vti & sanctissima mater eius non minùs suam prodebat sanctitatem pensa trahendo, quàm filio suo seruiendo & ministrando.

Finis eius obedientiæ erat primò, vt eò magis Deum Patrem suum honoraret, cuius causa omnibus his se rebus subijciebat. Secundò, vt dęmonis omniumque Angelorum apostatarum Deo se subijcere nolentium, hoc pacto superbiam retunderet, Deo hominibus se subijciente. Tertiò, humilitatem nobis commendaret, simul & obedientiam tum ergaDeum, tum erga homines, propter Deum. Quartò filijs exemplo præiret, quo erga parentes se gerere debeant modo. Quintò, vt hinc manifestum fieret, Deum non tam exteriora seruitia & obsequia, quæ illi impendimus, quàm affectum interiorem, & principium è quo illa promanant respicere, Sextò, vt hinc colligam, vitæ spiritualis excellentiam non tam in eo sitam, quòd opera magnifica & speciosa, qualia sunt concionari, docere, gubernare, exerceamus, quàm quòd quæ à Deo nobis iniuncta sunt, etsi vilia ea sint & abiecta, maximaque charitate, & purè ad diuinæ eius maiestatis gloriam exequamur.

III.

Notabo & excutiam tua loca, quæ insignem quamdam admirationem includunt; primò illum Marci, apud quem Iudæi de mundi creatore dicebant: *Nonne hic est faber, filius Mariæ?* *Mar. 6. 3.*

Vnde

Vnde apparet, Dominum fabrilem etiam, defuncto Iosepho, adusq; manifestationis suæ tempus, artem exercuisse: idque ex eo colligitur, quòd nonnisi *de matre eius loquantur*, quod aliàs non faciebant, quando viuente Iosepho eius illum, ex contemptu, filium appellabant.

Alter est apud Ioannem, cùm de ipso dicerent: *Quomodo hic literas scit, cùm non didicerit?* Ioan. 7. 15 Vnde sequitur insigni illum eatenus silentio vsum, non concionatum, non docuisse, synagogas non frequentando, cum doctis non conferendo, disputationibus non assistendo.

Tertius rursum apud Marcum est, & ceteris notabilior, quando Iesum consanguinei & amici vincire & tenere velut insanum & mentis impotem voluêre, dicentes: *quoniam in furorem* Mar. 3. 21 *versus est*, vel in phrenesin incidit. Videntes, quo ille ardore & contentione animarum saluti incumberet: & quia illum vt ignarum habebant, fieri non posse credebant, talia verba & opera posse ab homine, quem fabrilem exercuisse hactenus viderant, proficisci.

E primò firmum & constans eliciam propositum honores mundanos conculcandi; cœli terræque regem carrucarij fabri artem exercere videns, & opificis modo indui, tot annis labore manuum victitando, opera sua venalia exponendo eadem emere volentibus, & pretium petentibus respondendo, eadem vendendo pecuniam acceptam numerando: adeò vt diuites & potentiores ciues non aliter eum haberent aut tractarent, quàm hodie cum operarijs & mechanicis agitur, nulla eius personæ, nulla sedium, scamnorum aut scabellorum, quæ concinnabat

ratione

ratione habita, quæ tamen si hodie superessent velut pretiosissimas & carissimas reliquias veneraremur.

Secundum velut eximium silentij exemplum suspiciam, hincque discam tacere, Dei dona celare, manifestationem illorum non accelerare, donec id Deo placuerit; ea verò manifestando non aliud spectare, quàm ipse Dei filius spectauit, Patris inquam sui gloriam.

Notabo item, neminem vmquàm vehementiori siti animarum salutem conuersionéque desiderasse, quàm ipse Dominus: verumtamen hanc ipsum sitim ac desiderium tot annis conclusum in se continuisse; cùm tamen duodecimo ætatis anno, quo erga eas zelo ferretur, ostendisset, vt hinc discamus, animarum zelum humilitate, mortificationeque stipari debere, & silendum antè, quàm loquamur, cùm mysterio non careat, triginta annis illum siluisse, vt tribus duntaxat prædicaret, qui non nisi decima tricesimi pars sunt.

E tertio discam, beatum me fore si aliquid propter iustitiam patiar, si superstitiosus, stolid⁹, & insanus habear, à Deo tamen non desciscā, inq; eius seruitio firmiter & constanter perseuerem.

FRVCTVS I.

ID inter Adæ cœlestis & terrestris filios discrimen est, quòd hi iam inde à natiuitate ad malum propendeant, & vt ætate crescunt ita & malitia crescant & superbiam eorum semper ascendat, vt Psalmista iam olim ait: illi verò econtrà iam inde ab infantia legis & iugum gestent, quotidiè in perfectione crescant, & vt ætate ita & virtute proficiant.

Psal. 73. 23. Thren. 3. 27.

II. Vo-

II.

Voluit Spiritus ſanctus continuum hunc Ieſu Chriſti profectum nobis ſignificare, vt diſcamus ſemper nos in via Dei proficere debere, ne fortè deficiamus & retrocedamus, vti accidere ſolet aduerſo nauigantibus flumine, qui ſi quieti maneant, retroferuntur. noſtra porrò infirmitas quid aliud eſt quàm vehemens quidam torrens, qui inundationum ſuarum impetu nos tranſuerſum abripit.

III.

Qui feruenter incipiunt, & adeò non creſcũt, vt quotidiè etiam deficiant, inque ſpiritualibus virtutum exercitijs ſegneſcant, & quò initio ardebant feruorem tepeſcere ſinant; hi etſi iuſti ſint, in magno ſui perdendi verſantur periculo, exemplo Epiſcopi illius, cuius vitæ probitatem Dominus quidem laudabat, ſed tamen in eo quod reprehenderet habebat, quòd à prima charitate refrixiſſet; hinc his eum verbis compellauit, quæ examinanda mihi & ponderanda ſunt, *Memor eſto vnde excideris, & age pœnitentiam, & prima opera fac: ſin autem venio tibi, & mouebo candelabrum tuum de loco ſuo, niſi pœnitentiam egeris.* Apoc. 2.

IV.

Idem Dominus alibi nobis in hanc rem vxorẽ Loth in exemplum dedit, quæ quòd retroſpexiſſet, Sodomis fugiendo, in ſtatuam ſalis conuerſa eſt. Luc. 17. 32. Et apud eumdem Euangeliſtam hanc pronuntiat ſententiam, *Nemo ponens manum ad aratrum & reſpiciens retro, aptus eſt regno cœlorum,* ſed tartaro ſupplicijſq; infernalibus.

V. Puer

V.

Puer Iesus crescebat & proficiebat apud Deũ & homines, vt duo extrema vitiosa nos fugere doceret; vnum, in quod impingunt qui feruore quodam indiscreto abripiuntur, qui quidquid homines dicunt & sentiant de ipsis, nihil curant; alterum, hypocritarum in vnum hoc incumbentium vt coràm hominibus crescant & videantur, facientes quidquid sanctitatis ipsis afferre nomen potest, de vero cordis profectu, de quo
Psal. 83. 6 Psalmista loquitur, nihil laborantes. Conemur
Rom. 12. & curemus ergo facere bona, vt ait Apostolus,
17. coram Deo & hominibus, & hinc intentionem
1. Cor. 8. puram & mundam coram Deo habere, illinc ve-
21. rò vnumquemque ædificare studeamus, vt idem
Rom. 14. ait Apostolus.
19.

VI.

Actus, qui à sapientia filij Dei procedebant, quosq; nos imitari par est, erant diuinorum meditatio & contemplatio, in conuersatione discretio, in rebus gerendis prudentia, ipsarum iuxta pondus, meritumque æstimatio, magni faciendo æterna, parui temporalia. Qui à gratia procedebant, erant ardentissimus erga Deum amor, vehemens diuinæ gloriæ zelus, continua salutis animarum sitis, extremus de delictis in Deum commissis, deque hominum perditione dolor, continua oratio, quæ duplicem hunc habebat scopum. Effectus gratiæ, gratum eum & amabilem hominibus reddentis, erant rara quædam modestia, humilitas, patientia, mansuetudo, & submissio. Vt enim Esaias antè prædixerat, eius vitæ ratio non erat tristis, non austera, non

non turbulenta: neminem offendebat, neminiq; tædio erat. In his sedulò me ipsum examinare oportet, ac videre num Dominum meum imiter ac sequar.

VII.

Non adeo mirabile erat solem ad Iosue iussum stetisse, & Isaiæ ad vocem eius vmbram ad decem lineas retrocessisse, quàm Dei filium ad Iosephi & Mariæ vocationem euntem venientemque videre. Quis non ergo sibi dicat, quin ô terræ vermicule te homini Dei causa subijcis, cùm tui causa homini se subiecerit Deus?

VIII.

Dum puerum Iesum, adolescentem Iesum, & virum Iesum domum euertentem video, lectulum excutientem, ligna findentem, ad focum fragmina deferentem, ad forum venalitium euntem, vnà cum matre, vel sine illa redeuntem; antipendio opificis manuarij accinctum, in officina trabem vnà cum nutritio serrantem, frusta colligentem, axem dolantem, aliaque fabri lignarij aut carrucarij obeuntem opera, primò è remedij humilitatis huius magnitudine intelligo, quantus sit vanitatis nostræ morbus. Secundò, non minori nobis exemplo, non minori argumento opus fuisse ad nobis persuadendum, hominis excellentiam nequaquam in exterioribus; sed in interioribus duntaxat consistere; nec per diuitias, honores, dignitates, illustriaque munia, sed per sola animæ ornamenta, decora & diuitias illustres aut magnos coram Deo nos fieri. Tertiò hinc video, conditionem mediocrem esse tutiorem, & inferiores esse vt plurimum humiliores, ac proinde Deo gratiores, nec immeritò

meritò Deiparam suo in cantico dicere, Deum humilitatem suam respexisse. Quartò, hinc disco, omnem creaturæ honorẽ in sola Creatoris voluntate facienda consistere, & Raphaelem non illibentius Tobiæ iuniori in terra obsecutum esse, quàm in cœlo inter primarios Principes constitisse, & dum sapiens nos exhortatur, vt in omnibus operibus nostris excellamus, ad hanc nos ab eo ambitionem excitari. Deniq; hinc agnosco, satius multò esse cum Iesu in officina dolabram manu versante conuersari, quàm cum Herode diademate vestiri.

IX.

Gen. 3. 19. Adamo dictum fuit: *in sudore vultus tui vesceris pane tuo*: huic se legi subijcere voluit sæculorum reparator. Hanc quoque ob causam de labore manuum suarum viuere voluit Apostolus Paulus, & hunc in finem allegauit prouerbium, quod Dominus semper in corde, in manu, & ore habebat: *Beatius esse dare quàm accipere.* Vnde discam libenter operari, & ea præsertim quæ ad humilitatem comparandam aptiora esse intelligam.

X.

Iesu Christi mens, interim dum manus operabantur, in Deum ferebatur, & exterius opus interiorem attentionem intentionemque nequaquam impediebat. Hoc me in illo par est imitari, instar Israelitarum scilicet & Machabęorum, 1. Mach. 5. corde orantium, interim dum manibus cum hoste decertarent, operari cùm certissimum sit, interiorem attentionem operis exterioris animam esse.

COLLOQVIVM.

QVemadinodum Sol non crescit, etsi in horizonte lõgiùs prouehatur ad meridiem properans, & maiorem terræ hominibusque ardorem influxumque afflet: ita nec dulcissime Iesu, animæ meæ splendor & iubar, essentialiter crescebas in gratia & gloria, etsi paulatim & temporis progressu efficaciùs & manifestiùs mundo te declarares. Beata, imò beatissima ab eo ipso erat momento anima tua, quo in nobile corpus tuum infusa fuit, quòd verbi, cui personaliter vnita erat, visione frueretur: atque vt gloriã tuam nonnisi post triumphantem & gloriosam resurrectionem tuam manifestare voluisti, ita quoque minimè conuenire censebas, sapientiam tuam aliter prodere, quàm prout corpus tuum crescebat, & ipse post pueritiam adolesceres, post adolescentiam ad maturam ætatem peruenires. Non ideò minùs tibi ac mihi merebaris, tibi quidem nominis exaltationem & corporis glorificationem; mihi verò iustificationem, peccatorum remissionem, augmentum gratiæ, bona tam temporalia quàm sempiterna, denique, verbo, gloriam. Benedicta ergo millies & amplius tua sit misericordia, benedicta tua perfectio, benedicta sapientia: Vtinam verò condignas tibi reddere gratiarum actiones possim, & pro eo quòd ipse tibi es, & quod mihi: permagnum quippe est, te non solùm nihil fecisse nihilue dixisse quod non in meam vtilitatem cesserit & doctrinam, verùm etiam nihil in te habuisse quod non sit meum. Felicitatem siquidem meam tuæ coniungis, & tuam meæ: imò sicut ipse es in patre tuo, & Pater in te, ita & nos *Ioan. 17. 23.*

meritò Deiparam ſuo in cantico dicere, Deum humilitatem ſuam reſpexiſſe. Quartò, hinc diſcó, omnem creaturæ honorē in ſola Creatoris voluntate facienda conſiſtere, & Raphaelem non illibentius Tobiæ iuniori in terra obſecutum eſſe, quàm in cœlo inter primarios Principes conſtitiſſe, & dum ſapiens nos exhortatur, vt in omnibus operibus noſtris excellamus, ad hanc nos ab eo ambitionem excitari. Deniq; hinc agnoſco, ſatius multò eſſe cum Ieſu in officina dolabram manû verſante conuerſari, quàm cum Herode diademate veſtiri.

IX.

Gen.3.19. Adamo dictum fuit: *in ſudore vultus tui veſceris pane tuo*: huic ſe legi ſubijcere voluit ſæculorum reparator. Hanc quoque ob cauſam de labore manuum ſuarum viuere voluit Apoſtolus Paulus, & hunc in finem allegauit prouerbium, quod Dominus ſemper in corde, in manu, & ore habebat: *Beatius eſſe dare quàm accipere.* Vnde diſcam libenter operari, & ea præſertim quæ ad humilitatem comparandam aptiora eſſe intelligam.

X.

Ieſu Chriſti mens, interim dum manus operabantur, in Deum ferebatur, & exterius opus interiorem attentionem intentionemque nequaquam impediebat. Hoc me in illo par eſt imitari, inſtar Iſraelitarum ſcilicet & Machabæorum, (1.Mach. 5.) corde orantium, interim dum manibus cum hoſte decertarent, operari cùm certiſsimum ſit, interiorem attentionem operis exterioris animam eſſe.

COL-

COLLOQVIVM.

QVemadmodum Sol non crescit, etsi in horizonte lōgiùs prouehatur ad meridiem properans, & maiorem terræ hominibusque ardorem influxumque afflet: ita nec dulcissime Iesu, animæ meæ splendor & iubar, essentialiter crescebas in gratia & gloria, etsi paulatim & temporis progressu efficaciùs & manifestiùs mundo te declarares. Beata, imò beatissima ab eo ipso erat momento anima tua, quo in nobile corpus tuum infusa fuit, quòd verbi, cui personaliter vnita erat, visione frueretur: atque vt gloriā tuam nonnisi post triumphantem & gloriosam resurrectionem tuam manifestare voluisti, ita quoque minimè conuenire censebas, sapientiam tuam aliter prodere, quàm prout corpus tuum crescebat, & ipse post pueritiam adolesceres, post adolescentiam ad maturam ætatem peruenires. Non ideò minùs tibi ac mihi merebaris, tibi quidem nominis exaltationem & corporis glorificationem; mihi verò iustificationem, peccatorum remissionem, augmentum gratiæ, bona tam temporalia quàm sempiterna, denique, verbo, gloriam. Benedicta ergo millies & amplius tua sit misericordia, benedicta tua perfectio, benedicta sapientia: Vtinam verò condignas tibi reddere gratiarum actiones possim, & pro eo q̄ ipse tibi es, & quod mihi: permagnum quippe est, te non solùm nihil fecisse nihilue dixisse quod non in meam vtilitatem cesserit & doctrinam, verùm etiam nihil in te habuisse quod non sit meum. Felicitatem siquidem meam tuæ coniungis, & tuam meæ: imò sicut ipse es in patre tuo, & Pater in te, ita & nos *Ioan. 17. 23.*

nos in te in perfecta vnione consummatos esse voluisti quam ipse vnitatē vocare dignatus es. Et quoniam nihil vnitatis huius bonum impedire poterat, quàm mundanarum vanitatum malum, hinc insuper voluntatem meam expurgare,& intellectum admirabili conditionis tuæ exēplo illustrare dignatus es, cùm scilicet abiectissimam quamdam selegisti, cùm tamen illustrissima esses stirpe progenitus. Magna quidem humilitas fuit te in stabulo nasci, in præsepio collocari, bouem inter & asinū iacere, eò verò magis quòd id non fortuitò casuq; accideret, sed propriȩ voluntatis electione,& decreto æterno: similis,aut potius maior, fuit abiectio, quando iam in ætatis plenitudine nutritij tui artem & opificium continuare visus es; fabrilia opera in officina tractando. Quàm me Domine vulnerat & ferit hoc verbum : *Nonne hic est faber Mariæ filius*? Quid? tene,Regem regum, Dominum dominantium ita maiestatem tuam abiecisse? itane mundi architectum,quique mille alios etiam multò perfectiores in æternis ideis suis continet, serram, securim, & asciam manibus tractasse, & carrucarij partes obisse, vt de manuum suarum operibus victitaret? Quid? eumne qui aurum & argentum in terræ condidit visceribus, manum extendere ad mercedem operum suorum accipiendam, & obolos denariosque in sacculo antependij sui quærere, vt oblatam maioris valoris quàm instrumentum venditum, pecuniam ac nummos commutaret? Qui te non amat Deus meus, quid quæso amat? Qui te non admiratur, quid demum admirabitur? Adorat te anima mea sedentem super Cherubim, sed non

eo a-

eo amoris ſenſu, quo te amat in officina inſidentem tripodi quem tuis ipſe adaptaſti manibus. Quantum hoc remedio opus habebamus, vt verè cognoſcamus, in quo hominis ſita magnitudo, idque per æſtimationem, quam ipſe eius facis? Antea in diuitijs, honoribus, eximijs dignitatibus, & nobilitatis titulis excellentiam ſitam credebamus: at cui liceat modò hoc pacto mentiri? quis non videat, veram magnitudinem domeſticam & propriam poſsidenti, & homini intimam eſſe debere, non verò ab exterioribus, quæ neç eius, nec in ipſo ſunt, neuc eſſe poſſunt, ſumendam? Quàm verò tua ſapientia eſt admirabilis? quo cum pondere & numero facis omnia? Benedictus ſis ergo in æternum dulciſsime amor meus, & ſuper omnia nomen tuum exaltatum. omnis te creatura rationabilis adoret & ſeruiat, anima mea coràm te ſe effundat & liqueſcat, ob tot quibus tibi obligati ſumus nomina: & id imprimis, quòd nihil ore docueris, quod non etiam opere exhibueris. Tu Deus es, hinc altiùs aſcendere non potes. Nos verò ô nobis ipſis nihil ſumus, & in quantum peccatores, etiam minùs quàm nihilum, ac proinde profundiùs deſcendere, & magis nos deijcere non poſſumus: & ecce, ad nos exaltandum, tuam ipſe conditionem diminuis, & noſtrę in omnibus accedis, vnico peccato excepto: vt ipſum fugiendo tuæ accedam, & ad te tandem pertingam: ne verò ad hanc exaltationem aſpirando, in vanitatem deflectam potiùs quàm veritatem, ipſe facto & verbo, in quo ſita, ad quam aſpirare me oporteat, excellentia, me docuiſti. Ne permittas igitur Deus meus, Domine ac Pater mi, eam vt

in alio sitam credam, quàm eò quòd oculis tuis placet, omnia mihi sint velut nihil, tuque mihi sis omnia. Apage sis honor, diuitiæ, & vanitates sæculi: Vah omnibus quæ tibi displicent, gloria & honor te corde sincero quærenti. Meum accipe, Deus cordis mei, itaque ipsum possıde, nullus vt præter te ipsum velut proprium possideat, eiusq; vsumfructum habeat. Hoc te per sanctæ conuersationis tuæ merita rogo, ac supplico, vt verba, cogitationes & actiones meas tuis ita coniungas, vt non amplius in me, sed in te viuere videar, &, vt Apostolus tuus ait, vita mea in Deo Patre tuo abscondita sit, per te filium eius dilectissimum, cui laus, honor & gloria in sæculorum immortalitate. Amen.

ME-

✠ ET PLECTĒTES CORONĀ DE SPIIS POSVERVT SVPER CAPVT EI Mat. 27

✠ EXIVIT ERGO IESVS PORTĀS CORONĀ SPIEā ET PVRPVREV VESTIMĒTV Ioa. 19

INRI

✠ DICITE FILIÆ SION ECCE REX TVVS VENIT TIBI MANSVETVS Mat. 21

✠ ET BAIVLANS SIBI CRVCE EXIVIT I EV QVI DICITVR CALVARIÆ LOCV. Io. 19

MEDITATIONES DE PASSIONE DOMINI NOSTRI IESV CHRISTI.

Auctore

R. P. PETRO COTONIO Societatis Iesv.

MEDITATIO I.

De Agni Paschalis manducatione, deque pedum lotione.

Pvnctvm I.

VM essent dies azymorum, quibus Agnus Paschalis quotannis immolandus erat, Apostolorum suorum duos, Petrum scilicet & Ioannem, Dominus è Bethania Hierosolymam mittit dicens: Ingredientibus vobis ciuitatem occurrit homo lagenam aquæ baiulans, hunc sequimini, & domus quam ingredietur domino dicite: *Tempus meum prope est, apud te facio pascha meum cum discipulis.* hic ostendet vobis cœnaculum grande stratum, in eo præparabitis quidquid ad epulum paschale requiritur. II.

Pridie parasceues, circa vesperam, Dominus discipulis suis comitantibus Bethaniâ egressus, Hierosolymæ designatam in domum venit, mēsæq; cum ipsis assidens ait: *Desiderio desideraui hoc pascha mãducare vobiscum, antequam moriar.*

 In cu-

In cuius manducatione omnes legis ceremonias quàm exactißimè obseruauit, assum nimirum igne agnum comedit, membratim dissolutum nô fracto osse vel minimo, additis lactucis agrestibus, festinanter cum omnibus domesticis stando, & baculum manibus tenendo. Exsurgens deinde è mensa posuit extima vestimenta, ac linteo se præcingens, aquam in peluim effudit, discipulorumque suorum lauare pedes, & linteo quo præcinctus erat, eosdem tergere cœpit.

III.

S. Petrus, quem præ alijs lauare cupiebat, visa Domini sui & magistri humilitate, extra se veluti raptus exclamat: *Domine tu mihi lauas pedes!* Cui Dominus: *Quod facio nescis modò, scies autem postea.* Respondet Petrus: *Non lauabis mihi pedes in æternum.* Tum Christus: *Si non lauero te, non habebis partem mecum.* Quo audito assensit Petrus dicens: *non tantum pedes meos, sed & manus & caput.* Quo peracto subintulit Christus: *Qui lotus est non indiget nisi vt pedes lauet, sed est mundus totus: & vos mundi estis sed non omnes.* Sciebat enim quis eum esset traditurus. Hic dictis factisque, vestimenta Dominus, posito linteo, resumpsit, mensæ assedit, Apostolos ad exemplum quo ipsis præiuerat, inuitauit, & ad mutuam eos est charitatem cohortatus.

FRVCTVS I.

MIssus ad dominum domus, apud quem pascha suum agere Dominus decreuerat, nuntius, eius fuit efficaciæ, vt ille mox à Spiritu sancto tactus, sine contradictione vlla, optimum & elegantißimum domus suæ locum ei cesserit, omniaque illi necessaria suppeditarit.

Hic

Hic notabo quàm efficacia sint Dei verba, si quando præcipientis in modum loqui voluerit: hinc illum obtestabor, vt quando ad communionem accessurus sum, animæ meæ nuntiare dignetur ac dicere: *Tempus meum prope est, apud te facio pascha meum.* Si enim bonum hoc & lætum mihi nuntiare nuntium voluerit, nō modò optimum domus meæ illi locum offeram, sed eum ipse totum occupabit, vt, sicut aliàs dixerat, ibi mansionem cum Deo Patre suo faciet; quod sanè longè maius, quàm si cum discipulis suis ibi ageret.

II.

Verbum hoc: *Desiderio desideraui*, refert illud alterum, quod Lucæ cap. 12. legitur: *Baptismo habeo baptizari*: Pascha enim quod desiderabat; & baptismus ad quem tanto ardore inhiabat, aliud non erat, quàm mors propria & sanguinis sui effusio. Vnde infero, quod quemadmodum fenestræ templi Salomonici patentiores maioresque introrsum erant, quàm foris, ita & Domini, pro nobis & propter patris sui gloriam patiendi desiderium, maius, eminentiùs, & ardentius erat quàm eius fuit passio: idcirco plura illi reuera debemus ob affectum quàm effectum. Hinc magno pro Deo ardore & affectu pati & agere discam, quæcumque ad eius gloriam promouendam facere nouero: & non sine ratione illum nobis præcipere, vt ex tota mente & corde ipsum diligamus, cum suum ipse nobis dederit; & ex tota anima, cùm suam ipse tam perfecta charitate & liberalitate pro nobis exposuerit.

meritò Deiparam suo in cantico dicere, Deum humilitatem suam respexisse. Quartò, hinc disco, omnem creaturæ honorē in sola Creatoris voluntate facienda consistere, & Raphaelem non illibentius Tobiæ iuniori in terra obsecutum esse, quàm in cœlo inter primarios Principes constitisse, & dum sapiens nos exhortatur, vt in omnibus operibus nostris excellamus, ad hanc nos ab eo ambitionem excitari. Deniq; hinc agnosco, satius multò esse cum Iesu in officina dolabram manu versante conuersari, quàm cum Herode diademate vestiri.

IX.

Gen. 3. 19. Adamo dictum fuit: *in sudore vultus tui vesceris pane tuo*: huic se legi subijcere voluit sæculorum reparator. Hanc quoque ob causam de labore manuum suarum viuere voluit Apostolus Paulus, & hunc in finem allegauit prouerbium, quod Dominus semper in corde, in manu, & ore habebat: *Beatius esse dare quàm accipere.* Vnde discam libenter operari, & ea præsertim quæ ad humilitatem comparandam aptiora esse intelligam.

X.

Iesu Christi mens, interim dum manus operabantur, in Deum ferebatur, & exterius opus interiorem attentionem intentionemque nequaquam impediebat. Hoc me in illo par est imitari, instar Israelitarum scilicet & Machabęorum, corde orantium, interim dum manibus cum hoste decertarent, operari cùm certissimum sit, interiorem attentionem operis exterioris animam esse.

1. Mach. 5.

COL-

COLLOQVIVM.

QVemadmodum Sol non crescit, etsi in horizonte lõgiùs prouehatur ad meridiem properans, & maiorem terræ hominibusque ardorem influxumque afflet: ita nec dulcissime Iesu, animæ meæ splendor & iubar, essentialiter crescebas in gratia & gloria, etsi paulatim & temporis progressu efficaciùs & manifestiùs mundo te declarares. Beata, imò beatissima ab eo ipso erat momento anima tua, quo in nobile corpus tuum infusa fuit, quòd verbi, cui personaliter vnita erat, visione frueretur: atque vt gloriã tuam nonnisi post triumphantem & gloriosam resurrectionem tuam manifestare voluisti, ita quoque minimè conuenire censebas, sapientiam tuam aliter prodere, quàm prout corpus tuum crescebat, & ipse post pueritiam adolesceres, post adolescentiam ad maturam ætatem peruenires. Non ideò minùs tibi ac mihi merebaris, tibi quidem nominis exaltationem & corporis glorificationem; mihi verò iustificationem, peccatorum remissionem, augmentum gratiæ, bona tam temporalia quàm sempiterna, denique, verbo, gloriam. Benedicta ergo millies & amplius tua sit misericordia, benedicta tua perfectio, benedicta sapientia: Vtinam verò condignas tibi reddere gratiarum actiones possim, & pro eo quod ipse tibi es, & quod mihi: permagnum quippe est, te non solùm nihil fecisse nihilue dixisse quod non in meam vtilitatem cesserit & doctrinam, verùm etiam nihil in te habuisse quod non sit meum. Felicitatem siquidem meam tuæ coniungis, & tuam meæ: imò sicut ipse es in patre tuo, & Pater in te, ita & *Ioan. 17. 23.*

L 2 nos

nos in te in perfecta vnione consummatos esse voluisti quam ipse vnitatē vocare dignatus es. Et quoniam nihil vnitatis huius bonum impedire poterat, quàm mundanarum vanitatum malum, hinc insuper voluntatem meam expurgare, & intellectum admirabili conditionis tuæ exēplo illustrare dignatus es, cùm scilicet abiectissimam quamdam selegisti, cùm tamen illustrissima esses stirpe progenitus. Magna quidem humilitas fuit te in stabulo nasci, in præsepio collocari, bouem inter & asinū iacere, eò verò magis quòd id non fortuitò casuq; accideret, sed propriȩ voluntatis electione, & decreto æterno: similis, aut potius maior, fuit abiectio, quando iam in ætatis plenitudine nutritij tui artem & opificium continuare visus es; fabrilia opera in officina tractando. Quàm me Domine vulnerat & ferit hoc verbum: *Nonne hic est faber Mariæ filius*? Quid? tene, Regem regum, Dominum dominantium ita maiestatem tuam abiecisse? itane mundi architectum, quique mille alios etiam multò perfectiores in æternis ideis suis continet, serram, securim, & asciam manibus tractasse, & carrucarij partes obisse, vt de manuum suarum operibus victitaret? Quid? eumne qui aurum & argentum in terræ condidit visceribus, manum extendere ad mercedem operum suorum accipiendam, & obolos denariosque in sacculo antependij sui quærere, vt oblatam maioris valoris quàm instrumentum venditum, pecuniam ac nummos commutaret? Qui te non amat Deus meus, quid quæso amat? Qui te non admiratur, quid demum admirabitur? Adorat te anima mea sedentem super Cherubim, sed non

eo a-

eo amoris sensu, quo te amat in officinâ insidentem tripodi quem tuis ipse adaptasti manibus. Quantum hoc remedio opus habebamus, vt verè cognoscamus, in quo hominis sita magnitudo, idque per æstimationem, quam ipse eius facis? Antea in diuitijs, honoribus, eximijs dignitatibus, & nobilitatis titulis excellentiam sitam credebamus: at cui liceat modò hoc pacto mentiri? quis non videat, veram magnitudinem domesticam & propriam possidenti, & homini intimam esse debere, non verò ab exterioribus, quæ nec eius, nec in ipso sunt, neue esse possunt, sumendam? Quàm verò tua sapientia est admirabilis? quo cum pondere & numero facis omnia? Benedictus sis ergo in æternum dulcissime amor meus, & super omnia nomen tuum exaltatum. omnis te creatura rationabilis adoret & seruiat, anima mea coràm te se effundat & liquescat, ob tot quibus tibi obligati sumus nomina: & id imprimis, quòd nihil ore docueris, quod non etiam opere exhibueris. Tu Deus es, hinc altiùs ascendere non potes. Nos verò è nobis ipsis nihil sumus, & in quantum peccatores, etiam minùs quàm nihilum, ac proinde profundiùs descendere, & magis nos deijcere non possumus: & ecce, ad nos exaltandum, tuam ipse conditionem diminuis, & nostræ in omnibus accedis, vnico peccato excepto: vt ipsum fugiendo tuæ accedam, & ad te tandem pertingam: ne verò ad hanc exaltationem aspirando, in vanitatem deflectam potiùs quàm veritatem, ipse facto & verbo, in quo sita, ad quam aspirare me oporteat, excellentia, me docuisti. Ne permittas igitur Deus meus, Domine ac Pater mi, eam vt

in alio ſitam credam, quàm eò quòd oculis tuis placet, omnia mihi ſint velut nihil, tuque mihi ſis omnia. Apage ſis honor, diuitiæ, & vanitates ſæculi: Vah omnibus quæ tibi diſplicent, gloria & honor te corde ſincero quærenti. Meum accipe, Deus cordis mei, itaque ipſum poſside, nullus vt præter te ipſum velut proprium poſsideat, eiuſq; vſumfructum habeat. Hoc te per ſanctæ conuerſationis tuæ merita rogo, ac ſupplico, vt verba, cogitationes & actiones meas tuis ita coniungas, vt non amplius in me, ſed in te viuere videar, &, vt Apoſtolus tuus ait, vita mea in Deo Patre tuo abſcondita ſit, per te filium eius dilectiſsimum, cui laus, honor & gloria in ſæculorum immortalitate. Amen.

ME-

ET PLECTẼTES CORONÃ DE SPĨIS POSVERVT SVPER CAPVT EI. Mat. 27.

EXIVIT ERGO IESVS PORTÃS CORONÃ SPĨEÃ ET PVRPVREV̄ VESTIMẼTV̄. Ioã. 19.

INRI

DICITE FILIÆ SION ECCE REX TVVS VENIT TIBI MANSVETVS. Mat. 21.

ET BAIVLANS SIBI CRVCẼ EXIVIT IẼ QVI DICITVR CALVARIÆ LOCV̄. Io. 19.

MEDITATIONES
DE PASSIONE DOMINI NOSTRI IESV CHRISTI.

Auctore

R. P. PETRO COTONIO Societatis Iesv.

MEDITATIO I.

De Agni Paschalis mandvcatione, deque pedum lotione.

Pvnctvm I.

CVM essent dies azymorum, quibus Agnus Paschalis quotannis immolandus erat, Apostolorum suorum duos, Petrum scilicet & Ioannem, Dominus è Bethania Hierosolymam mittit dicens: Ingredientibus vobis ciuitatem occurrit homo lagenam aquæ baiulans, hunc sequimini, & domus quam ingredietur domino dicite: *Tempus meum prope est, apud te facio pascha meum cum discipulis.* hic ostendet vobis cœnaculum grande stratum, in eo præparabitis quidquid ad epulum paschale requiritur.

II.

Pridie parasceues, circa vesperam, Dominus discipulis suis comitantibus Bethaniâ egressus, Hierosolymæ designatam in domum venit, mensæq; cum ipsis assidens ait: *Desiderio desideraui hoc pascha mãducare vobiscum, antequam moriar.*

Hic notabo quàm efficacia sint Dei verba, siquando præcipientis in modum loqui voluerit: hinc illum obtestabor, vt quando ad communionem accessurus sum, animæ meæ nuntiare dignetur ac dicere: *Tempus meum prope est, apud te facio pascha meum.* Si enim bonum hoc & lætum mihi nuntiare nuntium voluerit, nō modò optimum domus meæ illi locum offeram, sed eum ipse totum occupabit, vt, sicut aliàs dixerat, ibi mansionem cum Deo Patre suo faciet; quod sanè longè maius, quàm si cum discipulis suis ibi ageret.

II.

Verbum hoc: *Desiderio desideraui*, refert illud alterum, quod Lucæ cap. 12. legitur: *Baptismo habeo baptizari*: Pascha enim quod desiderabat; & baptismus ad quem tanto ardore inhiabat, aliud non erat, quàm mors propria & sanguinis sui effusio. Vnde infero, quod quemadmodum fenestræ templi Salomonici patentiores maioresque introrsum erant, quàm foris, ita & Domini, pro nobis & propter patris sui gloriam patiendi desiderium, maius, eminentiùs, & ardentius erat quàm eius fuit passio: idcirco plura illi reuera debemus ob affectum quàm effectum. Hinc magno pro Deo ardore & affectu pati & agere discam, quæcumque ad eius gloriam promouendam facere nouero: & non sine ratione illum nobis præcipere, vt ex tota mente & corde ipsum diligamus, cum suum ipse nobis dederit; & ex tota anima, cùm suam ipse tam perfecta charitate & liberalitate pro nobis exposuerit.

latum, à Pilato ad Herodem cùm duceretur, vinctus est. Cum hisce omnibus Casulam super imponi video, crucem in mentem reuocabo, quam suis Dominus humeris gestauit ad montē Caluariæ properando. Mappæ & corporalia nota erūt sudarij & sindonis, quibus sacrū eius corpus fuit inuolutum, & sepulchro impositum. Numquam se Sacerdos dicendo *Confiteor*, inclinabit, quin semper recorder orationis quam Dominus in horto oliuarum, coram Deo Patre suo in faciem suam procidens, fecit: nunquam sacrificans sanctam ad dextrum altaris latus liturgiam inchoabit, quin ilico rememorē, quomodo filij Dei missio facta sit: miraculorum siquidem operatio & vitę eius doctrina primò Iudæis, domus Dei primogenitis & domesticis annunciata fuit: vbi verò librum Euangelij à dextra ad sinistram deferri videro, cogitabo, quomodo Euangelij prædicatio à Synagoga ad gentes transierit. Offertorium mihi in mentem reducet, quomodo Redemptor obuiam processerit ad se vinciendum in hortum, olíueti venientibus, & quomodo eius oblatio plane voluntaria fuerit. Hostiæ elatio monet, quomodo in crucem exaltatus, eiusdem fractio quomodo à corpore separata fuerit anima; particula immissa in calicem, descensum eius denotat ad inferos, & quomodo Verbi hypostasis non aliter illum comitaretur, quàm corpus in sepulchro positum. Deniq; dū audiā: *Ite missa est*, audire mihi videbor: *Consūmatū est*. Mortē namq; filij Dei annuntiamus vsq; dū veniat, quoties sacrū hoc misteriū celebramus.

IV.

Quando scribit Ioannes, *sciens Iesus, quia venit*

nit hora eius, vt trãseat ex hoc mundo ad Patrẽ, cũ dilexisset suos, qui erant in mundo, in finem dilexit eos.

Verbis hisce amoris filij Dei conditiones & proprietates paucis nobis & succinctè repræsentat; prima, quod Apostolos qui erant Ecclesiæ suæ primitię, & nobilia eiusdem membra, diligeret vt quid suum, & consequenter vt seipsũ, & quodammodo plusquam seipsum: cum morti iam vicinus, velut laborum superiorum oblitus, totum se iis fouendis, instruendis, consolãdis impendit, illorum in se miserias & peccata assumpsit, denique suæ vitæ dispendio debita ipsorum exsoluit. Secunda, quod eos diligeret constanter ad finem vsque, nec modò ad finem vsque vitæ, vel sæculorum consummationem, sed etiam ad finem fine fine, idque dilectione ęternaliter immortali, & immortaliter æterna. Tertia, quòd excessiuo, ascendenti, & transcendenti amore, & in summo gradu ad quem sincerus & perfectus amor pertingere potest diligeret, pro ipsis agens & patiens quidquid facere & pati quisquam posset, etiam plura, si ad salutem ipsorum ita necessarium fuisset pati desiderans. Quarta, quòd in finem eos diligeret, id est propter se, qui rerum omnium principium ac finis, vt sibi illos vniret, atque in se velut supremo fine suo requiescerent. Vnde consequentiam hanc vtilissimam eruam, scilicet verum Iesu Christi erga nos amorem non in eo situm esse, vt nos in terra exaltet, honoribus cumulet, diuitiis locupletet, sed media efficacissima suggerat, quæ ad ipsum nos dirigant, & ad supremum finem nostrum feliciter deducant.

V. Con-

V.

Contemplando illum qui sedet super Seraphim, vestes exuere, linteo se præcingere, aquã in peluim effundere, & eam ad discipulos deferre, in terram ad pedes illorum se abiicere, illorumque non dico manus, sed pedes sordidos, lutulentos ac cœnosos lauare, magno cum amore abstergere, & quidem omnia in propria persona agere; me vel penitus stupidum, ingratum & inhumanum esse, vel fidẽ quam hactenus professus sum abrenuntiasse oportet, nisi mecum ipse statuam humilis esse, & eam mihi parare virtutem quæ ceterarum sit fundamentum, tanta tamque efficacia coràm exempla videns. Quàm ergo meritò Dei filius olim ait: *Discite à me quia mitis sum & humilis corde*: & quàm ipse ingratus & rationis expers, si huic me ipse lectioni auscultem.

VI.

Sicut actionis huius exterioris humilitas eximia fuit, ita & admirabilis eius fuit significatio: denotabat enim quomodo Dei filius, magnitudinis suæ & gloriæ veste exuta, mortalem carnem nostram induerit, & quomodo in Caluariæ monte permittendo sibi summa cum ignominia tolli vestes, aquæ loco omnem sanguinem effuderit, eum, dum è venis suis efflueret, in pretiosa Sacramentorum vasa quæ ad nos ab omni macula eluendos instituit influere sinendo: ita, vt nos mundi essemus, mundum sacræ humanitatis suæ linteum, sordidum & deturpatum videri voluit. Cum igitur eius amore, omni me vanitate & magnitudine temporali exuam & rigidam quandam pœnitentiam mihi circumdabo, quin omnẽ

meum

meum sanguinem, si fortè contingat, effundam, quid prò ipso fecero in comparatione eius quod ipse mei causa præstitit?

VII.

Cum S. Petrus exclamat: *Domine tu mihi lauas pedes? tunè mihi pedes lauabis?* viuam ostendit fidem, quam de domini sui magnitudine habebat, & quā clarè suā indignitatē& vilitatē perfectam haberet, ac si dixisset, itanè tu, Deus infinitus, mundi architectus, cœli terræque creator, Angelorum & hominum Dominus: tu qui ipsa es deitas, ipsa potentia, ipsa maiestas, tu qui Deus de Deo, lumen de lumine, verus Deus de Deo vero, magnitudinis tuæ cœlos inclinabis, vt ad me hoc venias schemate, ad me inquam creaturā tuam & seruum, ad me miserum & inquinatissimum peccatorem, ad me inopem opificem & pauperculum piscatorem: vt mihi pedes iis ipsis laues digitis, qui surdis auditum, visum cęcis dat, iisdem manibus, quæ ægros ad sanitatem, & mortuos ad vitam reuocant. Siste cursum tuum sol, vosq; astra & planetæ ad huius deiectionis conspectum state defixi, & vos portæ cœli super profunda hac humilitate desolamini.

Is scilicet erat verborum quæ Princeps Apostolorum magno stupore & exstasi proferebat, sensus, non minor meus sit stupor oportet, quoties incomparabilis cœli terræque thesaurus ori meo in sacramento Eucharistiæ inseritur: neque enim ad pedes meos duntaxat se Dominus abiicit, sed ad vsque venas, musculos, arterias & pulmones meos, imo vsque ad stomachum & interiora mea: idque non semel, sed quoties ad hanc Angelorum me mensam repræsento. Cœlum

lum ergo & terra, Angeli simul & homines, quidquid est & quidquid fuit, ipsum laudent, benedicant, & in æternum deprædicent.

VIII.

S. Petrus cùm à parte Iesu Christi excludi, nisi sibi pedes ablui sineret, vereretur, ait: Domine si vt partem habeam tecum, meâ te lauari necesse sit, nón pedes modò, sed & manus & caput porrigam. Hinc disco Deo me dedere, & Spiritus sancti motibus obtemperare; etsi vel eo duntaxat timore deterritus, ne forte à me se subducat. Ex iis verò quæ Dei filius intulit: *Qui lotus est, non indiget, nisi vt pedes lauet*, colligo, quicumque per baptismum ablutus est, & pœnitentiam, etsi à peccatis lethalibus mundus sit, & in Dei sit gratia constitutus, opus tamen adhuc habere sibi vt pedes lauentur; id est inferiores animæ partes, affectus inquam terreni; seque ab omnibus imperfectionibus venialib. expurgare debere, & iis imprimis quæ è malitia committuntur. Vnde discam & ponderabo, quàm sit peccatũ veniale graue, cum nonnisi per Iesu Christi sanguinem eluatur & dimittatur, cumque impossibile sit partem in cœlo cum Iesu Christo habere, nisi antè ab illo vel in hoc mundo vel altero expurgatus sim. Quæ cum ita sint, quid fiet illi qui instar Iudæ, mortali crimine inquinatus & infectus est? Hoc ab oculis nostris monstrum obsecro Domine, auerte; ipsum est namque quod cælo terraque exturbas & eliminas.

IX.

Cum suam erga Iudam proditorem humilitatem D O M I N V S exerceret, latiusné ac longiùs

longius se extendere poterat charitas, quàm vt Deus ipse proditori pedes ablueret? quæ haberi maior proditoris obstinatio ac peruicacia poterat, quàm vt tanta Dei, ad pedes suos prostrati, charitate non flecteretur? ecquænam hæc exempla? vnum maximæ ac feruentissimæ charitatis, alterum peruicaciæ & duritiei intolerabilis, cui nulla par vmquam in mundo exstitit? Verisimile est, Dominum, cum ad scelestum hunc peluim deferret, pedesque illi confricaret, & sordidos articulos & talos ablueret, interiùs his eum similibusué verbis allocutum: Quid tibi feci Iuda, œconome, discipule, & Apostole meus, aut quid in me agnouisti, ob quod adeò maligno in me sis animo? In aliquoné te offendi, ob quod ita me abhorreas? aliquané te iniuria affeci? ecce me ad pedes tuos prouolutum, rationem exige, dic quid sit, & tibi satisfaciam. Si verò sponte & nullo demerito meo aduersum me insurgis, si Principis tenebrarum vox tibi quàm mea gratior, si à me recedere volueris, recede, sed animæ tuæ parce, neu DEI Patris mei iram in te caputque tuum prouoca. Qui pedes tuos abluit aqua, animam suo vult emundare sanguine. Si nihil eius in te præstiterint miracula, si eius doctrina tibi frustra fuit, moueat te eius saltem quē vendere proponis sanguis, qui tuæ esse debet redemptionis pretium. Hæc dicentem credere possumus lacrymas effudisse, quibus aquæ in pelui immistis, prius non animæ, sed corporis maculas & sordes emundabat. O duritiem, perfidiam, & malitiam indomabilem! Quàm verè ergo psalmographus olim ait, impium, cùm in impietatis profundum & malorum abyssum perue-

peruenerit, contemnere omnia, curare nihil? Quam etiam euidens, neminem corrigere posse eũ,qui à Deo derelictus est eò quòd Deum contẽpserit,vt sapiens annotauit? Discamus benefacere nobis mala facientibus,& magistri nostri humilitatem,si in Discipulorum eius referri numerum velimus, imitemur.

COLLOQVIVM.

Admiretur quicumq; voluerit, rubri maris vndas muri instar erectas,quo liberum filijs Israel dent transitum: admiretur alius Iordanem,ad pallij Eliæ contactum, & arca testamenti transuadante aquas dispertisse: alius solem ad Iosue iussa constitisse, Deo, vt notat Scriptura, ad vocem hominis obediente: contempletur cum admiratione alius eundem mundi oculum, in horologio Achaz ad decem lineas & gradus, vmbram suam retro egisse. Equidem vnicum Iesum Christum,mundi portentum, Dei filiũ,veste exutum, linteo præcinctum,nudo capite,peluim aqua plenam gestantem ad Apostolorum prouolutum pedes stupebo& admirabor,ipsumque inclinatum,& sacris putiscentium articulorum ipsorum & imprimis Iudæ Iscariotis, sordes digitis expurgantem. O animæ meæ Deus,quàm amabilis & tuis in operibus admirabilis es; & in his ipsis quàm considerabilis & ineffabilis! Etsi cœli cœlorum ad vsque infimi huius elementi superficiẽ inclinarentur, etsi ad vsque terræ centrum cœlum empyreum descenderet, etsi astra omnia ad abyssorum profundum se demitterent: Etsi Cæsar Tiberius & omnes orbis reges ad mu-

ſcarum pedunculos ſe proſternerent: etſi Angeli, Archangeli, Principatus, Poteſtates, Virtutes, Dominationes, Throni, Cherubini, & Seraphini ad formicarum intuitum ſe abijcerent & deiicerent; quid quæſo eſſent collata cum eo quod ipſe modò facis? Quàm ipſe ergo ſum deplorādus, ſi cuilibet me poſthac ſubiicere detrectaro! quā interiora mea malo ſunt loco, niſi humilitatis hinc exēplū didicero. Eheu! ipſe nōniſi terræ ſum vermiculus, ſordibus plenus, pure & ſanie repletus, & ſuperbiæ me verruca aſsiduè exagitat: mundi æſtimationem conſector, gloriā ſæculi magni facio, vanitatis cogitationes admitto, ambitionem in cor meum ingredi permitto. Et quouſque prodigium hoc? quouſque monſtrum hoc ſuperbiæ cerebrum meum occupabit, & intra viſcera mugiet? Verè Deus & verè homo, ſaluator & reparator hominum, qui tanta tamque magna dixiſti, feciſti & paſſus es, vt tuo nos diſpendio humilitatem edoceres, hanc mihi obſecro gratiam præſtā; idque per humiliationis tuæ merita, vt in oculis meis ipſe ſim humilis, coram tuis ſim magnus. Hoc quando fiet, facies de neceſsitate virtutem & potentiam: atque vt è nihilo creaſti omnia, ita è meo nihilo gloriā tuā elicies. Nam à meipſo aliud non ſum præter miſeriam, & conſequenter contemptibilis, & dignus qui ab omni creatura vilipēdar. Quod cùm ita euidens & æquum ſit, fac, quæſo, per rationem & gratiam tuam, clarè vt id cognoſcam, & reipſa palpem & ſentiam, & ingenuè ipſum confitear; quodque pluris eſt, ita me geram, itaque tractari velim. Aequūné eſt aliquid nihilo attribui? anne par ipſum Nihilum ſe efferre vltra quod eſt? anne tolerandum peccatorem & peccatum, qui minus ſunt quā nihilū, aliquid eſſe apud homines.

& loco & honore? O sapientissime ac iustissime Iesu, qui certo omnia pondere, numero & mensura facis, imo ipsa es norma, & omnis rectitudinis regula, hanc disordinationem obsecro ordina. Nullus autem dari ordo poterit melior, quàm vt tibi soli & simul Deo Patri tuo & Spiritui sancto, propter omne quod in natura, gratia, gloriaque habetur bonum, æquum & pulchrum, reddatur gloria; nobis verò (iuxta id q̄ sumus & meremur) facierũ cõfusio, ita sancta tua scriptura docẽte, & ipsa ratione exigente.

Adam duos initio habuit filios Cainum & Abelem: primogenitus primus fuit scelestus, minor natu primus iustus. Abraham habuit Ismaelem & Isaac, illum ex Agar, hunc è Sara: primus fuit legatarius, alter hæres ex asse. Isaac quoque duos habuit filios Esau & Iacob: ille reprobos, hic prædestinatos designat. Iacob item plurimos genuit, duos natu posteriores habuit carissimos Benjamin & Ioseph. Ioseph duos habuit Manassem & Ephraim, quos auus decussatis manibus benedicens dextram natu secundo, sinistrã primogenito imposuit, Iosepho ex errore id fieri credenti, scire se quid ageret, respondens. Dauid omnium filiorum Isai erat minimus, quando in regem Israel electus, vnctus & designatus à Samuele Saulis loco fuit. Saul quoq; è minima populi tribu ortus erat, vt ipsemet testatur dũ inauguraretur, electusque itẽ à Deo fuit, cum tam esset in oculis suis paruus quàm altus & procerus pręceteris omnib. Cur verò hæc omnia Domine? an solùm vt figura essent, qua quomodo synagogã relictã gentilitatem assumpturus esses diuina prouidentia tua ostenderet? quin verò vt simul hinc manifestum fieret, te in humiles

oculos coniicere,& per ea quæ parua sunt & talia haberi volunt,seq; ipsa vt parua habent, magna operari? Valles abundare frumento,& è conuallibus locisq; humilioribus prorumpere fontes sacra scriptura ait, vt discamus misericordiæ tuę rorem & benignos influxus animabus humilibus communicari. Voluisti adhæc,quemadmodum tertia aëris regio, quæ vti infima est omniū, ita est temperatissima,ita spiritus & mentes humiles, esse tranquilliores & pacatiores, atque vt aurum ex infimis terræ locis effoditur, ita gratiarum tuarum thesaurum in animabus vere seipsas agnoscentibus reseruari & conseruari. Hāc mihi cognitionem, Deus meus, per summę abiectionis filij tui meritum,perque eius,quæ inter omnes puras creaturas humillima fuit, sanctæ inquam & dignæ matris eius intercessionem præsta, perque sancti Francisci preces, perq; voluptatem illā qua te cor contritū & anima verè humilis perfundit, fac, obsecro, Deus veritatis, vt coram te in veritate viuam & ambulem, & perfectè humilis ero: verissimum est enim, veritatem vel matrem vel germanam humilitatis sororem esse.

MEDI-

MEDITATIO III.

DE INSTITVTIONE SANCTISsimi Sacramenti & Augustissimi sacrificij Eucharistici,

PVNCTVM I.

ABlutis discipulorum pedibus Dominus iterum mensæ accubuit, & accepto in sanctas ac venerabiles manus suas pane, ex iis qui mensę appositi erant, oculisq; in cœlum sublatis gratias egit Deo Patri & panem benedictione operatrice eius quod facere volebat benedicens, fregit, deditque discipulis suis dicens: *Accipite & manducate*, HOC EST ENIM CORPVS MEVM; & horum verborum virtute, panis substantiam in carnis suæ substantiam conuertit. Eodem instanti & aliud miraculum in pauperum horum piscatorum, & stupidorum discipulorum cordibus est operatus, extraordinario illos nempe lumine illustrans, vt fide quadam viuæ crederent, quod ore suo magister proferebat, & reipsa sub specie panis, ipsum eius quem loquentem audiebant, & mensæ assidentem conspiciebant, corp⁹ contineri, quædam tenus visibile, quædam verò inuisibile. Adeò, vt debito ipsum amore & reuerentia acceperint, nouum hunc sui communicandi modum summopere demirati; hinc ob reuerentiam tanto mysterio debitam trementes & venerantes, illinc verò summo exultantes gaudio, quod eum cordi vicinum, imo intra viscera haberent.

II.

Consecratione quæ *benedictione* denotatur, & cõmunione corporis peracta, Iesus & calicem in manus suas accepit, & ait: *Hic est calix sanguinis mei noui testamẽti qui pro vobis & pro multis effundetur in remissionẽ peccatorũ.* Et ecce horũ verborum vi, vinum subito in verum eius sanguinem commutatur & conuertitur; qui cum in pretiosissimis venarũ eius vasis esset, venæ eius in corpore continerẽtur, corpus ab anima informaretur, & anima à Verbi hypostasi sustentaretur, Verbum item idem quid cum diuinitate esset, inferre per consequentiam necessariam licet, redemptionis nostræ pretium, & incomparabilem cœli terræq; thesaurum in calice Apostolis oblato fuisse.

III.

Cõsecrationẽ Dominꝰ cũ peregisset, ait discipulis: *Hoc facite in meã commemorationẽ.* quod præceptum impertinens & ineptum sanè fuisset, nisi eorundem verborum virtute, faciendi quod ipsi fecerat, potestatem illis cõmunicâsset, panis scilicet in corpus, & vini in sanguinẽ suum conuertendi: idque *in remissionem peccatorum*: id est, vt posthac quod ipse fecisset, non modò in Sacramenti, sed etiam sacrificij, quod tum quidem offerebatur, & post ea erat in culparum expiationem, & continuam mortis eius memoriam offerendum qualitate facerent.

FRVCTVS I.

SCiebat Dominus, se eundo Hierosolymam, vbi agnus necessario manducari debebat, vitã priuan-

priuandum, comprehendendum, & morti tradendum. Hinc discam, si verè obediens esse velim, ad mortem vsque me obedire debere. Ex eo verò quod Petrum & Ioannem ad ea quæ ad Pascha celebrandum erant necessaria præparanda miserit, colligam, ad sanctissimi noui fœderis Agni receptionem & manducationem viuam fidem, quam Apostolorum Princeps repræsentat, & ardentem charitatem, cuius dilectus Domino discipulus imago erat, requiri.

II.

Pedum ablutio institutioni Eucharistiæ præmissa, docet & commonefacit, quanta requiratur munditiès, quanta puritas in iis qui ad ipsam accedere velint; quibus sufficere non debet, si à letiferis se noxis expurgent, sed & leuiores eluendæ sunt maculæ & affectus (qui pedibus repræsentantur) ab omni infectione terrena mūdandi. Moris erat, conuiuis pedes abluere, idq; in humilitatis & charitatis signum, vt colligere licet ex iis quæ Simoni leproso dominus apud Lucam cap. 7. obiecit. Ipse ergo hanc consuetudinem seruans Apostolorum pedes lauit, ostendens eos qui, ad hoc accedere conuiuium præsumunt, humilitatis & charitatis exercitiis incumbere oportere; quibus nulla afferri melior dispositio ad sacramenti, in quo humilitatē & charitatem continuò modo quodam ineffabili & incomparabili Dominus exercet, participandum potest.

III.

Ceremoniæ in agni typici manducatione seruari solitæ denotant eas, quæ in mystici receptione

requiruntur. Manducandus is siquidem est primò cinctis renibus; ideſt cum caſtitate & ſenſuum mortificatione, eſt quippe Agnus puriſsimus, & omnis expers maculæ. Secundo, calceamenta, docent quàm circumſpectos nos eſſe in pedibus oporteat, ne ſcilicet affectus noſtri rerũ mũdanarum affricatione tractationeué inquinentur & commaculentur. Tertiò, baculi in manu significant, memoriam ac fiduciam, in cruce & paſsione Dominica nobis collocandam. Quartò feſtinanter id eſt attẽtè, feruenter & animi prõptitudne manducandus. Quintò, cum panibus azymis, quibus recta & pura Deo ſoli placendi, noſtræque voluntatis cum ipſius voluntate coniungendæ intentio denotatur. Sextò, addendæ ſunt lactucæ amaræ, doloris, pœnitentiæ & ſatisfactionis indices. Septimò, vti oſſa frangẽda non ſunt, ita nec ſenſus conſulendi, nec curioſæ difficultates myſterij huius indagandæ, ſed ipſum magna fidei integritate ſumendum. Octauò, comedendus totus, & minimorũ etiam fragminum & fruſtillorum habenda eſt ratio, quoniam Chriſti corpus ibi eſt totum ſub toto, & totum ſub qualibet totius parte. Deniq; comedendus eſt nec crudus, nec coctus aqua, ideſt nõ ſine præparatione, aut tepidè, ſed igne charitatis & amoris affatus. Quem vt in nobis accendamus, quoties ad hunc manducandum accedimus; ita nobis ſumendus eſſet, quaſi id vltimũ foret, & velut viaticum, aut quaſi, vt ſapiens ait: cultrũ iugulo infixum haberemus, & illa ſuprema vitæ hora foret. Sanè ſi hac cogitatione nos obarmaremus, maiori diligentia, deuotione, & vtilitate ad ſacram menſam accederemus.

IV. Tem-

IV.

Temporis, quo ipsum Ecclesiæ suæ Dominus reliquit, circumstantia etiam notanda est; neque enim id post resurrectionem, aut paulo antequam in cœlos ascenderet, vti facere non incommodè potuisset, instituit; sed tum cùm necem illi homines machinarentur de medio illum ablaturi; & ecce dum illi ab hominum cõmercio, inuidiâ & odio acti, ipsum auellere satagunt, ipse de apud eosdem ex amore & clementia manendo tractat. Qui te ô animorum nostrorum carissime, non amat, quid quæso amare potest? Loci quoque circumstantia obseruatu digna: fuit quippe atrium grande stratum, à quodam bonæ voluntatis illi oblatum, cuius nomen in Euangelio non commemoratur, etsi domus eius deinde in alijs etiam maioris momenti rebus peragendis vsui fuerit. Ad hanc quippe Apostoli post passionem Dominicam, vnà cum Virgine Deipara concessêre: in eadem quoque intenti precibus, Spiritus sancti aduentum exspectârunt; qui tandem in eos ibidem in linguarum ignearum specie descendit; eâdem quoque egressi sunt Euangelium per orbem disseminatur. Vnde discam, si quando boni quid agere voluero, parum me de nomine meo hominibus vulgando aut patefaciendo laborare debere, modò in libro vitæ, in quo omnia tandem aliquando manifestanda sunt, exaratum sit. Cœnaculum denotat partim Ecclesiam, in quâ & non alibi, Spiritûs sanctus datur, & extra quâ ad salutem manducari agnus non potest; partim etiam hinc colligo, cordis mei habitaculum insigni & ampla ad dona recipienda cœlestia ca-

pacitate esse debere, debet quippe esse fide sublime, charitate latum, spe longum, iustitia, prudentia, fortitudine, temperantia, alijsq; Spiritus sancti donis & charismatibus adornatum & conuestitum. Adhæc ipsa personarum circumstantia significat, quòd quemadmodum communione nihil vtilius bene dispositis, quales erant Apostoli, ita nihil eadem nocentius malè dispositis, vti Iudæ qui exinde egreditur, Dominum & magistrum suum proditurus: cùm certissimum sit, teste Apostolo, quod qui manducat indignè, reus fit corporis & sanguinis Domini, quasi denuo suis illum inimicis proderet. Præterea, vt idem Apostolus notat, multos in ægritudinem incidere, indies magis magisq; debilitari, aut obdurari, ac tandem misera hinc morte decedere, certum est.

V.

In diuini huius Sacramenti institutione tria præcipua Dei elucent attributa; Sapientia inquã, potentia, & bonitas; sapientia quidem primò in eo, quod veteres Prophetias & figuras compleuerit. Secundò, inuenta apud homines manendi ratione, etsi ad Dei Patris dexteram consideret. Tertiò, quod sicut in mysterio Incarnationis modum duo extrema, Deum inquàm & hominem, in personæ vnitate combinandi adinuenit, ità & in hoc Eucharistico duo, nimirum quantum inter se distantia, Deum scilicet hominem factum vnà cum panis viniq; accidentibus, coniunxerit. Potentia verò, quòd vel verbo infinita vnico momento patret miracula, tã in ipso pane, quàm in ipso met corpore, modo adeò admirabili eadem coniungendo, vt panem tamen non annihilan-

hilando, is amplius non adſit, ſed in corporis ſui eum ſubſtantiam, & vinum in ſanguinis, accidentibus & ſymbolis exterioribus duntaxat remanentibus conuertat, tum vt maius fidei foret meritum, tum vt viſibile rei inuiſibilis ſignum foret, quæ ad eſſe Sacramentorum conditio imprimis neceſſaria eſt. Bonitas denique eius adeò eximia & illuſtris hic eſt, vt licet omnes ſimul Angeli & homines de ſimili liberalitate excogitanda laboraſſent, ſimilem adinuenire minimè potuiſſent, nedum optare aut petere. Dum humanam naturam aſſumeret, ſemel ſe dedit, ſed hic ſemper nullo non tempore præſens adeſt, & quidem modo adeò intimo, vt nec Magis, nec Apoſtolis, nec Marijs, nec vllis, quibuſcum in hoc mundo conuerſatus eſt, ſimile quid vnquam cõceſſerit. Et quidem tanta hæcce eſt bonitas, vt ſumma opus ſit ad eam credendam fide.

VI.

Excutiam diligenter hæc verba, HOC EST CORPVS MEVM, neq; enim ait: *hoc eſt figura corporis mei*; etſi verè id, ſi modò Sacramentum hoc in puro pane, in quantum Ieſum Chriſtum repræſentaret, conſiſtere voluiſſet, ad animas noſtras ſanctificandas ſatisfuiſſet, non ſecus atque aqua elementaris, verbis iuncta, in baptiſmo nos ſanctificat: at infinitæ eius charitati hoc minimè ſatis fuit, ſed proprium ſuum corpus & propriam perſonam hoc in Sacramento contineri voluit, noſque ſanctificare. O communionem & communicationem verè ineffabilem!

VII.

Expendam etiam, quòd non ait, *hoc eſt pars corporis*

corporis mei, sed CORPVS MEVM. Etsi enim minima substantiæ eius portio ad nos sanctificandos suffecisset; vti & actionum eius minima ad nos redimendos satis fuisset; nihilominus ad extremam vsque sanguinis guttam pati, & hoc in mysterio sine vlla exceptione nobis sese dare voluit, quasi mihi priuatim diceret; Oculis meis tuos sanctificare volo, corde meo tuum purificare, manibus meis tuas confortare, memoria mea tuam replere, intellectu meo tuum illustrare, voluntate mea tuam accendere, & toto meo totum te mihi volo. Rei huius figura fuit Elisæus, quando, vt puerum exstinctum ad vitam reuocaret, sese contraxit, oculos suos pueri oculis, & manibus manus superaccommodando, itaque vitam ei reddidit. Quis igitur posthac dubitet, quin eius oculi super nos excubent, eius aures in preces nostras pateant, os eius pro nobis apud Deum Patrem intercedat; brachia eius ad nos amplexandos extensa sint, manus ad nobis auxiliandum porrectæ, pectus denique ad nos ibidem admittendos, includendos, & iuxta intima cordis penetralia collocandos pateat? Vtinam diuinæ eius bonitati placeat, in tantæ dignationis & charitatis adeò incomparabilis commutationem, corpora nostra, amodò veras sanctitatis corporis sui imagines, & animas nostras ineffabilis puritatis suæ exemplaria reddere.

VIII.

Hæc *noui testamenti* verba me inuitant, vt, dum sancto Missæ sacrificio intersum, hoc Deum modo orem; Deus meus, Domine ac Pater

ter meus hoc tibi in mysterio contentum sanguinem, velut autenticum testamenti carissimi filij tui scriptum, quo mihi, quidquid à te postulassem, dandum promisit, offero. Hoc in testamento peccatorum mihi, simul & æternarum, quas merueram pœnarum abolitionem spopondit; meritorum me suorum omniumque gratiæ suæ thesaurorum heredem instituit; filij Dei adoptiui qualitatem simul & charitatem, Spirit' sancti dona, & hæreditatis cœlestis certitudinē mihi in eo contulit. Exaudi me ergo creator meus, per filij huius tui qui meus item frater est merita, neu quidquam vt committam permittas, quod hoc me nomine, tamque optabili successione indignum reddat.

IX.

Sicut nihil homini ita vnitur, atque cibus & potus, cùm scilicet, quod ore transmissum est, alimentum, in succum vitalem, sanguinem, neruos, musculos, venas, carnem, ossa, medullam, denique in quidquid essentialiter & naturaliter ad corpus spectat, mutatur: ita nulla quoque est actio, nullum Sacramentum, quo rationalis anima vt plurimum arctiùs Deo vnitur, quàm in Eucharistiæ participatione. Hinc placuit illi, hoc Sacramentum in panis & vini, quæ communis hominum cibus sunt, elementis instituere: & quidem vt significaret, sicut panis è plurimis granis ijsque comminutis, & vnam in massam collectis, vinum quoque è varijs vuis in torculari expressis conflatum est, ita cibum hunc & potum diuinum, corda in seipsis contrita, & inuicem charitate & sincera dilectione connexa, requirere. & in hoc omnis communio & arcta,

tam

tam cum capite nostro, quàm commembris nostris synaxis & coniunctio sita.

X.

Sex in augustissimi Sacramenti huius institutione consideranda imprimis sunt. Primum, quomodo Redemptor exteriori habitu gestuq; graui, modesto, pioque, qui assidentes & conuiuas ad pietatem, reuerentiam & admirationem excitaret, panem è mensa acceperit, (quem in mensa positum consecrare potuisset) eumque manibus tenuerit, ad ostendēdū, panis huius in corpus suum commutationem insignem omnipotentiæ, liberalitatis, operumque meritoriorū, quorum manus sunt symbolum, suorum effectū esse. Adeò vt manibus suis visibilibus se inuisibiliter, passibilem impassibiliter, & in esse naturali Sacramentaliter gestaret. Legendus circa hoc D. Augustinus enarratione prima & secunda in Psalmum 33. Secundò, Dominus manibus panem tenens, oculos ad cœlum sustulit, ostensurus, panem quem ipsis dare volebat, non terrenum sed cœlicum esse, angelicum, supersubstantialem, à Patre suo datum, modoque longè eminentiori ab eo qui Mosi datus est discrepantem, quàm non dico cœlum à terra, sed creator à creatura distat. Hac quoque oculorum sublatione denotare voluit, cor esse ad cœlestia sustollendum, à terrenis auocandum, & sensus minimè esse consulendos, quando mysterium hoc erit adeundum. Tertiò, Patri suo tum ob singularem hanc beneuolentiam, tum munus adeò eximium in se & per se mundo collatum, gratias egit: vt sciam Eucharistiam esse ilii-

psius

psius gratiarum actionem, ipsumque Missę sacrificium non modò impetratorium esse & propitiatorium, sed & latreuticum & eucharisticum, id est adorationis & gratiarum actionis. Quartò, benedixit panem benedictione effectiua & productiua eius quod desiderabat. Nostræ porro benedictiones non sunt tales: sunt enim vel in laudem eius quod iam est, vel ijs optamus quod nondum est, nihil vt benedictionis nostræ subiecto addamus: quod me discrimẽ docet, mundi vt benedictiones parui, & diuinas magni faciam: quæ hoc loco eius fuère efficaciæ, vt panem in proprium suum corpus commutarint, eumque principium, & exemplarem, instrumentalem, & meritoriam benedictionum spiritualium è coelo ad salutem nostram depluentium causam reddiderint. Quintò fregit panem eumque inter discipulos distribuit, Primò vt ostenderet, nos nõ nisi vnicum corpus, ita id exponente Apostolo, constituere. Secundò, panem hunc diuidi posse, non separato eo quod in sẽ contineret, anima inquam, sanguine, diuinitate, meritis. Singula autem singulatim expendere, & spiritualiter panem frangere. Deniq; panem iis dedit, dicens; *Accipite & manducate.* O donum pretiosissimum, in quod influxit & contulit quod puræ esset gratiæ, & hoc duntaxat, quòd dare, illi volupe esset; hinc etiam eos iussit accipere, quasi dixisset: Corpus meum vobis dono, non modò vt ipsum admiremini, adoretis, osculemini, capitib⁹ vestris superimponatis, vel veluti reliquiũ aliq̃ ad vestrã consolationem accipiatis; sed vt ipsum mãducetis, vobisq; incorporetis, & ipse vobiscũ, & o-

& omnibus in me credentibus ad sæculorum vsq; consummationem sim.

XI.

Dicendo, *hoc facite* nimis quàm euidens est, illam Apostolis potestatem faciendi eius quod eos facere iubebat, & consequenter panis consecrandi, inque corpus suum conuertendi dedisse. Atque hic infinitam hanc bonitatem demirabor, quòd in corpus & sanguinem suum non Angelis cœlicolis, sed hominibus mortalibus potestatem fecerit. Quodque etiam notatu comprime dignum, noluit hancce potestatem ad certum hominum numerum locane aut tempora limitata restringere, vt omnes & omni quidē tempore diuini huius Sacramenti fructum quā abundantissimè perciperent. Agnus Paschalis nonnisi vno tempore vno loco, & à solis Iudæis manducabatur: Agnus verò Dei, qui tollit peccata mundi, has restrictiones odit, nullaq; diei est hora, qua non fratrum suorum aliquibus se per orbem terrarum communicet. Idque quodam humilitatis & obedientiæ modo adeò nouo & inaudito, vt cœlum terramq; in admirationem rapuerit: ex eo namque tempore ad vocem se sacerdotis sine mora, aut dilatione, omni tempore & loco præsentem futurum obstrinxit: etsi praua is & sinistra intentione moueretur, vel ad sortilegium, vel vt pedibus impijs proterat, vel in ignem deijciat; omnia hæc inconuenientia ad bonum electorum & amorem bonorum superauit. Quid ergo posthac superbi & immorigeri facturi sunt?

XII. Cùm

XII.

Cùm sacrificium aliud non sit, quàm facta ab homine Deo cuiuslibet demum rei, ad eum honorandum, ac colendum oblatio, idque in recognitionem infinitæ illius excellentiæ & maiestatis quid Deo Patri offerri queat gratius, quã filius vnigenitus? quæ hostia pacifica, quæ victima pro peccatis, ecquod holocaustum cùm hoc, per quod omne legitimum sacrificium acceptum fuit, & sine quo nihil Deo Patri fuit, est, erit, aut esse potest gratum, conferri queat? Quantis Saluatori huic deuincti sumus nominibus? eò verò magis, quòd, ne fortè oblatio, (etsi in se pretiosa) ob sacrificantis indignitatem reiiciatur, ipse primarius & præcipuus esse voluerit offerens, idque vt sacerdos secundùm ordinem Melchisedech, sacerdotum reliquorum velut instrumentariorum & secundariorum sacrificantium vtens opera.

XIII.

Commemorationem hic fieri vult, non dolorum modò suorum & passionis, sed etiam virtutum, vt eas imitemur, charitatis inquam, humilitatis, misericordiæ, liberalitatis, patientiæ, mansuetudinis, obedientiæ, deuotionis, & in his omnibus ad finem vsque vitę perseuerantiæ. Ceterum vnica earum obtinendarum ratio in manibus nostris sita est, cùm qui eas à nobis exigat eas imperet, vt qui noster sit iudex, aduocatus, Pater, & frater, Deus noster & alimentum.

COLLOQVIVM.

VNde fieri, animæ meæ creator, conseruator, & reparator dicam, quòd non conten-

tus humanam naturam assumpsisse, etiam apud homines manere, cum hominibus agere, & hominum stomachum subire, iisq; alimenti esse loco volueris? forsan ne vt Sacratione tuum prodas gaudium, quod in teipso habes, quòd Dei simul & hominis sis filius? An vt significes, fore vt Deus esse desinas, cum esse desines homo? an vt hinc intelligamus, parui te facere, quòd generatim humanæ te naturæ in mysterio incarnationis tradideris, nisi simul in Eucharistia vnicuique nostrum singulatim & copiosè te donares? O abyssum amoris! ô charitatis fornacem! ô beneuolentiæ torrentem! Laudent te cœlum ac terra, te homines simul & Angeli, sæcula præterita & præsentia ob extraordinariam hanc & incomparabilem bonitatem benedicant. Bonus totus sis oportet, vt huiusmodi habeas affectus; quin & totus potens & omnipotens, vt tales producas effectus, totus denique sapiens, ad modum excogitandum. Millies ac millies ergo benedictus sis dulcissime Iesu, & rursus toties, quoties in diuino hoc mysterio sacramentaliter & spiritualiter recipieris: Sis inquam sine fine ob talem dignationem benedictus. Ad huiusmodi charitatis ardorem anima mea colliquescat: fiant sensus mei omnis sensus expertes, & naturali functione fungi, visa tam naturali & supernaturali communicatione desinant: Non viuam posthac aliter, quàm vt mihi moriar, mihique deinceps moriar, vt semper viuam tibi. Quando tempus erit, quo sim totus tuus? quando dies affulgebit, quo, sicut te totum tradis mihi, ita vita mea totaliter & sine exceptione in tua abscondatur. Cibus non est quod antè erat, postquam caloris

caloris naturalis vi digestus est, sed in corporis ipsum in alimentum recipientis substantiam cōuersus. Quare ergo & quomodo ero posthac quod eram, cùm hoc in sacramento ad me vt cibus venias, non vt ipse muteris in me, sed me in te conuertas & transformes? Hoc quæso Domine, & animarum nostrarum sponse, per teipsum & propter teipsum præsta. Et cùm tam tuum sit accipere, quàm dare, me totum tibi accipe, vti te totum mihi das. Id te per merita, per desideria tua & per ineffabilis charitatis tuæ, quam in incomparabili hoc mysterio patefacis, exstases rogo & obtestor.

MEDITATIO III.

DE ORATIONE DOMINI IN HORTO, *Agonia, sudore sanguineo, deque Angeli apparitione.*

PVNCTVM I.

PEDVM ablutione, venerabilis sacramenti institutione & sermone extremo iam finito, & hymno in gratiarum actionem de more dicto, Redemptor, comitantibus vndecim Apostolis cœnaculo egressus est, & trans torrentem Cedron venit in villam mortis Olíueti, cui nomen Gethsemani. Hic octo suorum relictis, cum tribus reliquis, Petro, Ioanne & Iacobo, hortū ingressus est vrbi vicinum. Hic animi sui afflictionem his aperuit, ac facie tristior ait: *Tristis est anima mea vsq; ad mortem, sustinete hic, & vigilate vt non intretis in tentationem.*

II.

Dominus cum esset à discipulis remotus quantum iactus est lapidis, pcidit in genua, & vultu in terram prostrato ait: *Pater mi, si possibile est, transeat à me calix iste: verumtamen non mea, sed tua voluntas fiat.* quasi diceret; si fieri potest Pater, vt, diuinæ iustitiæ decreta non infringendo aut violando, passionis hic calix transeat à me, ne libam illum, fiat quæso & obsecro: sin minus, ne facias quod naturalis mea voluntas iuxta inclinationem suam desiderat, sed quod ipse fieri vis. Hac oratione facta redijt ad suos, quos cum dormientes inuenisset, excitauit & ait; ac Petro præsertim qui maiorem ceteris feruorem præferebat: *Non potuistis vna hora vigilare mecum? Vigilate & orate, ne intretis in tentationem*: etsi enim Spiritus sit promptus, caro autem infirma est. Deinde ad orationis locum reuersus eàdem Patrem, & quidem maiori vehementiâ & affectus ardore orauit. credibile porrò est dixisse illum, quod apud Marcum legimus, *Abba Pater, omnia tibi possibilia sunt transfer calicem hunc à me, sed non quod ego volo, sed quod tu.*

III.

Secunda oratione finita ad Apostolos Dominus eàdem quâ priùs mansuetudine, reuersus est: quos cum denuò somno oppressos vidisset, illorum infirmitatem miseratus & dormire sinens, tertiò ad orationem accessit, & quidem orauit prolixius: cùm enim factus esset in agonia, teste Euangelista, & tristitia mentis adobrutus, instâter & sine relaxatione orauit. Deus Pater filium tanta in angustia videns, vt quantopere de illo solicitus esset, quodq; eius orationem non contemne-

temneret, ostenderet, Angelum illi ad solatium & confortationem misit. Probabile porrò est, ex S. Thomæ Aquinatis opinione, eundem hunc Angelum fuisse, qui olim incarnationis mysterium annuntiauit. At Redemptor rationibus Gabrielis auditis, prolixiùs orauit, & agoniæ timorique habenas laxans tali anxietate correptus fuit, vt quàm copiosissimè sudaret, & quidem sudorem quemdam spissum, cuius guttæ essent velut sanguinis, in terram decurrentis. ferali hoc conflictu transacto, ab oratione surgens tertiò ad suos discipulos accessit; quos rursus sopore grauatos, cùm reperisset, & excitasset ait: *Dormite iam & requiescite, sufficit venit hora, ecce filius hominis tradetur in manus peccatorum.*

FRVCTVS I.

Etsi Dominus mentis in angustia esset cõstitutus, & passionis suæ horam instare sentiret, discipulos tamen suos adhortari non desijt, & hymnum pro more dicere, & in solitudinem, quam orationi fundendæ semper seligere solebat, concedere. Noster hinc arguitur tepor & negligentia, cùm vel minima occasione, quocumque demum impedimento occurrente, solita pietatis, ac præsertim orationis exercitia omittimus; & potisimum tunc, cùm maximè orationi instare opus haberemus. Porrò hinc patet, quòd, sicut suam in horto homo, Adamo ex arbore vetita comedente, libertatem perdidit, ita alio in horto nostra libertas redeat, & animarum nostrarum redemptio incipiat, Secundo Adamo cœlesti, in crucis arboris susceptionẽ assensũ pbente. in primo malignus tẽtauit spiritus, hic bonus cõsolatur Angel9: ibi Eua malũ suggerit, hic Maria ad redẽtionẽ cooperatur. II.

II.

Duo initio paſsionis fecit Dominus,quæ eamdem nimiùm quantum aggrauârunt,amaramque reddiderunt;Primò,quòd inferiorẽ animæ partẽ omni ſenſibili gaudio priuârit,quin & illo,quod pars ſuperior in ipſam defluere poterat: Secũdò, quòd voluntariè in ſeipſo cõtrarios tædij, timoris, triſtitiæ ſenſus, affectus & paſsiones excitârit, facultatibus appetitiuis poteſtate factâ, vt in obiecta, quæ imaginatio naturæ contraria illi magna cum apprehenſione repræſentabat, cum vehementia,pœnoſos ſuos ſenſus & motus producerent. Gaudium ſolatiumq; quod ſuis in tormentis experiebantur Martyres, dolores ipſorũ leniebat;quod cùm Domino deeſſet, dolorum ipſe calicem purum bibit. III.

Timor,quo Dominus correptus erat ad tormẽta,quæ mortẽ eius ſequebantur, referebatur: q̃ ipſe mortem velut iam præſentẽ experiebatur, quæque hunc in illo tremorem & formidinem, qui pauor dicitur,ſimul & maximam anguſtiam interiorem,quæ agonia dicitur cauſabatur tædium, fuit extraordinarium quoddam rerum omnium mundanarum faſtidium, nullum in eiſdem ſolamen lenimenq;inueniens.Triſtitia,grauitas quædam & interior fuit ob mala inſtantia, rectæ rationi aduerſantia, & carnis inclinationi repugnantia, afflictio: Obuerſabatur & menti eius ſanctiſsimæ Matris ſuæ dolor,Apoſtolorum fuga, Iudæ proditio, Petri negatio, omnium qui in ipſum crediderant ſcandalum, Iudæorum ingratitudo,Gentilium cœcitas,peccata pręterita, præſentia,& futura,vitæ quam exponebat excellentia;flagella,corona ſpinea,opprobria,improperia

peria, exsibilationes, crux, claui, lancea, extrema derelictio, & animæ suæ separatio. Hæc omnia iunctim, simul & potestas quam æstimatiuæ & apprehensiuæ facultati faciebat, feralis huius agoniæ & sanguinei sudoris toto eius corpore dimanantis causa erant.

IV.

Si quem è graui hac Domini mei tristitia & afflictione elicere fructum voluero, credendum mihi est (quod & verissimum est) me agoniæ huius tempore illius memoriæ mentiq; præsentem obuersatum esse, omnia illum peccata mea vidisse, ingratitudines meas considerasse, non præteritas modo, sed & præsētes & futuras, ob quas nimiopere contristabatur & affligebatur. Hinc statuā vnà cum ipso dolere, illarum qualitatem, quantitatem & demeritū perpendens, enormitatem inquam, multitudinem, & quā ꝑmerueram pœnam sempiternam: firmiterq; proponam, peccatum quodlibet detestari, quod tantam benignissimo & dulcissimo Redemptori meo tristitiam attulit: hinc & discam de proximi bono gaudere, atq; malis eiusdem compati, cùm videā satis non esse Domino proprias intueri pœnas, sed & ob alienas non secus ac ob proprias, velle torqueri & affligi.

V.

Qui fit, hisce verbis, *Tristis est anima mea vsque ad mortem*, cor nostrum non config.? quibus tantumdem ipse ait, ac si diceret, Eisdem animæ mea versatur in angustijs, in quibus qui mortem sibi imminentem sentiunt & reipsa subeunt: vel, tristitia quam sentio, tanta est, vt ea sit ad mortem mihi inferendam satis, & sanè me enecaret, nisi ad maiores me cruciatus reseruarem.

Apostolis porro suam Dominus aperiebat tristitiam, Primò, vt sua hoc pacto nobis interiora patefaceret. Secundò, vt hominem se ostenderet, pauori se & tristitiæ subijciendo. Tertiò, vt mutuum disceremus non contemnere solatium, cum id ipse ab Apostolis mutuaretur; Quartò, vt Patris sui nobis consuetudinem aperiret, qui filij sui crucis participes reddere, maximè solet eos, quos habet carissimos, quales filio suo Petrus, Ioannes, & Iacobus præ reliquis Apostolis erant. Quintò, vt hinc manifestum fieret, consolationem desolationi, tentationem auxilio superuenienti ipsum attemperare. Tres hi Apostoli in monte Thabor, Domini transfigurationem viderant, gloriam humanitatis eius admirati & gaudia experti erant, vt quidam ipsorum bonum ibi esse diceret; illos ergo & desolationis partem habere æquum erat, & vtrumque tempus conferendo in fide confortari, inque eâdem & alios confirmare.

VI.

Cùm tristitiam leniturus ad orationem Redemptor confugiat, suosq; Apostolos ad eamdem inuitet, ne fortè in tentationem incidant; hinc disco, non sine ratione S. Iacobum scripsisse, *Tristatur aliquis in vobis, oret*; & antea Redemptorem in sua Patris sui orandi formula præscripsisse, vt diceremus: *Et ne nos inducas in tentationem*. Non ait, Ne permittas nos tentari. expedit quippe interdum, tentari, sed, ne sinas nos in tentationem incidere. Adeò vt quando aut tristitia opprimimur, aut tentatione impetimur, maiori nobis feruore orationi instandum, & cum Iesu Christo vigilandum sit.

Num-

Numquam porrò cum ipso vigilamus, quin vicissim ipse vigilet nobiscum: numquam cum ipso oramus, quin pro nobis ipse & nobiscum oret. Si fortè per imperfectiones nostras interdũ à nobis recedere cogatur, non minus dolet quàm hic in hortò, cum ab Apostolis recessit, patrem oraturus. Quem Euangelista dolorem expressit his verbis: *Auulsus est ab eis*, quasi diceret, nonnisi maximo cum dolore ab eis recessit, & grauissimè illum modica hæc ab eis successio afflixit. Illius ob amorem ab vbere & lacte mundi huius nos auellamus, & cœlestes nobis non deerunt deliciæ.

VII.

Quinque in Domini mei oratione imitanda noto. Primò, quærit solitudinem, vt cum Deo quietè & secretò ageret. Secundò, profundam reuerentiam, quam magna diuinæ maiestatis æstimatio, & humanitatis suæ, in quantum creatura, vilitatis consideratio causabatur. Tertiò, orandi modum statui, in quo tum vesabatur conformem, cum enim alias, & sæpius quidem, stans orasset, modò in terram pronus se prosternit tristitia adobrutus, humiliationem à Patre immissam libenter, gratanterque admittens. Quartò, insignem confidentiam & amorem, quem hoc verbo *Pater mi*, indicat: alias *Pater* duntaxat dicebat, hic verò *Pater mi*. Quintò, insignem propriæ voluntatis abnegationem, & integram in diuinam resignationem: cum enim onera, & labores horrendi forent, & vehemens ad eosdem declinandos inclinatio naturalis, interior mentis angustiæ inaudita, insignis sanè & generosissimæ virtutis actus fuit, se ad ea quæ Deo circa i-

psum disponere placeret resignare. Tum demum bona mea erit oratio, huiusmodi cũ circũstantias habuerit.

VIII.

Super paucula verba, gratia & lumine spiritꝰ sancti accedente, longam & feruentem instituere orationem, meditationem vel contemplationem, Domini mei exemplo possum, qui circa pauculorum verborum sensum plus quàm horæ spatio orauit, vti ex eo quod Petro dormienti ait: *Non potuisti vna hora vigilare mecum?* colligere est. Ita & S. Fràciscus noctetotã hæc verba *Deus meus & omnia* identidẽ repetẽdo, in spiritu eleuatus, traduxit.

IX

E verbis quæ Dominus ait, & è reiterata discipulorum dormitantium compellatione discã primò, etsi spiritus promptus sit & feruens, nisi caro debilis & infirma ab oratione fulciatur, facilè illã superari. Secundò, ita me orationi & mentis recollectioni studere debêre, vt tamen officio meo, & ad quod ex conditione teneor, nõ desim. Tertiò discam neminem acriter acerbeque reprehendere, præsertim dum è malitia non delinquit. Quartò, circa sensus me meos, excubare debere, ne fortè negligentiæ sopore obrutus in tentationem incidam: qui enim Deum deserit, hunc diabolus non deserit. Quintò recordabor hoc imprimis inter fidos Dei seruos & infidos discrimen esse, quod hi tempore tentationis animum abiiciant, se subducant, cœpta virtutũ deserãt exercitia, Iesum solũ derelinquant, ipsum exspectare nesciant, in orando tædio deficiantur, peccati summo inuoluantur, & sine vlla resistentia tentationibus succumbant: at veri fidique Dei famuli eo Deo arctius vniantur, quo amplius

amplius grauiusque tentantur, preces ingeminent, corpus affligant, sacramenta frequentent, aliorum preces deposcant, diligentius excubent, non diffidant, in sui humiliatione confortentur, crucem portent nec onus sentiant: hinc vti eam ferunt, ita & ab eadem feruntur, & licet ipsa multò redderetur grauior, illi tamē vltro ei obuiam procedunt, idque Domini Iesu exemplo, qui inimicis suis obuiam prodiit.

X.

Dei filius tertiâ vice maiori orauit instantia & feruore quam orârat hactenus, Patri in mentem reuocans, omnia illi esse possibilia, illique supplicans, vt à se passionis calix transiret, & in omnes mundi populos effunderetur; credam quoque, illi tum me præsentem obuersatum & mei singulatim illum in precibus memoriam fecisse. Vnde statuam orationem meam deinceps cum oratione, quam tum quidem Dominus fecit, coniungere, eamque in eius orationem transfusam illique ita vnitam, Dei Patri offerre.

XI.

Quã verò necessaria mũdo Iesu Christi passio erat, cũ filio suo respõdere noluerit Pater, petẽti vt si fieri posset, passionis à se calix trãsiret? Quod ad ipsũ amãdũ nobis etiã nobis esse stimulus debet, cũ de bono ipse nostro ita & tã cõstãter sollicitus sit, vt filij sui id cõmodis præponat, & quidẽ pro hominibus in sancta eius volũtate cõplenda adeò refractariis & immorigeris.

XII.

Cũ tertiò Dñm; antequã ab Angelo cõsolationẽ accipiat, video quid est ꝙ expostulẽ cũ tã cito nõ exaudiori Prima siquidẽ oratio radices dilatat; se-

cunda

cũda arboris producit trũcũ,tertia ramos, quarta frondes,quinta flores, sexta fruct⁹, septima eos ad maturitatem perducit, octaua ori ingerit, nona digerit, decima succum inde ac substantiam elicit. Numquam vt quidquam, cum Deo agendo amittamus. Ceterum hic sciam oportet, dum Dominus minimè exauditur, id ipso ita disponente & volente fieri, vitam dum propriam bono ac saluti meæ postponit. XIII.

Angelus, qui visibiliter Domino meo se spectandum dedit, magna ipsum reuerentia & compassionem præferendo, est allocutus; rationes rei ob quam missus erat conuenientes proferens. Quales fortè essent, morte illum sua Dei patris gloriam maximè promoturum; decretum hoc ab æterno ita esse constitutum, ac proinde irreuocabile & immutabile; ipsummet, qui eiusdem cũ Patre esset voluntatis, in hoc ipsum assensum præbuisse, ita id fieri debere, quò mundi foret redemptio perfectior & consummatior; restaurandas ac replendas sedes, quibus Angeli apostatæ iam olim exciderant; Prophetias esse complendas, calicem hunc breui transiturum, post labores resurrectionis gloriam, & æternam sacri corporis sui requiem secuturam, tot eius sanguine nationes ac populos purgandos; nullã posthac damnatis & reprobatis excusationem fore; tenerius item illum amandum, exactius illi homines obtemperaturos, & diligentius æmulaturos. Hæc similiaque Gabriel Redemptori proponebat, qui non custodis, sed executoris & administratoris mysterij incarnationis partes hic agebat. Hunc porrò summa cum humilitate Dominus loquentem audiebat, ostẽdẽs, creatu-

rarum

rarum sibi suarum adeò non displicere consolationem, vt etiam ratam gratamque haberet, etsi Angelo paracleto melius sciret intelligeretque, quæcumque ei ipsi suggerere poterat. Hinc summa animi demissione cuiuscumque demum solatio me discam submittere etsi minoris ipse me meriti foret. Cùm certissimum sit, Deũ sæpe per minimos consolari maximos. Simul & notabo, numquam afflictam animam à Deo deseri, quin aut visibilem illi Angelum, qualis hic ipse, aut inuisibilem id est inspirationem & consolationem interiorem submittat. Certissimũ quippe est, nos ipsius magis esse, quàm nostri ipsorum & de nobis illum magis quàm nos ipsos laborare.

XIV.

Duas in vtroque oculi angulo habemus glandes, quæ cum natura spongiosæ sint, humorem illum quem lacrymas dicimus, distillantem attrahunt; & hoc dupliciter potissimum fit, primò restrictione (velut qui spongiam exprimeret) deinde dilatatione, vt in animalibus fit, quando in pororum apertione sudorem emittunt. Restrictionem causatur dolor, dilatationem ingẽs gaudium, hinc vtroque in affectu lacrymas effundi videmus. Idem & Domino Iesu hic accidit, dum sanguinem simul & aquam tam vbertim effudit. Hinc namque tristitia & viua dolorosorum obiectorum apprehensio venas illi occludebant: illinc verò ardentissima charitas, zelus & amor, vasa dilatabant, porosque ea vehementia laxabant, vt hœmorrhoia & sanguinis inde profluuiũ sequeretur, quale numquam vel visum vel auditum ab hominum legimus memoria: nam quantum è verbo Græco, quo D. Lucas vsus est, colli-

gere

haberet quo sudorem abstergeret, neminemque qui consolaretur. Etsi enim Angelus superueniret, venit is potiùs vt ad patiendum hortaretur. Nũquã ergo deinceps aliqua in tribulatione ero cõstitutus, quin Iesu Christi recorder, & in memoriã reuocé, quomodo iam tum mecum & pro me pateretur, quin attentè considerem ac ruminem dolorem illum, quem modò patior, ipsi præsentem fuisse, eumque iam à mille quinquingentis & amplius annis præsensisse. Atq; vt ex tunc charitate mecum fuit, ita ipse imposterum tam in lætis, quàm aduersis, inseparabili vnione in ipso & cum ipso esse volo, eique saltem oculorum, si nequeam sanguineum sudorem offerre.

COLLOQVIVM.

VNde fieri dicam, Iesu dulcissime, cœli terræque delicium, vt, cum toties tamque ardenter mortem desideràris vt & ipsum calicem baptismum, pascha, & horam tuam appellares, modò, cum ipsa instet, tristitia te occupet, agoniã obruaris, tremas, paueas, madeas, & ex apprehensionis vehementiâ eum quem effundere vereris sanguinem exsudes? Anne infirmus vti nos? mutabilis ac varius, nostri instar? nequaquã Domine. Actiones enim tuæ & passiones nobiliorem longè causam habebant: at ostendere mihi volebas, verè te hominem esse, & te exceptis passionibus, ad peccatum pertrahentibus eas quæ à peccato oriuntur, nostri causâ assumpsisse. Adhæc EVANGELISTARVM tuorum vnus alio loco obseruat, te à teipso turbatum

exemplo,tuis documētis animatus,& gratia tua adiutus,ô magni consilij Angele, carnis, mundi, Satanæ impugnationes generosè sustineam, & tecum aduersitatum assiduè in hac lacrymarum valle ingruentium occurrentiumque torrentem pertranseundo, tandem à monte Olиueti, ad montem Caluariæ,id est, à misericordia tua ad merita, & per vtraque tandem ad montem Sion, qui cœlestis est Hierusalem, quæ communis omnium nostrum mater est,perueniam.

MEDITATIO IV.

DE PRODITIONE IVDAE & IESV *Christi comprehensione*

PVNCTVM I.

Ecce,mox vt ab oratione Redēptor surrexit,tertium ad Apostolos se cōtulit, eosque expergefaciens, ait: *Dormite iam,si potestis, ecce qui me tradet propè est.* Tum scelestus Iudas cum cohorte militū, tribuno, aliisque magistratibus & senioribus, comitantib. lictoribus & ministris Pōtificum & Pharisæorum quos secū duxerat, progressus est; quibus signum is dederat dicens: *Quemcumque osculatus fuero, ipse est,tenete eum, & ducite eum cautè.*Proditor ergo ad Dominum accedens eum osculatus est, dicens: *Aue Rabbi.* Cui Dominus: *Amice ad quid venisti?* & rursus: *Iuda osculo filiū hominis tradis?* Mox verò militibus obuiam procedens,ait: *Quem quæritis?* tum illi: *Iesum*

Nazarenum, quibus Iesus: *Ego sum*. Quo audito omnes retrorsum in terram prociderunt. Quos surgere Dominus sinens rursus quem quærerent percontatur, illis vt antè respondentibus, ait Iesus: Ecce iam *Dixi vobis quia ego sum: si ergo me quæritis, sinite hos abire*.

II.

Apostoli viso milites violentas in Dominũ suum manus iniicere, petunt num ferire in gladio sibi liceat. Petrus verò non exspectato Domini responso, feruore suo actus, dextram Malcho Pontificis seruo auriculam feriendo præscidit. Quibus Dominus ait: *Sinite vsque huc*: & indiscretum Petri feruorem coarguens, notabilem hanc protulit sententiã: *Mitte gladiũ tuũ in vaginam: omnes enim qui acceperint gladium gladio peribunt*. & addit: *Calicem quem dedit mihi Pater, non vis vt bibam illum? An putas quia non possum rogare Patrem meum, & exhibebit mihi modò plusquam duodecim legiones Angelorum? quomodo ergo implebuntur scripturæ, quia sic oportet fieri?* mox verò præcisam Malchi auriculam contingens loco suæ restituit.

III.

Post secundum hoc miraculum (primum nãque in turbarum ad terram prostratione factum fuerat) sacerdotibus, magistratibus & seniorib⁹ qui conuenerant, Dominus ait: *Tamquam ad latronem existis cum armis & fustibus, quotidie eram apud vos in templo docens, & non me tenuistis. hæc est hora vestra & potestas tenebrarum*. Potestate hæc facta, ecce turbæ in Dominum irruerunt, vt eum comprehenderent. Verisimile porrò est,

magno

magno ipsos impetu illũ in terrã cõiecisse, & vẽtrem & faciem illius incredibili quadam rabie pedibus protriuisse; deinde fustibus illum à terra sustulisse, ligasse, vinxisse, & protraxisse, manibus pedibusque arctè colligatis, ac fune collo iniecto, non secus ac victores capta præda exultantes. Vndecim Apostoli visis iis quæ fiebant, fugã sibi consuluêre, & suum nequiter dominũ deseruêre.

FRVCTVS I.

QVi vigilare, & in tentationibus superandis vel modicum laborare refugiunt, pòst grauióres subire labores coguntur, & incessanter fatigari, quando iam tentationi victi succubuêre. Resistendo meritum sibi compararent, & negligendo ac cedendo demeritu n sibi arcessunt: in illo transit pœna, in hoc voluptas, illi merces, huic debetur supplicium.

II.

Extrema hauddubiè Iudæ fuit nequitia, qui ex Apostolo lictorũ & iuratissimorum Iesu Christi hostium factus est antesignanus, iis quid faciendum esset suggesit, ea quam cum magistro habebat familiaritate, & loco, in quo orare solitus erat ad nequitiam abusus est, impura illi labra sua obtulit, & de more illum est osculatus, idque vt triginta denarios, quos opere peracto & proditione iam executioni mandata illi daturos se Pontifices spoponderant, lucraretur. Quã hoc me ad iudicia Dei pertimescẽda exstimulare debet, ad eumque orandum ne me vmquam deserat, ne mea me nequitia & ingratitudo

extrema eò abripiat, vt è bono eliciam malum, ipsúmque in ruinam meam conuertam? verissimum namque illud est axioma: *Corruptio optimi pessima.*

III.

Cum Dominum genas Iudæ, etsi hoc proditionis eius esse signum non ignoraret, offerentem video, cum illum Amici & proprio nomine cõpellari audio, ac, ne fortè hanc ipse benignitatem mansuetudinemque illius ignorantiæ ascriberet, molimen ac machinationem eius patefacit, dicens: *Iuda osculo filium hominis tradis?* Disco, nunquam esse charitatis viscera, etiam maxima accepta iniuria, deponenda, cum proximus nobis amandus, non modò quod noster sit frater, ad Dei imaginem vti nos creatus, eisdem sponsionibus redemptus (quæ conditiones nunquam mutantur) imperfectionibus eius esse compatiendum, easque illi magna dulcedine & spiritu suauitatis proponendas, idq; Redemptoris mei exemplo, qui magna charitate & amore Iudam ad resipiscentiã reducere satagebat, dum eius sibi intentiones notas esse manifestat; etsi ea scelesti huius fuerit obduratio, vt re iam peracta, & osculi signo dato, ad eos, quos secum ad proditionem peragendam deduxerat, redierit.

IV.

Vt præsentibus simul & absentibus iis qui comprehensioni suæ aderant, & omnibus post futuris sæculis notum faceret Dominus, se non ob culpam vllam suam, non infirmitatem, sed libera voluntate ad mortem properare, vt Deo Patri scilicet obediret, vtque charitatis suæ ardentissimæ exstases patefaceret, cum iam comprehen-

prehenderetur, duo omnipotentiæ diuinitatis suæ signa voluit edere, duo patrando miracula, vnum ad iustitiæ suæ potestatem, alterum ad misericordię suæ magnitudinem declarandam. Primum, dum vel verbulo inimicos suos, simul & Iudam, ita in terram prosternit, vt nisi eos ipse surgere permisisset, numquam in pedes constitissent. Secũdum, dum Malcho auriculam restituit, corporis vnà cum animæ sanitatem reddens. Verisimile est namque ipsum hoc à Domino beneficio recepto, benefactoris sui simul & potentiã & bonitatem demiratũ, in ipsum credidisse, & à scelesta hac colluuie se subducendo domum concessisse, & irrogatas innocenti sanctoque huic viro iniurias deplorasse. Auris autem dextra fidei & veræ obedientiæ donum designat. Ex horum miraculorum altero discam, nihil esse metuendum Christo præsente; ex altero, inimicis meis quomodocumque potuero, benefacere.

V.

Considerandã vis verbi: *Ego sum*. Vt enim ipsum summum affert bonis solatium, ita sceleratis id terribile est ac formidabile. Bonis siquidem ait, nolite timere, egó vester sum Pater, frater, sponsus, dux, magister, protector, redemptor, sanctificator, ac beatificator. Impiis verò: Ego vester sum Iudex, testis, actor; qui amicus esse solebam, iam iuratissimus & maximus vobis sum inimicus, qui antè benignus Redemptor, modò seuerus & implacabilis sum dominator. Ego sum quem olim vilipendistis, vendidistis, prodidistis, & abominãdis peccatis vestris ad mortem rapuistis; ego sum qui tot annis in

peccatis & iniquitatibus vestris dissimulaui cõniuendo: ego sum, cuius visitationes, minas, inspirationes, beneficia, & promissa contempsistis: ego sum, quem toto vitæ tempore oppugnastis: ego sum, cui nullum ad quiescendum dedistis momentum assiduè me cogitatione, verbo, & opere, omissione & commissione, actionibus vestris simul & passionibus, & intentionibus, manè non minus quàm vesperi, noctu & interdiu, in vita & in morte offendendo: ego sum, qui tot vos annis longanimitatis vtero gestaui, quique modò vt parturiens clamorem vocemque intendo. Quam horrendum erit tonitru illud audire: *Ego sum* ore Dei viuentis pronuntiatum!

VI.

E verbis hisce: *Conuerte gladium tuum in vaginam: omnes enim qui acceperint gladium gladio peribunt*, infero qui quemquam vindictæ desiderio interficit, morte dignum esse, item sanguinis nos inimicos esse debere, contentiones tollendas, duella & vindictam detestanda, nõ nisi cum auctoritate eius qui dandi gladij potestatem habet, eum exerendum. Ecclesiasticos verò recordari debere, arma sua (vt monet Apostolus) non carnalia esse, sed spiritualia.

VII.

Dicens verò Dominus: *Calicem quem dedit mihi Pater, non vis vt bibam illum?* ostendit, quo passionem suam oculo intueretur, non eam, quasi quæ sibi ab inimicis inferretur, sed velut à Patris sui voluntate procedentem respiciendo, quã ipse voluntatẽ ita implere satagebat, vt ægrè ferret, si quis sibi in hoc impedimento foret. Eodem

ergo

ergo oculo respicere omnes qui mihi acciderint labores & molestias volo, & si quam in parte inferiori repugnantiam sensero, cogitationi meæ dicam: *Calicem quem dedit mihi Pater, cur non vis vt bibam illum?*

VIII.

Cum dicit: *Si rogarem Patrem meum, exhiberet mihi modò plusquam duodecim legiones Angelorum,* suggerit mihi, gratias ipsi vt agam, quòd magis respiceret quòd eius nos morte opus habebamus, quàm propriæ quieti & commodis intenderet. Ostendit item, quantæ sit oratio certa cum fiducia in Deum facta efficaciæ, & meritò dixisse Elisæum ad Giezi: *Plures pro nobis quàm contra nos sunt.* Disco rursus, cum beneplacitum Dei mihi notum fuerit, nihil contrarium intendere, imò ne quidem in precibus id efflagitare. Vnica quippe voluptas mea sit oportet, diuinæ voluntati eius complacere & satisfacere.

IX.

Christus in Malchum lenis & benignus, in se verò asper & immitis fuit. Quis hunc mihi spiritum donet? Certum quidem est, exuere non posse nos duas illas facultates naturales, irascibilem scilicet & concupiscibilem, atque vt tellus inculta lolium ac sentes producit, ita animas nostras nonnisi imperfectiones & proprij amoris effectus, nisi continuò virtutum exercitio subigantur & colantur. Dabo ergo operam, vt mei ipsius odium sit irascibilis partis meæ obiectum, & gloriæ diuinæ simul & proximi salutis amori ipsa concupiscibilis inhiet.

X.

Excutiam illa verba: *Hæc est hora vestra, & potestas tenebrarum*: hæc enim est potestas, quam inimicis suis visibilibus simul & inuisibilibus cōcessit, non quidem ita limitatam, vitam saltem sibi vt relinquerent, vti Iobo dedit; sed plena cū facultate eius sibi vi tormentorum auferendæ, idque, vt meam conseruaret suam prodigendo. Quæ me consideratio ad infinitam animi gratitudinem obligat. Eisdem è verbis & hunc fructum colligam, vt cum peccatum dominari & plenis habenis ferri videro intra meipsum è profundo cordis suspirans dicam, Hæc hora vestra est, miselli mundani, & potestas tenebrarum: & tantum abest vt ad eadem sequenda me inuitetis, vt potius ad ipsa detestanda, & ad compatiendum iis, qui se iisdem inebriari sinunt, exstimulem. Suum diabolus tempus habet, suam mundus horam durante mortali hac vita, suam & Iesus durante æternitate; & verò vita hæc nostra futuræ comparata, nonnisi vnica est hora, imo momento breuior. Ah momentum vnde ipsa dependet æternitas!

XI.

Nisi funiculis Adam & catenis caritatis vinctas Dominus manus habuisset, funes & ligacula, quibus vinctus erat, Samsone faciliùs minutatim confregisset, sed per Psalmographum prædixerat ipse: *Funes peccatorum circumplexi sunt me, & legem tuam non sum oblitus*: legem amoris, legem obedientiæ, legem compassionis. Equidē in feruenti tentationum conflictu ad Dominum dicam & clamabo: *Funes peccatorū circumplexi sunt me*: maligni dœmonis suggestiones & iniquitatis

quitatis funes me circumstant; verumtamen mandata tua non obliuiscar,& gratia tua concedente, mille potiùs corporis mortes perferam, quàm vel vnam animæ.

XII.

Pedes, quos venerabiles filij Dei manus abluerant, in fugam se dedêre; quæ corpore & sanguine Christi Iesu confortata erant corda, robur suum amisêre; oculi qui tot conspexerant miracula, cęcutientes & caligantes nihil penitus viderunt; aures tot instructionibus imbutæ, tot prædictionibus impletæ, verborum cœlestium & diuinorum documentorum sonum sensumque perdidêre. Dicamné igitur, in homine quemquã posse confidere? Domine quid est homo? cur eũ adeò extollis, & dignum ducis cum re adeo vili & indigna intrare in iudicium? Quis nostrum, vel quis demum mortalium sibi non in hora tẽtationis metuat Apostolorum videns fugam.

XIII.

Sẽper ergo fragilitati nostræ metuamus, numquã Christũ confiteri erubescamus, eiusq; causã quacumq; oblata occasione, tueri & defendere, denique illi ad mortem vsque fideles esse. Cogitemus etiam quod quò quis virtuti addictior, doctior, ditior, potentior, eminentior, & verbo vt dicam, quò anima plus Deo debet, eò grauior eius est lapsus, culpa scandalosior, passio incurabilior, & perfidia detestabilior.

XIV.

Certa sunt tempora & horæ, quibus maior nocendi, & homines tentandi dœmoni potestas est, & quamuis hæcce momenta vt plurimum in diuinæ iustitiæ bilance abscondita sint: dicendũ

tamen id euenire plerumque, cùm passim ac palam peccatum dominatur, & iniquitas (vt de Amorrhæorum iniquitate sacra memorat historia) ad summum peruenit. Tali tempore ac præsertim hæreseos, famuli Dei super seipsos solitò magis excubare debent, ne ab ira Dei subitò, & communi ruinæ inuoluantur.

COLLOQVIVM.

QVIS similem adeoq; intolerabilem vmquã ingratitudinem vidit? vt scilicet Discipulus, œconomus & Apostolus Iesu suum proderet magistrum, dominum ac Patrem? quis talem sibi vmquam persuasit auaritiam, vt triginta denariis cœli terræque thesaurus venderetur? Quis de simili vmquam cæcitate inaudiuit, vt morti traderetur vitæ auctor, conseruator & reparator? Quis credidisset fore, vt post tot tantaque miracula, tot documenta, tot virtutum exempla, tot beneficia, tot inspirationes, & præsertim post Sacramenti diuini participationem, tam grauis tamque horribilis tentatio animam ratione præditam occuparet? ô perfidiam detestabilem, ô auaritiam execrabilem, ô sacrilegium abominabile! Numquam potiùs maledicta pecunia in mundo fuisses, vtinam numquam terræ visceribus eruta, quàm vt tam effrenis pasionis esca & illicium fores! Diuina te prouidentia nostris pedibus subiecerat, vt & tantum ipsa nostris affectibus subiaceres. Et ecce, ô scelestum metallum, non nos te capitibus modò nostris superimponimus, sed & Apostolus cœli terræ-

terræque monarchæ te anteponit. Quid non passio? quid non tentatio? quid non affectus potest inordinatus? O Iesu dulcissime, per eam ipsam quæ te vt genas tuas perfidi huius labijs offerres, impulit, oro te & obsecro bonitatem, vt tuo mihi exemplo aduersus superbiam donum des humilitatis, contra iram mansuetudinis, charitatis contra inuidiam, liberalitatis aduersus auaritiam, & auri argenti contemptum aduersus diuitiarum appetentiam & amorem. Quòd verò omnes, qui indignè ad sacram mensam tuam accedunt perfidum hunc osculandi modum Iudæq; perfidiam renouent, ne permittas, obsecro, hanc ne vnquam nisi debitè dispositus, & eis qualitatibus ac dotibus, quas cæteri Apostoli habebant, ornatus accedam, & inprimis vestem illam nuptialem, charitatem inquã, indutus. Quoniam verò idem habitus, qui te super omnia, & omnia in te diligenda debet impellere, nos inuitat, quin imò compellit, vt & proximum diligamus, quàm possum humillimè, à te, per eàm ipsam bonitatem, quæ te ad summi sacerdotis seruum curandum impulit peto, vt omnem è cordibus nostris vindictæ spiritum extinguere & euellere, contentiones sopire, & duella sedare digneris: vel vt, si nobis pugnandum sit, contra peccatum, & prauos habitus nostros confligamus, & hoc duello & certamine nec læsi, nec prostrati egrediamur. Latronis instar, IESV dulcissime, vinctus es & comprehẽsus, atq; vt talis à militibus ethnicis tractatus & raptatus. Quàm verò procul à bono aberas inua-

dendo

dendo alieno, cùm tuum tam liberaliter prodegeris. Si autem latrocinium & rapina sit corda & animas suffurari, eaque à Satanæ tyrannide vindicare, næ tu ille es latro, cui Isaias nomen
Isai. 8, 3. esse ait *festina prædari, accelera spolia detrahere.* Ah nulla, cui cor surripis, irrogatur iniuria, quin singularis poti⁹ gratia: nō est hoc reprehēsione dignum, quin æternam potiùs promeretur laudem. Cor ergo meum hoc modo deprædare, & surripe Domine, in neminem iniurius eris: nam & ipsum tuum est, & in hoc possessoris voluntati nullatenus contraibis, ita namque id ipse fieri vult.

MEDITATIO V.

DE IIS QVAE REDEMPTOR A COMprehensione advsque in Annæ domum deductionem, & deinde in domo Caiphæ pertulit.

PVNCTVM I.

IESVM iam vinctum, tribunus cohortis & ministri Iudæorum primùm in domum Annæ deduxerunt, qui erat socer summi Pontificis Caiphæ. Vt verò credibile est, toto illum itinere malè habuêre; hi illum funibus quibus vinctus erat, trahebant, alij pedibus illum propellebant, alij fustibus protrudebant, vt properaret cogentes pene vt curreret, sæpè cespitans & in genua concidens, vti solent qui propelluntur, seque

seque ipsos iuuare nequeunt. Atq; hoc potissimùm in torrente Cedron pertranseundo, dum saxa illum in aquis ad transitum collocata, ad gradum tutò figendum seligere festinantes non patiuntur. Vrbem ingredientibus magna subitò opificum, puerorum & adolescentum multitudo confluxit, quę insolitis illum clamoribus & sannis excepit. Vt in publicum aliquem patentemq; venêre locum, quidam ministrorum sublata voce quam tenerent prædam palàm indicauit.

II.

Pontifex ad quem deductus fuit IESVS in eius doctrinam & discipulos inquirit. Cui Dominus: *Ego palam locutus sum mundo, ego semper docui in synagoga & in templo, quo omnes Iudæi conueniunt, & in occulto locutus sum nihil. quid me interrogas? interroga eos qui audierunt, quid locutus sum ipsis, ecce hi sciunt, quæ dixerim ego:* Tum quidam adstantium ministrorum alapam Domino infregit, dicens: *Sic respondes Pontifici?* Respondet Dominus: *Si malè locutus sum, testimonium perhibe de malo: si autem benè, quid me cædis?*

III.

Annas Iesum ita vinctum misit ad Caipham Pontificem. Notandum porro hic, summum sacerdotium, quid olim perpetuum erat, & nonnisi moriente Pontifice ad alium deuoluebatur, Iudæorũ auaritia & ambitione, venale & annuale factum fuisse. hæc forsan vna è conditionibus fuit, quibus Annas Caiphæ socer factus erat. Ad hæc notemus hic oportet, Spiritum sanctum num-

numquam penitus cathedram Mosis deseruisse, testatur hoc Ioannes, dum scribit Caipham prophetasse, *eò quòd Pontifex esset anni illius.*

FRVCTVS I.

NOn tantũ ab inimicis Domin⁹ vrgebatur & incitabatur, quantũ à charitate, quæ illos sinebat agere, Christum verò faciebat pati. Hinc disco, duo in Redemptoris mei doloribus & afflictionibus distinguere, actionem scilicet & passionem: illa Deo displicebat, hæc gratissima erat; illa permissa à Deo Patre, hæc ita constituta ac decreta; illa ipsum offendebat, hæc honorabat; illa Iudæos condemnabat, hæc eosdé redimebat; illa crucem filij Dei reddebat infamem & ignominiosam, hæc gloriosam & illustrem.

II.

Qui mundi intueri vult inconstantiam & honorum vanitatem, hũc Domini in vrbem ingressum cum illo quem quinque ante diebus fecerat, conferat. In hoc magno cum honore illi itum est obuiam, in illo summa cum ignominia: in hoc palmas populus gestabat in signum victoriæ, in illo satellites & ministri armis sublatis incedunt de illo quodammodo triumphantes: in hoc communi populi voce illi acclamatum est: *Benedictus qui venit in nomine Domini*, in illo clamatur: ad latronem concurrite: in illo vestes per viam sternebantur per quas asina, cui insidebat, incederet, in hoc vestes eius trahuntur, lacerantur, & pedes ipse incedere cogitur:

munda

Munde fallax & immunde,
Immunditiei funde
Sine Deo, sine lege,
Sine fide, sine Rege,
Nihil mihi posthac tecum,
Nihil tibi posthac mecum:
Hinc te voco in certamen,
Sine vlla spe pacis tamen.

III.

Magnos hinc ad humilis Iesu Christi gloriam & exaltationem eliciam affectus, cùm illum vt reum & maleficum in medio seniorum, scribarum, & legisperitorum, qui in domo Annæ conuenerant, constitutum contemplor; ab alijs interrogatum, ab alijs examinatum, ab omnibus verò ludibrio habitum. O mutationem admirabilem! Aetatis annum duodecimum cùm ageret, inter Doctores consedit, eos summa omnium cum admiratione audiens & interrogans: & modò in ætatis plenitudine inter eosdem stat, audiens & ad postulata eorum, à quibus subsannabatur, respondens. Cur id ita dulcissime IESV fecisti, semel cum sanctissima matre tua, & modò tecum ipse? primum quidem, quantum colligere queo, propter Patrem tuum, & ad eius gloriam manifestandam; alterum propter me, vtque tuam mihi charitatem patefaceres.

IV.

Cogitabo Dominum, etsi iam captus & humiliatus esset, hoc tamen in concilio nihil penitus timuisse, sed insignem securitatem & animi libertatem, quæ è vitæ sanctimonia, & doctrinę veritate, pcedebat præ se tulisse. Atq; hoc in

primis

primis imitari ſtudebo, numquam vt interiorem mentis libertatem, quacumque demum occupatione & negotio ſuperueniente, amittam. Sita porro hæc libertas in eo potiſsimum, vt quis cũ Deo vnitus ſit, & magnam cum eo familiaritatem contraxerit. Talis quoque doctrina noſtra ſit oportet, lapidem lydium & examen vt non ſubterfugiat, ſed in publicum prodire audeat, & ora obturet eam carpere volentium. Quod vt fiat, cauenda diligenter omnis iudicij præoccupatio, & omnis propriæ opinionis ſingularitas.

V.

Diſcipulorum ſuorum fidelitatem laudare cùm non poſſet Dominus, ipſorum tamen fragilitatem, ingratitudinem, nedum perfidiam ſuggillare aut taxare noluit, ſed tacere maluit: vt hinc diſcamus, ſi bona de proximo loqui non poſsimus, mala ſaltem taceamus. Intererat his Iudas, vt ſit veroſimile, proditionis ſuæ ſtipendium exſpectans; benigniſsimus tamen Ieſus in ipſum non inſurrexit acerbior, nullumque eius præiudicio verbum eſt locutus; conatus ſemper illum ad mentem reuocare, inque ſanguinis quem vendiderat virtute ſaluare. Qui, quid ſit charitas & manſuetudo neſcit, hanc obſecro videat.

VI.

Notandę quoque ſunt circumſtantiæ colaphi, quem in Annæ domo Redemptor accepit. Prima eſt, quòd à miniſtro inflictus ſit, vt ita domini gratiam captaret, dum genas percutit eius, qui vniuerſi

vniuersi totius est Dominus, & circumstantibus omnibus placere gestit, quos illi applausisse cachinnando fit verosimile. Secundò, quod coràm primatibus inflictus; scit porro quislibet, alapã publicè honorabili & magni nominis viro, qualis Redemptor erat, inpactam ignominiam summam inuoluere. Tertiò, quod à temerario iudicio ipsa procederet, & tale itẽ alijs imprimeret, quasi non ad rem & malè respondendo, iniurius in Pontificẽ Redemptor exstitisset. Quartò, hæc iniuria velut viã strauit, qua deinde alij huius exemplo, quod corde fouebant virus & inuidiam, in Dei filium eructarent. Colaphizator porro hic adeò apud suos pœnas minimè luit, vt etiam ab omnibus sit laudatus. Te autem fili Dei viui, splendor gloriæ Patris, & figura sũbstãtiæ eius oro, vt, quæ in sacro vultu tuo tam abominandæ dextræ signa notasque sustinuit virtus, patientia inquàm, mihi sit in posterum familiaris, & socia inseparabilis.

VII.

Vxor Loth, mox vt retrorsum contra Angeli deducentis mandatum respexit, in statuam salis conuersa est. Aperta est terra, quæ Core, Dathan, & Abironẽ aduersus Mosem insurgentes deglutiret; Maria soror eius simile ob delictum leprã fuit percussa. Oza, quod humero labantem arcã sustinere temerè præsumpsisset, morte repentina demoritur. Ieroboami manus, dum prophetam comprehendere vult, subitò exaruit, ignis cœlo in pentacontarchos & cohortes ipsorum delabitur, quod ad Eliã comprehendendum abirent. Quadraginta paruulos dilacerarunt duo vrsi, quod Elisæo insultarent. & ecce scelestus hic

ſcurra filio Dei colaphum impingit & impunè habet. Melitenſes videntes viperam à digito Pauli dependentem, illum veneno mox inflandum & enecandum putabant; quis non crediꝺiſſet hoc Satanæ inſtrumentum ilico aut fulmine cœleſti afflandum, aut à terra viuum poſt tam nefarium auſum abſorbendum? ſed meminerimus oportet, hunc, qui cęditur, ipſum eſſe, qui olim nos docuit, vt vna in maxilla percuſſi, alteram offerremus potius, quàm vindictam depoſcamus.

VIII.

Tria erant Hieroſolymis tribunalia aut Concilia: vnum cauſis ciuilibus diſceptandis, quod *triumuiratus*, aut *iudicij domus* dicebatur: alterum *paruum Sanedrin* vocabatur, viginti tribus conſtans iudicibus, qui in cauſas criminales inquirebant. Tertium erat *Synedrin* aut *Sanedrin magnum*, è ſeptuaginta duobus conflatum aſſeſſoribus aut ſenatoribus, ad quos de rebus ſacris, religione, ſacerdotio, ſtatu, pace verò aut falſo Propheta iudicium & diſceptatio pertinebat. Ad hoc Concilium, in ſummi Pontificis domo collectum, Redemptor deductus fuit. Notat Euangeliſta vinctum eum ab Anna eò miſſum eſſe, vt hic oſtenderet, credere ſe ipſum commiſsi alicuius criminis reum eſſe. Credibile porro eſt ipſum in ſecunda hac deductione per mediam vrbem deductum fuiſſe, & omnium vndiquaque ad ipſũ videndum accurrentium clamoribus & ludibrio exceptum, creſcente aſsiduè multitudine, donec ad Caiphæ domum perueniſſet: vbi denuò examinatus, interrogatus, accuſatus, & tandem condemnatus fuit.

COLLO-

COLLOQVIVM.

Aliquáne me tentatio, Deus meus, à te separaret? fierine queat me honoris, voluptatis, aut cōmodi alicuius intuitu tui obliuisci? itáne sim perfidus, fidem datam tibi ac iuratam vt violem, promissa toties iterata frangam, & inimicis tuis tradam, quod talibus totque nominibus acquisitum est? Si iis quæ modò in me sentio crederem, dicerem quod non pernegarem, meque impeccabilē esse gloriarer: at meam dum fragilitatem ad mentem reuoco, cum Apostolorum tuorum infirmitatem contemplor, cùm tot stellarum, quæ in firmamento fixæ videbantur, casum ac ruinam considero, totus contremisco, verba loqui volentem deficiunt, & aliud quod faciam nescio, quā ex totis tibi viribus supplicare, vt voluntatem hanc, quam habeo modò, mihi conserues, millies scilicet vt mori malim, quàm te deserere, aut mortali aliqua culpa offendere. Gratia tua præueniens affectus huius mei principium est, effectum, si tibi videbitur, producet concomitans & subsequens. Quinimo si honores, dignitates, munia, bona, sanitas, quin & vita ipsa cum amore tuo nequeunt consistere, iis omnib. ex totis consensus mei viribus & plenitudine renūtio, Deus meus, ipsa repudio, tibi offero, maiestatiq; tuæ supplex in sacrificium repræsento; cùm nefas sit donum datori, creaturā creatori, quod ipse sum, ei ꝙ ipse es, præferri. Quod verò tenebræ interdū adeò spissæ sint, tētationes adeò vehemētes, occasiones adeò violētæ; vt imposibile videatur iis me posse resistere, tā importunos

tolle casus, Vnice animæ meæ dilecte, aut obiecti vires minue, aut adde è contra subiecto robur: Malignos dæmones impedi, ne me aggrediantur, neu principes illos tenebrarum in fictile ac luteum vas vires suas ac potentiam exercere sinas, nisi eodem tempore S. Michaelem aut aliū quempiam militiæ tuæ principem ad auxiliandū mihi submittas, qui me tam potenter defendat, quàm sum importunè & violenter à communibus aduersariis nostris impetitus! Quàm est ætas, in qua viuimus, metuenda! quàm mundus hic noster peruersus & sæculum corruptum! quàm vitæ huius cursus periculosus, & sors nostra quā dubia & anceps! Hæresis siquidem, infidelitas, atheismus, iniquitas passim dominantur, peccatū virtutis locum occupat, ipsum colitur, æstimatur & adoratur. Quis porrò à tot nos laqueis, quibus terræ superficies cooperta est, liberet, nisi tu vnice animarum nostrarum reparator, qui capi comprehendique voluisti, ne ipsi incauti caperemur, ligari, nos vt dissolueres, captiuus abduci, nos vt in libertatem assereres, accusari, nos vt excusares; Annæ & Caiphæ sisti, nos vt coràm Deo Patre tuo sisteres, cui vnà cum sancto Spiritu, ac simul tibi gloria, gratiarum actio, & dilectio sit in sæculorum immortalitate.

MEDI-

MEDITATIO VI.

De Trina Petri Negatione, *deque ijs quæ in domo Caiphæ Dominus pertulit.*

Pvnctvm I.

Vibus, paſtore iam capto & percuſſo diſperſis, Petrus Dominum ſequebatur, ſed à longè: aderat illi & alius diſcipulus, qui quod notus eſſet Pōtifici, in eius aulam ingreſſus eſt. Petrus cum huius velut vmbra, eôdem veniſſet, miniſtris ſe domeſticis ad ignem ſedentibus, eò quòd frigidum eſſet, immiſcuit. Accurrit muliercula Pōtificis ancilla & oſtiaria, quæ Petrum curioſius intuita, eumque è diſcipulis Chriſti eſſe agnoſcens, miniſtris ait: *Et hic cum Ieſu erat.* & ad Petrum conuerſa: *Numquid & tu ex diſcipulis es hominis iſtius? Verè tu cum Ieſu Nazareno eras.* Cui Petrus, Diſcipulus eius non ſum, virum non cognoſco, neſcio quid dicis. Paulò poſt videns ecquo in diſcrimine verſaretur, ſtatim clanculò ad ianuam ſe ſubduxit, ac tum gallus primò cantauit. Ita verò turbatus erat Petrus, vt ad cãtum galli nō reflecteret, ſed ſtatim redierit ad miniſtros ſe calefacientes, qui dixerunt: *Annon tu ex diſcipulis es hominis iſtius?* Quorum vnus affirmauit, verè ac proculdubio ipſum è diſcipulis vnum eſſe. Tum Petrus iuramento negauit, ſe hominem noſſe. vix elapſa e-

rat hora, & ecce tertiò instantes eum è discipulis illius esse aiunt, certissimis id è signis colligentes, dixit enim nonnemo visum illum in horto, alius Galilæum esse, quod è lingua & loquela id colligeretur. Rursum Petrus negauit, & anathematizauit, dirasq; sibi est imprecatus, si hominem nosset. Tum secundò cantauit gallus, ac Petrũ Dominus respexit, qui recordatus verbi Iesu, q̄ illi prædixerat, egressus est foras, & fleuit amarè.

II.

Tum Pontifex vnà cum Seniorum concilio falsum aliquod testimonium aduersus Iesum quærebant, vt eum morti traderent, & non poterant inuenire, etsi plurimi falsi testes surrexissent; inter alios surrexit qui dicentẽ audiuisse se diceret: *Possum destruere templũ Dei, & in triduo reædificare illud.* Non tamen erat conueniens testimonium eorum, nec sufficiens. Hinc Iesus nec ad hoc, nec ad alia respondit. Cuius infractũ silentium demiratus Caiphas, ait: *Adiuro te per Deum viuum, vt dicas nobis, si tu es Christus filius Dei?* Cui Iesus: *Tu dixisti, quia ego sum. Verumtamen dico vobis, amodo videbitis filium hominis sedentem à dextris virtutis Dei, & venientes in nubibus cœli.* Ad hoc responsum vestem scidit Pontifex dicens: *Blasphemauit, quid vobis videtur?* Tũ vnanimi oẽs eum voce sẽtẽtiaq; dignũ morte iudicarũt.

III.

Hac in illum sententia pronuntiata, sufficienter exprimi nequeat, quo Dominus à ministris habitus fuerit modo: ad quinque tamen iniuriæ genera referri eius ludibria & tormenta queunt. Primò, in faciem illius conspuerunt, quod vile & abiectum tormentum fuit, Iudæis satis frequens,

quens, & atrocis iniuriæ habitum loco: quòd verò plurimi certatim ipsum conspuerent, sacra Iesu Christi facies putiscentibus sputis oppleta & fœdata penitus fuit. Secundò, oculos illi velarunt, quo commodiùs cæderent, & velut ludibriorum scopum constituerent, ne detectæ faciei grauitate ac maiestate visa mitescerent & retinerentur. Verisimile porro est, velum aut fasciam, qua illum texêre, veterem quemdam fœtidumquepanniculum fuisse, quo contemptibilior & abiectior videretur. Tertiò, manibus illum percusserunt idq; dupliciter, primò palmas illi impingentes, deinde pugnis oculos, nasum, caput, pectus, humeros eius incredibili quadam furia, quam dæmon succendebat, contundentes. Quartò, barbam illi & crines euulserunt. Etsi enim huius rei Euangelistæ non meminerint, id tamen per Isaiam prædixerat Dominus; certum porro est ipsum adimpletũ fuisse. Quintò contumeliosis eũ & infamibus inter tundendũ, & colaphizandum verbis impetiuêre, exempli causa, dicendo: *Prophetiza nobis quis est qui te percußit?* Quasi dicerent: cùm Christũ, & ꝓinde magnum prophetã esse te vendites, diuina, & conijce, quis hac alapa te cædat, patefaciẽtes hoc pacto, vt falsariũ se & suppositiũ prophetam illum habere. Tradit Lucas & alias in eum blasphemias ipsos ꝓtulisse, quas nobis ipse cogitãdas relinquit, quales eæ sunt, quæ alibi in Euangelio leguntur; Samaritanum, dæmoniacum, gulonẽ, vini potatorẽ, amicum publicanorum, sabbati violatorem, seductorem, præstigiatorẽ, blasphemum, vocitantes, similibusq; conuitijs onerantes. Adeò vt, sicut Ieremias id prædixerat, improperijs satura-

tus & opprobriis repletus fuerit, paratus nihilominus enormiora etiam, ad maiorem Dei Patris gloriam nostramque salutem, perferre. Et sanè longè grauiora reliqua illum nocte pertulisse, fit probabile. Pontifices enim & sacerdotes cum se ad quietem nocturnam contulissent, Dominus arctè vinctus in atrio Pontificis cum cohorte militari mansit; aderant hic item serui domestici & ministri, qui quinque illis supra memoratis iniuriis, & aliis, quas Satanas, ad vindictam de viro omnium, quos in mundo viderat virtutis studiosissimo innocentissimoque sumendam, eiusque si fieri posset, constantiam prosternendam, suggerebat, tota illum nocte, certatim ad tempus fallendum onerarũt & diuexarunt. His dormitum abeuntibus, alij noui succedebant, nulla illi ad respirandum, aut quiescendum concessa mora, vere adimplentes quod Dauid olim prædixerat: *Ego sum vermis, & non homo, opprobrium hominum & abiectio plebis.*

FRVCTVS I.

Obseruabo hic quibus ad negandum Dominum D. Petrus gradibus descenderit, eiusmodi vt gressus & gradus ad mortem tendentes & conducentes euitem. Primus fuit in pietate tepor quem timor suggessit: affectus quippe illum ad sequendum animabat, mundi apprehensio in caussa erat, cur frigesceret; adeò vt à longè sequeretur eum quem cominus & proximè intueri oportebat. Secundus fuit, quod Redemptoris verborum & prædictionis oblitus fuerit, quasi numquam eum loquentem audiuisset.

TERTIVS, prauum sodalitium: nisi enim

sceleftis

ſceleſtis hiſce ſe adiunxiſſet, hoc ſe in diſcrimen minimè conieciſſet. Hinc tria firma concipiam propoſita: primò, nihil vt ſublime aut altum de me præſumam, iuxta monitum illud Collegæ Petri, dicentis: *qui ſtat, videat ne cadat.* Deinde, vt propè & cominus, id eſt fideliter & feruenter, Dominum ſequar, eò quòd eius quem negligenter vt de longe ſequimur, veſtigijs inſiſtere difficile ſit. Tertiò, vt labendi ceſpitandique occaſiones, & conſequenter prauorum fugiam conſortia, memor ſententiæ illius Salomonicæ, *qui amat periculum, peribit in eo.* S. Ioannes *Eccl. 3. 27.* autem, cuius opera Petrus in atrium Pontificis ingreſſus erat, Dominum non negauit, vel quòd non fuerit rogatus, vel quòd ſpecialis Dei gratia illum pręſeruarit; vel denique quòd occultè & in animo, vt Petrus, alta de ſe ac ſublimia non præſumeret.

II.

Notanda inprimis dæmonis verſutia, quòd primò Petrum per fœminam oppugnarit, nō ſecus ac primum parentem Adamum Euæ ſuggeſtione adortus eſt. Grauiſsima namque & periculoſiſsima tela hac à machina vibrari ſolent. Non ſumus enim ſaxei, marmorei, ænei; ſed fragiles, ac lutei: metuamus ergo nobis, & tentationes formidemus, quæ nonniſi fugiendo ſuperantur.

III.

Quàm porro noxia eſt infamiæ formido! quā vbi ſemel ſatanas animo cuiuſpiam impreſſerit, nihil eſt quod non expugnet. Hac namque via &

machina efficit, virtus vt contemnatur, vitium verò & peccatum ſuſpiciatur & colatur. Euidenter id probat deteſtanda & infamis illa duellorum conſuetudo: cùm enim inordinata mundi lex honorem ſitum in eo perſuaſerit, in quo reuera ſitus non eſt, facultates, corpus, anima, prodiguntur & profunduntur, nullo Dei diuinorumque mandatorum intuitu. Regum quoq; in Concilio ſæpè fieri videmus, vt ſententiam quis ſuam contra ſcientię & conſcientiæ præſcriptum ferat, ne fortè minus ſciens, habilis, prudens, intelligens, ſapiens, cautus, aut rerum peritus habeatur. Ceterùm in animam hanc aut infamiæ aut mortis apprehenſionem Petrum ruere Dominus permiſit, vt illius magis in ferendo patientiam, noſtram in peccando fragilitatem, ſuam in conuertendis peccatoribus gratiam oſtenderet.

IV.

Peccatum, cuius ilico nos non pœnitet, non modò aliud minus attrahit, verùm etiam ad maius inuitat, ſemper ad deteriora prolabendo; vt D. Petro factum cernimus, qui primò nonniſi ſimpliciter Redemptorem negauit; ſecundò cum iuramento, ac tertiò, anathematizans ac deteſtans. Atque hoc modo intelligere oportet, expetiuiſſe Satanam, vt eum cribraret, cum, ſi quando facere commodè poteſt, firmamenti ſtellas cōuellere, cedros Libanis proſternere, & fortiſsimos quoſque adoriri, & niſi profundas in humilitate radices egerunt, à ſummo perfectionis culmine deijcere ſoleat.

V. In

V.

In Petri conuersione notabo, non galli illum cantu, sed solo Christi intuitu delicti in agnitionem venisse. & consequenter filij Dei charitatem demirabor, de discipulo suo, medijs in laboribus & angustijs dum versatur, solliciti, nec permittentis, diutius vt in mortifero statu agat. Notabo item amaras pœnitentis huius Apostoli lacrymas, quas profudit, non tam quòd à magistro suo corripi vereretur, quàm ex ardenti quo eum prosequebatur amore, quemque benignus oculorum eius influxus eius in pectore accenderat. In mentem quippe reuocans speciales quos ab eo acceperat fauores, & suam in illo, eo præsertim tempore & occasione, negando ingratitudinem, oculi eius in geminum lacrymarum fontem conuersi sunt, illud Ieremiæ in animo suo persentiscens, quàm amarum sit dereliquisse Deum suum, & Dominum negasse. Omnem maris salsuginem & amaritudinem cordi suo optasset, & oculis suis fontes lacrymarum æternos, suam vt noctu & interdiu perfidiam deploraret. Hanc ob causam, vt S. Clemens scripto prodidit, genas habuit canalium in morem, ob assiduè defluentes oculis lacrymas, excauatas: maximè verò cùm canentes audiret gallos. quin sanè ilico apud milites dicta repetisset, & in mortem se vltro dedisset, nisi ad Ecclesiæ regimen, & ad illustriori morte dominum suum aliquando, non quidem Hierosolymis, sed in vrbe orbis principe & regina honorandum, diuina illum prouidentia reseruasset.

VI. Quan-

VI.

Quando aut calumnijs proscindar, aut falsis criminibus onerabor, IESVM CHRISTVM viuorum simul & mortuorum iudicem, coràm Caipha & falsis testibus, rei instar, in pedes consistentem, manus vinctum, nudo capite, vultu contuso, oculis liuidis & suffusis, corpore planè exhausto, ob oculos proponam, audientem quoque quibus impetebatur calumnias, & hostes suos iratissimos in iudices habentem; tacentem nihilominus, nec se excusantem, aut defendentem, non testium auctoritatem dictaque eleuantem, non è suo ipsos testimonio conuincentem, non illorum falsitatem patefacientem; quod infinitæ eius sapientiæ factu facillimum fuisset. Idq; vt mihi silentij & patientiæ exemplum daret, meique defensionem DEO simili in occasione committendi, vbi scilicet excusatio aut inutilis foret aut noxia. Hæc quoque arcana est & gloriosissima de iniquitate triumphandi ratio, quando nimirum tacemus, illa nos loqui volente, vt habeat quod reprehendat, & aliquod impatientiæ aut iracundiæ argumentũ prodamus. Annon etiam vt suo silentio nimiam nostram ad nos in omnibus excusandos purgandosque inclinationem; simul etiam linguarum nostrarum garrulitatem loquacitatemque coërceret?

VII.

Discimus Dei nomen reuereri, & Ecclesiæ Prælatis, licet peruersis, obedientiam præstare, quando nimirum Dei filium qui hactenus tam con-

conſtanter tacuerat, Caiphæ tam promptè & iuxta veritatis præſcriptum reſpondentem audimus; etſi ſe praua intentione adiurari, ſuumq; reſponſum morte ſibi luendum ſciret. Addens autem, *Amodo videbitis filium hominis à dextris virtutis Dei, & venientem in nubibus cœli,* voluit eis obiter ſalutarem quemdam timorem indere, quo à prauis noxijſque ſuis moliminibus reuocarentur aut deterrerentur. Adeò illi ſolenne erat, bonum facere & dicere ijs ipſis in rebus, in quibus malum & iniuriam recipiebat.

VIII.

Adeò Redemptor blaſphemus non fuit, vt ipſe potiùs blaſphemaretur: & ecce nihilominus Caiphas veſtimenta ſcindit, & exclamat, *Blaſphemauit*, & quaſi actor eſſet non iudex, omnem iuſtitiæ ordinem peruertit; nam accuſatoris ipſe partes agit, & aſſiſtentes facit iudices, petit ecquid ſentiant, eoſque prouocat, vt Dominum condemnent, dicantque, *Reus eſt mortis.* Hinc diſco quàm ſint hominum iudicia fallacia, & errori obnoxia, præſertim cùm paſsionibus reguntur. Ecquæ porro fuit vmquam ſententia cum ratione pugnantior, quàm morti adiudicare eum, qui vitæ eſt auctor, & velut blaſphemum in Devm habere eum, qui Deus ipſe? Quis non etiam hic videat hypocriſin ſublimi in ſolio conſidentem, quòd Pontifex hîc triſtitiam & horrorem ſimulet, veſtimenta ſcindendo, cùm in animo præ gaudio exultet, quòd aliquam condemnandi Iesv Christi occaſionem inuenerit?

IX.

Ignominia & infamia inſignis eſt aliquem in facie

faciē conſpuere, & apud Iudæos præſertim, quod ijs ipſis ſolenne fuit. Exſtimulauit eos Satan, ad hoc modo faciem Domini defœdandam, tum vt ipſum hoc modo infamem redderet; tum vt de miraculis, quæ per ſaliuam ſuam fecerat, ſurdis auditum, loquelam mutis, & viſum cæcis reddendo, vindictam ſumeret. Quoniam verò facierum illa idololatria, & cura genarum incomparabilis fuerat, erat, & futura erat è maximis peccatis quæ in mundo fuerant, ſunt, & futura ſunt; hinc mundi & rerum omnium reſtaurator, eam ipſam voluit faciem deturpari & fœdari, quam adorant Cherubim, & in quam Seraphim deſiderant proſpicere, faciem inquam quam contemplando numquam defatigantur Angeli & Archangeli, & ad quam anheli Prophetæ ſuſpirabant, dicentes, & nos cum illis: *Oſtende nobis faciem tuam, & ſalui erimus.* Non permittat, obſecro, Deus, vt, quò vultum meum curem & condecorem, illius deturpem & infamem: Prohibeat, ne plus de exteriori quàm interiori ſim pulchritudine ſollicitus, magis de corporeo quàm animæ vultu laborem.

X.

Dum modeſtiam, grauitatem, manſuetudinem, & filij Dei in fœda hac ſputorum & phlegmatuum grandine ſuſtinenda candorē perpendo, vultum tamen non auertere, vti Iſaias prædixerat, nullum irati hominis ſignum geſtumque edere, non acerbius aliquod in fœdos illos lapidatores, qui viſcoſa linguæ virulentæ & cordis venenati exſcreamenta eructabant & eijciebant verbum proferre; diſco omnem ſimulatam affectationem, omnem vultus, geſtuum, morumque laſci-

lasciuiam vanitatemque deuitare, nisi peccare ipse, & alieni peccati participare, itaque Christum Dominum contristari, & maiorem diuinitati eius iniuriam irrogare velim, quàm humanitati eius scelesti hic lictores & nebulones irrogabant.

XI.

Velo vultum velauit Moses, quo populum alloqueretur, quòd vultu eius emicans fulgor oculos intuentium præstingueret. Redemptor suum velari & obnubi longè alio velo à Mosis discipulis siuit, non quò ipsum loquentem perfectiùs attentiusque audirent, sed eum contemnerent audaciùs. Tales sunt qui erroneam sibi fingunt conscientiam, liberè secundùm mundi sententiam & impunè peccantes, idque sub rationum apparentium, falsarum & mendacium velo & prætextu. Tales quoque qui ambitionem honesto magnanimitatis, auaritiam œconomicæ parsimoniæ, lasciuum amorem elegantiæ, gulam honestæ conuersationis, socordiam de sanitate curæ, hæresin religionis, atheismum prudentis politicæ donant nomine.

XII.

Illi denuo Iesu Christo alapas infringunt, qui Sacra scriptura, signo crucis, alijsque rebus sanctis ad res profanas, vel ex superstitione, vel ad artem magicam exercendam vtuntur. Item qui Sacra scriptura ac verbo Dei ad hæresin, aliudue dogma erroneum persuadendum abutuntur. Illi verò vultum Domini obnubunt, qui suas impietates velant, tales sunt hypocritæ: item qui malum aliquod

aliquod committunt, aut bonum omittunt, quò hominibus placeant, aut quod ijsdem displicere timeant: qui oculos vocationi suæ & diuinis inspirationibus obturant; illi denique qui data salutaria monita documentaque benignè non interpretantur.

XIII.

Illi verò vultum Iesu Christi conspuunt, qui aduersus ipsum blasphemias eructant, deuotionem ludibrio excipiunt, templum adeunt, vt spectent & spectentur, qui in sacro, aut concione, aut vesperis sibi inuicem, ad nefaria patranda, diem condicunt; denique qui quantum in ipsis est, è templo lupanar faciunt, & coram sanctis Angelis non aliter quàm lenonibus & pararijs conuersantur. O sacrilegium detestabile & horrendum!

XIV.

Redemptor in domo Caiphæ duplici modò cæsus fuit; alij manibus in pugnos contractis percutiebant, alij palmas & volas manus apertè in faciem ei dabant. Auari & cupidi qui bona bonis,& facultates facultatibus accumulare satagunt, quique cor erga proximum obduratum habent,primo eum modo cædunt: superbi, gloriosi,voluptuarij, prodigi, qui omnia sua vanitatibus & sensualitatibus prodigunt & profundunt, secundo. Atque vt alapa pugni verbere est ignominiosior;ita maiorem horum peccata Deo iniuriam irrogant, eò quòd ipsum contemnant, quòd seipsos celebrent & honorent. Ego igitur Christum pugnis contundo, dum diuitiarum me concupiscentia aliorsum & extra limites

rapit:

rapit: ego illum colaphizo, quando aut vanitate aut sensualitate pecco.

XV.

Pusillanimes, effeminati, omnes in cibo, potu, ac vestibus excedentes, barbam Christi conuellunt, eiusque pilos euellunt. Rebus sacris ad magicas præstigias abutentes, vel qui, vt diximus, D E I verbum ad hæresin palliandam defendendamque conuertunt, per ludibrium ac contemptum Christo occinunt: *Prophetizà quis te percussit?* Nam vti Iudæi donum prophetiæ, quod in Christo erat, ad eum subsannandum vsurpabant, ita hi eius doctrinam, scripturam, & quidquid ipse sanctè instituit, ad blasphemiam stabiliendam, regnique dæmoniaci amplificationem vsurpant, idq; eo maiori derisione Deique contemptu, quòd sub pietatis, ac religionis reformatæ id fiat prætextu.

XVI.

Quid autem tota illa molesta & ferali nocte Redemptor meus faciebat interim dum à militibus, quibus custodiendus concreditus erat, malè habetur? an non adamantinum, si ita loqui licet, vultum, & constantiam ære duriorem præferebat, exteriùs, nec defatigari se, nec tædio affici declarando? Annon interiùs omnes labores suos Patri suo offerebat, noctem totam, vt apud Lucam scriptum legimus, *in oratione Dei*, id est sublimi & Deo digna, traducens, vt nec iniuriarum, quas recipiebat, qualitate, quantitatéue ab eadem abstraheretur! suos in idea discipulos præsentes habebat, assiduè incessanterque pro ijs deprecando: mente item voluebat dolorem,

Q in quo

in quo ſancta mater ſua verſabatur, eamque Deo Patri commendabat: me qui hæc ſcribo, vos qui eadem legitis; nos inquam, ſua in præſcientia præſentes habebat, Deo Patri offerebat, ac pro nobis deprecabatur. Ah quantopere illum diligeremus, ſi vel millena parte toties ipſius recordaremur, quoties ipſe de nobis tum cogitauit, pro nobis orauit, ſeque obtulit pro nobis!

XVII.

Probabile eſt, quemquam (& forſan S. Ioannes is fuit) ſanctiſsimæ matri (quæ tum fortè cum Martha & Maria Magdalena in Bethania verſabatur, & quas ibi agnum Paſchalem manducaſſe piè credere poſſumus) nuntium de filio eius à Iudæis comprehenſo tuliſſe. Quis verò credat, quo doloris gladio hinc eius anima fuerit ad triſte hoc nuntium transfixa; illinc verò, quàm ſe Dei voluntati reſignarit, eique ſe attemperarit. Credibile eſt ipſam in genua prouolutam, vultuque in terram conuerſo, ijs propè verbis, quibus antè filius eius è profundo cordis affectu dixiſſe: Pater ſupreme, ſi poſsibile eſt, vt calix hic à filio meo non bibatur, id, obſecro, Pater miſericordiarum præſta. Omnia tibi poſsibilia ſunt, calicem hunc aut penitus transfer, aut ita tempera, ne tanta eius ſit amaritudo: in me hunc potius transfer, eumque ipſa hauriam vt ipſe eum temperare ac miſcere volueris: verum tamen non mea ſed tua voluntas fiat. Simili in oratione diutiùs illam manſiſſe probabile eſt, pios ſacrificij, fiduciæ, reſignationis ſui actus exercendo, ſemperque

que se beneplacito Dei conformando: hoc quippe iam inde ab eo tempore, quo primum rationis vsum accepit, & præsertim, ex quo filium in stabulo nasci voluisse vidit, facere norat. Quin etiam probabile est, hac in angustia prolixè admodum eam oràsse, donec à Deo aut interiùs extraordinaria quadam visitatione, aut exteriùs per Angelum confortaretur. Ab oratione porro surgens, velut pia mater consolari conabatur illas, apud quas versabatur, quibuscum postridie summo manè Hierosolymam petijt, vt quacumque in re posset, filio auxilio esse posset, vel cum ipso moreretur, aut saltem ei compateretur.

COLLOQVIVM.

VSQVEQVO Deus vere in iniquitatibus nostris volutabimur? vsquequo longam peccati catenam in prauæ consuetudinis incude tundemus & efformabimus? Vixdum in prauam malamque cogitationem assensum præbuimus, quin ad actum ilico desiderium ac voluntas feratur, iterata actio habitum, hic speciem quamdam necessitatis producat, necessitas ad desperationem cogat, desperatio tandem mortem afferat sempiternam. Ah quanti refert statim à lapsu resurgere, ad clementiam tuam recurrere, in misericordiæ tuæ Iordane lepram nostram expurgare, ac numquam lethali commisso delicto ad quietem nos componere! verissimũ namque est, nostroque nimis quàm ingenti dispendio nouimus, peccatum, quod solida quadam pœnitentia confestim non eluitur, alia plurima post

se attrahere. Hoc ergo à me tolle Iesu dulcissime, si fortè ei sim inuolutus: respice me sicut Petrum intuitus es & respexisti: perque benignum oculorum tuorum aspectum, præsta, vt mei tot lacrymas effundant, quot deinde per Principis Apostolorum genas defluxêre. Vnicam duntaxat à te mihi gratiam efflagito, vt semper scilicet tua in gratia viuam: proximis verò meis, vt omnes qui in peccati mortalis statu sunt, ad mentem, antequam ex hac vita discedant, redeant; nullus eorum, qui characterem & illustre Christiani nomen habent, diuinæ maiestatis tuæ inimicus viuat; omnes qui cauteriatam habent conscientiam, qui iniquitatem velut aquam bibūt, quiq; offensas tui nimis quàm frequenter deuorāt, aut peccare desinant, aut viuere: cùm intolerabile sit, à creaturis ad tuam imaginem efformatis, & sanguine tuo redemptis, vultum tuum ita continuò & nequiter conspui.

MEDITATIO VII.

DE ACCVSATIONE REDEMptoris coram Pilato, deque morte Iudæ.

PVNCTVM I.

IXDVM dies illuxerat, & ecce Principes Sacerdotum, scribæ & seniores denuo in domum Caiphę cōuenientes, & Iesum sibi sisti iubentes, secundò interrogarunt: *Si tu es Christus, dic nobis.* Quibus Dominus: *Si vo-*

Si vobis dixero non credetis mihi, si autem & interrogauero, circa scripturas scilicet, quæ de ipso meminissent, *non respondebitis mihi: ex hoc autem erit filius hominis sedens à dextris virtutis Dei.* Tum instantes illi petunt: *Tu ergo es filius* DEI? Quibus ipse respondit: *Vos dicitis, quia ego sum.* Exclamant deinde: *Quid adhuc desideramus testimonium, ipsi enim audiuimus de ore eius.* Dissoluitur conciliabulum, Iesusque denuo vinctus ad Pontium Pilatum præsidem ducitur.

II.

Iudas viso morti adiudicatum esse Dominum, eumque ad Pilatum deduci, quò mortis sententia confirmaretur & executioni mandaretur, facti sui pœnitens, templum, in quo sacerdotes aliqui & seniores ministerium suum exequebantur, adijt & ait: *Peccaui tradens sanguinem iustum.* Cui illi: *Quid ad nos? tu videris*; id antè præuidisses. Tum ille proiectis argenteis in templo, abiens, laqueo se suspendit. Principes sacerdotes consilio inito deliberarunt, quid de illa pecunia fieret, ipsam in corbonam templi mittere nolentes, quod esset pretium sanguinis; ergo statuerunt ex ea agrum coëmere in sepulturam peregrinorum.

III.

Vt Prætorio Pilati Iesus vicinus fuit, ecce Pilatus ad Iudæos foras processit, petens, quidnam aduersus hominem, quem ad se ducebant, haberent. Tum illi vnanimes responderunt: *si non esset hic malefactor, non tibi tradidissemus eum.* Ait Pilatus: Si publicus & manifestus hic malefactor est, *accipite eum vos, & secundùm legem*

vestram iudicate eum. Respondent: *Nobis non licet occidere quemquam.* Tum tria accusationis in Redemptorem producunt capita. Primum quod doctrina sua populum concitaret, & turbas cieret. Deinde, quòd prohiberet tributum dari Cæsari. Tertiò, quòd se Christum regem, id est Messiam, diceret. His auditis criminibus Pilatus sedit pro tribunali, vt Iesum de his examinaret, & ab vltimo, quod pluris ceteris faciebat, incipiens petit: *Tu es rex Iudæorum?* Respondet Redemptor: *Regnum meum non est de hoc mundo; si de hoc mundo esset regnum meum, ministri vtique mei decertarent, vt non traderer Iudæis: nunc autem regnum meum non est hinc.* Pilatus sermonem illius interrumpens rogat: *Ergo rex es tu?* Cui Iesus: *Tu dicis quia rex sum: ego in hoc natus sum, & ad hoc veni in mundum, vt testimonium perhibeam veritati, omnis qui est ex veritate, audit vocem meam.* Ex hisce responsis adeò ad rem & accommodis eius innocentiam collegit Pilatus, & extra prætorium foras eum producens, ad turbas ait: Ego nullam inuenio in eo causam. Principes sacerdotum, & scribæ, & seniores his auditis, & veriti ne Pilatus eum dimitteret, noua aduersus eum crimina confinxêre, ad quæ nihil respondit Iesus. Tum Pilatus: *Non audis quanta aduersum te dicunt testimonia?* quanta producunt crimina, cur ad hæc minimè respondes? Iesus autem tacebat, ita vt præses miraretur vehementer.

FRVCTVS I.

QVANTVM nos in DEI voluntate complenda segnes & inertes, tantum in sua perficienda

cienda impij sedùli sunt, vigiles, & matutini. Ecce namque sub auroram denuò conueniunt, vt quam aduersus Iesum moliebantur criminationem, rursus confirmarent. Magno sane discrimine Iudæi & Redemptor auroram exspectabant. Inimici quippe eius diem optabant, vt suum parricidium, imo deicidium, ad finem perducerent, Iesus verò, quòd ea mundi redemptionem die perficere & consummare vellet, quam triginta tribus iam annis exspectarat, quamque suam esse diem credebat, & sæpè ita vocitabat, quod planè nostrum in bonum ea cederet. Quanto ergo qualique cum discrimine boni & mali vitæ suæ dies transigunt?

II.

Dicebat Psalmographus, superbiam impiorum ascendere semper, ita & illorum astutia & nequitia. Testati sunt id scribæ in criminatione quam aduersus Redemptorem confinxerunt. Si enim Christum se esse negasset, contradictionem & mendacium in eo culpassent, & suo illum ore condemnari dixissent, vtpote qui toties Dei se filium dixisset & docuisset: sin autem id asseruisset, iuxta primum examen, sufficientem eius ad mortem condemnandi occasionem habuissent. Sed Saluatoris nostri responsum planè mirabile, prudens, modestum, mansuetudine plenum fuit, vt quod magna spiritus libertas sequeretur, iam secundò addendo, ad dexteram virtutis Dei se confessurum; tum vt timorem ipsis incuteret, tum nos doceret, humiliationes suas sublimi quadam exultatione terminandas & compensandas; nec minùs nostras, si fideliter illum sequamur, & seruiamus.

III.

Quando ſenſualitas mea dolorem aliquem moleſtiamq; vt grauem reputabit, & fragilitas de iniuria aliqua mihi irrogata conqueri voluerit, Chriſtum eo in ſtatu, quem hæc mihi meditatio depingit, mihi grauis illius noctis laboribus exhauſtum & afflictum proponam, & dicam, Quid Domine? tune ergo Saluator meus, tune IESVS meus? Tune Chriſtus, Meſsias, DEI viuentis filius? tune qui gloriæ eius ſplendor, & figura ſubſtantiæ eius, & imago eius inuiſibilis? Tune Mariæ filius? tune decus & delicium mundi? Tune ſpecioſus & perfectus præ filijs hominum? ſi reuera is es, qui faciem tuam ita deturpare & deformare auſus eſt, quis ſputis, phlegmatibus, & muco eam defœdare? quis genas tuas alapis liuidas reddidit? quis te adeo venerabilem adeò malè habuit, contudit, & examinauit? Peccata mea, dulciſsime IESV, eius rei ſunt occaſio, & vera ipſe ſum cauſa. Annon ergo monſtrum hoc deteſtabor? An non vitium oppugnabo? nihil pro te tolerabo? Tolerabo Domine, & omnem potius offenſam & iniuriam patiar, quàm te offendam; moriar potiùs, quàm denuo te iniquitatibus meis lædam maleque habeam.

IV.

Nihil vt melius ſacerdote debitè officio ſuo fungente, ita & nihil deterius, quando ipſum negligit; hinc ſacerdotes per prophetam ficubus aut plane ſapidis, aut planè inſipidis comparantur. Cùm malitia & morum corruptio vrbem Hiero-

Hierosolymitanam occupasset, sanctuarium ampliùs & citiùs ab eadem correptum, & infectum est, quàm reliqua populi pars ab illo quoque prima, maxima, & vehementissima aduersus Iesum Christũ persecutio cœpit. Quem cùm tribunalis sacri assessores morti adiudicasset, ad brachium sæculare ab eisdem remissus est, ratis lapidationis pœnam, quam imponere illi possent, nimis leuem fore; intendebant siquidem atroci eum morte de medio tollere. Ad prætorium ergo eũ maxima cum ignominia & ludibrio deduxêre, per mediam eum vrbem raptantes, idque cum ob solemnitatem paschalem, ad quam tota Palestina confluebat, ipsa exteris populoque peregrino redundaret. Diuinam hic sapientiam adoro, quæ Iudæorum malitiam cum Gentilium nequitia junctam, eius in mortem pariter conspirare voluit, qui ad salutem omnibus dandam venerat.

V.

Cain desperans, Deo ait: *Maior est iniquitas mea quàm vt veniam merear:* talis quoq; fuit pœnitentia Iudæ: Vt enim diabolo proprium est peccatori oculos occludere, dum eum ad peccãdum inuitat, ne fortè vitij fœditate perspecta, ab eodem resiliat: ita è contra vbi ipsum commissum est, adeo horrendum & detestabile ipsũ menti proponere solet, vt præ verecundia desperet, donec ad vsque detestationem & odium Dei, quo assiduè exagitatur, ipsum pertrahat.

VI.

Dauid Prophetæ Nathani ait: *Peccaui;* & abstulit peccatũ eius Dominus: Iudas itẽ ait: *Peccaui;* peccatum tamen ei dimissum non est. Vt hinc

manifestum fiat, magnum esse inter sinceram & fictam pœnitentiam discrimen. Antiochus dolorũ vehemẽtia obrutus clamat: *Iustum est subditũ esse Deo, & mortalẽ non paria Deo sentire*. Hierosolymam se in libertatem asserturum spondebat, quam antè funditus delere, & sepulchrum congestorum volueratreddere, Iudæos se Atheniensium priuilegiis donaturum, donariis pretiosissimis templum locupletaturum, vasa sacra multiplicaturum, ære suo sacrificia & victimas coëmpturum, circumcisionem & Iudæorum sacra suscepturum, ac per vniuersum orbem Dei potentiam promulgaturum: sed, vt sacra scriptura ait: *Orabat scelestus hic Dominum, à quo misericordiam non esset consecuturus.* Iudæ pœnitentia etiam perfectior videatur, cum tria pœnitentiæ membra, vt quidem videtur, adhibuerit, internum scilicet de commissis dolorem, manifestam & publicam peccati sui confessionẽ, & actualem iniustè comparatæ pecuniæ restitutionem. Hæc tamen omnia parum illi profuêre, quòd à desperatione hæc eius pœnitentia procedeet, dolor eius verus sincerusque non esset, cõfessio illi non fieret, cui debebat, & restitutionis finis propositum esset quod de se illaqueando cõceperat. Huc impellebat & sicca, arida & tetrica Iudæorum responsio dicentium: *Quid ad nos? tu videris.* quæ nequitia & malitia propè eadem cum Iudæ scelere, vt dicant scilicet: Quid ad nos, sanguinem iustum tradideris nec ne.

Mach. 9. 12.

VII.

Quando anima iam corpore egressura est, mundi-

mundique vanitatem iam ad oculum propè cernens, de diaboli fraude, fallacibusque sæculi promissis conqueri incipit; tum scilicet scelestus ille, vt ad desperationem illam cogat, eadem quæ sacerdotes Iudæ, suggerit: cur non aduigilasti, cur non id antè præuidisti, anne hactenus distulisti, vt ad agnitionē venires? non tu ipsa peccatum deseris, sed peccatum te: putas forsan fore vt tibi Deus ignoscat: ignosceret haudubiè, si ex eius amore te pœniteret: sed annon vides tua te causa pœnitere? Proh misere! eodem saucius es telo quo nos: eodem versaris in statu, quo nos: superbia tua cecidit, arrogantia & elatus animus ad inferos vsque descendit: aliam ne exspectes veniam, quàm nos habuimus, non meliorem sortem ac conditionem quàm nostra est: tempus tuum transijt, nullus amplius misericordiæ est locus, tot eam annis à te repulisti, ergo iustitiam eius æternùm oportet experiaris. His nimirum verbis vel apertè, vel clā in animo tunc quemq; alloquitur, qui interim dum viuimus Satān, id est tentator est, at diabolus, id est calumniator & accusator, mortis in articulo.

VIII.

Nullum Iudas solatium aut in hominibus, quibuscum stipulatus erat, aut in argenteis quos acceperat, aut denique in seipso quem quæsierat, inuenit; sed homines illum ad desperationem compulêre, argentei torserunt, & præ furore ac rabie, quam in seipso sentiebat disrumpebatur, vt scilicet Dei iustitiam agnoscamus, & ad iudicia eius contremiscamus; præsertim visa cupidi huius prodi-

proditoris punitione, qui ob pecuniæ amorem vita simul & felicitate æterna excidit, vt & suis sibi manibus necem afferret, crepans medius, & viscera sua in terram effundens, quod misericordiæ erga Iesum Christum viscera non haberet.

IX.

Tres diuinæ prouidentiæ noto effectus, quod sanguinis sui pretium non in aliam rem, quàm in pauperum peregrinorum sepulturam voluerit impendi, in templi verò & synagogæ vsum ipsum cedere noluerit: vt hinc disceremus primò, sanguinis sui pretium pauperibus vt plurimũ prodesse potius quàm locupletioribus: Secundò reseruari illud iis, qui velut peregrini & hospites hoc in mundo viuunt, spem fortunasque suas stabiles hic non figentes: Tertiò sacerdotibus templi, & quotquot ipsos sequerentur, parum illum profuturum.

X.

Benignissimus Iesus, qui ceteris compatiebatur, in seipsum tamen durus erat. Excogitarat ipse olim inuentionem, qua adulteram ab accusantium calumnia vindicaret, dum peccata illorum digito terræ inscribit; & modò cùm res propria agitur, nullam habet ad necem sibi machinantiũ molimina astusq; subuertẽdos & eludendos. Nos verò longè secùs facimus. Nihil. n. nobis subtilius, si quãdo proximus accusandus, nullusque ita industrius ac nos, quando ipsi nos excusare voluerimus.

XI.

Nisi esset hic malefactor non tibi tradidissemus eum: quasi dicerent, hòc certissimi tibi argumẽ-

ti sit

ti sit loco, Pilate, vt videas ipsum malefactorẽ esse, quòd nos Sacerdotes, legisque doctores eum tribunali tuo sistamus. ô terribilem superbiæ effectum! peccare, & facinus honesto nominis auctoritatis prætextu tegere: benefactorem omnium calumniari, & eum publicum malefactorem esse ostendere: habere vnde mendacij cõuincantur (lapidabãt quippe etiã Dei iussu plurimos malefactores) dicere tamen: ***Nobis non licet interficere quemquam***: habere in manibus innocentem, imo innocentiam ipsam, & tamen ostendere velle, non modò illum maleficum, sed & scelestissimum & bipedum nequissimum esse.

XII.

Quid nôn agit, quid non loquitur cor pestilens & liuidum? Quidquamne erat manifestius, quàm Iesum Christum populum ad turbas non concitasse, sed neminem non ad obedientiam politicam inuitasse; vt & discipulis diceret: ***Super cathedram Mosis sederunt Scribæ & Pharisæi, quodcumque dixerint vobis facite***: ac de tributo pendendo dixisse: ***Reddite quæ sunt Cæsaris, Cæsari, quæ sunt Dei, Deo.*** Annon & ipse Petrum ad maris littus misit, vt repertum in piscis ore staterem solueret pro se & Domino in vectigal? Quod verò Regem se diceret, semper palã docuerat & testatus erat, regnum suum de hoc mundo non esse, & quando post panum multiplicationem Regem eum turbæ constituere volebant, clanculo se subduxit, nec amplius corã turbis comparuit. Quod Mesiam se & Christum diceret & probaret, non multum vrgent, quàm regiam qualitatem allegando, quam Mesiæ dignitati annexam putabant. Hoc crimen exactius

dum

dum vrget Pilatus, Domino satis non fuit dicere non ita se regnum habere, vt aduersarij calũniabantur & inculcabant, sed quod ipsum nullatenus ambiret: esse quidem se regem, sed cœlestem; habere se regnum, sed id de altero mũdo esse, spirituale inquam Ecclesiæ suæ regnũ, & consequenter habere se subditos & vasallos, sed cœlestes & spirituales, Angelos inquam & animas iustorum.

XIII.

Meminerimus oportet, esse nos Christianos primò & præcipuè, vt testimonium veritati, corde, ore & opere, idque exemplo Domini nostri, qui eam ipsam propriæ vitæ dispendio, asseruit, docuit, & sustinuit, perhibeamus. Numquam proinde permittere debemus, nullo vt dogmate peregrino, nouoque, nulla illusione Satanæ fides nostra labefactetur: Hæresibus nos & superstitionibus pro viribus opponamus, itaque mores nostros componamus, fidem nostram vt falsitatis mendaciique non coarguant. Si verò ob fidei defensionem, vel iustitiam sanguinem nos effundere contingat, nimis quàm beati & felices erimus. Verax erat Christus Dominus, imo ipsa veritas, in vita, doctrina præceptis, consiliis, miraculis, denique & sacramentis: simus & ipsi omnibus in rebus veraces, diuinam passim in operibus nostris veritatem relucere facientes, nulla in iis fictio, nullum mendacium permisceatur, etsi vitæ sit adeundũ discrimen.

XIV.

Pilatus Domini silentium mirabatur, nec immeritò: quod nimirum denuò atrocibus & infamibus criminibus oneratus, idque à summæ aucto-

auctoritatis viris, illum ad necem perquirentibus, taceat nihilominus, etiam iudice ipsum ad defendendum se adhortante, & dimittere parato, eius dum perspectam habet innocẽtiam. Ipse etiam silentium hoc demirabor, & simul obiter grauem filij Dei mansuetudinem & patientiam videbo, quod nec vltionem de accusatoribus sumere, nec mendacij ipsos insimulare velit, quod tamen illi haud difficile fuisset. Elucet hic item eius robur, constantia, & magnanimitas, reipsa ostendendo, infamiam se ac mortẽ parum morari. Nos verò miselli Adæ posteri, mortem adeò pertimescimus, quando nimirum de Dei gloria agitur, vt & ieiunium metuamus: sed vbi de honore mundi agitur, mortem ita contemnimus, vt sanguinem, vitam, quin & animæ salutem intrepidè temereque profundamus. O iustum Dei iudicium, quod qui propter Dei honorem nihil agere ac pati vult, propter imaginarium mundi honorem, animæ simul & corporis mortem incurrere non metuat.

XV.

Aurum tuum & argentum confla, & verbis tuis facito stateram, & frenos rectos ori tuo, ne fortè labaris in lingua, ait Siracides. Quæ sententia filij Dei silentio mirè quadrat. Optima enim ratio, ob quam illũ in propria causa, & in tã euidenti imminentique discrimine tacuisse credam, est, vt discam ipse loqui, & maturè quæ mihi dicẽda sunt considerare, imprimis dum mea res agitur. Omnes ergo virtutes morales vnà cũ charitate, quæ auro repræsentatur, & Virtvtes omnes intellectuales vnà cùm prudentia, quam argentum figurat, colligamus, Eccli. 28. 30.

si quan-

ſi quando loqui volumus, eò quòd omnes hæ requirantur, vt loco ac tempore loqui & tacere quis norit. Quoniam verò omnia vitia omnesq; praui habitus ad linguam diſſoluendam conſpirant, æquum propterea eſt & conueniens, omnes etiam virtutes ad eamdem prudenter regendam conducendamque concurrere. Hinc ſecundùm S. Iacobum, qui lingua non offendit, perfectum ſe & Domini æmulum & ſectatorem oſtendit.

XVI.

Hæc dum aguntur, perfidi Iudæ anima è deteſtabili eius corpore ad deſperantium fuit à dęmonibus carcerem abyſſumque delata. Demus operam, finem vt faciamus, ne pœnitentia noſtra Iudæ ſit pœnitentiæ perſimilis. duplex namque pœnitentia eſt: vna quæ à proprio noſtri amore oritur, eaque in deſperationem deſinit: altera ex amore Dei ortum habet, eiusque terminus eſt iuſtificatio: primam comitatur timor ſeruilis, alteram filialis: primam parit pœnæ odium & deteſtatio, alteram culpæ diſplicentia: prima perſimilis pœnitentiæ Iudæ, altera D. Petri pœnitentiam imitatur: prima peccatum auget & grauat, altera ipſum delet: prima Spiritui ſancto repugnat, altera è primariis gratiæ eius effectibus eſt: primam ſequuntur cruciatus interminabiles, alteram gloria ſempiterna. Numquam porro initium, ſed finem peccati ſemper intueamur: Cum enim ad ipſum tentamur, principium quidem ſuaue & facilè nobis videtur, ſed exitus amarus eſt & permoleſtus. Peccata dum cōmittuntur, nihil planè eſſe vidētur, ſed iam commiſſa ad deſperationem inducunt. Iudas ſceleris ſui occaſionem deteſtabatur

tur, cum nulla iam remedij spes affulgeret: ita Mundus & diabolus nobis insultant, cum ad ipsis seruiendum iam inepti sumus: qui semper sub boni alicuius prætextu & imagine nos decipiūt & ad malum inducunt. Semper quippe falsi Religionarij politicam religione, & religionē politica oppugnarunt: at veri Religiosi vtramq; conseruant & tuentur. Vbi dominatur passio, nullus rationi est locus.

COLLOQVIVM.

IAm omni substantia nostra consumpta, postquam corporibus nostris vsi & animabus abusi sumus, tum demum mundus, ob quem omnia hæc fecimus & perpessi sumus, nobis per ludibrium & improperando obiicit, quod Principes Sacerdotum & Scribæ Iudę ad templum redeunti responderunt: *Tu videris*, cur ante id non prævidisti. Vbi iam in extremis constituti, naturæ & ineuitabili iustitiæ debitum mox persoluturi sumus, in lecto amaritudinis iacentes, hinc parentibus & amicis, illinc medicis tam corporalibus quàm spiritualibus circumstantibus, pedibus manibusque iam rigentibus, oculis caligantibus, pulsu arteriarum intercidente, sensuum functione amissa, ore patulo, quod extremū efflare spiritum & pauculi illius caloris qui cordis palpitationem adhuc caussatur, animamque suo in angore detinet, exspectat defectū tum scilicet ipsa oppressa angustiis, de corpore conqueritur, illique intra semetipsum ait, Proh infausta nox & fœda passio, quæ perditionis meæ exstitistis caussa; & cur concupiscentiæ propagini coniun-

cta sum ipsa, quæ è cœlo originem traho, quæ nobilis,pulchra,immortalis, & Dei sum imago, sibi inquam, corpori vili, abominando, & putiscenti,quod vita viuens mea, & delicijs saturatum,ęterna tandem mihi causaris supplicia. Tum verò corpus suo illi modò: *Tu videris* respondet: annon tuum erat me dirigere & conducere? annon eadem tibi in me potestas, quæ in equum equiti,in nauem nauclero? annon cœlestis ipsa & immortalis eras originis, & ipsa conditionis terrestris & mortalis! Mē verò,iuxta Dei tui & mei,creatoris tui & mei mandata pauculo illo tempore, quo simul agere debebamus dirigendo,annon certa eras,postea nos simul & in ęternum beandos? Quapropter te ipsa accusa tuorū malorum ac dolorum causa. Tum quoque legio quædam dæmonum importunæ animæ se præsentat, & intellectus oculis hinc quæ eius causa Deus fecerit & pertulerit,illinc verò,quę ipsa in Deum ècontra admiserit,obiicit, annos,menses, dies,& horas dinumerat, & non actiones modò, sed & verba singula, cogitationes, & imaginationes illi in mentem reuocat; atque vt olim, quoad liberiùs peccandum ipsam inuitaret,peccati fœditatē occultauit,ex aquila (vt vulgo dicitur) muscam faciens, modò, vt ad desperationem illam cogat, ex formica facit elephantem. Vbi sunt, dicent,vota,sacramenta, & protestationes tuæ quas in baptismo fecisti,& quas deinde sæpè reiterasti! vbi promissa Deo facta, vbi confessiones,vbi pœnitentiæ in sacro pœnitentiæ tribunali tibi iniunctæ? vbi Spiritus sancti inspirationes, quæ ad cordis tui ianuam toties pulsaruntvbi tot prædicationes,exhortationes,

& bona

& bona exempla? Quid in mundo reperisti, quod cum cœlestibus compararetur? quid vidisti in tentorijs Moab, quod non eminenter existat in tabernaculis Iacob? Ad quid tua erat fides? ad quid spes? ecquæ tua erat charitas? Veræ fidei loco nouæ te delectabant opiniones, loco spei in hominem fiduciam collocabas, puræ charitatis loco, creaturarum amore inebriabaris; amores tui lasciui erãt, affectiones profanæ, & passiones planæ brutales. Post te Deus currebat, & ipsa fugiebas. Ipse cum ad te venirem, me admittebas, quin & appellabas, quin imo post me currebas, meq; inuitũ ad te pertrahebas. Tené ergo creaueram, tibiné corpus dederam, cui animam subiiciebas? anné ipse pro te flagellis concisus, pro te spinis coronatus? tibiné ego vitam spondebam immortalem? imo ne in mundo quidem solidam voluptatem? anné cõtra quid opponere audeas? annon contrariũ nosti, & quotidie contrariũ experiebaris? An aliquid tibi vnquam dedi, quin ipsa paulò pòst eius & primariũ & accessoriũ debitũ carè solueris. Pro exiguo breuiqué dolore, mille te solatijs Deus complebat, & ipse pro vna voluptatula sexcentis & mille doloribus te cumulabam. Annon Dominum tuum, perfidi Iudæ instar, millies exiguo pretiolo vendidisti? Annon propè semper corpus animæ, terram cœlo, creaturam creatori, & verbo vt dicam, synagogæ Iudaicæ instar Barabbam Iesu Christo præposuisti? Quid maledicta, perfida, & reprobata anima, quando corpore, quod te modò vrget, egredieris, quàm tetrum desperantium carcerẽ & receptaculum exspectes? Anné ignoras, quod sicut hoc in mundo misericordiam DEI,

quæ te tolerabat, exspectare poteras, modò iustitiæ eius, quę te amplius tolerare nequeat, sis obiectum? festina igitur scelesta egredi, saccum hũc putredinis desere, egredere, & nobiscum immortalis tartaro præda esto. Hæ fuêre voces, quibus infelix Iudas obsecutus est, hoc est illud *Tu videris*, quod illi Synagoga respondit; hæ sunt ad animam peccatricem maligni Spiritus legationes, cui cùm naturæ & gratiæ inimicus, Satan, id est tentator fuerit, dum in mortali hoc corpore ageret, modò diabolus, id est accusator, & intolerabilis calumniator est. O animarum nostrarũ reparator Deus, qui quo nos ab ira patris tui tuereris, iniquæ iustitiæ tribunalia subire voluisti, à tali calamitatis & miseriæ voragine & abysso nos tuere, nobisque gratiam præsta, vt hoc in mundo omnigena potius patiamur supplicia, quàm ad eas miserias & calamitates redigamur.

MEDITATIO VIII.

IESVS AD HERODEM MITTITVR, indeque ad Pilatum remittitur, & Barabba postponitur.

PVNCTVM I.

INTER ceteras Iesu Christi à morte quam illi inimici machinabantur, vindicandi, quas Pilatus adinuenit rationes, fuit illum ad Herodem mittere, audito illum Galilæum esse, vnde seducere populum cœpisse illum aduersarij crimina-

criminabantur. Galilæa porro ad Herodis tetrarchiam spectabat, qui tum Hierosolymis agebat. Hæc remissio gluten quodammodo, & viscus fuit, quo Herodis & Pilati amicitia diffusa coaluit & conglutinata est, quippe à seinuicem diffidebant.

II.

Gauisus est Herodes viso Iesu, eò quòd iã dudũ illũ videre desiderasset, sperans aliquod ab eo signum videre. Multa ex eo est curiosè sciscitatus, sed ad nullum interrogatorum Iesus respondit, imo ne Iudæis ipsis, Principibus, scribis & aliis, pertinaciter illum vrgenterque accusantibus. Irritatus proinde rex, & silentio hoc constanti exacerbatus, spreuit eum cum suis, & milites eum irridentes, vesteque candida velut mentis impotem & delirum indutum, ad Pilatum remiserunt.

III.

Pilatus Iesu eximendo totus intentus, illum nec ab Herode condemnatum videns, eius liberandi optimam rationem excogitauit. Solebat nimirum quotannis in Paschate Præses è vinctis aliquot proponere populo, vt quem vellet, dimitteret. Hac ergo consuetudine ad suum intentum vsus, duos iis dumtaxat præposuit, Iesum innoxium, & Barabbam omnium vinctorum maleficentissimum, seditiosum, latronem, homicidam, Iesum ab ipsis non Barabbam eligendum credens. Hac in electione nutantem ancipitemque populum, sacerdotes & seniores suas in partes pertraxêre, persuadẽdo vt peterent Barabbã. Vnanimi ergo voce clamant omnes: *Non hunc, sed Barabbam.* Hanc vocem miratus Pilatus, ait:

Saluatoris in Aegyptum dicere memini. Antequã verò necẽ subiret, facultates suas & regna inter tres filios superstites diuisit, seniori Archelao Iudæam (quam Augustus ei postmodũ abstulit, & Iudæam in prouinciã, ob nescio quod crimen, redegit) Ituræam & regionem Trachonitidem Philippo, & Herodi cognomento Antipæ Galilæã cedens. Atq; hic est, ad quem Pilatus Iesum misit, quod tetrarcha eius esset prouinciæ, in qua Nazareth oppidũ sitũ. Atq; hoc pacto loc⁹, in quo Dñs conceptus, ad passionẽ eius etiã est cooperatus: siquidẽ bonis & electis omnia cooperantur in bonũ, & maius meritum: Deo nempe nihil omittente eorum, quæ ad prædestinationẽ & maiorem ipsorum beatificationem spectant.

III.

Ex iis quæ suprà dicta sunt, facilè colligere est Redẽptorẽ Iesum, quo sibi passio foret ignominiosior, quatuor sisti tribunalibus aut consistoriis voluisse, quæ è quatuor personis totius vrbis illustrissimis cõstabant, duobus scil. Ecclesiasticis, & duobus sæcularib. Primũ fuit Annæ scribarum & legisperitorũ capitis quodammodo & principis: Secundum Caiphæ summi sacerdotis & Põtificis, cui se reliqui Põtifices, sacerdotes ac Pharisæi (erant hi tũc velut religiosi) & vniuersum consistoriũ Synedrin, è septuaginta duobus assessoribus selectioribus compositum, iunxère. Tertiũ, Pilati Iudicis & Præsidis Iudææ, in cuius prætorio erant causidici, lictores, apparitores, actores, alijq; iustitiæ administri. Quartum, Herodis Regis Galilææ, aulicis & stipatorib. & satellitibus circumcinct. Si ergo Dñs ad quatuor hæc tribunalia sistere se iussus est, & tam contumeliosè habitus: si cachinnis, sibilo, sannis & ludibrio exceptus eo-

mirabilia, arcana, dogmata dignatur. Tertiò, vt suum pro hominibus moriendi desiderium ostenderet, hanc ob causam voluntariè corporis sui gloriam abscondens; mirum verò est, eum qui toties locutus erat, & tot aliorum in salutem corporalem simul & spiritualem, miracula patrarat, iam nullum facere, ac ne verbum in sui defensionem effari. Denique hinc disco, non debere me Regibus ac principibus in omnibus complacere, & ad nutum eorum viuere, sed tacere, & omni qua par est libertate, quam prudẽtia simul & modestia comitetur, iuxta legis diuinæ præscriptum loqui.

V.

Vestis candida eamdem ob causam Domino data, ob quam purpurea, erat enim eiusdem cum ea quam Imperatores induebant formæ, prætérquam quòd vilior esset & semulacera: idque ad maius gestantis ludibrium; quasi Pilato dixisset tacitè Herodes, imaginarium hunc & fictum regem tibi remitto, qui pro eo quo est stupore ne verbum coràm me loqui nouit, sicut & se stultè inaniterque regem fecit. Omnis porno multitudo, vt Regi suo applauderet, Redemptorem subsannat, mille in eum scommata depromit, idiotam, fatuum, stupidum, insensatum vocat, alijsque nominibus infamibus compellat; probabile quoque est illos, Satana impulsore, pedibus eum transeuntem trusisse: quam Dei filius iniuriam admirabili patientia tolerabat, vt hinc discamus vanos mundi honores contemnere, & illusoria sæculi huius iudicia parui facere. Nos verò fatui econtra sapientes haberi volu-

mus,& ecce ſapientia ipſa ſtultitiæ adinſtar habetur.

VI.

Quid nos dicere cum S. Bernardo impediat: *Heu Domine quales es in domibus magnatorum!* ſilet in iiſdē Ieſus,parúq; ſe prodit:ibi quoq;pietas ſæpè exploditur,ibi vitio ſæpè virtutis prçmiū & locus datur,& cōtrà Aulici ſtolidi ſæpè Ieſū eiuſque famulos explodunt: quod tentationū genus tacendo, & iis compatiendo ſuperatur, cùm præſertim inutilis futura eſſet reprehenſio.

VII.

Idem alio loco Bernardus ait, aliquos ſcire vt ſciant,& hoc eſſe curioſitatem;alios,vt ſciantur, & hoc vanitatem;alios,vt ædificent, & hoc charitatis propriè eſſe.Idem & de lingua dici poteſt: alij ſiquidem loquuntur & diſceptant è mera curioſitate: alij, vt doceant & in peccatorum conuerſionem collaborent.Diſcamus ergo ſilere, vt benè loqui diſcamus.

VIII.

Cap.1. Permagnum eſt,vt in Canticis ſcribitur, interiùs candidum & formoſum eſſe, & exteriùs contemptum & nigrum.Bonum eſt homini cum Dauide humiliari, & forinſecus veſtem contemptibilem geſtare, modò innocentiæ ſtolam intrinſecus indutus ſit. Pudere ergo me deberet, quòd ſapientis & prudentis nomen tantopere ambiam, cùm quòd minùs elegans, vel ineptus habear, ferre nequeam.

IX.

Vti Herodes & Pilatus qui antè à ſe inuicem diſſidebant, in gratiam rediêre: ita in Chriſto Ieſu Synagoga & Gentilitas coaluêre & conuenêre,

nere, aduersus quem tamen sæpè principes terræ conueniunt, ad eum persequendum conspirantes, quoties scilicet aliquid quod eius mandatis aduersetur, aggrediuntur. Dissimulauit ad tẽpus iniuriam, quam dilectissimo filio duo hi principes irrogabant, Deus, sed post iniquitatem hanc dissimulatam caro luerunt. Idem et continget ijs qui resipere noluerint.

X.

Infame hauddubiè & ignominiosum Redemptori fuit, componi, & quodammodo in statera, cum infami latrone, seditioso, sicario, & publico malefico appendi: qua in comparatione, de libertate ipsius, honore, & vita agebatur. Graue item sacerdotum, seniorumque peccatum fuit, dum populo hæsitanti & ancipiti persuadent, Barabbam vt eligerent: Ad hoc suos clanculò in populum submittebant asseclas assentatores, qui populi aures varijs in Iesum Christum confictis calumnijs opplebant, & hinc inde per multitudinem sparsi, Barabba illum nocentiorem & seditiosum magis esse dicebant, & quòd non vrbes modò, sed & prouincias integras & regna ad turbas concitaret, itaq; non homini vni aut alteri, sed vniuerso populo mortem inferret, nisi è medio sustollatur; morte illum quàm Barabbas, digniorem esse, maiorum criminum reum, incantatorem esse dæmoniacum, blasphemum, legis Mosaicæ subuersorem, quique Iudaicæ genti extremum afferre exitium & perniciem queat: denique quidquid exulceratæ animæ, & in quas plenam Satan exercebat potestatem, excogitare poterant.

Hæc

Hæc omnia porro videbat & audiebat Dominus, magis de Patris sui offensa, & animarum iactura, quàm de se sollicitus. Ita scilicet in tempore exulcerato suos cum Barabba scelesti patronos, procuratores, & sollicitatores inueniunt, & boni cum Iesu Christo sæpè, etiam ab ijs, qui intimi & familiarissimi ipsorum amici erant, deseruntur.

XI.

Quid non in mentis cæcitate & agitatione potest odium & inuidia! qui paucis ante diebus Christum Israëlis regem & saluatorem conclamarant, iam illum Barabba nocentiorem clamando testantur. Hinc docebor hominum iudicia parui facere, neu secundùm illa vitam dirigere, etsi me vel laudent vel vituperent: cum Iesu verò me consolabor, vbi meis in rebus & spebus, etsi iustis, me desertum videbo, æternitatis spem in solo supremi Iudicis suffragio cogitans consistere, vtpote qui ab omni sit passione & fraude alienus, & hac in re omnem alium nonnisi vanitatem & afflictionem spiritus esse.

XII.

Non contra Iudæos Barabbam Iesu Christo præponentes indignemur, sed nos ipsos: quæ enim ad peccandum nos incitat tentatio, aliud non est quàm interrogatio quædam quâ petit, vtrum mauis, vtrum magis diligis, Christum an Barabbam? Deum an creaturam? cœlum an terram? Dei an tuum honorem? si fortè in eligendo vacillem aut nutem, id est, promptè & non tergiuersando non resistam, ecce caro, sanguis, diabolus, mundus huic compromisso & lu-

ctæ ilicò interueniunt, suisque suggestionibus mihi persuadent, rem vt statuam, & honorem transitorium, voluptatem brutalem, aut lucrum iniquum Iesu Christo, eius sanguini, meritis, passionique anteponam. Peccatum verò eò grauius, quòd credam in eum, cuius sanguinem hic vilipendo, & pessundo, eum postponendo rei quæ Barabba ipso & minor & vilior est.

XIII.

Pusillanimitas amori proprio iuncta, in caussa fuit cur Pilatus Iesum liberare non sit ausus, quòdque iudicium quod ferre ipse debebat, actoribus accusatoribusque deferret acriter ad necem reum postulantibus, dicens: *Quid faciam?* Non sinat Deus passionem me meam, inprimis dum vehemens est, in actionum mearum deligere iudicem: dignetur item diuina me bonitas eius ab omni peccato mortali conseruare, numquam siquidem in ipsum anima rationalis consentit, quin vocem aduersus Dominum tollens exclamet: *Crucifige, crucifige.* O naturæ ac gratiæ prodigium!

COLLOQVIVM.

ETSI, ô DEVS meus, & rex meus, & Domine meus, omnibus in rebus fueris amabilis, præcipuè tamen id ostendis, cùm adeò bonus es, nullum vt vmquam in mundo permitteres malũ, nisi aliquod inde bonũ elicere potens esses. Et hoc adeò tibi ordinariũ & familiare, vt è maximis etiam peccatis maiorem gloriam tuam elicias. Specimen rei huius tua in passione tum ostendisti, cùm inimicitia, quæ te Iudæi pro-

prosequebantur, in causa fuit cur Herodes & Pilatus in amicitiam redirent iam solutam. Et hæc est causa, cur nullum Satan ex omnibus quæ in mundo committi facit peccatis gaudium sentiat; suo siquidem semper didicit malo, omnia tuam in gloriam tandem cedere, vel per misericordiam tuam, vel iustitiam. Ago tibi proinde gratias Deus meus, & tuam bonitatem & potentiam decanto, teque obsecro, vt omnes bonitatis huius & incomparabilis potentiæ tuæ dimensiones in me ostendas; imperfectiones meas in totidem ad perfectionem perueniendi media commutes, vt in Apostolo tuo Gentium doctore fecisti, & præsta nihil vt in me sit, quod nō vel caufaliter, vel occasionaliter ad tuum honorem & gloriam tendat. Quoniam verò Rex & Regina, quos huic Monarchię præficere dignatus es, multò sine comparatione plura huc contribuere queunt; noli apud eos, obsecro Rex regum, & Monarcharum Monarcha, tacere, vti apud Herodem tacuisti; sed loquere, & bonum dic verbum, quod illorum in animis producat quodcumque desideras, & contra euellas, quidquid tibi displicet: quod verbi tui audiendi, & tui amoris effectuum experiundorum habeat desiderium, non à proprio suiipsorum amore, nec à vana curiositate, sed à te solo dimanat, & in te desinit, vt nimirum sanctam voluntatem tuam perspectam habeant, & omnibus in rebus compleant. Horum exemplo aula facile meliorem in formam redigetur, & omnis excessus & immunditiei loco, candida puritatis vestis passim refulgebit. Fuit olim, cum vitium honoris locum occuparet; superbia magnanimitatis nomine diceretur,

ceretur, auaritia cæremoniæ domesticæ, libido & luxus recreatio, blasphemia eloquentia haberetur, hæresis religio, & atheismus prudēs politica crederetur; sed beneficio tuo (quo nomine tibi gratias agimus) magna omnium facta mutatio & secuta emendatio. Quod enim tibi displicet , displicere ipsis etiam incipit, & passim fatentur omnes, nihil esse meliùs quàm in tua gratia agere, honestè quemquam & simul iucundè hoc in mundo posse viuere, vt diuinam tamen maiestatem tuam non offendat; cœlo simul & terra frui hominem posse; tentationum principijs obstando victoriam hauddubiè sequi, & fugiēdo occasiones, appetitū irascibilē & concupiscibilē superari. Superest ergo, clemētissime Deus, quod quemadmodum omnes boni ac fideles Regis clientes ac præfecti quiduis pati malunt, quàm officio suo deesse, & glires & mures (vt iactant) antè comedere, quàm locum cui insident, hosti tradere, & vel mille potius mortes oppetere, quàm cum hoste vel minimum de actione loqui ; ita gratiam ijs & simul mihi facias, idem vt erga te faciamus, idemq; sentiamus, moriamur inquàm potiùs, quàm causam tuam prodamus, quàm animæ nostræ arcem hosti tradamus, quàm cum inimicis tuis, qui proinde & nostri sunt, paciscamur. Nulla quidem apud Herodem fecisti miracula, hoc saltem coram & ad gloriam Dei Patris tui patra, & mox aula ea sanctitate effulgebit, quali in Gallia olim tempore S. Ludouici, qui omnis veræ nobilitatis exemplar emicuit.

MEDITATIO IX.

DE FLAGELLATIONE REDEMptoris.

PVNCTVM I.

PILATVS audiens videnſque Ieſum inſtanter ad necem à populo depoſci, Iudæorum ſe rabiem aliquatenus ſatiare putabat poſſe, ſi corripi illum iuberet: hinc ad flagra illum condemnauit, etſi eum innocentem & crederet & ſciret. credibile porro eſt, inſlitibus edixiſſe, vt acriter in ipſum ſæuirent, quò videntibus commiſerationem moueret. Imò ſi crucifigi illum pòſt etiam oporteret, ſemper ex Romanorum lege & conſuetudine, flagellandus erat reus: legis huius finis erat, ne nudus crucifixus intuentium oculos offenderet, ſed potius animos ad compaſsionem triſte hoc ſpectaculum excitaret: Hinc opinio nonnullorum eſt, bis Dominum flagellis ſubiectum, primò vt Iudæorum (vt dixi) furori ſatisfieret; deinde lege Romana id ita ante crucifixionem fieri iubente. Quidquid ſit, ſententia nihilominus iniuſtiſsima, crudeliſsima, & ignominioſiſsima fuit. iniuſtiſsima quidem, vtpote in innoxium lata, qualem & Præſes eum ſciebat: crudeliſsima, quòd nullus in ea ſeruatus modus, nullum moderamen, etſi Iudæorũ lege cautum eſſet, ne vltra vndequadraginta verbera flagellato infligerentur: ignominioſiſsima deniq; quòd flagellatio mancipiorum, ſeruorum,

rum, vilissimorumque hominum esset supplicium.

II.

Sententia iam lata, lictores & milites immites magna barbarie Dominum & inhumanitate in atrium raptantes veste illum superiore simul, & interiori quę erat desuper contexta per totum exuerunt, nudumque coram omnibus stiterunt. Deinde manus ambas ansæ, quæ in columellæ capite prominebat, insertas colligarunt, vt tergum simul & ventrem liberè commodeque ferirent. Triplicia, vt quidem nonnullorum est opinio (quam refert Salmeron tomo decimo tractatu XXIX. flagra adhibuêre, vepres scilicet ac spinas, deinde taureas ferro ad extremum obarmatas, demum catenas ferreas, ad ossa vsque penetrantes. Verberum multitudo varios lassabat milites, certatim verbera ingeminantes, & inuicem superare feritate contendentes, sanctum eius corpus ilico concisum & discerptum fuit; sanguinis riui ad terram vsque defluebant è venis prorumpentes, quin & pars eius flagellis adhærebat, & ipsa immanium tortorum brachia cruentabat.

III.

Per Mosem lege sanxerat Deus, vt reo ad flagra condemnato, nonnisi vndequadraginta, vel ad summum quadraginta verbera infligerentur, *ne, inquit, fœdè laceratus ante oculos tuos abeat frater tuus.* Hæc quidem lex statuebat: ceterum tygres hæ inhumanæ non aliter in Redemptorem sæuierunt, quàm si ipsum exuendo, omnem suam humanitatem simul exuissent. Nam nullo legis, aut rationis, aut sensus communis intuitu, virgis illum

Deut. 25. 3.

illum ea inhumanitate conciderunt, vt iuxta S. Brigittæ reuelationem, sex verberum millia & amplius inflixerint, nec à flagellando destiterint, quamdiu aliqua carnis pellisue pars integra in corpore Dominico apparebat.

FRVCTVS I.

ETsi acerbissima fuerit hæc sententia, eam tamẽ gratãter in animo suo Dominus acceptauit, ab ea non appellando, nec de ea conquerendo, vt me ad sui amorem cultumq; prouocaret, meque, viscera sua aperiendo, ad mea vnà cum affectuum meorum medulla danda cogeret. Maxima illi hauddubiè infamia fuit, vbi se coràm tanta militum, satellitum, & lixarum calonumq; multitudine nudatum conspexit, qui eò illum irridebant lasciuiùs & procaciùs, quò illum magis erubescere cernebant. O nuditas pro infami inuerecundaq; illorum impudentia, qui sine vllo pudore aut conscientiæ remorsu Creatorem offendunt satisfaciens! O pudor ab æterna nos cófusione liberans! O confusio, Adæ & Euæ se nudos corporaliter quidem propter partis concupiscibilis rebellionem, & spiritualiter per gratiæ iustitiæque originalis amissionem, cognoscentium confusionem reparans.

II.

Redemptor Iesus omnium mortalium erat pulcherrimus, perfectissimus, & elegantissimus, corporis tamen eius conspectus sæuientium illorum tortorum emollire rabiem immanitatemq; non potuit. Idipsum & de sacerdotibus, magna irreuerentia celebrantibus, & omnibus indi-

indignè communicantibus dici poteſt: cum enim glorioſum Domini corpus non reuereantur, quò ipſum ſępiùs ſumunt, eò magis obdureſcunt. Certum porro eſt, humanitatem eius non tantum flagris læsã fuiſſe, quantũ quotidie diuinitas eius hominũ ſceleribus & infamibus vitijs offenditur.

III.

Myſticum filij Dei corpus, id eſt Eccleſiæ, à capite ad calcem vſque peccatis conciſum erat, nullaque in eo erat integritas, præterquam in vnica Deipara: voluit ergo etiam nullum in corpore ſuo naturali ſupereſſe locum, qui eſſet integer. Et hoc in ſtatu vidit illum Iſaias dum ait: *Non erat ſpecies ei neq; decor: & vidimus eum, & non erat aſpectus, & deſiderauimus eum: deſpectum & nouiſſimum virorum, virum dolorum, & ſcientem infirmitatem: & quaſi abſconditus vultus eius, vnde nec reputauimus eum. Verè languores noſtros ipſe tulit, & dolores noſtros ipſe portauit: & nos putauimus eum quaſi leproſum, & percuſſum à Deo & humiliatum; ipſe autem vulneratus eſt propter iniquitates noſtras, attritus eſt propter ſcelera noſtra: diſciplina pacis noſtræ ſuper eum, & liuore eius ſanati ſumus.* Hocne propheticè loqui eſt an Euãgeliſticè? Verũ quanta & qualis Patris erat charitas, qui à tanto tempore filiũ caſtigare decreuit, ſeruũ vt recõciliaret? quę & quãta filij obediẽtia, quòd tã libẽter, gratanterq; pœnis adeò rigidis amariſq; ſe ſubiecerit, vt pro inimicis ſatisfaceret.

IV.

Vt quale ipſum flagellationis tormentum & cruciatus fuerit, dignè perpendã, quatuor notãda ſunt: Primum quoad corpus Redemptoris, quod tenerũ delicatũ & iuxta abſolutã naturalis ipſius

complexionis perfectionem, maximè sensibile erat. Adde, quòd tum non modò extenuatum, sed velut viribus exhaustum esset, ex agonia illa vehementi, quam in horto Gethsemani subierat, cùm tanta sanguinis sudorisque effusio non sine ingenti spirituum euaporatione & consumptione fieri potuerit: vt taceam etiam, quòd superiori nocte tam immaniter dureque habitus, sine vlla cibi sumptione aut quiete. Secundum, quoad ipsos iniustæ huius iustitiæ executores: erant quippe duri, rigidi, ac natura immites, quibus & ipse præses mandarat benignè illum, ob rationes iam suprà allatas, haberent. Diabolus item (cuius flatum Iob carbones succendere ait) ad crudelitatem ingeminandam ipsos instigabat, vt, si fieri potuisset, in impatientiam Domin⁹ prolaberetur. Feritatem augebat afsistentium applausus, & quam scribis se & Pharisæis afferre sciebant voluptas, quin & ipsa Domini patientia, quàm pœnis irrogatis superiorē esse & prçualere non ferebant, & sanè ad honorem certatim contendebant aliquam vociferationem, clamorem, eiulatumq; è Domino elicere. Tertium fuit, quoad verbera, quæ plurimi, præter S. Brigittam iam antè allegatam, plurima fuisse sentiunt, quin imo plus quàm quinque millia. Id ita persuasum habuit & scripto mãdauit libro suarum diuinarum Insinuationum quarto S. Gertrudis, & P. Costerus Meditatione decimaquarta de passione. Quarta dolorum eius causa in incõprehensibili peccatorum persensualitatem committi solitorum, quantitate & qualitate consistebat, ad quorum expiationem immaculata illius caro ita affligebatur. E quatuor hisce considerationi-

tionibus primò sanctum & salutare corporis mei odium eliciam. Secundò, amorem & beneuolentiam erga illos, qui aliquid ad DEI gloriam patiendi mihi occasionem dabunt. Tertiò, quàm parui facere tenear omne id, quod pro Christo Iesu dixi, feci, & pertuli, si cum ijs quæ mei causa ipse dixit, fecit & pertulit, comparetur. Quartò, quo omnem impuritatem modo horrere, abominari, eique promptè resistere debeam.

V.

Ad columnę me pedem abijcere volo, vidensque neminem Saluatori meo compati, modò in spiritu terram sanguine eius humectatam osculabor, modò flagra illa sanguine Redemptoris madentia cordi meo applicabo, orans vt ab omni me inordinato affectu curet & purget: modò etiam sanctam illam columnam circumstringam, magnaque eam reuerentia salutabo, fortitudinis & perseuerantiæ in sancto eius seruitio donum efflagitans, ne vllo tentationum flabro ab eo diuellar & distrahar.

VI.

Detritis iam flagellis, defatigatis carnificib⁹, Iesu Christo exhausto, milites eum dilaceratum & verberibus comminutum, & ob effusum sanguinem propè exanimatum soluerunt. Credibile est illum præ debilitate in terram concidisse, & vestes suas haud procul inde conspicatum ad eas vsq; proserpsisse, proprio se sanguine inficiẽdo, qui totum atrium cruentarat; easq; quàm fieri poterat commodissimè, nemine illi ferente suppetias, quin imò omnibus eum tam immaniter habitum tangere, nedum iuuare exhorrescentib⁹

induisse. Si verò ab hac haberi feritate alienus, & Dominum meum medijs in cruciatibus aliquatenus consolari & refocillare velim, ea quæ sequuntur, facere proponam.

VII.

Numquam scilicet quid, quod in se malum sit, & consequenter Deo displicens, facere, quò bonum etiam maximum consequar. Hominum verba iudiciaq; parum morari, nisi errare grauissimè velim. Cauere, nunquam vt conscientiam erroneam mihi fingam. Suspectam habere omnem deliberationem & resolutionem, quæ ad aliquod commodum nostrum refertur.

VIII.

Cùm nemo tam immaniter indigneq; tractari possit, ac Iesus Christus est habitus, quid est quod (extra iustitiam & curiam) de iniurijs & indignitatibus nobis irrogatis conqueramur? Cur semper primos gradus ambimus, cùm Redemptor ipse seruilem semper vitam vixerit, & tandem mancipij & serui fugitiui in morem flagris exceptus sit? Cur carnem corpusque nostrum ita fouemus, cum iam inde à natiuitatis articulo ad vsque mortis horam filij Dei caro tam durè crudeliterque habita sit?

IX.

Nihil faciam, nihil dicam, nihil credam, nihil statuam, nihil proponam, quando aut ira, aut melancholia, aut morositas, aut spiritus turbatio, aut alia quæuis vitiosa passio dominatur, nisi omnem excedere limitem terminumq; velim. Quantopere porro ipsum sensualitatis peccatum Deo displicet, cùm tam rigidè in virginea Christi Iesu carne id castigatum sit?

COLLO-

COLLOQVIVM.

ITa animabus noſtris vultus tui lumen inſculpſiſti Domine, vt nec Ethnici ipſi à virtutis ſemita declinare queant, niſi boni alicuius prætextu. Quantum ergo noxia eſt conſcientia erronea: eò verò magis, quod nemini non facilè ſit, eam humoribus & paſſionibus ſuis attẽperare. Hinc tanta opinionum diuerſitas, tot ſectæ, tot tamq; variæ per mundum religiones, inter quas tamen vna ſola eſt. Te itaq; Deus, animæ meæ lumen, obſecro, vt ab omni me cęcitate tuearis, amorem mei ipſius à me tollas, falſum præiudicium, & omnem opinionem, quæ per paſſionem anticipata ſit, auferas. Ignorantia & fragilitas primæ culpæ ſunt appendices, & propter nimiam cum cauſa illarum participationem, illarum effectus vereor. Quoniam verò quem magnatibus deferimus cultus, accedente & perſonarum ipſorum ſplendore, non oculos modò nobis præſtingit, ſed etiam iudicia noſtra ad ea, quæ deſiderant, flectit & trahit; hinc ne permittas, obſecro, me incautum ſurripi, ne ſinas inquam, veritatis ſpeculum ante oculos meos inquinari ac lumen amittere; animum meum corrobora, iudicium conſerua, & iuſtitiæ bilancem in manibus meis rectam tene: vt Pſalmiſtæ tui exemplo, de mandatis tuis, ante reges intrepidè teſtimonium perhibeam, & non confundar. Veritas primogenita cœli filia, terram metuere non debet: virtus nobiliſſima gratiæ propago, naturæ minimè cedat oportet, tuaque voluntas, ſine hæſitatione vlla, omni alteri debet proponi.

 Si ve-

Si verò propter illam & honores, & dignitates, & opes mundi huius negligendæ sunt, quantò potius omnem brutalem delectationem odisse, & turpes fœdi corporis huius voluptates detestari oportet? Numquam dulcissime Iesu sacrum corpus tuum columnæ alligatum video, aut mihi propono quin eodem tempore ob impuritatẽ meam suspirem. Sordes meæ te inquinarunt, vanitates meæ & marcidæ euigorationes te marcidum reddiderunt, immunditiæ meæ te deturparunt. Maledictæ deliciæ, scelestæ volũtates, execrabilia gaudia, quæ Redemptoris mei dorsum tam immaniter sulcarunt, & pectus eius tam fœdè discerpserunt! Quousq; olidum veneris volutabrum, infames cupidinis siliquæ, quousq; detestabilia aprorũ Epicuræiorum tesqua, abominales Aristippi deliciæ, quousq; fœdæ voluptates animabus infernali laniênæ destinatis receptaculũ eritis & refectio? O Spiritus sancte, vere Deus amoris, puritatis auctor, impudicum & lasciuum hunc amorem exstingue & sopi. Tuque ter sancte Deus passiones brutales in nobis eneca; tu qui solus amabilis, corda nostra solus posside & tibi habe, tu ignis cęlestis lasciuas fornacis illius Babylonicæ flammas & incendia exstingue. qui eam accendunt dæmones, efficiunt, vt ad quadraginta cubitos in cœlum flammas suas eiaculetur; manda verò Angelis tuis, vt, qui vulneribus tuis effluxit, sanguinem ijs applicent, eaq; ita consopiant & obruant, vt nonnisi humilitatis restet cinis, & si quo deinceps nos ardere igne oporteat, eo ardeamus, oro, quem ipse in terram attulisti & ibidem accendisti.

MEDI-

MEDITATIO X.

DE CORONATIONE REDEMPTORIS, & de Ecce Homo.

PVNCTVM I.

Idimus immanes iniustissimæ & iniquissimæ iustitiæ administros executoresque, Iesum innocuum cædendo iam defatigatos, vincula & nexus abstulisse, & benignissimum atque humillimum Dominum iam solutũ per terrã proserpendo, vestes suas hinc inde per atrium sparsas collegisse. Quas indutas, iam sciendum est, vulneribus cruentis adglutinatas fuisse, & sanguine vndiquaq; emanante perbibitas.

II.

Vix vestes Iesus induerat, quin ecce milites denuo per ludibrium & contumeliam suis eum vestibus exuunt, & tritam quandam clamydem coccineam induunt, spineamque plectẽtes coronam capiti eius infigunt, arundine percutiunt, eamque manibus eius scepteri loco inserunt, & genu ante eum flexo alij in faciem eius exspuunt, alij deridendo illum salutant: *Aue Rex Iudæorum.*

III.

Pilatus, ad triste hoc spectaculum Iudæorum forsan rabiem mitigandam sperans, Iesum corã populo liuidum, discerptum, cruentatum, & deturpatum produxit, dicens, ECCE HOMO. Sed non secus, ac color albus elephantorum, & ru-

beus taurorum furorem exacuit, ita & Iudæi magis exacerbati sunt, plena & stentorea voce ad crucem eum deposcentes.

FRVCTVS I.

DIaboli erga omnes Dei famulos odium & ineffabile est, & implacabile; hanc ob causam, etsi aliæ omnes defuissent, Iesum Christum imprimis oderat. hinc in Iesum Christum adeò Iudæi concitati erant, & tot eius de medio sustollendi media tam industriè conquirebant. Eius instinctu satellites, qui eum flagellarant, vniuersam cohortem suam sexcentis hominibus constantem, collegêre, vt nouo huic adessent spectaculo, quod rarum illic & scitè inuentum videbatur, eò quòd magno honoris & quietis innocétis Iesu dispendio parabatur. Vnde duo disco, primùm, ad tentationem eò me præparare debere ardentiùs, quò me arctius Deo voluero coniungere, & fidelitate maiori seruire; alterũ incomparabilem Iesu amorem permisisse, nouæ vt sibi iniuriæ & cruciatus irrogarentur, vtpote cui ordinarij satis non essent, quo suum, quo nos prosequebatur amorem, & intolerabile peccatorum nostrorum pondus semper magis magisq; ostenderet. Nam vti peccatores ab ambitione sua cupiditate & lubricitate abrepti, extra ordinarias nouasque Dei offendendi, cupiditatibus suis satisfaciendo rationes conquirunt: ita & Iesu Christo pergratum fuit (sine vlla tamẽ patris sui offensa) nouas horum peccatorum in se puniendorũ & sanguinis sui ad eadem expianda effundẽdi rationes excogitari, illud prophetæ vaticiniũ complendo: *fructũ adinuentionũ suarum comedet.*

II. Qui

II.

Qui alios docent peccare, aut ad malè agendum impellunt, carnifices hoſce imitantur, qui plurimos collegêre, vt ab iis Redemptor exſibilaretur, & ſubſannaretur.

III.

Sex cruciatuũ genera hoc ipſo in atrio in quo flagellatus fuerat Dominus pertulit. Primò, veſtes illi ablatæ etiam interula contexta: quod nõ minorẽ illi dolorem quàm ignominiam attulit, dolorem quidem tum quod interula ſanguine vulneribusque carni adhæreſceret, tũ verò quod probabile ſit, illos immaniter nec parcẽdo, conniuendoq; eã exuiſſe; pudorẽ, quod virginea eius caro rurſus coràm infami hac multitudine detecta & nudata fuerit. Secundò, longa quadam veſte purpurea, quam chlamydem Latini nuncupant, quæque regium erat indumentum, per ludibrium indutus fuit, quò ſcilicet ipſum ſubſannarent, falſumq; ſuppoſititiũ ac theatralem regẽ nominarent, vt morionẽ ſannionẽq; ipsũ habentes. Tertiò, impoſita capiti eius corona, nõ aurea, nõ argentea, non roſacea, non florida, ſed è ſpinis pungentibus contexta, , quæ caput illi velut pileus texerunt; cutem penetrarunt, venas aperuerunt, è quibus ſanguis vberrimè in oculos, genas, barbamque defluxit, quẽ tamen ob vinctas manus abſtergere nequiuit. Quartò, data in manus canna aut arundo, idq; per ſummam contumeliam, dum inane & non ſubſiſtens eius eſſe regnum, vel regem eſſe arundineti & paludum, arundineq; mutabiliorem, quin & mentis impotem, quod REGEM ſe dixerit, ſignificare volunt: idque palmarum & ramorum,

illum ea inhumanitate conciderunt, vt iuxta S. Brigittæ reuelationem, sex verberum millia & amplius inflixerint, nec à flagellando destiterint, quamdiu aliqua carnis pellisue pars integra in corpore Dominico apparebat.

FRVCTVS I.

ETsi acerbissima fuerit hæc sententia, eam tamē gratāter in animo suo Dominus acceptauit, ab ea non appellando, nec de ea conquerendo, vt me ad sui amorem cultumq; prouocaret, meque, viscera sua aperiendo, ad mea vnà cum affectuum meorum medulla danda cogeret. Maxima illi hauddubiè infamia fuit, vbi se coràm tanta militum, satellitum, & lixarum calonumq; multitudine nudatum conspexit, qui eò illum irridebant lasciuiùs & procaciùs, quò illum magis erubescere cernebant. O nuditas pro infami inuerecundaq; illorum impudentia, qui sine vllo pudore aut conscientiæ remorsu Creatorem offendunt satisfaciens! O pudor ab æterna nos cōfusione liberans! O confusio, Adæ & Euæ se nudos corporaliter quidem propter partis concupiscibilis rebellionem, & spiritualiter per gratiæ iustitiæque originalis amissionem, cognoscentium confusionem reparans.

II.

Redemptor Iesus omnium mortalium erat pulcherrimus, perfectissimus, & elegantissimus, corporis tamen eius conspectus sæuientium illorum tortorum emollire rabiem immanitatemq; non potuit. Idipsum & de sacerdotibus, magna irreuerentia celebrantibus, & omnibus indi-

indignè communicantibus dici poteſt: cum enim glorioſum Domini corpus non reuereantur, quò ipſum ſępiùs ſumunt, eò magis obdureſcunt. Certum porro eſt, humanitatem eius non tantum flagris læſã fuiſſe, quantũ quotidie diuinitas eius hominũ ſceleribus & infamibus vitijs offenditur.

III.

Myſticum filij Dei corpus, id eſt Eccleſiæ, à capite ad calcem vſque peccatis conciſum erat, nullaque in eo erat integritas, præterquam in vnica Deipara: voluit ergo etiam nullum in corpore ſuo naturali ſupereſſe locum, qui eſſet integer. Et hoc in ſtatu vidit illum Iſaias dum ait: *Non erat ſpecies ei neq; decor: & vidimus eum, & non erat aſpectus, & deſiderauimus eum: deſpectum & nouiſſimum virorum, virum dolorum, & ſcientem infirmitatem: & quaſi abſconditus vultus eius, vnde nec reputauimus eum. Verè languores noſtros ipſe tulit, & dolores noſtros ipſe portauit: & nos putauimus eum quaſi leproſum, & percuſſum à Deo & humiliatum; ipſe autem vulneratus eſt propter iniquitates noſtras, attritus eſt propter ſcelera noſtra: diſciplina pacis noſtræ ſuper eum, & liuore eius ſanati ſumus.* Hocne propheticè loqui eſt an Euãgeliſticè? Verũ quanta & qualis Patris erat charitas, qui à tanto tempore filiũ caſtigare decreuit, ſeruũ vt recõciliaret? quę & quãta filij obediẽtia, quòd tã libẽter, grataterq; pœnis adeò rigidis amariſq; ſe ſubiecerit, vt pro inimicis ſatisfaceret.

IV.

Vt quale ipſum flagellationis tormentum & cruciatus fuerit, dignè perpendã, quatuor notãda ſunt: Primum quoad corpus Redemptoris, quod tenerũ delicatũ & iuxta abſolutã naturalis ipſius

complexionis perfectionem, maximè sensibile erat. Adde, quòd tum non modò extenuatum, sed velut viribus exhaustum esset, ex agonia illa vehementi, quam in horto Gethsemani subierat, cùm tanta sanguinis sudorisque effusio non sine ingenti spirituum euaporatione & consumptione fieri potuerit: vt taceam etiam, quòd superiori nocte tam immaniter dureque habitus, sine vlla cibi sumptione aut quiete. Secundum, quoad ipsos iniustæ huius iustitiæ executores: erant quippe duri, rigidi, ac natura immites, quibus & ipse præses mandarat benignè illum, ob rationes iam suprà allatas, haberent. Diabolus item (cuius flatum Iob carbones succendere ait) ad crudelitatem ingeminandam ipsos instigabat, vt, si fieri potuisset, in impatientiam Domin' prolaberetur. Feritatem augebat assistentium applausus, & quam scribis se & Pharisæis afferre sciebant voluptas, quin & ipsa Domini patientia, quam pœnis irrogatis superiorē esse & prę ualere non ferebant, & sanè ad honorem certatim contendebant aliquam vociferationem, clamorem, eiulatumq; è Domino elicere. Tertium fuit, quoad verbera, quæ plurimi, præter S. Brigittam iam antè allegatam, plurima fuisse sentiunt, quin imo plus quàm quinque millia. Id ita persuasum habuit & scripto mādauit libro suarum diuinarum Insinuationum quarto S. Gertrudis, & P. Costerus Meditatione decimaquarta de passione. Quarta dolorum eius causa in incōprehensibili peccatorum persensualitatem committi solitorum, quantitate & qualitate consistebat, ad quorum expiationem immaculata illius caro ita affligebatur. E quatuor hisce considerationi-

tionibus primò sanctum & salutare corporis mei odium eliciam, Secundò, amorem & beneuolentiam erga illos, qui aliquid ad DEI gloriam patiend. mihi occasionem dabunt. Tertiò, quàm parui facere tenear omne id, quod pro Christo Iesu dixi, feci, & pertuli, si cum ijs quæ mei causa ipse dixit, fecit & pertulit, comparetur. Quartò, quo omnem impuritatem modo horrere, abominari, eique promptè resistere debeam.

V.

Ad columnę me pedem abijcere volo, vidensque neminem Saluatori meo compati, modò in spiritu terram sanguine eius humectatam osculabor, modò flagra illa sanguine Redemptoris madentia cordi meo applicabo, orans vt ab omni me inordinato affectu curet & purget: modò etiam sanctam illam columnam circumstringam, magnaque eam reuerentia salutabo, fortitudinis & perseuerantiæ in sancto eius seruitio donum efflagitans, ne vllo tentationum flabro ab eo diuellar & distrahar.

VI.

Detritis iam flagellis, defatigatis carnificib⁹, Iesu Christo exhausto, milites eum dilaceratum & verberibus comminutum, & ob effusum sanguinem propè exanimatum soluerunt. Credibile est illum præ debilitate in terram concidisse, & vestes suas haud procul inde conspicatum ad eas vsq; proserpsisse, proprio se sanguine inficiēdo, qui totum atrium cruentarat; easq; quàm fieri poterat commodissimè, nemine illi ferente suppetias, quin imò omnibus eum tam immaniter habitum tangere, nedum iuuare exhorrescentib⁹

induisse. Si verò ab hac haberi feritate alienus, & Dominum meum medijs in cruciatibus aliquatenus consolari & refocillare velim, ea quæ sequuntur, facere proponam.

VII.

Numquam scilicet quid, quod in se malum sit, & consequenter Deo displicens, facere, quò bonum etiam maximum consequar. Hominum verba iudiciaq; parum morari, nisi errare grauissimè velim. Cauere, nunquam vt conscientiam erroneam mihi fingam. Suspectam habere omnem deliberationem & resolutionem, quæ ad aliquod commodum nostrum refertur.

VIII.

Cùm nemo tam immaniter indigneq; tractari possit, ac Iesus Christus est habitus, quid est quod (extra iustitiam & curiam) de iniurijs & indignitatibus nobis irrogatis conqueramur? Cur semper primos gradus ambimus, cùm Redemptor ipse seruilem semper vitam vixerit, & tandem mancipij & serui fugitiui in morem flagris exceptus sit? Cur carnem corpusque nostrum ita fouemus, cum iam inde à natiuitatis articulo ad vsque mortis horam filij Dei caro tam durè crudeliterque habita sit?

IX.

Nihil faciam, nihil dicam, nihil credam, nihil statuam, nihil proponam, quando aut ira, aut melancholia, aut morositas, aut spiritus turbatio, aut alia quæuis vitiosa passio dominatur, nisi omnem excedere limitem terminumq; velim. Quantopere porro ipsum sensualitatis peccatum Deo displicet, cùm tam rigidè in virginea Christi Iesu carne id castigatum sit?

COLLO-

COLLOQVIVM.

ITa animabus nostris vultus tui lumen insculpsisti Domine, vt nec Ethnici ipsi à virtutis semita declinare queant, nisi boni alicuius prætextu. Quantum ergo noxia est conscientia erronea: eò verò magis, quod nemini non facilè sit, eam humoribus & passionibus suis attẽperare. Hinc tanta opinionum diuersitas, tot sectæ, tot tamq; variæ per mundum religiones, inter quas tamen vna sola est. Te itaq; Deus, animæ meæ lumen, obsecro, vt ab omni me cęcitate tuearis, amorem mei ipsius à me tollas, falsum præiudicium, & omnem opinionem, quæ per passionem anticipata sit, auferas. Ignorantia & fragilitas primæ culpæ sunt appendices, & propter nimiam cum causa illarum participationem, illarum effectus vereor. Quoniam verò quem magnatibus deferimus cultus, accedente & personarum ipsorum splendore, non oculos modò nobis præstingit, sed etiam iudicia nostra ad ea, quæ desiderant, flectit & trahit; hinc ne permittas, obsecro, me incautum surripi, ne finas inquam, veritatis speculum ante oculos meos inquinari ac lumen amittere; animum meum corrobora, iudicium conserua, & iustitiæ bilancem in manibus meis rectam tene: vt Psalmistæ tui exemplo, de mandatis tuis, ante reges intrepidè testimonium perhibeam, & non confundar. Veritas primogenita cœli filia, terram metuere non debet: virtus nobilissima gratiæ propago, naturæ minimè cedat oportet, tuaque voluntas, sine hæsitatione vlla, omni alteri debet proponi.

 Si ve-

Si verò propter illam & honores, & dignitates, & opes mundi huius negligendæ sunt, quantò potius omnem brutalem delectationem odisse, & turpes fœdi corporis huius voluptates detestari oportet? Numquam dulcissime Iesu sacrum corpus tuum columnæ alligatum video, aut mihi propono quin eodem tempore ob impuritatẽ meam suspirem. Sordes meæ te inquinarunt, vanitates meæ & marcidæ euigorationes te marcidum reddiderunt, immunditiæ meæ te deturparunt. Maledictæ deliciæ, scelestæ volũtates, execrabilia gaudia, quæ Redemptoris mei dorsum tam immaniter sulcarunt, & pectus eius tam fœdè discerpserunt! Quousq; olidum veneris volutabrum, infames cupidinis siliquæ, quousq; detestabilia aprorũ Epicuræiorum telqua, abominales Aristippi deliciæ, quousq; fœdæ voluptates animabus infernali laniena destinatis receptaculũ eritis & refectio? O Spiritus sancte, vere Deus amoris, puritatis auctor, impudicum & lasciuum hunc amorem exstingue & sopi. Tuque ter sancte Deus passiones brutales in nobis eneca: tu qui solus amabilis, corda nostra solus posside & tibi habe, tu ignis cęlestis lasciuas fornacis illius Babylonicæ flammas & incendia exstingue. qui eam accendunt dæmones, efficiunt, vt ad quadraginta cubitos in cœlum flammas suas eiaculetur; manda verò Angelis tuis, vt, qui vulneribus tuis effluxit, sanguinem ijs applicent, easq; ita consopiant & obruant, vt nonnisi humilitatis restet cinis, & si quo deinceps nos ardere igne oporteat, eo ardeamus, oro, quem ipse in terram attulisti & ibidem accendisti.

MEDI-

MEDITATIO X.

DE CORONATIONE REDEMPTORIS, & de Ecce Homo.

PVNCTVM I.

Idimus immanes iniustissimæ & iniquissimæ iustitiæ administros executoresque, Iesum innocuum cædendo iam defatigatos, vincula & nexus abstulisse, & benignissimum atque humillimum Dominum iam solutũ per terrã proserpendo, vestes suas hinc inde per atrium sparsas collegisse. Quas indutas, iam sciendum est, vulneribus cruentis adglutinatas fuisse, & sanguine vndiquaq; emanante perbibitas.

II.

Vix vestes Iesus induerat, quin ecce milites denuo per ludibrium & contumeliam suis eum vestibus exuunt, & tritam quandam clamydem coccineam induunt, spineamque plectẽtes coronam capiti eius infigunt, arundine percutiunt, eamque manibus eius scepteri loco inserunt, & genu ante eum flexo alij in faciem eius exspuunt, alij deridendo illum salutant: *Aue Rex Iudæorum.*

III.

Pilatus, ad triste hoc spectaculum Iudæorum forsan rabiem mitigandam sperans, Iesum corã populo liuidum, discerptum, cruentatum, & deturpatum produxit, dicens, ECCE HOMO. Sed non secus, ac color albus elephantorum, & ru-

 bens

II.

Qui alios docent peccare, aut ad malè agendum impellunt, carnifices hosce imitantur, qui plurimos collegêre, vt ab iis Redemptor exsibilaretur, & subsannaretur.

III.

Sex cruciatuũ genera hoc ipso in atrio in quo flagellatus fuerat Dominus pertulit. Primò, vestes illi ablatæ etiam interula contexta: quod nõ minorẽ illi dolorem quàm ignominiam attulit, dolorem quidem tum quod interula sanguine vulneribusque carni adhæresceret, tũ verò quod probabile sit, illos immaniter nec parcẽdo, conniuendoq; eã exuisse; pudorẽ, quod virginea eius caro rursus coràm infami hac multitudine detecta & nudata fuerit. Secundò, longa quadam veste purpurea, quam chlamydem Latini nuncupant, quæque regium erat indumentum, per ludibrium indutus fuit, quò scilicet ipsum subsannarent, falsumq; suppositítiũ ac theatralem regẽ nominarent, vt morionẽ sannionẽq; ipsũ habentes. Tertiò, imposita capiti eius corona, nõ aurea, nõ argentea, non rosacea, non florida, sed è spinis pungentibus contexta, , quæ caput illi velut pileus texerunt; cutem penetrarunt, venas aperuerunt, è quibus sanguis vberrimè in oculos, genas, barbamque defluxit, quẽ tamen ob vinctas manus abstergere nequiuit. Quartò, data in manus canna aut arundo, idq; per summam contumeliam, dum inane & non subsistens eius esse regnum, vel regem esse arundineti & paludum, arundineq; mutabiliorem, quin & mentis impotem, quod REGEM se dixerit, significare volunt: idque palmarum & ramorum,

rum, quibus Hierosolymam inuectus, exceptus à populo erat loco. Quintò genu ante illum flectentes subsannãdo ridendoque illi dixêre: ***Aue Rex Iudaeorum***; in cœlo ab Angelis laudabatur & celebrabatur, & in terra ab hominib. irridetur & exploditur. Hierarchiæ cœlestes ipsum velut Deum suum & verum regem adorabant; homines propter quos homo factus est, non propter Angelos, ficta illum adoratione velut falsum quoddam numen, & regem coloratum salutabãt. Sexta, hæc salutandi formula ***Aue***, &c. perfidi Iudæ salutationem Domino in memoriam reduxit, & hæ binæ sunt salutationes, quibus in passione Redemptor est salutatus. Notandum hic est, scelestos hosce salutatores nonnisi vnum flexisse genu, vt Euangelista notauit. E quo & reliquis, quę sequuntur, elicere documenta debeo.

IV.

Animarum nostrarum sponsus candidus est & rubicundus, puritate candidus, & charitate rubicundus; vestis candida quam in aula Herodis indutus fuit, denotat illãm, coccinea verò, qua in Pilati prætorio circumdatus, hanc repræsentat. Hos ergo colores gestemus; & vanos mundi honores, velut dedecoramenta & ignominiãs habeamus, & vt verum honorem, quod mundus velut ignominiam & opprobrium ducit. Credã item, probrosa hac clamyde coccinea, sanguinolenta nostra delicta repræsentari, quæ maiorem hauddubiè dolorem Domino confusionemque quàm reliqua opprobria & improperia attulêre.

V. O

V

O bonitas, ô Dei erga homines mansuetudo ineffabilis! ipse eos coronat & redimit gloria, ipsi ignominia eum complent: ipse propter infinitam misericordiam suam bene illis facit, ipsi qua sunt barbarie & immanitate malũ illi irrogant, peccatorum ipsorum, & imprimis superbiæ & luxuriæ enormitas & grauitas, vera terribilis huius coronationis causa fuêre. Hæc fuêre junci illi marini, quæ vlterius penetrarũt, maioremq; illi dolorẽ causata sunt. Rosis se & florib⁹ rediminut peccatores, in omnibus delicias suas quæritantes: & hominum Saluator sibi spinas & afflictionis coronam seligit, vt tria hinc discamus; Primùm quo cœlestem coronam comparemus spineam coronam antea gestandam. Secundò, omnes qui in gloria coronabantur, per ignominiæ eius merita coronandos. Denique regni eius non fore finem: aliorum quippe regum corona facilè tollitur, in capite collocatur & reponitur; hæc verò stabilis est, fixa, & immutabilis, & figura vndiq; orbiculari quæ durabilem eius æternitatem significat.

VI.

Arundo denotat, quàm parui eius doctrinã & quam docebat perfectionem facerent, quasi omnia hæc nõnisi ventus vel arundinis medulla fuissent. Quam Dominus ignominiam humiliter admisit, Cannamque non est dedignatus accipere, nec à se abiecit, nec repulit, sed oblatam accepit ac benedictis manibus suis tenuit, & velut eximium contemptus quem quærebat indicium strinxit. Si regia hæc virga semel nos contingeret (vt optandum est) maioris efficaciæ ad vitam nobis

illum ea inhumanitate conciderunt, vt iuxta S. Brigittæ reuelationem, sex verberum millia & amplius inflixerint, nec à flagellando destiterint, quamdiu aliqua carnis pellisue pars integra in corpore Dominico apparebat.

FRVCTVS I.

ETsi acerbissima fuerit hæc sententia, eam tamẽ gratãter in animo suo Dominus acceptauit, ab ea non appellando, nec de ea conquerendo, vt me ad sui amorem cultumq; prouocaret, meque, viscera sua aperiendo, ad mea vnà cum affectuum meorum medulla danda cogeret. Maxima illi hauddubiè infamia fuit, vbi se coràm tanta militum, satellitum, & lixarum calonumq; multitudine nudatum conspexit, qui eò illum irridebant lasciuiùs & procaciùs, quò illum magis erubescere cernebant. O nuditas pro infami inuerecundaq; illorum impudentia, qui sine vllo pudore aut conscientiæ remorsu Creatorem offendunt satisfaciens! O pudor ab æterna nos cõfusione liberans! O confusio, Adæ & Euæ se nudos corporaliter quidem propter partis concupiscibilis rebellionem, & spiritualiter per gratiæ iustitiæque originalis amissionem, cognoscentium confusionem reparans.

II.

Redemptor Iesus omnium mortalium erat pulcherrimus, perfectissimus, & elegantissimus, corporis tamen eius conspectus sæuientium illorum tortorum emollire rabiem immanitatemq; non potuit. Idipsum & de sacerdotibus, magna irreuerentia celebrantibus, & omnibus indi-

indignè communicantibus dici poteſt: cum enim glorioſum Domini corpus non reuereantur, quò ipſum ſępiùs ſumunt, eò magis obdureſcunt. Certum porro eſt, humanitatem eius non tantum flagris læsã fuiſſe, quantũ quotidie diuinitas eius hominũ ſceleribus & infamibus vitijs offenditur.

III.

Myſticum filij Dei corpus, id eſt Eccleſiæ, à capite ad calcem vſque peccatis conciſum erat, nullaque in eo erat integritas, præterquam in vnica Deipara: voluit ergo etiam nullum in corpore ſuo naturali supereſſe locum, qui eſſet integer. Et hoc in ſtatu vidit illum Iſaias dum ait: *Non erat ſpecies ei neq; decor: & vidimus eum, & non erat aſpectus, & deſiderauimus eum: deſpectum & nouiſſimum virorum, virum dolorum, & ſcientem infirmitatem: & quaſi abſconditus vultus eius, vnde nec reputauimus eum. Verè languores noſtros ipſe tulit, & dolores noſtros ipſe portauit: & nos putauimus eum quaſi leproſum, & percuſſum à Deo & humiliatum; ipſe autem vulneratus eſt propter iniquitates noſtras, attritus eſt propter ſcelera noſtra: diſciplina pacis noſtræ ſuper eum, & liuore eius ſanati ſumus.* Hocne propheticè loqui eſt an Euãgeliſticè? Verũ quanta & qualis Patris erat charitas, qui à tanto tempore filiũ caſtigare decreuit, ſeruũ vt recõciliaret? quę & quãta filij obediẽtia, quòd tã libẽter, gratanterq; pœnis adeò rigidis amariſq; ſe ſubiecerit, vt pro inimicis ſatisfaceret.

IV.

Vt quale ipſum flagellationis tormentum & cruciatus fuerit, dignè perpendã, quatuor notãda ſunt: Primum quoad corpus Redemptoris, quod tenerũ delicatũ & iuxta abſolutã naturalis ipſius

complexionis perfectionem, maximè sensibile erat. Adde, quòd tum non modò extenuatum, sed velut viribus exhaustum esset, ex agonia illa vehementi, quam in horto Gethsemani subierat, cùm tanta sanguinis sudorisque effusio non sine ingenti spirituum euaporatione & consumptione fieri potuerit: vt taceam etiam, quòd superiori nocte tam immaniter dureque habitus, sine vlla cibi sumptione aut quiete. Secundum, quoad ipsos iniustæ huius iustitiæ executores: erant quippe duri, rigidi, ac natura immites, quibus & ipse præses mandarat benignè illum, ob rationes iam suprà allatas, haberent. Diabolus item (cuius flatum Iob carbones succendere ait) ad crudelitatem ingeminandam ipsos instigabat, vt, si fieri potuisset, in impatientiam Domin⁹ prolaberetur. Feritatem augebat asſistentium applausus, & quam scribis se & Pharisæis afferre sciebant voluptas, quin & ipsa Domini patientia, quàm pœnis irrogatis superiorē esse & prę-ualere non ferebant, & sanè ad honorem certatim contendebant aliquam vociferationem, clamorem, eiulatumq; è Domino elicere. Tertium fuit, quoad verbera, quæ plurimi, præter S. Brigittam iam antè allegatam, plurima fuisse sentiunt, quin imo plus quàm quinque millia. Id ita persuasum habuit & scripto mādauit libro suarum diuinarum Insinuationum quarto S. Gertrudis, & P. Costerus Meditatione decimaquarta de passione. Quarta dolorum eius causa in incōprehensibili peccatorum persensualitatem committi solitorum, quantitate & qualitate consistebat, ad quorum expiationem immaculata illius caro ita affligebatur. E quatuor hisce considerationi-

tionibus primò sanctum & salutare corporis mei odium eliciam. Secundò, amorem & beneuolentiam erga illos, qui aliquid ad Dei gloriam patiendi mihi occasionem dabunt. Tertiò, quàm parui facere tenear omne id, quod pro Christo Iesu dixi, feci, & pertuli, si cum ijs quæ mei causa ipse dixit, fecit & pertulit, comparetur. Quartò, quo omnem impuritatem modo horrere, abominari, eique promptè resistere debeam.

V.

Ad columnę me pedem abijcere volo, vidensque neminem Saluatori meo compati, modò in spiritu terram sanguine eius humectatam osculabor, modò flagra illa sanguine Redemptoris madentia cordi meo applicabo, orans vt ab omni me inordinato affectu curet & purget: modò etiam sanctam illam columnam circumstringam, magnaque eam reuerentia salutabo, fortitudinis & perseuerantiæ in sancto eius seruitio donum efflagitans, ne vllo tentationum flabro ab eo diuellar & distrahar.

VI.

Detritis iam flagellis, defatigatis carnificib⁹, Iesu Christo exhausto, milites eum dilaceratum & verberibus comminutum, & ob effusum sanguinem propè exanimatum soluerunt. Credibile est illum præ debilitate in terram concidisse, & vestes suas haud procul inde conspicatum ad eas vsq; proserpsisse, proprio se sanguine inficiēdo, qui totum atrium cruentarat; easq; quàm fieri poterat commodissimè, nemine illi ferente suppetias, quin imò omnibus eum tam immaniter habitum tangere, nedum iuuare exhorrescentib⁹

induisse. Si verò ab hac haberi feritate alienus, & Dominum meum medijs in cruciatibus aliquatenus consolari & refocillare velim, ea quæ sequuntur, facere proponam.

VII.

Numquam scilicet quid, quòd in se malum sit, & consequenter Deo displicens, facere, quò bonum etiam maximum consequar. Hominum verba iudiciaq; parum morari, nisi errare grauissimè velim. Cauere, nunquam vt conscientiam erroneam mihi fingam. Suspectam habere omnem deliberationem & resolutionem, quæ ad aliquod commodum nostrum refertur.

VIII.

Cùm nemo tam immaniter indigneq; tractari possit, ac Iesus Christus est habitus, quid est quod (extra iustitiam & curiam) de iniurijs & indignitatibus nobis irrogatis conqueramur? Cur semper primos gradus ambimus, cùm Redemptor ipse seruilem semper vitam vixerit, & tandem mancipij & serui fugitiui in morem flagris exceptus sit? Cur carnem corpusque nostrum ita fouemus, cum iam inde à natiuitatis articulo ad vsque mortis horam filij Dei caro tam durè cruciterque habita sit?

IX.

Nihil faciam, nihil dicam, nihil credam, nihil statuam, nihil proponam, quando aut ira, aut melancholia, aut morositas, aut spiritus turbatio, aut alia quæuis vitiosa passio dominatur, nisi omnem excedere limitem terminumq; velim. Quantopere porro ipsum sensualitatis peccatum Deo displicet, cùm tam rigidè in virginea Christi Iesu carne id castigatum sit?

COLLO-

COLLOQVIVM.

ITa animabus nostris vultus tui lumen insculpsisti Domine, vt nec Ethnici ipsi à virtutis semita declinare queant, nisi boni alicuius prætextu. Quantum ergo noxia est conscientia erronea: eò verò magis, quod nemini non facilè sit, eam humoribus & passionibus suis attẽperare. Hinc tanta opinionum diuersitas, tot sectæ, tot tamq; variæ per mundum religiones, inter quas tamen vna sola est. Te itaq; Deus, animæ meæ lumen, obsecro, vt ab omni me cęcitate tuearis, amorem mei ipsius à me tollas, falsum præiudicium, & omnem opinionem, quæ per passionem anticipata sit, auferas. Ignorantia & fragilitas primæ culpæ sunt appendices, & propter nimiam cum causa illarum participationem, illarum effectus vereor. Quoniam verò quem magnatibus deferimus cultus, accedente & personarum ipsorum splendore, non oculos modò nobis præstingit, sed etiam iudicia nostra ad ea, quæ desiderant, flectit & trahit; hinc ne permittas, obsecro, me incautum surripi, ne sinas inquam, veritatis speculum ante oculos meos inquinari ac lumen amittere; animum meum corrobora, iudicium conserua, & iustitiæ bilancem in manibus meis rectam tene: vt Psalmistæ tui exemplo, de mandatis tuis, ante reges intrepidè testimonium perhibeam, & non confundar. Veritas primogenita coeli filia, terram metuere non debet: virtus nobilissima gratiæ propago, naturæ minimè cedat oportet, tuaque voluntas, sine hæsitatione vlla, omni alteri debet proponi.

Si verò propter illam & honores, & dignitates, & opes mundi huius negligendæ sunt, quantò potius omnem brutalem delectationem odisse, & turpes fœdi corporis huius voluptates detestari oportet? Numquam dulcissime Iesu sacrum corpus tuum columnæ alligatum video, aut mihi propono quin eodem tempore ob impuritatē meam suspirem. Sordes meæ te inquinarunt, vanitates meæ & marcidæ euigorationes te marcidum reddiderunt, immunditiæ meæ te deturparunt. Maledictæ deliciæ, scelestæ volūtates, execrabilia gaudia, quæ Redemptoris mei dorsum tam immaniter sulcarunt, & pectus eius tam fœdè discerpserunt! Quousq; olidum veneris volutabrum, infames cupidinis siliquæ, quousq; detestabilia aprorū Epicuræiorum tesqua, abominales Aristippi deliciæ, quousq; fœdæ voluptates animabus infernali lanienæ destinatis receptaculū eritis & refectio? O Spiritus sancte, vere Deus amoris, puritatis auctor, impudicum & lasciuum hunc amorem exstingue & sopi. Tuque ter sancte Deus passiones brutales in nobis eneca: tu qui solus amabilis, corda nostra solus posside & tibi habe, tu ignis cęlestis lasciuas fornacis illius Babylonicæ flammas & incendia exstingue. qui eam accendunt dæmones, efficiunt, vt ad quadraginta cubitos in cœlum flammas suas eiaculetur; manda verò Angelis tuis, vt, qui vulneribus tuis effluxit, sanguinem ijs applicent, eaq; ita consopiant & obruant, vt nonnisi humilitatis restet cinis, & si quo deinceps nos ardere igne oporteat, eo ardeamus, oro, quem ipse in terram attulisti & ibidem accendisti.

MEDI-

MEDITATIO X.

DE CORONATIONE REDEMPTORIS, & de Ecce Homo.

PVNCTVM I.

Idimus immanes iniustissimæ & iniquissimæ iustitiæ administros executoresque, Iesum innocuum cædendo iam defatigatos, vincula & nexus abstulisse, & benignissimum atque humillimum Dominum iam solutū per terrā proserpendo, vestes suas hinc inde per atrium sparsas collegisse. Quas indutas, iam sciendum est, vulneribus cruentis adglutinatas fuisse, & sanguine vndiquaq; emanante perbibitas.

II.

Vix vestes Iesus induerat, quin ecce milites denuo per ludibrium & contumeliam suis eum vestibus exuunt, & tritam quandam clamydem coccineam induunt, spineamque plectētes coronam capiti eius infigunt, arundine percutiunt, eamque manibus eius scepteri loco inserunt, & genu ante eum flexo alij in faciem eius exspuunt, alij deridendo illum salutant: *Aue Rex Iudaeorum.*

III.

Pilatus, ad triste hoc spectaculum Iudæorum forsan rabiem mitigandam sperans, Iesum corā populo liuidum, discerptum, cruentatum, & deturpatum produxit, dicens, ECCE HOMO. Sed non secus, ac color albus elephantorum, & ru-

II.

Qui alios docent peccare, aut ad malè agendum impellunt, carnifices hosce imitantur, qui plurimos collegêre, vt ab iis Redemptor exsibilaretur, & subsannaretur.

III.

Sex cruciatuū genera hoc ipso in atrio in quo flagellatus fuerat Dominus pertulit. Primò, vestes illi ablatæ etiam interula contexta: quod nō minorē illi dolorem quàm ignominiam attulit, dolorem quidem tum quod interula sanguine vulneribusque carni adhæresceret, tū verò quod probabile sit, illos immaniter nec parcēdo, conniuendoq; eā exuisse; pudorē, quod virginea eius caro rursus coràm infami hac multitudine detecta & nudata fuerit. Secundò, longa quadam veste purpurea, quam chlamydem Latini nuncupant, quæque regium erat indumentum, per ludibrium indutus fuit, quò scilicet ipsum subsannarent, falsumq; suppositītiū ac theatralem regē nominarent, vt morionē sannionēq; ipsū habentes. Tertiò, imposita capiti eius corona, nō aurea, nō argentea, non rosacea, non florida, sed è spinis pungentibus contexta, quæ caput illi velut pileus texerunt; cutem penetrarunt, venas aperuerunt, è quibus sanguis vberrimè in oculos, genas, barbamque defluxit, quē tamen ob vinctas manus abstergere nequiuit. Quartò, data in manus canna aut arundo, idq; per summam contumeliam, dum inane & non subsistens eius esse regnum, vel regem esse arundineti & paludum, arundineq; mutabiliorem, quin & mentis impotem, quod REGEM se dixerit, significare volunt: idque palmarum & ramorum,

V

O bonitas, ô Dei erga homines mansuetudo ineffabilis! ipse eos coronat & redimit gloria, ipsi ignominia eum complent: ipse propter infinitam misericordiam suam bene illis facit, ipsi qua sunt barbarie & immanitate malũ illi irrogant, peccatorum ipsorum, & imprimis superbiæ & luxuriæ enormitas & grauitas, vera terribilis huius coronationis causa fuêre. Hæc fuêre iunci illi marini, quæ vlterius penetrarũt, maioremq; illi dolorẽ causata sunt. Rosis se & florib⁹ rediniunt peccatores, in omnibus delicias suas quæritantes: & hominum Saluator sibi spinas & afflictionis coronam seligit, vt tria hinc discamus; Primùm quo cœlestem coronam comparemus spineam coronam antea gestandam. Secundò, omnes qui in gloria coronabantur, per ignominiæ eius merita coronandos. Denique regni eius non fore finem: aliorum quippe regum corona facilè tollitur, in capite collocatur & reponitur; hæc verò stabilis est, fixa, & immutabilis, & figura vndiq; orbiculari quæ durabilem eius æternitatem significat.

VI.

Arundo denotat, quàm parui eius doctrinã & quam docebat perfectionem facerent, quasi omnia hæc nõnisi ventus vel arundinis medulla fuissent. Quam Dominus ignominiam humiliter admisit, Cannamque non est dedignatus accipere, nec à se abiecit, nec repulit, sed oblatam accepit ac benedictis manibus suis tenuit, & velut eximium contemptus quem quærebat indicium strinxit. Si regia hæc virga semel nos contingeret (vt optandum est) maioris efficaciæ ad vitam nobis

nobis dandam foret, quã olim illa aurea Assueri; mentibus siquidem nostris mundi contemptum imprimeret, & diuinæ erga misellas animas nostras clementiæ & misericordiæ in æternum hieroglyphicum foret.

VII.

Aureum Regũm terræ sceptrum vanum est, inane, fragile & arundinis instar caducum; sceptrũ Christi mundo quidem ridiculum est, sæculorũ tamen æternitati par. ita piæ sanctæque actiones à vitiosis differunt, ita à veritate vanitas.

VIII.

Duo peccantium sunt genera, quos & Iudæ & impiorum militum denotat salutatio. Primi sunt hypocritæ, qui Christum Dominum amare & honorare se fingunt, etsi cor ipsorum ab ipso quàm maximè distet. Alij publici sunt, ceterosque offendunt, qui sacra ac diuina risu excipiunt. Ab vtrisque Dei filius, ad salutem ceterorum, rideri non dedignatur.

IX.

Non sine mysterio Euangelista ait, genu, & non genibus flexis, illos Dominum salutasse, vt hinc colligamus mundanos se totos Deo non dare; & si genu vnum ad eum colendum flectant, alterum mundi cultui reseruare, vno genu honores, delicias, diuitias, altero diuinam maiestatem adorando. Quæ illis pietas parum prodest, non enim riualem patitur Deus, nec parem cum alio quopiam in cultu partem habere.

X.

Passus est Redemptor in Pilati prætorio ab Ethnicis, quod apud Caipham à Iudæis, præterquam obuelationem oculorum, quæ ad faciei

eius

eius speciẽ & maiestatẽ, vtpote iã planè deturpatæ, velandam non erat necessaria. Alij namque arundine caput eius percutiebant, tum vt ipsum cæderent, tum vt spinas infigerent profundius, alij illi alapas dabant, alij in faciem conspuebant, viscosis & purulentis eam sputis & phlegmatibus fœdantes, etsi verò nonnisi tria hæc Euangelistæ retulerint, credibile tamen alios palmas & pugnos in faciem eius dedisse, alios pedibus propulisse, & cubitis trusisse alios, alios barbam euulsisse, linguam alios extraxisse, cachinnis alios & sannis, explosionibus excepisse, prout diabolus, qui pasiones ipsorum obsidebat, & irascibilem animæ ipsorum partem occupabat, suggerebat, accendebat, & instigabat.

XI.

HIC noto, iram impiorum longè in pios quàm in sui similes vehementiorem amarioremque esse: Satan quippe sæpè vlterius procedit, & flauam bilem & choleram magis in aduersantes sibi, quàm in clientes suos concitat & exacuit. Item video vnam è primariis peccati mortalis appendicibus esse, quod qui ipsũ cõmittit, diaboli instrumentũ & Satanę organũ fiat, quoad odiũ, quo Deũ eiusque famulos prosequitur, exercendũ vtitur.

XII

Lusus hic & irrisio Dominum lassauit & exhausit, caput ob sanguinis inde emanantis defectum debilitauit, capilli, frons, oculi, genæ, & facies omnis deturpata liuorem contraxit, nemo vt adesset, qui eius commiseraretur, qui barbaram immanium illorum luporum feritatem coërceret aut impediret, nemo qui sordes abstergeret. Faciei eius is erat horror

ac turpitudo, manibus eam vt tangere ipsi tortores vererentur, & nonnisi fustibus eam percuterent, & eminus conspuerent, donec & ipsi vexando, maleque eum tractando defatigarentur. Clemens tamen Dominus adeò laboribus nō cedebat, nouis se vt præpararet, ita quidem imminentibus, vt superioribus propè annexi & cōtigui forent. Hinc discam ipse, aduersis, iniuriis, calumniis, vt persecutionibus etiā maximis grauissimisque nunquam cedere: vel enim demerito meo ex iustitia mihi illæ contingunt; vel diuina permittente prouidentia, ne quid deterius accidat; vel è speciali gratia, vt tolerantiæ ac passionum Dominicarum ita magis reddar particeps: & sanè singulare Dei erga me priuilegiū & donum est, filium eius comitari, sequi, eiusq; coloribus indui posse.

XIII.

Vti malefaciendo mali numquam defatigantur, ita nec bonos in benefaciendo lassari oportet: vt illi in malitia semper crescunt, ita hos semper in bonitate oportet proficere: atque vt peccatum vnum trahit & allicit alterum, ita vnum bonum opus alterum attrahere necesse est.

XIV.

Multi humiliati sunt, qui humiles non sunt, multi vice versa humiles, non tamen humiliati. Docet Redemptor Iesus nos humilitatem habere in animo, & humiliationem & deiectionem foris aduenientem gratanter admittere debere.

XV.

Vt Redemptor ē qui sequatur candida puritatis toga, & charitatis purpura vestiatur, & passione inordinatas velut sceptro premat oportet.

Illi

Illi porrò filij Dei caput arundine percutiũt, qui proprium vento, sublimibus cogitationibus, iudiciis temerariis, lasciuis amoribus, erroneis opinionibus, vanis gaudiis, doloribus, aliisq; vitiosis agitationibus oppletum habent.

COLLOQVIVM.

SI ad primam, quam in domo Pontificis recepisti alapam, Agne mansuetissime, terram dehiscere fecisses, vti dum Core, Dathan & Abironem ipsa absorpsit; vel si ignem cœlo demisisses, vt qui pentecontarchos cum cohortibus suis ab Achabo submissos deuorauit; si leo, qui prophetam immorigerum discerpsit; vel vrsæ, quæ etiã pueros in Eliseum iniurios dilaniarunt, suã in illos rabiem exeruissent, qui primi manus extenderunt, quò tuas vincirent; inimicorum tuorum furor & malitia non tantum, honoris & vitæ tuæ dispendio ac præiudicio, excreuisset. Verũ iam clementissime Domine venerat hora, non miracula faciendi, sed qua immanibus terræ mõstris obiicereris, non ad claudis gressum reddẽdum, sed vt sub verberibus occumberes: non vt cæcis visum restituas, sed vt tuum offuscaret qui capite tuo promanabat cruor: non qua auditum surdis dares, sed vt ad omne opprobriorũ, iniuriarum, blasphemiarumque genus paterent: non qua paralyticis sanitatem afferres, sed quà ipse omnibus liberis corporis tui functionibus priuatus appareres: non quà velut cœli terræque monarcha, sed rex theatralis & vmbraticus compareres: non qua incomparabilis potentiæ sceptrum in Angelos simul & homines vniuersos

extenderes, ſed ignominiæ arundinem manibus teneres: non qua immortalitatis tuæ gloria veſtireris, ſed vili lacerna: non qua tribus te digitis totam terræ molem appendere declares, ſed graue crucis pondus humeris geſtes: non denique qua mortuos ad vitam reuoces, ſed qua mortem ipſe oppetas. Atque vt per ironiam de primo generis humani parente dictum erat: *Ecce Adam velut vnus ex nobis factus eſt*; ita de ſecundo Adamo etiam dici verè oportebat, etſi per contumeliam: *Ecce homo*. Ah homo hominum rex, cœli terræq; honor et amor, Homo Deus, et Deus homo, qui te non diligit, ecquid diliget; qui non admiratur, quid quæſo admirabitur? Ecquando illa erit dies, qua cor pro corde, affectum pro affectu, charitatem pro charitate tibi reddendo, omnes mundi honores vituperiaque nobis planè ſordebunt? quando ignominiam vt gloriam, et huius coronæ tuæ opprobrium velut ſummum habebimus decus! Quando, filiarum Sion exemplo, ſpinarũ tuarum amore, & tui in cruce ferenda adiuuandi deſiderio transfixi, tibi occurremus? Quando nuptiali charitatis tuæ ſtola veſtiemur? quando diadematis loco nobis erit beneficiorum tuorũ recordatio, & ſceptri vice deſpoticum, id eſt abſolutum in paſsiones noſtras dominiũ ac poteſtas? Quando in mundi huius theatro velut homines ſibi mortui, ac tibi ſoli viuentes ſpectabimur? Quando de me in particulari dici poterit: *Ecce homo, ecce Dei famulus*? Ita fiat Deus veritatis, ita verè fiat & quidquid cœlo terraque continetur libens, cuicumque demum ceſſerit, cedo.

MEDI-

MEDITATIO XI.

IESVS RVRSVS AD POPVLVM producitur, & à Pilato postremum interrogatur, & morti adiudicatur,

PVNCTVM I.

Ilatus ingressus locũ in quo lictorũ & militum procaciũ scopus & præda fuerat Dominus, adeò deturpatũ & tam indignè eum habitum vidẽs, populi furorem & maniam sanguine quem effuderat cessaturam, illorumque animos vbi hoc in statu eum contemplarentur, mitigandos putauit; Hinc militibus mandat, vt eminenti in loco eum sisterent, vnde ab omnibus conspiceretur; & prægressus ipse paululum, alta inclamat voce: *Ecce adduco vobis eum foras, vt cognoscatis, quia nullam inuenio in eo causam*, aut culpã quæ mortẽ promereatur; secutus mox illum Iesus exiuit purpura circumdatus, & spinis coronatus. Ad hunc cõspectum & vocem, Pontifices, ministri aliique voce vnanimi inclamant: *Crucifige, crucifige eum.*

II

Timuit Præses, & ingressus denuo prætorium ait ad Iesum: *Vnde es tu?* Iesus autem nihil omnino respondit. Cui Pilatus: Nescis esse mihi tum & crucifigendi & liberandi potestatẽ? Respõdẽs Iesus ait: *Non haberes potestatẽ aduersum me vllã, nisi tibi datũ esset desuper.* Tum verò multò magis eũ Pilatus liberare studuit: sed instãt sacerdotes, cõminãtes: *Si hunc dimittis, non es amicus Cæsaris*, id est, si hunc dimiseris apud Cæsarem te deferemus, quod eius hostem quiq; Regem se eius i-

præiudicium, faciebat, à morte liberaris. Perculerunt hæc Præsidem verba; sibi ergo metuens denuo eum foras produxit,& ait: *Ecce homo, ecce Rex vester.* quasi diceret:Ecce miserum hunc quē regnum appetere dicitis. Videte,num aliquam regis imaginem habeat, videte hoc illius diadema, hoc sceptrum, hanc purpuram, qua ornatus est, & videte num qui hoc in statu est,Cæsari aduersari queat, aut de imperio cum eo decertare. Ingeminant Pontifices: *Tolle,tolle, crucifige eum.* Quibus Pilatus: *Regem vestrum crucifigam?* Instant dicentes: *Non habemus regem nisi Cæsarem.*

III.

Pilato pro tribunali ad Christi causam diiudicandam sedenti nuntiauit vxor,ne quid aduersus iustum hūc decerneret,se enim in somnis noctu eius causà multa passam esse. Vociferante tamen magis populo, & vehementius instantibus Pontificibus,postulata aqua lauit manus coràm omni populo,dicens:*Innocens ego sum à sanguine iusti huius.vos videritis.* Ingeminant clamantes: *Sanguis eius super nos & super filios nostros.* Tum Pilatus adiudicauit fieri petitionem ipsorum, Iesumque in manus ipsorum tradidit, vt quod vellent de eo statuerent.

FRVCTVS I.

CVM Redemptor in monte Thabor transfiguratus faciem solis instar fulgentem reddidit, & vestis niuis in modum alba apparuit, nonnisi tribus Apostolis hanc suam gloriam manifestauit: sed modò purpurea lacerna amictus, & corpore contrito, contuso,lacero, deturpato ab v-

ab vniuersa videri vrbe voluit, vt hinc discam humiliationem exaltationi, & ignominiam etiã maximam gloriæ sæculi præponere.

II.

Verba hæc: *Ecce homo*: dupliciter considerari queunt, primò à Pilato proprio instinctu, deinde velut Spiritus sancti motu prolata. Et primò quidem, in quantum à Pilato dicta, significant, Ecce homo, qui se regem, Messiam & filium Dei dicit, tam verè homo passibilis & mortalis est, vt omnium hominum sit miserrimus & calamitosissimus, cùm vix amplius hominis imago sit, vtpote omnium abiectio & vulgi fabula. Quapropter miselli huius Iudæi miserescite, Iudæi huic compatimini, nisi omnem humanitatem exueritis; *Ecce homo.* Et ex hac expositione admirabilem diuinæ sapientiæ effectum elicio, quod scilicet tantum se hominibus subiecerit, quantum aduersus Deum se homo extulerat: & ad oculum video, tam abominabilem superbiam, qualis nostra est, tam admirabili humilitate curari debuisse. Secundò, hæc verba: *Ecce homo*, in quantum à Spiritu diuino dictata, sed Præsidis ore prolata, hoc denotant: Ecce, homo hic, etsi solũ homo videatur, homine tamẽ quid maius est; est quippe Dei filius, Angelorum & hominum caput ac Princeps, promissus Messias, ab omnibus nationibus exspectatus, generis humani redemptor, vnicus rerum omniũm reparator, cuius ea est & fuit charitas, vt hominum causa tristem & pudendam hanc imaginem induerit. Hanc porro mihi hic vocem dici putabo, Ama igitur, serui, & fide in illum, qui magis tuus est, quàm ipse tibi: qui plura pro te agit & patitur,

fuisse energiæ mansuetudinem, grauitatem ac patientiam filij Dei oportet, ethnicum hominem vt credere faciant (vel saltem permittant) tam malè habitum & tractatum hominem Dei esse filium posse.

V.

In Dei causa prompti admodum & eloquentes esse debemus, in nostra verò tacere & verborum parcos nos esse oportet: ita namque Redemptor nobis præiuit, tum tacens quando se ipsum commodè defendere potuisset, tum verò loquēs, quando Dei honor propugnandus erat. Quando, verbi gratia, Pilatus à Redemptore petit: *Vnde es tu?* ne verbo respondit: at quando subiunxit: *nescis quia potestatem habeo crucifigere te, & potestatem habeo dimittere te?* tunc respōdit hoc sensu, noli ob auctoritatem quam habes, gloriari aut insolescere, neque enim à te ipso eam, sed è cœlo accepisti, à Patre meo datam, sine cuius voluntate ac nutu nullam aduersum me potestatem haberes. Quam verò bonum & iustum est agnoscere, omnē bene ordinatam auctoritatē à Deo descendere, & diuinæ maiestati eius, in Regibus, Iudicibus ac magistratibus, nos obedire & honorē deferre.

VI.

Rex quidem Israel, vt in tertio Regum libro scribitur, regio sè paludamento cum hoste certamen initurus exuit, vt hoc pacto mortem, quam illi hostis parabat, euitaret, vt qui solū eū petere, ceteris parcere cōstituerat: ita dulcissimus Iesus regia immortalitatis suæ schemata deponit, quo se passibilē redderet, sed regia insignia & nomen regiū assumit, quo morti traderetur, & ecce eodē tēpore sui irrisione sceptri, quietam securamque nobis immortalis coronæ suæ possessionē cōparat.

VII.

Pilatus: *Ecce Rex vester*, Iudæis dicens, hunc simul illis sensum tacitè proposuit: Ecce quem patres vestri tot votis exoptarunt, ecce regem vestrum, ecce Messiam, ecce quem Prophetę promiserunt, ecce qui super thronum David in perpetuum consideb:t, ecce qui æquitatis virgam manu tenet, cuius regni non erit finis, vnctus à Deo rex, vt à diaboli vos seruitute ac tyrannide vindicaret: vestrum est eum agnoscere & recipere, aut palam fateri, tanto vos beneficio indignos redditos, vnde disco nullam in mundo gratiam, licet maximam, esse, quam peccatum ingratitudine sua non tollat; & passionis igne & ardore accenso, solis ac luminis conspectum, vt Psalmographus ait, penitus amitti.

VIII.

Verba hæc: *Tolle, tolle*, insignem barbariem inhumanitatemque præferunt, quasi dicerent, nũquam illum amplius oculi nostri videant, crucifige, nec bis id præsta, grauis est nobis, ferre ipsũ non possumus: aliàs illum audire graue nobis & difficile fuit, iã ne quidem videre sustinemus: tũ scilicet re & opere ipso executi sunt, quod iam
Sap. 2. 10 olim sapientia prædixerat: *Opprimamus iustum, quoniam inutilis est nobis, & contrarius est operibus nostris, & improperat nobis peccata legis, & diffamat in nos peccata disciplinæ nostræ. Promittit se scientiam Dei habere, & filium Dei se nominat: factus est nobis in traductionem cogitationum nostrarum. Grauis est nobis etiam ad videndum; quoniam dissimilis est alijs vita illius, & immutatæ sunt viæ illius.* Atq; hinc immmortale & implacabile impiorũ erga bonos iustosque odium proficisci & nasci solet.

IX. Si-

IX.

Sicut Iudæi tyrannum quàm Iesum Christum in regem habere maluerunt, ita peccatores superioritatem & imperium, quod in ipsos dæmon peccato arripit, ei quod Deus habere posset præferunt; atque vt Iudæi regnum suum temporale spirituali reiecto amisêre, ita & peccator animã iuxta ac corpus, tempus & æternitatem amittit, & iam inde ab hoc tempore magnis spiritus amaritudinibus se exponit. Neque enim vlla bonum esse ratione potest, à Creatore se suo subducere.

X.

Visiones & spectra, quæ in somnis Pilati vxor passa est, vel à cacodæmone, vel Angelo bono procedebant, prout varij variè sentiunt Doctores: & ex vtroque sensu fructum mihi aliquem elicere possum. Si enim à maligno immissa sint spiritu, hinc disco quanta scelestorum horum spirituum sit cæcitas, & quomodo diaboli ipsius etiam opera ad opus suum complendum, & inimicorum suorum molimina destruenda Deus vtatur. Cæcitas in eo sita, quòd licet vidissent dæmones hebdomadas Danielis transactas sceptrum de domo Iuda sublatũ esse, peperisse Virginem, & tot tamque illustres & ad discernendũ, distinguendum, & agnoscendum Messiæ aduentum euidentes iam adimpletas & finitas prophetias, ita tamen inferni rabies, desperatio, superbia, & Dei odium scelestas ipsorum mentes vertigine oppleßent, iudiciumque turbassent, vt nescirent verene Christus Dominus Dei esset filius, imo ne quidem dum iam mortis esset sententiam accepturus ea de re certi quid scirent.

Video item quomodo feipfos deftruant, & fuum Deus femper opus promoueat, quòd fcilicet malignus tantum mundi redemptionem promoueat, quantum de eo fe geftit vlcifci, cuius ferre fanctitatem, doctrinam, & opera non poterat. Si verò à bono immiffa fomnia fint angelo, & forte ab angelo mulieris huius vel mariti eius cuftode, bonitatem Dei noftri admiror, adoro, eique gratias ago, quod etiam fceleftiffimis & improbiffimis quibufq; Angelos protectores & pœdagogos affignet, à quibus ad bonum pertrahantur, vel, fi fe huius incapaces reddant, faltem à malo committendo illorum operâ retrahantur, vel à peccatis grauioribus deterreantur. Hanc ob caufam & fuum Antichriftus ipfe Angelum cuftodem habebit.

XI.

Communis omnium noftrum mater Ecclefia quotidie fponfo fuo inclamat, & orat, eius vt fanguis fuper fe ac filios fuos effundatur & maneat; fed alia longè intétione, quá petebát fceleftæ illæ & infandæ fauces clamantes: *Sanguis eius fuper nos, & fuper filios noftros.* Petit ipfa, vt fanguine hoc filij fui ab omnibus culpis lauentur, purificentur, fanctificentur, Deoque Patri accepti reddantur: illi verò fuum offerebant, quo fanguinem Redemptoris effunderent, flagella & caftigationes eas in caput fuum arceffentes, quas mors merebatur eius, qui ipforum erat & pater, & frater, & doctor, & dux, & faluator, & Redemptor, quique infuper non innocens modò, fed ipfa erat innocentia. Eodem item cum difcrimine verbo Dei vtuntur hæretici, & rebus fa-

bus ſacris ſanctisque venefici & incantatores.

XII.

Certiſſimum eſt Pilatum nonniſi humano intuitu æquitatis leges perfregiſſe, dum ſibi metuit, ne à Iudæis apud Cæſarem inſimularetur, ſi in innocentem hunc non animaduerteret. Quoties eheu ! homines ne mundo diſpliceant, Deo diſplicent? Quoties magnatum mundi huius timor & reuerentia tranſgredi inſtituta iuſſaque cogit eius qui vniuerſi huius monarcha eſt?

XIII.

Illi cum Pilato manus lauant, qui erroneã ſibi fingunt conſcientiam, & latere ſe putant, ſi quando rationes in animo ſuo inuenerunt, quæ malum, quod intendunt, aliquatenus excuſare videtur: verbi gratia, dum venereus ac laſciuus, dolere ſe quidem de Dei ait offenſa, ſed natura ſe ſua ad venuſtam aliquam amandam ferri: eius vt obliuiſcatur omni ſe quidem ope eniti, ſed memoria eam ſua proſcribere non poſſe; iuuentutem voluptatibus impendendã, dum durat; Deum denique tam exactè in ſingula non inquirere. Fœnerator nolle ſe quempiam lædere dicit, ac malè ſe habiturum ſi quem læderet, aliena ſe bona nulla ratione appetere, at prompta tum ſibi opus fore pecunia, vbi filiæ nubiles elocandæ erunt, non poſſe ſe illam aut in reditus aut mercaturam impendere, neue eam ſine lucro & fœnore quietam tenere. Ait vltor, eum qui veterem ſuſtinet ac fert iniu-

iniuriam, nouam aliam inclamare, nec vlciscendi se causa vltionem sumere, sed vt qui offendit, discat hostem, cùm te humilias, leoninos animos superbiamq; sumere, cum aduersus eum insurgis iratior, vacca segniorem esse. Obijcit auarus docere Apostolum, filijs thesaurizandum esse pecunia se grauari, eaque se abundare, non amare se pecuniam, sed quæ inde sequuntur commoditates, & qui sua ritè custodit, nemini iniurium esse; atque ita de ceteris. In excusando enim se filij Adam & filiæ Euæ à progenitoribus suis maioribusque non degenerant, & ante & post peccatum admissum in procudendis excusationibus & prætextibus quàm vberrimi sunt & fertilissimi. O excusationes accusantes!

XIV.

In hoc Hebræorum ac Pilati facto notandum, nullam esse seditionem commotionemq; periculosiorem, nec machinationes vllas magis metuendas, quàm quæ religionis aut status reformandi prætextu committuntur. Notabo item, non vacare eum culpa, qui alterius suggestione ipsam committit. Adhæc hunc quoque cum Pilato lauare manus, qui bonam quidem habet intentionem, in malam tamen actionem prorũpit.

XV.

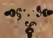
Aequissimo animo mortis sententiam sibi declaratã Redemptor acceptauit, & à Patris sui voluntate decretoque eam, ob hominum salutem, descendere considerans, interiùs se in holocaustum obtulit, & insignem exterius constantiam lætitiamq; vultu prætulit, à sententia lata nõ appellans, quod alioquin facere commodè potuisset; non sui vt miseratione tangerentur supplicans;

cans, non de iniurijs conquerens, non iudicem ministrosq; maledicens; sed prompta voluntate furibundo se hostium, præ plausu & lętitia vociferantium, sibique inuicem quod votorum tandem facti essent compotes, congratulantium odio committens & cedens. Illius ergo exemplo ad eam excipiendam sententiam parati simus quam ipsi de nobis pronuntiare visum fuerit, tam in aduersis quàm prosperis, tam in sanitate quàm morbo, tam in vita quàm morte. Idipsum fecit & sanctissima eius mater auditis ijs quæ contigerant, eum secum & se cum illo ad voluntatem Dei Patris plenè complendam offerens.

SOLILOQVIVM.

Pilatus ait: *Ecce homo*, ecce quem cupitis; & commiseratione motus hæc ait; Iudæus dicit: *Ecce homo*, ecce scelestus, ecce malefactor, sed irridẽdo. Ethnicus ait: *Ecce homo*, qui alijs salutem esset allaturus; & dicit eum abhorrendo. Diabolus item ait: *Ecce homo*, quem hominum fabulam & opprobrium feci; & dicit illi improperando & insultando. Angelus similiter dicit: *Ecce homo*, Angelorum simul & hominum rex; & dicit admirando. Maria quoq; ait: *Ecce homo*, de substantia mea substantia & productio, propter hominum salutem viuens & moriens; & dicit Simeonis ense transfixa. Deus Pater pariter ait: *Ecce homo*, filius hominis, Deus & homo, & homo Deus quem hominibus dedi; & dicit summè aduersus inhumanam hominis ingratitudinem & maleuolentiam indignatus. Tuum est videre, anima mea, quo sensu & affectu ipsum dictura sis.

ignominiosam nuptialem charitatis esse stolam, qua te induere cupit ? præuidesné ab amara hac corona caput tuum iam olim diademate gloriæ coronandum ? Quis hic homo est, anima mea ? quis ille Philanthropus, quis ille amans, quis ille diligens, quis & quàm amabilis, & super omnes amabilis ! verùm quid agemus ? ad matremne illum perducemus ! Eheu! hæc in mortem eius assentit, sciens ita ipsum velle, mortemq; elegisse : An ad Patrem cœlestem deducemus ? illius verò decreto omnia hæc patitur : cœlum terraque igitur eius in mortem, contrario licet fine & principio plane opposito, conspirant. Nullum, anima mea, præterquam crucem, qui eum recipiat, inueniemus, sola hæc illi fida ad mortem vsque comes erit, ipsa illum sustinebit, feret, retinebit, ipsa ad extremum vsque spiritum illum complectetur. Ad crucem hanc ergo nos conferamus, crucem stringamus, & amemus, crucem sequamur ; quod vt constanter, & ad mortem vsque faciamus, quo eadem ornatus fuerit, & eadem grauatus præ matri suæ occurrerit modo, meditemur.

MEDI-

MEDITATIO XII.

DE CRVCIS BAIVLATIONE, DE *occursu Deiparæ, & ijs quæ in monte Caluariæ, antequam Redemptor cruci affigeretur, contigerunt.*

PVNCTVM I.

MORTIS sententiæ à Iudice prolatæ cùm Iudæi voce sua & succlamando scripsissent, tria inprimis notabilia circa Redemptorem Iesum facta sunt. Primò, coccinea fuit chlamide exutus & suis rursus indutus vestibus, quò omnibus notior foret. Non legimus tamen spineum illi sertum ablatum, ne fortè nimis in ipsum beneuoli benigniq; viderentur. Secundò, allata crux, quæ extempore è rudi grauiq; fabricata trunco, ruditer humeris fuit illius iniecta, funibusque trans tergum vtrimque euntibus illi alligata. Tertiò producti è carcere duo latrones, ad mortem vnà cum ipso rapiendi, quò ita mors eius foret ignominiosior. Grauatum hoc pacto & comitatum stipant illum carnifices, lictores, iustitiæque administri, ac præcones, per compita vrbis & vicos facinora eius singula populo proclamantes, & vndique eum concientes, qui certatim tali assistere cupiens spectaculo vndequaque confluebat.

II. Cùm

II.

Cùm Crucis pondus nimis graue foret, & sacrum Christi corpus exhaustum, & ob assiduò decurrentem sanguinem propè exsangue & exanime, iniquæ huius iustitiæ administri angariauerunt hominem quemdam venientem de villa, Simonem nomine Cyrenæũ, illumq; crucem post Christum gestare coëgerunt. Mulieres, quæ eum viuentem semper coluerant, inter quas sancta eius mater erat, eum pone sequebantur lugentes, & tum è pio erga eum affectu, tum è muliebri complexione plãgentes. Ad quas cõuersus Redemptor ait: *Filiæ Ierusalem nolite flere super me, sed super vos ipsas flete, & super filios vestros, quoniam ecce dies venient, in quibus dicent: Beatæ steriles & ventres qui non genuerunt, & vbera quæ non lactauerunt tunc incipient dicere montibus, cadite super nos, & collibus, operite nos. Quia si in viridi ligno hæc faciunt, in arido quid fiet?* Tum Matrona vna, cui nomen Beronice, linteum ei dedit quo faciem deturpatam abstergeret, quod cùm vultui applicuisset, non sine miraculo sacræ faciei illi imago impressa mansit.

III.

Iesus cùm in Caluariæ montem tandem peruenisset, vinum myrrhatum cum felle mixtum cùm gustasset, bibere noluit; deinde magna fuit inhumanitate & infamia denudatus corã omnibus; vestesq; pelli laceræ adhærentes, & agglutinatæ violenter adeptæ, itaq; nudus plebeculæ totius ludibrio risuiq; expositus: quem cùm sanctissima mater eius velo dato texisset, eum tenerrimè amplexa est. Sed recedere coacta est,

eumque deserere, quò in duro crucis lecto extenderetur.

FRVCTVS I.

VTI Redemptor, quò crucem suam gestaret, alienas vestes, quibus in aula Herodis & Pilati per ludibrium indutus fuit, exuit, vt suas indueret; ita ipse, meam vt crucem gestem, & saluatorem meum imiter, vitiosas omnes mundi carnisque consuetudines exuam, & eas quæ Redemptori meo propriæ sunt, induam, inprimis mansuetudinem, patientiam, misericordiam, & viscera charitatis.

II.

S. Andreas eminus crucem sibi præparatam conspicatus exclamauit: *O bona crux, crux diu desiderata, continuò quæsita, & iam feliciter inuenta, & iam præparata ad recipiendum eum, qui tamen tuis tam ardenter concupiuit affigi. Veni salutare lignum, vt te ex animo amplectar & osculer; requiescet in te caput meum, & non recedens à te, dulci mortis somno corripiar in te.* Hæc ardentis affectus verba nonnisi scintillæ erant fornacis, nonnisi stellulæ cœli, & nonnisi guttæ oceani charitatis, qua Christi Domini mens ardebat, dum crucem sibi paratam, applicatam ac subiectam cernit. Quis ergo simili nos crucem affectu intueri, pari amplecti affectu, & eodem erga eam ferri desiderio faciat?

III.

Latrones verò crucem suam conspicati, ilico horrore concuti & pauere cœpêre, oculosq;

losque claudere ne eam intuerentur: diligebant quippe crimen,&abhorrebant supplicium; contrà verò Redemptor optabat tormenta, & detestabatur peccata. illi suis sceleribus debitum supplicium fugiebant,nostris verò maleficijs debitas pœnas in se Redemptor aduocabat.Ita boni libenter pro fratribus patiuntur, malis ne quidem pro se, nedum pro alijs, quidquam pati detrectantibus.

IV.

Ignominiosum hauddubiè Redemptori fuit, duos inter latrones medium incedere: nos contrà semper inter magnates apparere & conspici volumus:Peccatores sumus, & inter iustos censeri haberique cupimus, non intuentes iustum iustorum latronum sicariorumq; caput ac principem haberi voluisse.

V.

Christus sub crucis pondere sæpiùs fatiscebat & prolabebatur, quem proinde satellites & lictores propellebant, vtq; pergeret fustigatione velut calcaribus adurgebant, sine vllo discrimine latera, manus, faciem, caput, spineumq; sertum tundentes. Hos imitantur,qui omni tempore, omni occasione, passim & vbiq; quidquid mentem subit,nullo honoris beneplacitiq; diuini habito intuitu,cogitant,loquuntur,&faciunt.

VI.

Magis Redemptorem peccatorum nostrorum pondus quàm crucis grauabat onus: si enim Dauid suorum delictorum onus graue & intolerabile esse conquestus est, quantò intolerabilius Domino pondus præteritæ, præsentes, & futuræ omnium iam inde à mundi exordio hominum

culpæ erant? cùm vt Isaias ait, instar ouium quæ perierunt, errauerimus, & Redemptor omnium nostrum iniquitates in se tulerit. Quem proinde in sempiternum ament, honorent, & colant omnes quæ ad imaginem illius formatæ sunt animę.

VII.

Apostolus Paulus de suis tribulationibus & ærumnis quas patiebatur, hoc Corinthijs modo
2.Cor.1. scripsit: *supra modum grauati sumus supra virtu-*
8. *tem: ita vt tæderet nos etiam viuere, sed ipsi in nobismetipsis responsum mortis habuimus: sed Deus de tantis periculis nos eripuit, & adhuc eripiet.* Quantò verò maiores erant tribulationes Christi Iesu, adeò vt Principes Sacerdotum, veriti ne in via sub onere succumberet, itaq; emoreretur, crucem illi, non quidem solatij alicuius illi afferendi causa, sed illius crucifigendi desiderio, auferrent.

VIII.

Notandum porro, prolabentem sub onere Dominum neminem habuisse, qui subiecto eum humero suffulciret, aut subleuaret: Iudæi siquidem crucem tangere velut irregularitatem & maledictionem quamdam credebant, quòd, qui eidē affigebatur, vt maledictus & anathema, iuxta legis præscriptum, haberetur. Gentiles verò crucem omnium suppliciorum infamissimum, & ignominiosissimum, seruorum, vilium & infimæ plebeculæ proprium ducebant. Redemptoris autem amici ac discipuli adeò pauidi & timidi erant, nullus vt eam tangere aut se patefacere ac vulgare auderet. Hinc videmus, quantus sit crucem fugientium numerus; aliqui quòd non credant virtutem, quam in ea Deus constituit: alij

alij eam vt infamem habent, & honori suo aduersantem: alij pœnam et laborem verentur, eã sensualitate repugnante suscipiendo: alij quoq; docent, Christum omnia persoluisse, & nihil sibi faciendum restare, Iesu Christo crucẽ & cruce Iesum Christum oppugnantes. Quis nobis fontem det lachrymarum, quibus Apostolus maximum inimicorum crucis Christi numerum deplorabat, quorum, vt ad Philippenses scribit, Deus venter est, vanitas & voluptas.

IX.

Vnà cum Christo Iesu crucem gestare, non verò illam trahere oportet, qui enim inuiti dolentesque aduersa ferunt, crucem per terram repentantem trahunt, qui verò patienter & libenter ex amore Christi eadem sustinent, illam gestant. Alij crucem quęrunt, & non Iesum; alij Iesum, & non Crucem. Ambitiosi, inuidi, vindictæ cupidi, auari, homicidæ, venefici, mundi carnisque martyres & mancipia, rebelles, criminosi, malefici, crucem quærunt, raptant, & trahunt, sed sine Iesu. Segnes econtrà, acediosi, delicatuli, vani, lasciui, gulosi, denique omnes corporum suorum idololatræ, suiipsorum amatores & pœnitentiæ hostes, Iesum volunt & non crucem. Boni è contrario Iesum cum cruce, & crucem cum Iesu diligunt & optant.

X.

Notandæ sunt circumstantiæ eius, qui Redemptori in cruce gestanda auxilio fuit. Primò nomen illi fuit *Simon*, quod *obedientem* denotat, vt hinc discamus virtutem obedientiæ in propriæ voluntatis repugnantia superanda sitã esse, & veros obedientes suam ad vsq; mortem

crucem ferre. Secundò, erat externus & peregrinus, veniebatq; ex agro, vt hinc manifestum fiat, eos qui à cruce Dominica honorari illustrariq; volunt, peregrinorum instar in terra viuere, mundum nonnisi obiter respicere, sed semper ad Ierusalem liberam, quæ est Sion cœlestis vera patria nostra, & supremum domicilium, oculos intendere debere. Tertiò, angariatus est, id est coactus, & sub cruce grauatus partim onus volenter ferens partim de illo nihil cogitans. Ita & ipse de necessitate generositatem virtutemque facere debeo, quando antè mihi crux imponetur, quàm præuisa fuerit, antè decreta, quàm electa. Denique vti pœna & labor Simonis Cyrenæi breuis fuit, & immortalis illius & filiorum memoria, quorum vtpote virtute pòst illustrium piorumque Ecclesia semper memoriam agit: ita qui Redemptoris crucem, etsi initio aliqua cum repugnantia ferunt, modò in ea patienter & æquanimiter ferenda pergant & continuent, breuis illorum pœna erit & labor, at æterna merces ac præmium.

XI.

Christum sequentiũ maximè diuersæ erant intentiones; alij enim sequebantur, eũ cruci vt affigerent, horum de numero erant milites & carnifices: alij, eum vt subsannarent, in morteq; eius exultarẽt, vt Scribæ & Pharisæi: alij è curiositate, vt spectaculo interessent: alij, quòd Christo noti & familiares essent, qui præ naturali compassione, visis in quibus versabatur angustijs, lugebant. Horum tamen nullus eum sequebatur, vt in cruce ferenda illum adiuuarent, aut eiusdem participes fierẽt, vnica excepta dignissima matre eius, quæ ineffabile in filio suo tormentum patieba-

tiebatur, eisq; doloribus omnibus intimè compatiebatur. Illam comitari conemur, & operam demus, supernaturales potius nostræ vt sint lacrymæ quàm naturales, quas charitas elicuerit potiùs quàm sola compassio naturalis expresserit. Quàm sæpè difficile est, gratiæ motus à naturalibus distinguere.

XII.

Horum verborum: *Nolite flere super me, & ea* quæ patior, *sed super vos ipsas*, sensus non est, quòd passionem suam plangi Redemptor vetet, sed eius plangendæ modum, è sola inquam compassione humana reprehendit, quasi dixisset: Nolite flere id quod patior, sed ea ob quæ patior; nõ tam propter me, quàm propter vestra & filiorum peccata plorate, vtpote quæ meæ passionis causa sunt. Si enim in viridi ligno hæc fiunt, in arido quid fiet? id est, si ipse qui viridis sum arbor, & fructũ fero, terribilia diuinæ institiæ propter aliena commissa iudicia experior, ecquæ ipsorũ peccantiũ, qui aridi & steriles & flãmarũ pabulũ sunt, pœna & supplicia erũt? ecquæ flagella, ecquę spinæ, ecquæ alapæ, ecquod ludibriũ, ecquod fel, quæ crux, quę supplicia eos manent, & in eos ingruet, dũ iudici sistentur? Hinc inferre licet, quãtũ sit malũ peccatũ, cũ omne odiũ, indignationẽ, iram, choleram, omnemq; compassionem nostrã in ipsum ferri, impendi, exerceriq; Redemptor velit?

XIII.

Mutuus Redemptoris & benedictæ matris eius conspectus intuitusq; reciprocus cor vtriusq; animũ quantum transfixit. Ecquis gladius, ecquis mucro animam Deiparæ sauciauit, filiũ spineum gestantem diadema, quo eũ nouerca synagoga in

die illa coronauerat, quin & faciem deformatam, corpus sub crucis onere incuruatum, inter duos latrones incedentem, & satellitibus vndiq; eum exagitantibus circumcinctum videntis? Si filiæ Sion è naturali compassione plorabant, quæ eum nonnisi vt sanctum virum colebant, quid illam fecisse credendum, quæ illum vt filium, vt Deum, vt patrem, vt sponsum suum habebat? Beata porro anima illa, quam dolorum ipsa suorum fecerit participem.

XIV.

Illi Redemptori in cruce ferenda opem ferunt, qui eius, beatissimæque matris illius doloribus compatiuntur, vt filiæ Ierusalem compatiebantur. Illi quoque, qui passionem Dominicam sæpè animo voluunt, qui pauperum miseratione tanguntur, qui seruos Dei diligunt, qui afflictos consolantur, illi denique inprimis, qui Ecclesiæ eius, communi omnium nostrum matri, laboranti succurrunt, & auxiliariã nauant operã.

XV.

Eminenti in loco crucifigi Dominus vult, quò sua tormenta maiorem infamiam & ignominiam præferrent, eoquè notiora forent, quò omnium magis oculis patescerent. Dum nascitur & primùm in mundum hunc ingreditur, selegit præsepe & animalium stabulum, egressurus seligit locum mortuorum ossibus, & putredine cadauerum putiscentem. Dum nascitur, tanta Bethleemi externorum hospitum multitudo agebat, vt non esset ei locus in diuersorio: moriturus maxima hominum in turba & sollennitate paschali mori vult. Nascitur nocte media obscuro in oppidulo, patitur in metropoli tempore meri-

meridiano: idq; in loco maleficorum supplicijs destinato, vt hoc pacto ostenderet, non tam humanæ se iustitiæ quàm diuinæ decreto mortem, idque in atrocium criminum, quæ veri malefici admiserant, & quorum ipse vadimonium præstiterat, punitionem subire. Voluit locum illum Caluariam denominari, quòd malefactorum ibidem supplicio affectorum esset osſibus & caluariis oppletus, ac proinde tetram mephitim exhalans, & horrore plenus, sanguinem suũ pro viuorũ ac mortuorũ salute effundi, & suo se tẽpore animas simul & corpora viuificaturũ ostensurus.

XVI.

Extremam summamque qui videre feritatem inhumanitatemque voluerit, fel hoc & myrrhã consideret. Moris siquidem erat, præstantisſimũ & generosisſimum afflictis maleficisque vinum ad eos roborandos dare; Redemptori verò nostro ob amissam potisſimam sanguinis sui partẽ summa siti laboranti, vini huius loco, fel, forsan è canis alicuius equiue haud procul inde intestinis eductum, accepêre, ac myrrhæ quæ ruta amarior est, immiscuêre, factamque inde potionẽ ori eius admouerunt, vt immanes hæ feræque tigres linguam, os, stomachum, intestinaque Domini simul cruciarent, quo flagra & spinæ minimè pertingere aut penetrare potuerãt. Etsi verò, ecquæ hæc intritura & mixtura est, Redemptor perspectum haberet, eam nihilominus gustauit, sed non deglutiuit, vt nullum se supplicij genus subterfugere ostenderet: nolendo tamen mortis suæ accelerationi potus adeo virulenti haustione, quam iam gustarat, cooperari. Ad castigandum item oris nostri & gulæ excessum, nosque

consolandos, quando in medio tribulationis alicuius ardore nonnisi fel merum, idest desolationem sine consolatione vlla reperiemus.

XVII.

Quin & hodie plurimi Redemptori vinum melle mixtũ propinant: oẽs illi scilicet, qui bona fidei opera, sed praua intẽtione & peccaminosis circũstantiis conuestita illi offerũt. Omnis, verbi gratia, hæresiarcha, qui sub religionis ac reformationis prætextu falsũ dogma tradit, draconis infernalis fel cum vino verbi Dei miscet. Omnis præsumptuosus, qui ex præsũptione liberè, quod Deus bonus sit, peccat, nostra soluisse ipsum debita afferens, antequam contracta sint, & hæreditatem nobis comparasse, quæ necessariò nobis danda est, Christi Iesu potum inficit. Omnes, qui passiones suas sequuntur, & præsertim vindictã, idque sub zeli, superioritatis, aut magisterij prætextu, fel vino miscent. Huius item naturæ est eleëmosyna per vanam gloriam facta, oratio item quam voluntaria sequitur distractio, & omne opus bonum honoris acquirendi causa factum. Deniq; actio omnis hypocrisi aut philautia inquinata, eamdem potionem temperat.

XVIII.

Secundùm Euthymium, & alios Doctores, bis Domino in monte Caluariæ propinatus fuit potus. Primò quidem oblatum vinum præstans, quod *myrrhatũ* aut *mixtum* à Marco nominatur, quodque maleficis & reis morituris, ac præsertim cruci affigendis, dari solebat, vt sensus soporarentur, tormentaque faciliora toleratu redderentur; & hoc, secundùm D. Marcum, gustare noluit. Hinc milites secundò vinum felle mixtum

illi obtulerunt,quod ex Matthæi sententia gustauit,sed in stomachũ non transmisit. Vtroq; in sensu Redemptoris nostri charitas mirabiliter relucet, primum recusando, ne fortè aliquod inde solatium aut refocillationem perciperet. è secundo verò paululum libando, eius vt amaritiē experiretur. Hinc disco duplici me ratione ob Christi amorem mortificare, interdum scilicet licitis me delitijs & consolationibus priuando, interdum etiam ęquanimiter eas quæ mihi inuito offeruntur & repræsentantur, acceptando.

XIX.

Quater Dei filius in passione vestibus spoliatus fuit. Pimò, iam flagellandus; secundò, iam coronandus,& purpura induendus; tertiò, cùm hęc illi purpura ablata, & vestibus fuit propriis indutus iam ad Caluariæ montē ducendus; quartò, iam clauis cruci affigendus. atque hæc denudatio omnium fuit ignominiosissima & pœnosissima: credibile est enim interulam cuti conscissæ & sanguinolentæ adhærentem violenter à carnificibus extractam. Pudor porro & verecundia singularis fuit, quòd nimirum se coràm tanta hominum subsannantium & in tormentis nuditateque sua plaudentium multitudine nudũ conspiceret.

XX.

Sciendum hanc Dominum ignominiam ideo potissimum tulisse, vt in se infamis impudicitiæ peccatum castigaret, illumque toties denudari voluisse, vt in se puniret, quod gratiæ vestem, toties mortalibus eum peccatis offendentes, exuerimus,

COLLO-

COLLOQVIVM.

VT scilicet nos supreme animarum nostrarū catechista doceres, omnem hominem suā hoc in mundo crucem ferre debere, eius & in natura & in scripta lege signa impressisti. In aëre volare auis nequit, quin crucis formet imaginem, in mari nauigare nauis, quin eam malus & vela appensa repræsentent; imitatur eamdem agricola vomere suo & aratro, eam & homo quilibet exprimit brachia extendens, & faciem ostendēs, quin & in aliis plurimis corporis sui dimensionibus ac proportionibus. Ipsa est arbor vitæ, quæ amissum nobis vigorem & vires reddit. Ipsa virga Mosis quæ sicco nos vestigio per aduersitatum mare traducit, quæque ex oculis & cordibus nostris, sæpè rupe durioribus, pœnitentiæ aquas elicit. Ipsa serpens est æneus, quem in mundi huius deserto erexisti, vt à colubri tartarei nos morsibus sanares. Ipsa lignum Sethim incorruptibile, quod certissimum tui nobiscum fœderis testimonium dat. Ipsa virga Iacob, sine qua vallis huius lacrymarum torrentem transire non possemus. Ipsa lignum cypresi, cuius in expiationibus vsum esse voluisti. Ipsa terebinthus, è qua salutare gummi demanat. Ipsa iuniperus, sub cuius vmbra requiescimus, & ab angelis excitamur. Ipsa cithara Dauid, quæ passionum nostrarum furorem domat & placat. Ipsa Tau Ezechielis, quod prædestinatos tuos signat, & ab Angelo nos exterminatore protegit. Ipsa torcular Isaiæ, quo vinum exprimitur, sancto animas nostras amore tuo inebrians. Ipsa scala Iacob, per

per quam ad nos ipse descendis, & ipsi ad te ascendimus. Ipsa sceptrũ Iudæ, quod absolutũ nobis in passiones dat imperiũ. Ne verò se quis ob eã quæ in ea ferenda occurrit pœnã ipsã detrectet aut reiiciat, tu ipse mitissime & obedientissime Isaac, eius in humeros tuos vnus suscepisti, tuáq; matrẽ innocentissimam illius põdus grauitatemque plus ceteris post te experiri voluisti. Tunc scilicet doloris gladius, quem Simeon prædixit, eius animam transuerberauit. Etsi enim in hac aliaque re omni suam perfectè voluntatẽ Dei Patris tui voluntati conformaret; gratia tamen naturam ipsam non destruebat, ratioq; exigebat, ipsa tecum vt pateretur & tibi compateretur, qui non carissimum modò eius eras medium, sed eius totum. Quæ exprimere lingua posset, quis comprehendere intellectus, quidnam illa senserit, hoc te modo & schemate ad mortem properantem cernens? Hanc mihi ô dulcissime Iesu, tali matre dignissime fili, propter eam & propter te gratiam præsta, vt meam tecum, post te, & propter te, illius exemplo, crucem tam constanter & generosè feram, vt tuæ mihi posthac spinæ rosæ sint, vincula monilia, lacrymæ gemmæ, purpura paludamẽtum, crux denique tua lectus & thalamus nuptialis. Omnis mea sit in desolatione consolatio, in aduersitate prosperitas, in debilitate robur, in tristitia gaudium, & mea in diuinæ voluntatis tua accompletione voluptas & paradisus.

MEDI-

MEDITATIO XIII.

DE CRVCIFIXIONE, & CRVCIS *exaltatione, & titulo quem Pilatus ei superposuit.*

PVNCTVM I.

Vestibus cùm iam denudatus esset Dominus, in crucem in terra prostratam vt se extenderet milites iubent: quibus, extensis, brachiis & pedibus, vt cruci affigerentur, ilico morem gesſit. Hinc dextram illinc sinistrã manum extrahentes carnifices trabalem obtusúmque per vnam malleo clauum transadigunt, deinde & alteram vi extrahentes eodem modo figunt: similiter & pedes, quatuor è vulneribus quatuor velut riuos sanguinis constituentes.

II.

Crux & crucifixus omnibus inspectantibus in sublime elati, & ingrati propelli, ac præsertim inimicorum, sannis ludibrioque excepti, in foramen eam in rem paratum cum immitteretur, ingens & crucis & corporis affixi secuta concussio vnde graue apertis denuò & laxatis totius corporis ob pendulum pondus plagis sensit Redẽptor dolorem: duo latrones infames vtrimque ad latus eius, eodem supplicij genere, & eodem prorsus modò in crucem acti sunt.

III.

Pilatus titulum crucis superaffixit, cum tamen moris esset, de maleficorum illum collo scriptum suspendere. Triplici conscriptus is erat lingua

lingua, Hebraica, Græca, & Latina; hæc autem eius verba, Iesus Nazarenus Rex Iudaeorum: huic Pontifices & Sacerdotes addi volebant, quod se Regem Iudæorum fecisset; sed nihil mutatum volens Præses, ait: *Quod scripsi, scripsi.*

FRUCTUS I.

Terrenus Adam manus suas extendit, vt vetitæ arboris fructum tangeret: cœlestis modò suas extendit in arbore præordinata. Ille suę nos inobedientiæ hæredes constituit: certissimũ porrò est Redemptorem vbi se in ligno hoc extensum vidit, ad cœlum sublatis oculis Deo patri gratias egisse, quod eatenus se perduxisset, & perfecta se voluntate ad redemptionis nostrę cõplementum obtulisse. Isaac à Patre se suo vinciri passus est, ligno alligari & altari superimponi, in quo immolandus erat, collum extendens, ictúmque exspectans, quo necandus erat. Quantò charitabilius, patientius, humilius, dulcissimus Iesus Deo Patri suo se obtulit?

II.

Clauorum acumen carnem eius perforauit, venas aperuit, & neruosissimas sacri corporis Domini partes pertransijt. Et quoniã vna manuum eius clauo confixa nerui contracti erant, vt altera ad foramen, quod in prima corporis extẽsione dimensioneque pararant, non pertingeret, hinc violenter aliam extraxerunt, eius vt ossa omnia loco mouerentur & luxarentur. Atque hoc per Prophetam regium significarat: *Foderunt manus meas & pedes meos, dinumerauerũt oĩa ossa mea.* Hæc mẽbrorũ disiũctio corpori imprimis sensibilis fuit, sed animæ

longè doloroſior, iam tum ſentienti & cogitanti ingentia, quæ per ſchiſma & diuiſionem corpus eius myſticum, id eſt Eccleſia, paſſurum erat mala.

III.

Quantum clauus innocentem Ieſu carnem tranſibat, tantum item per virgineum ſanctiſſimæ matris eius pectus ibat; ſingulæque malleationes clauæ illi videbantur, quibus contunderetur. Erat ipſe tum vir dolorum, & ipſa mulier amaritudinum, & dicere ambo poterant: ô *vos omnes qui tranſitis per viam, attendite & videte, ſi eſt dolor ſicut dolor meus*! Vtinam cordis mei duritiem ictus hi malleorum comminuere poſſent! Vtinam inter duos hoſce amantes crucifixos, inter filium inquam acuto confixum ferro, & benedictam matrem eius doloris acuminibus crucifixam, locum inueniat anima mea! Vtinam ſuas mecum afflictiones diuiderent, non aliter tamen, & ea conditione, quàm vt per veram imitationem vnà cum ipſis crucifigar: tum ſcilicet fixum & immobile ſub communi vtriuſq; cruce habitaculum conſtituerem.

IV

Quatuor flumina terram Eden irrigantia, quatuor ſunt fontes, è quatuor Redéptoris mei vulneribus prorumpentes, maximè dum crux in foramen paratum intromiſſa totam molem corporis concuſſit. O pretioſe ſanguis laua me, purifica me, munda me, & nimia charitate tua inebria me.

V

Si amici Iob veſtes ſuas diſciderunt, cinerem capitibus ſuis inſperſerunt, & vberrimè ſeptem

ipſis

ipſis diebus lacrymati ſunt, ne os quidem ad loquendum laxantes, quòd ipſum in fimario conſpicerent ærumnis & amaritudine oppletum, & dolor eius vehemens foret. quid faciant oportet illi, pro quibus Redemptor Ieſus in duro hoc crucis thalamo conſtratus iacet, à ſummo vertice ad vſque talos ſaucius, & vulneribus longè quidem grauioribus & letalioribus quàm ipſe Iob oppletus?

VI.

Duo ſunt throni nimium quantum inter ſe diſsidentes & à ſe inuicem diſcrepātes, thronus ignominiæ in monte Caluariæ, & thronus gloriæ in cœlo empyreo. Duo ſunt ſitus maximè inter ſe oppoſiti, triplici ſcilicet clauo ad crucē adhæreſcere, & tribus digitis orbem terrarum ſuſtinere. Contrariæ hauddubiè voces ſunt, hinc Cherubinorum aſsiduè *Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus Sabaoth* acclamantium, illinc latronum: *Si tu es Chriſtus ſaluum fac temetipſum & nos.* Quantum ergo Deo ſtetit, hominem factum eſſe, & pro hominibus vadimonium præſtitiſſe!

VII.

Summi Pontificis noſtri, ſecundùm ordinem Aaron, ſigna ſunt, quod tiaræ ac cidaris loco coronam geſtet ſpineam capiti infixam, quòd perpetuum Eccleſiæ ſit caput & ſacerdos æternus, finem neſciens. Pedum eius paſtorale, crux eſt: annuli ſunt claui: toga illius ſacerdotalis polymita, caro eius eſt plagis quaſi ſulcata: Hoc ſchemate ſummus pontifex noſter ſemel ſancta ſanctorum ingreſsus eſt oblaturus ſacrificium, non

animaliũ,ſed ſuiipſius, vt Apoſtolus ait, neu pro ſe, ſed pro nobis omnibus, non commune quidẽ victimam quæ diuiditur, ſed holocauſtum, quod igne doloris & charitatis flammis penitus abſumitur, omnem ſuum in remiſsionem peccatorũ noſtrorum ſanguinem effundens, donec in cruce tandem exſpiraret & vitam poneret.

VIII.

Redẽptor noſter ſerpẽtis, id eſt peccatoris, imaginẽ ſumẽs, letiferis ceraſtis infernalis morſibus nos ſaucios ſanat, & magorum ſerpentes deuorat, id eſt debitas peccatis noſtris pœnas luit, & culpas eluit. Adhæc ſeptem draconis rufi, cuius in apocalypſi fit mentio, capita recidit; ſuperbiam inquam, per ignominias, quas profundiſsima cũ humilitate ſuſtinet: inuidiam pereminẽtiſsimæ caritatis actus; iram per generoſam & infractam manſuetudinem; auaritiam per extremam paupertatẽ & nuditatẽ; voluptates luxuriæ per horribiles omnium membrorum dolores & pœnas; gulam per fel & acetum, quod illi ad ſitim reſtinguẽdam oblatum; acediam, per feruorem illum, quem in omnibus redemptionis noſtræ operibus oſtendit.

IX.

Tituli crucis ſignificationes planè ſunt admirabiles & notandę. IESVS eo ipſo dictus eſt die, quo Saluatoris munus ſanguinis effuſione cum circumcideretur, exequi cœpit: iam verò illuſtriſsimum hoc nomen in ſumma cruce velut verus officij ſui plenè completi titulus ac ſignum ponitur.

Dictus eſt NAZARENVS, id eſt ſanctus & flori-

floridus, vt se hæc non ob sua ipsius delicta pati ostendat: est enim Sanctus Sanctorum, ac proinde crux eius nemini videri ignominiosa debet, cum non pœna, sed causa patibulum infame reddat & vile; quin potius gloriosa videri, vtpote vitæ florem simul & fructum gestans. In summo, inquit Bernardus, eminet charitas, in imo humilitas, ad dextram obedientia, ad sinistram patientia.

Additur REX: sicut enim peccati regnum ab arbore vetita & ab inobedientia protoplastis Adami exordium sumpsit: ita spirituale Dei hoc in mundo regnum alia ab arbore, & ab obedientia, quam ibi Christus exercuit, initium cœpit. Hinc discam, Dei in me regnum non aliter quàm per crucem inchoandum, cum scilicet vetus homo in me mortuus fuerit, & peccati corpus, vt Apostolus destructum. Regnis terrenis fruimur dum viuimus, at regno Christi nonnisi post mortem.

Vltimum tituli verbum fuit IVDAEORVM, id est omnium (iuxta hebraicam verbi notionē) quæ Deo visum reuelare, confitentium. regnabit quippe in domo Iacob & omnium verorum Israelitarum in æternum. Hinc & titulus hic tribus conscriptus fuit linguis, quæ aliarum sunt Principes & latissimè patent, Hebraica scilicet, Græca & Latina, vt omnes terræ nationes, triplici hac lingua comprehensæ, regē hunc agnoscant & adorent, & omnis lingua, inquit Aposto. lus, confiteatur quia DOMINVS noster Iesus in gloria est Dei Patris. Quin & sanctissimum & augustissimum MISSAE sacrificium, quod identicè cum hoc cruento in monte

consolandos, quando in medio tribulationis alicuius ardore nonnisi fel merum, idest desolationem sine consolatione vlla reperiemus.

XVII.

Quin & hodie plurimi Redemptori vinum melle mixtũ propinant: oẽs illi scilicet, qui bona fidei opera, sed praua intẽtione & peccaminosis circũstantiis conuestita illi offerũt. Omnis, verbi gratia, hæresiarcha, qui sub religionis ac reformationis prætextu falsũ dogma tradit, draconis infernalis fel cum vino verbi Dei miscet. Omnis præsumptuosus, qui ex præsũptione liberè, quod Deus bonus sit, peccat, nostra soluisse ipsum debita afferens, antequam contracta sint, & hæreditatem nobis comparasse, quæ necessariò nobis danda est, Christi Iesu potum inficit. Omnes, qui passiones suas sequuntur, & præsertim vindictã, idque sub zeli, superioritatis, aut magisterij prætextu, fel vino miscent. Huius item naturæ est eleẽmosyna per vanam gloriam facta, oratio item quam voluntaria sequitur distractio, & omne opus bonum honoris acquirendi causa factum. Deniq; actio omnis hypocrisi aut philautia inquinata, eamdem potionem temperat.

XVIII.

Secundùm Euthymium, & alios Doctores, bis Domino in monte Caluariæ propinatus fuit potus. Primò quidem oblatum vinum præstans, quod *myrrhatũ* aut *mixtum* à Marco nominatur, quodque maleficis & reis morituris, ac præsertim cruci affigendis, dari solebat, vt sensus soporarentur, tormentaque faciliora toleratu redderentur; & hoc, secundùm D. Marcum, gustare noluit. Hinc milites secundò vinum felle mixtum illi

illi obtulerunt, quod ex Matthæi sententia gustauit, sed in stomachũ non transmisit. Vtroq; in sensu Redemptoris nostri charitas mirabiliter relucet, primum recusando, ne fortè aliquod inde solatium aut refocillationem perciperet. è secundo verò paululum libando, eius vt amaritię experiretur. Hinc disco duplici me ratione ob Christi amorem mortificare, interdum scilicet licitis me delicijs & consolationibus priuando, interdum etiam ęquanimiter eas quæ mihi inuito offeruntur & repræsentantur, acceptando.

XIX.

Quater Dei filius in passione vestibus spoliatus fuit. Pimò, iam flagellandus; secundò, iam coronandus, & purpura induendus; tertiò, cùm hęc illi purpura ablata, & vestibus fuit propriis indutus iam ad Caluariæ montē ducendus; quartò, iam clauis cruci affigendus. atque hæc denudatio omnium fuit ignominiosissima & pœnosissima: credibile est enim interulam cuti conscissæ & sanguinolentæ adhærentem violenter à carnificibus extractam. Pudor porro & verecundia singularis fuit, quòd nimirum se coràm tanta hominum subsannantium & in tormentis nuditateque sua plaudentium multitudine nudũ conspiceret.

XX.

Sciendum hanc Dominum ignominiam ideo potissimum tulisse, vt in se infamis impudicitiæ peccatum castigaret, illumque toties denudari voluisse, vt in se puniret, quod gratiæ vestem, toties mortalibus eum peccatis offendentes, exuerimus.

COLLO-

COLLOQVIVM.

VT ſcilicet nos ſupreme animarum noſtrarũ catechiſta doceres, omnem hominem ſuã hoc in mundo crucem ferre debere, eius & in natura & in ſcripta lege ſigna impreſsiſti. In aëre volare auis nequit, quin crucis formet imaginem, in mari nauigare nauis, quin eam malus & vela appenſa repræſentent; imitatur eamdem agricola vomere ſuo & aratro, eam & homo quilibet exprimit brachia extendens, & faciem oſtendẽs, quin & in aliis plurimis corporis ſui dimenſionibus ac proportionibus. Ipſa eſt arbor vitæ, quæ amiſſum nobis vigorem & vires reddit. Ipſa virga Moſis quæ ſicco nos veſtigio per aduerſitatum mare traducit, quæque ex oculis & cordibus noſtris, ſæpè rupe durioribus, pœnitentiæ aquas elicit. Ipſa ſerpens eſt æneus, quem in mundi huius deſerto erexiſti, vt à colubri tartarei nos morſibus ſanares. Ipſa lignum Sethim incorruptibile, quod certiſsimum tui nobiſcum fœderis teſtimonium dat. Ipſa virga Iacob, ſine qua vallis huius lacrymarum torrentem tranſire non poſſemus. Ipſa lignum cypreſsi, cuius in expiationibus vſum eſſe voluiſti. Ipſa terebinthus, è qua ſalutare gummi demanat. Ipſa iuniperus, ſub cuius vmbra requieſcimus, & ab angelis excitamur. Ipſa cithara Dauid, quæ paſsionum noſtrarum furorem domat & placat. Ipſa Tau Ezechielis, quod prædeſtinatos tuos ſignat, & ab Angelo nos exterminatore protegit. Ipſa torcular Iſaiæ, quo vinum exprimitur, ſancto animas noſtras amore tuo inebrians. Ipſa ſcala Iacob,

per

per quam ad nos ipse descendis, & ipsi ad te ascendimus. Ipsa sceptrũ Iudæ, quod absolutũ nobis in passiones dat imperiũ. Ne verò se quis ob eã quæ in ea ferenda occurrit pœnã ipsã detrectet aut reiiciat, tu ipse mitissime & obedientissime Isaac, eius in humeros tuos vnus suscepisti, tuãq; matrẽ innocentissimam illius pondus grauitatemque plus ceteris post te experiri voluisti. Tunc scilicet doloris gladius, quem Simeon prædixit, eius animam transuerberauit. Etsi enim in hac aliaque re omni suam perfectè voluntatẽ Dei Patris tui voluntati conformaret; gratia tamen naturam ipsam non destruebat, ratioq; exigebat, ipsa tecum vt pateretur & tibi compateretur, qui non carissimum modò eius eras medium, sed eius totum. Quæ exprimere lingua posset, quis comprehendere intellectus, quidnam illa senserit, hoc te modo & schemate ad mortem properantem cernens? Hanc mihi ô dulcissime Iesu, tali matre dignissime fili, propter eam & propter te gratiam præsta, vt meam tecum, post te, & propter te, illius exemplo, crucem tam constanter & generosè feram, vt tuæ mihi posthac spinæ rosæ sint, vincula monilia, lacrymæ gemmæ, purpura paludamentum, crux denique tua lectus & thalamus nuptialis. Omnis mea sit in desolatione consolatio, in aduersitate prosperitas, in debilitate robur, in tristitia gaudium, & mea in diuinæ voluntatis tua accompletione voluptas & paradisus.

MEDI-

MEDITATIO XIII.

DE CRVCIFIXIONE, & CRVCIS *exaltatione, & titulo quem Pilatus ei superposuit.*

PVNCTVM I.

VEstibus cùm iam denudatus esset Dominus, in crucem in terra prostratam vt se extenderet milites iubent: quibus, extensis, brachiis & pedibus, vt cruci affigerentur, ilico morem gessit. Hinc dextram illinc sinistrá manum extrahentes carnifices trabalem obtusumque per vnam malleo clauum transadigunt, deinde & alteram vi extrahentes eodem modo figunt: similiter & pedes, quatuor è vulneribus quatuor velut riuos sanguinis constituentes.

II.

Crux & crucifixus omnibus inspectantibus in sublime elati, & ingrati propelli, ac præsertim inimicorum, sannis ludibrioque excepti, in foramen eam in rem paratum cum immitteretur, ingens & crucis & corporis affixi secuta concussio vnde graue apertis denuò & laxatis totius corporis ob pendulum pondus plagis sensit Redēptor dolorem: duo latrones infames vtrimque ad latus eius, eodem supplicij genere, & eodem prorsus modò in crucem acti sunt.

III.

Pilatus titulum crucis superaffixit, cum tamen moris esset, de maleficorum illum collo scriptum suspendere. Triplici conscriptus is erat lingua

lingua, Hebraica, Græca, & Latina; hæc autem eius verba, Iesvs Nazarenvs Rex Ivdaeorvm: huic Pontifices & Sacerdotes addi volebant, quod se Regem Iudæorum fecisset; sed nihil mutatum volens Præses, ait: *Quod scripsi scripsi.*

FRVCTVS I.

Terrenus Adam manus suas extendit, vt vetitæ arboris fructum tangeret: cœlestis modò suas extendit in arbore præordinata. Ille suę nos inobedientiæ hæredes constituit: certissimũ porrò est Redemptorem vbi se in ligno hoc extensum vidit, ad cœlum sublatis oculis Deo patri gratias egisse, quod eatenus se perduxisset, & perfecta se voluntate ad redemptionis nostrę cõplementum obtulisse. Isaac à Patre se suo vinciri passus est, ligno alligari & altari superimponi, in quo immolandus erat, collum extendens, ictumque exspectans, quo necandus erat. Quantò charitabilius, patientius, humilius, dulcissimus Iesus Deo Patri suo se obtulit?

II.

Clauorum acumen carnem eius perforauit, venas aperuit, & nemosissimas sacri corporis Domini partes pertransijt. Et quoniã vna manuum eius clauo confixa neruι contracti erant, vt altera ad foramen, quod in prima corporis extẽsione dimensioneque pararant, non pertingeret, hinc violenter aliam extraxerunt, eius vt ossa omnia loco mouerentur & luxarentur. Atque hoc per Prophetam regium significarat: *Foderunt manus meas & pedes meos, dinumerauerũt oĩa ossa mea.* Hæc mẽbrorũ disiũctio corpori imprimis sensibilis fuit, sed animæ

longè

longè dolorosior, iam tum sentienti & cogitanti ingentia, quæ per schisma & diuisionem corpus eius mysticum, id est Ecclesia, passurum erat mala.

III.

Quantum clauus innocentem Iesu carnem transibat, tantum item per virgineum sanctissimæ matris eius pectus ibat; singulæque malleationes clauæ illi videbantur, quibus contunderetur. Erat ipse tum vir dolorum, & ipsa mulier amaritudinum, & dicere ambo poterant: ô *vos omnes qui transitis per viam, attendite & videte, si est dolor sicut dolor meus!* Vtinam cordis mei duritiem ictus hi malleorum comminuere possent! Vtinam inter duos hosce amantes crucifixos, inter filium inquam acuto confixum ferro, & benedictam matrem eius doloris acuminibus crucifixam, locum inueniat anima mea! Vtinam suas mecum afflictiones diuiderent, non aliter tamen, & ea conditione, quàm vt per veram imitationem vnà cum ipsis crucifigar: tum scilicet fixum & immobile sub communi vtriusq; cruce habitaculum constituerem.

IV

Quatuor flumina terram Eden irrigantia, quatuor sunt fontes, è quatuor Redéptoris mei vulneribus prorumpentes, maximè dum crux in foramen paratum intromissa totam molem corporis concussit. O pretiose sanguis laua me, purifica me, munda me, & nimia charitate tua inebria me.

V

Si amici Iob vestes suas discederunt, cinerem capitibus suis insperserunt, & vberrimè septem

ipsis

ipsis diebus lacrymati sunt, ne os quidem ad loquendum laxantes, quòd ipsum in fimario conspicerent ærumnis & amaritudine oppletum, & dolor eius vehemens foret. quid faciant oportet illi, pro quibus Redemptor Iesus in duro hoc crucis thalamo constratus iacet, à summo vertice ad vsque talos saucius, & vulneribus longè quidem grauioribus & letalioribus quàm ipse Iob oppletus?

VI.

Duo sunt throni nimium quantum inter se dissidentes & à se inuicem discrepãtes, thronus ignominiæ in monte Caluariæ, & thronus gloriæ in cœlo empyreo. Duo sunt situs maximè inter se oppositi, triplici scilicet clauo ad crucẽ adhærescere, & tribus digitis orbem terrarum sustinere. Contrariæ hauddubiè voces sunt, hinc Cherubinorum assiduè *Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus Sabaoth* acclamantium, illinc latronum: *Si tu es Christus saluum fac temetipsum & nos.* Quantum ergo Deo stetit, hominem factum esse, & pro hominibus vadimonium præstitisse!

VII.

Summi Pontificis nostri, secundùm ordinem Aaron, signa sunt, quod tiaræ ac cidaris loco coronam gestet spineam capiti infixam, quòd perpetuum Ecclesiæ sit caput & sacerdos æternus, finem nesciens. Pedum eius pastorale, crux est: annuli sunt claui: toga illius sacerdotalis polymita, caro eius est plagis quasi sulcata: Hoc schemate summus pontifex noster semel sancta sanctorum ingressus est oblaturus sacrificium, non

floridus, vt se hæc non ob sua ipsius delicta pati ostendat: est enim Sanctus Sanctorum, ac proinde crux eius nemini videri ignominiosa debet, cum non pœna, sed causa patibulum infame reddat & vile; quin potius gloriosa videri, vtpote vitæ florem simul & fructum gestans. In summo, inquit Bernardus, eminet charitas, in imo humilitas, ad dextram obedientia, ad sinistram patientia.

Additur Rex: sicut enim peccati regnum ab arbore vetita & ab inobedientia protoplastis Adami exordium sumpsit: ita spirituale Dei hoc in mundo regnum alia ab arbore, & ab obedientia, quam ibi Christus exercuit, initium cœpit. Hinc discam, Dei in me regnum non aliter quàm per crucem inchoandum, cum scilicet vetus homo in me mortuus fuerit, & peccati corpus, vt Apostol⁹ destructum. Regnis terrenis fruimur dum viuimus, at regno Christi nonnisi post mortem.

Vltimum tituli verbum fuit Ivdaeorvm, id est omnium (iuxta hebraicam verbi notionē) quæ Deo visum reuelare, confitentium. regnabit quippe in domo Iacob & omnium verorum Israelitarum in æternum. Hinc & titulus hic tribus conscriptus fuit linguis, quæ aliarum sunt Principes & latissimè patent, Hebraica scilicet, Græca & Latina, vt omnes terræ nationes, triplici hac lingua comprehensæ, regē hunc agnoscant & adorent, & omnis lingua, inquit Apostolus, confiteatur quia Dominvs noster Iesus in gloria est Dei Patris. Quin & sanctissimum & augustissimum Missae sacrificium, quod identicè cum hoc cruento in monte

Caluariæ oblato idem eſt, nonniſi tribus hiſce linguis in crucis titulo conſecratis dictum eſt, aut dicetur.

X.

Tria hominũ genera titulũ hunc legerunt. Alij ad eum reprehendendum & corrigendum; alij è ſola curioſitate & obiter; alij denique è pietate & compaſsione. Primi fuêre Pontifices, Phariſæi, alijque maleuoli, qui eum malè conſcriptum aiebant & corrigere volebant. Hi imago ſunt & typus hæreticorum, Spiritus ſancti opera & titulos, diuinam inquam ſcripturam legentium, partem eius negantium, partem deprauantium & interpolantium, & è ſuo eam cerebro exponentium. Alij qui è curioſitate titulum hũc legerunt, aut caſu fortuito in eum oculos coniecêre, (vti ſimili in re fieri amat) ſunt qui verbum Dei, (quod verus diuinæ eius humanitatis, & humanæ diuinitatis titulus eſt) audiunt vel legunt, in myſteria tamen eius non penetrantes, aut nonniſi rudi modo & ſuperficie tenus, ſublimia, quæ eodem continentur myſteria, non percipientes nec intelligentes.

Sanctiſsima Virgo, Sanctus Ioannes, Maria Magdalena, alijque pij iuxta crucẽ ſtantes magna animi pietate, attentione & affectu intimo eum legerunt, quorum exemplo cum fructu diſcimus verba inſpirata, impreſſa, aut prolata, quæ fidei nos myſteria edoceant, legere, audire ac meditari.

XI.

Pilati reſponſum dicentis: *Quod ſcripſi, ſcripſi*, à Spiritu ſancto hauddubiè deſcendit, cum omnis à Deo veritas deſcendat, ac ſignificat, titulum

lum hunc verum esse, nihilque in eo mutandum. Certissimum quoque est, nihil eorum quæ sacris litteris continentur, immutandum, etsi in contrarium ogganniant hæretici altercãtes, & quidquid opponere spiritus contradictionis voluerint.

XII.

Omnis affectus vitiosus nobis exuendus est, quin & amor proprius, vt nudi nudum crucifixũ sequamur.

Qui hodie in benefaciendo, in sanctissimorũ sacramentorũ frequentatione, in malorũ consortiorum fuga, in vanitatum mundanarum contẽptu & euitatione, in sectanda pietate consistit pudor, pars est crucis Iesu Christi, quam ferre nos oportet. Nisi enim conscientiæ nostrę arcana detegamus, & corãm sacerdote, dum pœnitentiæ tribunal adimus, eadem denudemus, Deus ipse aliquando nostram summa cum ignominia, Angelis & hominibus & omnibus quæ fuêre, sunt & erunt sæculis, nuditatem patefaciet.

XIII.

Sicut crux Christi, quæ gentibus quidem stultitia, Iudæis videtur scandalum, euidens electis ac prædestinatis sanctitatis ac sapientiæ Dei argumentum est: ita vera ac realis corporis & sanguinis Christi sub panis viniqúe speciebus in Sacramento Eucharistico præsentia, hominibus errantibus & nouatoribus absurda, ridicula & impossibilis videtur: veris autem fidelibus certissimus bonitatis, veritatis ac charitatis diuinæ character. Crediderim verò eos qui rogant: an, si hostia consecrata ab animalibus deuoraretur, in illorũ ventribus præsens esset, quique myste-

tia tua metuenda, hoc spectaculum cõtempletur. Deum ergo ipsum mori oportebat, quò peccatum castigaretur, & occideretur? O remedium hactenus mundo inauditum, remedium insitatum, remedium ad morbi magnitudinem ostendendam potens! ô pretium ad animarũ nostrarũ valorem dignitatemq; declarandam sufficiens! ô inuincibile ad eius quem adoramus sanctitatẽ manifestandam argumentum! Sanè, verè Deus, esse non potes qui es, quin ipsa sis perfectio, & consequenter sine qualitate bonus, sine quantitate magnus; per essentiam sanctus: vnde sequitur item, virtutem, quæ accidentaria nobis est, finita & voluntaria, in te naturalem, infinitam, & necessariam esse; & illius contrarium vitium (quod nonnisi accidentaliter nostræ perfectioni oppositum est) tuæ essentialiter oppositum esse. Proinde nimis quàm euidens est, Domine, fore vt Deus esse tu desinas, quando peccatum odisse desines, cùm eius sis ex ijsdem principijs inimicus, quæ, sine vlla compositione reali tamen, tuam constituunt diuinitatem, & per eãdem beatissimã Esse tui necessitatem, naturaliter cogi & obligari te ad peccati Esse abolẽdũ, etsi peccati Esse sit Esse sine Esse, ꝙ sine te nihil esse possit. Hinc ipsum (quod naturæ gratiæque prodigium) nullam habet causam efficientem, sed deficientem potius; nec effectus est, sed merus defectus. Gloriæ tuæ & salutis nostræ aduersarius Satanas hanc vt veritatẽ opprimeret, omnẽq; hominibus peccandi licentiã daret, infanticidas Saturnos, Ioues adulteros, Mercurios impostores, Martes vltores, Bacchos ebrios, superbas Iunones, impudicos Cupidines, & lasciuas Veneres passim adorari faciebat. Lumen verò tuum, ipsum inquam

 fidei

fidei donum, tenebras dissipauit, & ad oculum nobis ostendit, ipsam esse te puritatem, peccatũ vero ipsã impuritatẽ; te ipsam esse potentiã, peccatũ fragilitatẽ ipsam; te ipsam sapientiã, peccatum meram insipientiam; te ipsam bonitatem, peccatum ipsam malitiam; te ipsam magnitudinem, peccatum ipsam vilitatem; te ipsum Esse, peccatum Esse ipsius priuationem. E qua veritate eadem fides nos docet, statuendum nobis, aut esse sine te, aut peccatum deserere. Quoniam verò hoc à nobis ipsis facere non possemus, multò etiam minus debito per tot culpas originarias & actuales, quæ totidem iniuriæ sunt in infinitam maiestatem tuam irrogatæ & consequenter infinitæ, contracto satisfacere; quemdam, qui æquè esset infinitus, excellens, magnus, & dignus ac tu ô pater misericordiæ, opus ipsum oportebat assumere; is fuit filius tuus, qui pati non poterat, nisi homo fieret, nec satisfacere, nisi alter tu ipse simul fuisset; qui, vt vides, propterea incarnatus est, Deus homo factus est, natus, vixit, moritur, quò iustitiæ tuæ suæq; misericordiæ satisfaciat, quin etiam vt peccatum penitus interimeret, bonitatis suæ extases nobis ostendit, & incomparabilis charitatis suæ thesauros aperuit. Cœlum te & terra deprædicent, Angeli simul & homines benedicant, & Amor, qui tibi essentialis est & reciprocus, ipse inquam Spiritus sanctus, eum quem tibi debemus, & tanto beneficio parem reddere non possemus, amorem suppleat.

MEDI-

MEDITATIO XIV.

DE SEPTEM VERBIS QVAE IN *Cruce Dominus locutus est, Deq; alijs circumstantijs.*

PVNCTVM I.

PRIMVM Redemptoris in cruce verbum fuit: *Pater ignosce illis, non enim sciunt, quid faciunt.* Secundum ad bonum latronem directum fuit: *Amē dico tibi, hodie mecum eris in paradiso.* Tertium ad dilectissimam matrem: *Mulier ecce filius tuus;* & ad Ioannem conuersus, *Ecce mater tua.* Quartum, dum exclamat: *Sitio.* Quintum, quando doloribus in medijs constitutus ad Patrem vocem sustollit: *Deus meus, Deus meus, vt quid dereliquisti me?* Sextū, dum ait: *Consummatum est.* Septimū, dum libenter se mori, & mortem, si vellet, impedire posse testaturus, vocem velut morti ipsi insultans, deque ea triumphans, extulit & clamat: *Pater in manus tuas commendo spiritum meum.*

II.

Principes Sacerdotum, scribæ, seniores, & infamis huius iustitiæ administratores, cùm facto ipso ampliùs illi nocere non possent, ad extremum tamen vsq; eum exagitare vellent, suis eum linguis proscindere virulentis cœpêre, dicentes: *Confidit in Deo, liberet nunc si vult eum*: alij qua-

tientes caput clamabant: *Vah qui destruis templum Dei, & in triduo illud readificas.* alij: *si est Christus rex Israel, descendat nunc de cruce, & credimus ei: alios saluos fecit, seipsum non potest saluũ facere*, alij: *Eliam vocat iste, sine videamus an veniat Elias liberans eum.* Alij circa crucem obambulantes improperabant ei quæ olim ad aliorum instructionem dixisset fecissetque. Credibile est & alios plurimos ridiculis eum gestibus irrisisse, os labiaque torquentes, vt Psalmo 21. iam olim prædixerat Psalmista, & secundo Threnorum Ieremias. Similiter & palmis ad inuicem concussis plausisse, ipsumq; exsibilasse. Dominus porro omnem hunc contemptum æquissimo animo pertulit, ad virus, quod serpentis tartarei sibilus Adami progenies afflarat, dissipandum & eliciendum.

III.

Milites vestem eius accepêre, eamque in quatuor partes diuiserunt, vt sua cuiq; custodum pars esset: quoniam verò tunica eius diuidi commodè non poterat, vtpote desuper contexta per totum, sortem super ea iecerunt. Cùm primùm in montem Caluariæ venerat, pro more illi vinum mixtum obtulerant; at vbi sitire se exclamauit, ad eum refocillandum spongiam felli & aceto intinctam, arundiniq; alligatam, ori eius obtulêre: hæc dum Dominus gustasset, caput, quod solum illi liberum erat, auertit. cui tandem, cùm exspirasset, militum vnus lancea latus aperuit, vnde continuo sanguis & aqua exiuit.

FRVCTVS I.

Cùm mons Caluariæ Academiæ nobis sit loco,

crux cathedrę, crucifixus doctoris, caro eius mẽbranæ tenellæ, lancea plumæ, sanguis atramenti, claui characterum, vulnera litterarum capitalium, legamus & discamus ea quæ sequũtur, offensas scilicet remittere, pro inimicis Deum deprecari, illorum errata excusare & purgare potius, quã eadem accusare aut adaugere, potius ob iniurias in Deum commissas, quàm ob id quod ipsi patimur malum dolore.

II.

Esse nobis, boni latronis exemplo, proximos excusandos, & aduersus aduersantes maledicosq; defendendos, non esse improborum loquendi agendique rationem imitandam, & in Dei misericordia ad extremum vsque sperandum; & cùm numquam dæmon spem animæ etiam sanctissimæ in casses suos pertrahendæ abijciat, numquã de peccatoris etiam grauissimi maximique salute ac conuersione desperandum: *Quis accusabit,* inquit Apostolus, *aduersus electos Dei? Deus qui iustificat; quis est qui condemnet? Christus Iesus qui mortuus est, qui resurrexit, qui est ad dextram Dei, qui etiam interpellat pro nobis?;* Rom. 8. 33.

III.

Virginis exemplo discamus ad mortem vsque in Dei seruitio permanere, etsi sub cruce standũ foret; discamus item sorte nostra, qualicumq; demum, contenti viuere. Ioannis verò exemplo discamus eamdem sanctissimam Virginem in matrẽ seligere, ad eamque in omnibus necessitatibus nostris spiritu & fiducia filiali confugere.

IV.

E filij Dei siti discamus corpus mortificare & domare, & non omnia illi commoda concedere,

in nobis

longè doloroſior, iam tum ſentienti & cogitanti ingentia, quæ per ſchiſma & diuiſionem corpus eius myſticum, id eſt Eccleſia, paſſurum erat mala.

III.

Quantum clauus innocentem Ieſu carnem tranſibat, tantum item per virgineum ſanctiſſimæ matris eius pectus ibat; ſingulæque malleationes clauæ illi videbantur, quibus contunderetur. Erat ipſe tum vir dolorum, & ipſa mulier amaritudinum, & dicere ambo poterant: ô *vos omnes qui tranſitis per viam, attendite & videte, ſi eſt dolor ſicut dolor meus!* Vtinam cordis mei duritiem ictus hi malleorum comminuere poſſent! Vtinam inter duos hoſce amantes crucifixos, inter filium inquam acuto confixum ferro, & benedictam matrem eius doloris acuminibus crucifixam, locum inueniat anima mea! Vtinam ſuas mecum afflictiones diuiderent, non aliter tamen, & ea conditione, quàm vt per veram imitationem vnà cum ipſis crucifigar: tum ſcilicet fixum & immobile ſub communi vtriusq; cruce habitaculum conſtituerem.

IV

Quatuor flumina terram Eden irrigantia, quatuor ſunt fontes, è quatuor Redẽptoris mei vulneribus prorumpentes, maximè dum crux in foramen paratum intromiſſa totam molem corporis concuſsit. O pretioſe ſanguis laua me, purifica me, munda me, & nimia charitate tua inebria me.

V

Si amici Iob veſtes ſuas diſciderunt, cinerem capitibus ſuis inſperſerunt, & vberrimè ſeptem

ipſis

ipſis diebus lacrymati ſunt, ne os quidem ad loquendum laxantes, quòd ipſum in fimario conſpicerent ærumnis & amaritudine oppletum, & dolor eius vehemens foret. quid faciant oportet illi, pro quibus Redemptor Ieſus in duro hoc crucis thalamo conſtratus iacet, à ſummo vertice ad vſque talos ſaucius, & vulneribus longè quidem grauioribus & letalioribus quàm ipſe Iob oppletus?

VI.

Duo ſunt throni nimium quantum inter ſe diſsidentes & à ſe inuicem diſcrepátes, thronus ignominiæ in monte Caluariæ, & thronus gloriæ in cœlo empyreo. Duo ſunt ſitus maximè inter ſe oppoſiti, triplici ſcilicet clauo ad crucẽ adhæreſcere, & tribus digitis orbem terrarum ſuſtinere. Contrariæ hauddubiè voces ſunt, hinc Cherubinorum aſsiduè *Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus Sabaoth* acclamantium, illinc latronum: *Si tu es Chriſtus ſaluum fac temetipſum & nos.* Quantum ergo Deo ſtetit, hominem factum eſſe, & pro hominibus vadimonium præſtitiſſe!

VII.

Summi Pontificis noſtri, ſecundùm ordinem Aaron, ſigna ſunt, quod tiaræ ac cidaris loco coronam geſtet ſpineam capiti infixam, quòd perpetuum Eccleſiæ ſit caput & ſacerdos æternus, finem neſciens. Pedum eius paſtorale, crux eſt: annuli ſunt claui: toga illius ſacerdotalis polymita, caro eius eſt plagis quaſi ſulcata: Hoc ſchemate ſummus pontifex noſter ſemel ſancta ſanctorum ingreſsus eſt oblaturus ſacrificium, non

floridus, vt se hæc non ob sua ipsius delicta pati ostendat: est enim Sanctus Sanctorum, ac proinde crux eius nemini videri ignominiosa debet, cum non pœna, sed causa patibulum infame reddat & vile; quin potius gloriosa videri, vtpote vitæ florem simul & fructum gestans. In summo, inquit Bernardus, eminet charitas, in imo humilitas, ad dextram obedientia, ad sinistram patientia.

Additur Rex: sicut enim peccati regnum ab arbore vetita & ab inobedientia protoplastis Adami exordium sumpsit: ita spirituale Dei hoc in mundo regnum alia ab arbore, & ab obedientia, quam ibi Christus exercuit, initium cœpit. Hinc discam, Dei in me regnum non aliter quàm per crucem inchoandum, cum scilicet vetus homo in me mortuus fuerit, & peccati corpus, vt Apostol' destructum. Regnis terrenis fruimur dum viuimus, at regno Christi nonnisi post mortem.

Vltimum tituli verbum fuit Ivdaeorvm, id est omnium (iuxta hebraicam verbi notionē) quæ Deo visum reuelare, confitentium. regnabit quippe in domo Iacob & omnium verorum Israelitarum in æternum. Hinc & titulus hic tribus conscriptus fuit linguis, quæ aliarum sunt Principes & latissimè patent, Hebraica scilicet, Græca & Latina, vt omnes terræ nationes, triplici hac lingua comprehensæ, regē hunc agnoscant & adorent, & omnis lingua, inquit Apostolus, confiteatur quia Dominvs noster Iesus in gloria est Dei Patris. Quin & sanctissimum & augustissimum Missae sacrificium, quod identicè cum hoc cruento in monte

Caluariæ oblato idem eſt, nonniſi tribus hiſce linguis in crucis titulo conſecratis dictum eſt, aut dicetur.

X.

Tria hominũ genera titulũ hunc legerunt. Alij ad eum reprehendendum & corrigendum; alij è ſola curioſitate & obiter; alij denique è pietate & compaſsione. Primi fuêre Pontifices, Phariſæi, alijque maleuoli, qui eum malè conſcriptum aiebant & corrigere volebant. Hi imago ſunt & typus hæreticorum, Spiritus ſancti opera & titulos, diuinam inquam ſcripturam legentium, partem eius negantium, partem deprauantium & interpolantium, & è ſuo eam cerebro exponentium. Alij qui è curioſitate titulum hũc legerunt, aut caſu fortuito in eum oculos coniecêre, (vti ſimili in re fieri amat) ſunt qui verbum Dei, (quod verus diuinæ eius humanitatis, & humanæ diuinitatis titulus eſt) audiunt vel legunt, in myſteria tamen eius non penetrantes, aut nonniſi rudi modo & ſuperficie tenus, ſublimia, quæ eodem continentur myſteria, non percipientes nec intelligentes.

Sanctiſsima Virgo, Sanctus Ioannes, Maria Magdalena, alijque pij iuxta crucẽ ſtantes magna animi pietate, attentione & affectu intimo eum legerunt, quorum exemplo cum fructu diſcimus verba inſpirata, impreſſa, aut prolata, quæ fidei nos myſteria edoceant, legere, audire ac meditari.

XI.

Pilati reſponſum dicentis: *Quod ſcripſi, ſcripſi*, à Spiritu ſancto hauddubiè deſcendit, cum omnis à Deo veritas deſcendat, ac ſignificat, titulum

lum hunc verum esse, nihilque in eo mutandum. Certissimum quoque est, nihil eorum quæ sacris litteris continentur, immutandum, etsi in contrarium ogganniant hæretici altercātes, & quidquid opponere spiritus contradictionis voluerint.

XII.

Omnis affectus vitiosus nobis exuendus est, quin & amor proprius, vt nudi nudum crucifixū sequamur.

Qui hodie in benefaciendo, in sanctissimorū sacramentorū frequentatione, in malorū consortiorum fuga, in vanitatum mundanarum contēptu & euitatione, in sectanda pietate consistit pudor, pars est crucis Iesu Christi, quam ferre nos oportet. Nisi enim conscientiæ nostrę arcana detegamus, & coram sacerdote, dum pęnitentiæ tribunal adimus, eadem denudemus, Deus ipse aliquando nostram summa cum ignominia, Angelis & hominibus & omnibus quæ fuēre, sunt & erunt sæculis, nuditatem patefaciet.

XIII.

Sicut crux Christi, quæ gentibus quidem stultitia, Iudæis videtur scandalum, euidens electis ac prædestinatis sanctitatis ac sapientiæ Dei argumentum est: ita vera ac realis corporis & sanguinis Christi sub panis vinique speciebus in Sacramento Eucharistico præsentia, hominibus errantibus & nouatoribus absurda, ridicula & impossibilis videtur: veris autem fidelibus certissimus bonitatis, veritatis ac charitatis diuinæ character. Crediderim verò eos qui rogant: an, si hostia consecrata ab animalibus deuoraretur, in illorū ventribus præsens esset, quique myste-

tia tua metuenda, hoc spectaculum cōtempletur. Deum ergo ipsum mori oportebat, quò peccatum castigaretur, & occideretur? O remedium hactenus mundo inauditum, remedium inusitatum, remedium ad morbi magnitudinem ostendendam potens! ô pretium ad animarū nostrarū valorem dignitatemq; declarandam sufficiens! ô inuincibile ad eius quem adoramus sanctitatē manifestandam argumentum! Sanè, verè Deus, esse non potes qui es, quin ipsa sis perfectio, & consequenter sine qualitate bonus, sine quantitate magnus; per essentiam sanctus: vnde sequitur item, virtutem, quæ accidentaria nobis est, finita & voluntaria, in te naturalem, infinitam, & necessariam esse; & illius contrarium vitium (quod nonnisi accidentaliter nostræ perfectioni oppositum est) tuæ essentialiter oppositum esse. Proinde nimis quàm euidens est, Domine, fore vt Deus esse tu desinas, quando peccatum odisse desines, cùm eius sis ex ijsdem principijs inimicus, quæ, sine vlla compositione reali tamen, tuam constituunt diuinitatem, & per eādem beatissimā Esse tui necessitatem, naturaliter cogi & obligari te ad peccati Esse abolēdū, etsi peccati Esse sit Esse sine Esse, ꝙ sine te nihil esse possit. Hinc ipsum (quod naturæ gratiæque prodigium) nullam habet causam efficientem, sed deficientem potius; nec effectus est, sed merus defectus. Gloriæ tuæ & salutis nostræ aduersarius Satanas hanc vt veritatē opprimeret, omnēq; hominibus peccandi licentiā daret, infanticidas Saturnos, Ioues adulteros, Mercurios impostores, Martes vltores, Bacchos ebrios, superbas Iunones, impudicos Cupidines, & lasciuas Veneres passim adorari faciebat. Lumen verò tuum, ipsum inquam

fidei donum, tenebras dissipauit, & ad oculum nobis ostendit, ipsam esse te puritatem, peccatũ vero ipsã impuritatẽ; te ipsam esse potentiã, peccatũ fragilitatẽ ipsam; te ipsam sapientiã, peccatum meram insipientiam; te ipsam bonitatem, peccatum ipsam malitiam; te ipsam magnitudinem, peccatum ipsam vilitatem; te ipsum Esse, peccatum Esse ipsius priuationem. E qua veritate eadem fides nos docet, statuendum nobis, aut esse sine te, aut peccatum deserere. Quoniam verò hoc à nobis ipsis facere non possemus, multò etiam minus debito per tot culpas originarias & actuales, quæ totidem iniuriæ sunt in infinitam maiestatem tuam irrogatæ & consequenter infinitæ, contracto satisfacere; quemdam, qui æquè esset infinitus, excellens, magnus, & dignus ac tu ô pater misericordiæ, opus ipsum oportebat assumere; is fuit filius tuus, qui pati non poterat, nisi homo fieret, nec satisfacere, nisi alter tu ipse simul fuisset: qui, vt vides, propterea incarnatus est, Deus homo factus est, natus, vixit, moritur, quò iustitiæ tuæ suæq; misericordiæ satisfaciat, quin etiam vt peccatum penitus interimeret, bonitatis suæ extases nobis ostendit, & incomparabilis charitatis suæ thesauros aperuit. Cœlum te & terra deprædicent, Angeli simul & homines benedicant, & Amor, qui tibi essentialis est & reciprocus, ipse inquam Spiritus sanctus, eum quem tibi debemus, & tanto beneficio parem reddere non possemus, amorem suppleat.

✠ .. ✠
✠

MEDI-

MEDITATIO XIV.

DE SEPTEM VERBIS QVAE IN Cruce Dominus locutus est, Deq; alijs circumstantijs.

PVNCTVM I.

PRIMVM Redemptoris in cruce verbum fuit: *Pater ignosce illis, non enim sciunt, quid faciunt.* Secundum ad bonum latronem directum fuit: *Amē dico tibi, hodie mecum eris in paradiso.* Tertium ad dilectissimam matrem: *Mulier ecce filius tuus*; & ad Ioannem conuersus, *Ecce mater tua.* Quartum, dum exclamat: *Sitio.* Quintum, quando doloribus in medijs constitutus ad Patrem vocem sustollit: *Deus meus, Deus meus, vt quid dereliquisti me?* Sextū, dum ait: *Consummatum est.* Septimū, dum libenter se mori, & mortem, si vellet, impedire posse testaturus, vocem velut morti ipsi insultans, deque ea triumphans, extulit & clamat: *Pater in manus tuas commendo spiritum meum.*

II.

Principes Sacerdotum, scribæ, seniores, & infamis huius iustitiæ administratores, cùm facto ipso ampliùs illi nocere non possent, ad extremum tamen vsq; eum exagitare vellent, suis eum linguis proscindere virulentis cœpêre, dicentes: *Confidit in Deo, liberet nunc si vult eum*: alij qua-

 tientes

crux cathedrę, crucifixus doctoris, caro eius mẽbranæ tenellæ, lancea plumæ, sanguis atramenti, claui characterum, vulnera litterarum capitalium, legamus & discamus ea quæ sequũtur, offensas scilicet remittere, pro inimicis Deum deprecari, illorum errata excusare & purgare potius, quã eadem accusare aut adaugere, potiùs ob iniurias in Deum commissas, quàm ob id quod ipsi patimur malum dolore.

II.

Esse nobis, boni latronis exemplo, proximos excusandos, & aduersus aduersantes maledicosq; defendendos, non esse improborum loquendi agendique rationem imitandam, & in Dei misericordia ad extremum vsque sperandum; & cùm numquam dæmon spem animæ etiam sanctissimæ in casses suos pertrahendæ abijciat, numquã de peccatoris etiam grauissimi maximique salute ac conuersione desperandum: *Quis accusabit,* inquit Apostolus, *aduersus electos Dei? Deus qui iustificat; quis est qui condemnet? Christus Iesus qui mortuus est, qui resurrexit, qui est ad dextram Dei, qui etiam interpellat pro nobis?* Rom. 8. 33.

III.

Virginis exemplo discamus ad mortem vsque in Dei seruitio permanere, etsi sub cruce standũ foret; discamus item sorte nostra, qualicumq; demum, contenti viuere. Ioannis verò exemplo discamus eamdem sanctissimam Virginem in matrẽ seligere, ad eamque in omnibus necessitatibus nostris spiritu & fiducia filiali confugere.

IV.

E filij Dei siti discamus corpus mortificare & domare, & non omnia illi commoda concedere,
in nobis

in nobis animarum zelum sitimq; excitare, quæ Redemptorem maximopere adurebat. Si quod verò speciale à Deo donũ aut taletũ accepimus, à vanitate nobis caueamus; ne forte fel mellis loco, & acetum pro optata gratitudunis à nobis requisitæ potione præbeamus.

V.

E vehementissimis illis doloribus, quibus obrutus Dominus ad Patrem clamabat: *Deus meus, Deus meus, vt quid me dereliquisti?* discamus tantillum hoc quod patimur non magni facere, cùm tanta sit inter nos ac passiones nostras & passiones illius distantia. Nouerimus Deum sæpè nobis præsentem adesse, cùm eum putamus abesse, è contra recordemur, esse contra spẽ sperandã, eoq; ad Deũ recurrendũ ardentiùs ac sæpiùs, quo id quod patimur grauius & durius. Discamus pro felici faustaq; moriendi hora Dominum rogare; cùm ipse Dominus moriens tanto in angore fuerit.

VI.

Ex eo quod ait: *Consummatum est,* discamus, quàm sit Caluini blasphemia intolerabilis ac dira, dicentis, non satis futurum fuisse, si mortem corporalem solum Dominus oppetisset; sed & damnatorum supplicia eum pati oportuisse. Discamus gaudere, si quid pro Dei nomine nos ferre oporteat, imprimis dum tribulatio ad extremum vsq; durat. Discamus item, salutare esse omnium operum initio ac fine mortem præ oculis & in mente habere.

VII.

E postremo verbo, quo animam Deo Patri commendauit, discamus, non posse nos vsquam tutiores esse quàm in manibus Dei, ipsas nostrum esse

esse elementum & centrum, numquam nos ad somnum (qui mortis imago est) componere, quin Deo nos antè commiserimus. Ex eo quod Dominus exspirans caput inclinauit, discimus studio illum hoc fecisse, vt se ex obedientia mori ostenderet, collo se suo graue scelerum nostrorum pondus gestare, quin & moriendo pacis nobis osculum præbuisse.

VIII.

Ex eo quod Redemptor nihil moratus hæc verba: *si filius Dei es, descende de cruce*, vti nec illa his correlatiua: *si filius Dei es, mitte te deorsum*, sed è contrà, quod filius Dei esset, in cruce mori voluerit; disco filiorum Dei proprium esse, à cruce non discedere, mundo peccatoque mori, & in suiipsorum mortificatione ad extremum vsque perseuerare.

IX.

Ex eo quòd Redemptor prò crucifigentibus orarit, magnæ consolationis argumentum elicere in hora mortis spero, cum eius mihi misericordia potissimum in memoriam reuocanda, & quidquid meo nomine dixit, fecit, & passus est. Quòd verò, vt probabile est, sanctissima eius mater filij orationi cooperata, pro crucifixoribus eius etiam orarit, ipsam pro me ad extremum vitæ redacto idem facturam sperabo.

X.

Redemptor dum in mundum ingrederetur, reclinatus est in præsepio inter duo animalia; dū egreditur cruci affigitur duos inter latrones, vt principio finis responderet, vtque humilitas gradatim descendens ad infimum vsq; tandem contemptus gradum perueniret. Si ritè vitam insti-

suum in carcere sociū pincernam rogauit, sui vt memor esset, cum staret ante Pharaonem; appellauit enim *Dominum*, eum colens & honorans, qui ab omnibus subsannabatur; quin eū vt regem agnouit, & regnum eius non esse de hoc mundo, dū ait, *dum veneris in regnum tuum.* quasi cognitum habuisset, per crucem illum & mortem eius possessionem adire. insuper non à cruce liberari, vti collegæ; nec ad sublimes Domini in regno dignitates & status euehi, sed dūtaxat sui vt meminisset petēs, cæteræ illius bonitati misericordiæque committens. Quoniam verò nec prædicatio, nec miracula Redemptoris latronem hunc conuerterunt, sed illius humilitas, patientia, & charitas; hinc eruo, bonū exemplum ad animarū plus conuersionem prodesse, quàm doctrinam ac miracula. Item, si Redemptor tam liberaliter cōpenset illum, qui nonnisi tribus quatuorue est horis illum imitatus, quid non speret, qui toto vitæ tempore ipsum secutus est.

XIII.

Dixit olim Redemptor è duobus qui simul in agro, in molendino, aut lecto eodem agerent, vnum assumendum, & alterum relinquendum, ostendens omni in statu fore & electos & reprobos. Adeò vt qui in matrimonij molendino magna cum miseria & molestia agit salutis spem suæ abijcere nō debeat, & qui in continentiæ lectothalamoq; requiescit, non sine condemnationis timore viuere: qui autem in vitæ actiuæ agro laborat, spem vnà cum metu coniungere debeat. Veritatem hanc confirmant duo latrones, & hinc non esse præsumen-

sumendum, illinc non esse desperandum nos docent.

XIV.

Virgo virginum dum sub cruce staret, martyrum martyr facta est: vti enim Virgines omnes virginitatis flore, ita omnes Iesu Christi martyres martyrij fructu superarat. Et sanè, quemadmodum interim dum viuebat, præ charitatis excessu hauddubiè exspirasset, nisi extraordinario quodam robore præseruata fuisset; ita nec sine eodem fortitudinis dono, dolorum quibus opprimebatur magnitudinem tolerare potuisset.

XV.

Vt sciã, quòd vt quis Deo renascatur, eiusq; filius adoptiuus fiat, carni & sanguini antè moriatur oporteat, nusquam legimus aliter, quam *mulieris* nomine matrem à Domino compellatam. Vt autem patefaciat, quòd dum loquitur, effectus verba sequantur, ait Ioannes, postquam Dominus iam dixisset, *Ecce mater tua*, effectus, & affectus filij in animam suam insertos esse, & exinde se de illa quasi de re quapiam sua solicitum fuisse, & in suam accepisse. O terque quaterque beata anima illa, cui Dominus ait; sicut patrem tibi meum dedi, qui tuus etiam sit pater; ita & matrem do, quæ deinceps sit tua!

XVI.

Ab omni hominũ genere Redẽptor passus est, Pontificibus, Sacerdotibus, Religiosis, regibus, præsidibus, satellitibus, Hebræis, Græcis, & Romanis, sua in animã, corpore, honore, vestibus, doctrina, miraculis; in matre, Apostolis, discipulis; in vita sua; & morte; in capite spinis coronat⁹; in ocu-

in oculis, amicissimorum suorum fugam & matris lacrymas videns; in auribus, blasphemias, & scommata improperantium audiens; in ore felle & aceto potatus; in genis propter alapas liuentibus; in olfactu, dum Caluariæ putorem sentire iubetur; in barba, dum euellitur, & sanguine deturpatur; in pedibus manibusque confixis; deniq; in vniuerso corpore luxato & confuso. Medijs itaque his in doloribus constitutus animã Deo Patri, sepulchro corpus, sanguinem & merita fructum inde elicere volentibus, Ecclesiam Petro, matrem Ioanni, honorem detrahentibus & calumniantibus, togam, vestes, & tunicam militibus, diuinitatem & humanitatem sanctissimo Eucharistiæ sacramento concredidit. Et post omnia hæc amoris & liberalitatis indicia & argumenta, non viuam deinceps Iesu Christo, propter Iesum Christum non moriar?

XVII.

Cum circa horam sextam, id est meridiem, quem sexta diei artificialis quem in duodecim Hebræi horas distribuebant, hora constituebat, crucifixus esset Dominus, densæ vniuersam faciẽ terræ, ad horã vsq; nonam, id est tertiã pomeridianam, tenebræ cooperuerũt, quã eclipsim, & deliquium non corporis lunaris (erat enim tunc luna ex opposito solis) interposito, sed totalis luminis subtractio causabatur. Ita nimirum disponente Deo, primò vt patrefamilias exspirante, terra vniuersa lugubres pullasque indueret vestes. Secundò, vt ita manifestum fieret, qua in caligine & tenebris mundus versaretur. Tertiò, vt populo se propter tenebras domum subducente liberius Dominus orationi vacaret.

Quartò, vt hinc discam, suis numquam tenebris peccatum carere.

XVIII.

Tribus hisce horis cum lacrymis & clamore valido Deum Patrem orauit, vt ad Hebræos testatur Apostolus, ac tum quoque singillatim mei memor fuit; pro me singillatim orando, meq; Deo Patri suo offerendo.

XIX.

Prima tria verba Dominus protulit, paulò postquam in crucē actus est; deinde tribus circiter horis obticuit, mentali orationi, & colloquijs cum Deo Patre interim vacans. Pòst lacrymis suffusus, & imo educens pectore suspiria, cùm vehemens dolorum paroxismus circa horam nonam, id est tertiam pomeridianam, increscèret, exclamauit dicens: ***Deus meus, Deus meus, vt quid dereliquisti me?*** quæ è Psalmo XXI. verba deprompta sunt, quem de passione sua agentem fortè ad finem vsque decucurrit. Derelictio porro Iesu Christi duabus potissimùm in rebus sita erat. Primò, quòd Pater æternus illum pati sineret, horribilibus illum cruciatibus, quibus tum exagitabatur, non eximendo, & nullum ei consolationis genus immittendo. Secundò, quòd assiduò & sine cessatione pateretur. Caput siquidē eius nonnisi nouo cum dolore in cruce poterat requiescere: non manus sustinere corpus, nisi redintegratis & auctis doloribus: nec in pedes ipse consistere, quàm vulnera sua adaugendo: & hæc omnia in corpore tenerrimo, & ætate florentissima. Lamentabilia hæc verba Virginis animum vulnerarunt quàm maximè, quam verisimile est magno cum affectu Patri illum suo commendasse.

XX. ***Aruit***

XX.

Aruit tanquam testa virtus mea, & adhæsit lingua mea faucibus meis, & in puluerem mortis deduxisti me. Ita id prædixerat Psalmographus, & reipsa id expertus est Redemptor. Hinc clamauit: *Sitio.* Mirum sanè eum, qui è maxilla asini, ad Samsonis sitim restinguendam, fontem elicuerat, filio suo vel aquæ guttam denegasse: ita scilicet omne in genere peccatum, & in primis gulam & ebrietatem detestabatur. Ceterum si sitientem imitari Dominum voluero, trium habere sitim rerum, verbo hoc *Sitio* comprehensarum, debeo, Deo scilicet obediendi, propter Deum patiendi, & desiderandi omnis vt mundus Deo seruiat. Psal. 21. 18.

XXI.

Maiorné excogitari fingiq; Dei erga hominem liberalitas poterat aut bonitas, quàm vt totum sanguinem & venas suas vniuersas illi traderet, non vel vnicam reseruando guttam? finginé etiam maior infamia, ingratitudo, & indignitas poterat, quàm vel minimam sitienti refocillationem Deo suo negare? Hoc illi negas peccator, dum renuis conuerti.

XXII.

Quando Redemptor ait: *Consummatum est*, oculos in omnes labores & tormenta, quæ se Deus Pater iam inde à primo Incarnationis suæ instanti, ad vsque vltimum vitæ articulum pati voluerat, coniecit; hocq; verbū, velut gratias agens, & in grati animi signum protulit, vti, & illud pridie in cœnaculo: *Pater ego te clarificaui super terram; opus consummaui quod dedisti mihi vt faciam.* Secundò considerauit omnia

aduentus sui in mundum subiecta & causas, vt scilicet Adami peccato satisfaceret, tartareo serpēti caput comminueret, mortē & infernum destrueret, cœli ianuam reseraret, magistri in morem perfectionis doctrinam doceret, generosum virtutum omnium exemplum monstraret, consilia euangelica edoceret, & tam sacramenta, quā nouæ legis sacrificium institueret. Videns ergo ex parte sua se perfecisse & præstitisse, quidquid ad fines hos assequendos erat necessarium, magna animi lætitia ait: *Consummatum est.* Rospexit item ad aduentus sui figuras, quę omnes in se iam completæ erant. Meum est etiam considerare, dicturum illum iterum aliquando: *Consummatum est*, quando scilicet ignis omnia deuorarit, & hædis hinc, & illinc ouibus constitutis, dicet: *Consummatum est*, transiit mundus cum concupiscentia eius, pœnitentiæ, & benè agendi tempus elapsum est, iniquorum voluptates & piorum labores finem accepēre, diaboli potestas & regnum præscriptum est, electorum numerus completus, & mensura iam ad summum peruenit. Atque vt verba hæc habebunt in omnibus in fine mundi locum, ita & in me meritò, ad extremum vitæ cùm peruenero.

XXIII.

Septimum Domini verbum fuit: *Pater in manus tuas commendo spiritum meum.* Porro vox hæc miraculosa fuit, & vltra naturæ exhaustæ vires. Primò, vt victoriam sua in morte consistere ostenderet. Secundò, verum se esse Gedeonem, qui Madianitas tartareos clamore & fracto humanitatis suę vase profligauit. Tertiò, potuisse se viuere, modò voluisset, & quamdiu voluisset; & habere po-

bere potestatem, vti aliàs dixerat, & exponendæ vitæ suæ, & iterum eiusdem quandocunque sibi placeret assumendæ. Quartò, vt ostenderet, quàm meritò anima eius sanctissima inuita à corpore diuelleretur, quod non minus ac ipsa, verbo vnitum erat, quodque illi ad omne virtutum genus exercendum organi loco, & in redemptionis opere triginta tribus annis perficiendo tanto adiumento fuerat. Ceterum suum Redemptor Deo Patri spiritum commendans, simul etiam omnium electorum suorum spiritum, quem velut suum existimabat, illi commendauit. Danda mihi igitur opera, vt horum sim de numero; quòd vt contingat, tempori & maturè illi exercitio vacandum, quod mihi in cœlo æternum futurum est, primo scilicet principio meo me vniendo, cùm, iuxta Apostolum, qui accedit ad Deum, vnus cum eo spiritus efficiatur.

XXIV.

Emoriendo caput inclinauit, vt se ex obedientia animam reddere testaretur, simul etiam suam humilitatem paupertatemq; testatam faceret, vtpote non habens vbi caput suum reclinaret; seque sub graui peccatorum nostrorum sarcina fatiscere; simul vt locum limbi ostenderet, ad quem spiritus eius descenderet. Meum est sub obedientiæ iugum caput submittere, terram, è qua compositus sum, intueri, tartari, quem promerueram, meminisse, & præcipitium ac voraginem, quam peccatum minatur, vereri.

XXV.

Verisimile est Angelos, huius in summo gra-

du Iusti morti interfuisse, non tam auxiliandi, quàm eius honorandi & stipandi gratia. Oremus illum, vt in hora mortis nihil suum in nobis Satanas reperiat, Sancti nobis Angeli assistant, & auxilientur, Beatissima eius mater propitia sit, vtque mortis illius temporalis meritum ab æterna nos præseruet.

COLLOQVIVM.

QVIN habeo, summe Pontifex, beatorum spirituum intelligentiam, & omnem Ecclesiæ Triumphantis, militantis & purgantis affectum, tibi vt gratias agam, quòd, cùm à primo conceptionis instanti Deo Patri in holocaustum te, & hostiam pacificam & victimam pro peccatis nostris obtuleris, hoc non minùs optabile quàm necessarium redemptionis nostræ opus ad exitum iam perduxeris: es namque tandem Adam ille, cuius è costa sponsa tua, Ecclesia inquam, interim dum mortis transitoriæ somno sopitus iaceres, formanda erat: crux tua arbor est, è qua vitæ fructus pendere debebat: tu iustus ille Noe, secũda naturæ humanæ radix, qui amore Ecclesiæ tuæ, quam tua vineam manu plantasti, inebriatus filijs tuis ludibrio & risui fuisti. Tu Isaac ille qui suum humero lignum gestauit; tu ille supplantator Iacob, in humanitatis neruo læsus, & in resurrectionis aurora victor. Tu ille Ioseph triginta à fratribus tuis venditus denarijs, quique nos in sæculi huius Aegypto pretioso cor-

poris

poris tui sacri frumento pascis. Tu Melchisedec, qui à cum mundo hoc conflictu cum victoria redeuntibus panem Angelorum præsentas. Tu Moyses, qui populum tuum de domo seruitutis educis, perque rubrum sanguinis tui mare traductum, per desertum pœnitentiæ in terram promissam deducis, consolationis æternæ lacte & melle manantem. Tu denuo Moses, crucis tuæ virga pœnitentiæ aquas è pectoribus rupe durioribus elicis, quiq; manus in cruce extendens populo tuo victoriam comparas. Tu Iosue, qui solem iussis tuis parere facis; & infernalem Iericho septem verbis diruis. Tu Gedeon, qui tibi in bellatores seligis eos, qui in mundanarum vanitatum voluptatumque torrentes proni non propendent. Tu Sampson qui Dalilæ, id est derelictæ Synagogæ amore dementatus, moriendo inimicis mortem affers. Tu Dauid qui quinque vulnerum tuorum saxis, de passionis torrente collectis, infernalem Goliadam ad terram postrauisti. Tu Salomon, in quo omnes scientiæ & sapientiæ Patris thesauri absconditi sunt. Tu Isaias coram populo denudatus. Tu Elisæus super puerum abbreuiato corpore extensus, illi vt vitam redderes. Tu Elias, igneo diuinitatis tuæ curru auectus. Tu Oseas, qui Gentilitatem erroribus omnigenis prostitutam in vxorem accipere non est dedignatus. Tu Ionas in procellosum tot dolorum mare coniectus, quique tertia resurrectionis tuæ die, è ventre terræ, omnia corpora nostra auidè deuorantis, prodijsti. Tu denique Daniel, è lacu leo-

num ſine vlla læſione eductus, tu arca noſtra fœderis, tu propitiatorium, manna, altare, victima, denique pontifex noſter. Millies igitur & millies benedictus eſto, ameris, vt amicus es; ſeruiaris vt ſeruiuiſti, & noſtrum omne eſto, vti totus noſter es.

MEDITATIO XV.

DE IIS QVAE MORTEM CHRISTI *ſecuta ſunt, de eius Sepultura, deq; deſcenſu eius ad inferos.*

PVNCTVM. I.

CVM creaturæ ratione præditæ mortem Redemptori & procuraſſent & intuliſſent, in animæ ſe indignari oſtenderunt, luctumq; induerunt: ſol namq; & luna deliquium paſſa, terra tremuit, velũ templi à ſummo ad imũ diuiditur, petræ ſciſſæ ſunt, monumẽta aperta, mortui ad vitam rediêre, Adeo vt centurio, qui rei finem viſurus in monte Caluariæ remanſerat, dicere coactus fuerit: *Verè filius Dei erat iſte.* Idipſum & dixêre alij, qui ſpectaculo huic interfuerant, pectus in pœnitentiæ ſignum tundentes.

II.

Nondum Principũ Synagogæ rabies hîc quieuit, ſed Pilatum rogarunt, ſub prætextu ne Sabbato in cruce corpora manerent, vt crucifixorum oſſa

rum ossa frangerentur, itaque mors ipsorum acceleraretur. Duobus id latronibus dumtaxat factum, ad Christum enim cum iam venissent, viderunt, quòd iam exspirasset. Hinc adstãtium militum vnus, vel indignatus, vel de morte eius certior reddi cupiens lancea latus eius ad cordis vsque fibras aperuit, & continuo exiuit sanguis & aqua.

III.

Omnes se cum subduxissent, vir quidam diues, cui nomẽ Ioseph ab Arimathia, intrauit audacter ad Pilatum, & petiit ab eo corpus Iesu. Vix credidit Præses eum tam cito mortuum, & accersito centurione, reque cognita, petitis Iosephi annuit. Ille ergo empta sindone vnà cum Nicodemo (qui & ipse erat ex occultis Iesu discipulis) qui superueniẽs myrrhæ & aloës, centũ circiter pondo mixturã attulerat; & alijs sociis extractis clauis corpus, Maria matre eius, Sancto Ioanne, Maria Magdalena, Maria Iacobi, & matre filiorum Zebedæi inspectantibus, deposuere: quod pia & dolorosa mater gremio suo excepit, ac tandem post magnam lacrymarũ copiam sepeliendũ reddidit. Vnctũ ergo illatum est in monumentum nouum, quod haud procul inde in horto erat, & in quo nondum aliquis positus fuerat. Omnibus peractis, ingens ad ostium monumenti saxum aduoluerunt. Quæ dum fierent, Iesu Christi anima semper verbo vnita, cũ Patrum in infimis terræ visceribus, quæ limbum dicimus, animabus versabatur, consolabaturque eas quæ in purgatorio agebant, & omnes eas quæ ad gloriam resurrectionis, & ascensionis suę triumphum præparatæ erant, disponebat.

FRVCTVS I.

E Iudæorum obduratione & peruicacia discimus, quàm peccatum animam degenerem reddat, & plusquam in brutum conuertat: discimus passioni & morti Redemptoris cōpati, aut fateri saltem esse nos saxo duriores, terra insensibiliores, & morte ipsa magis mortuos. Centurio nos liberè docet veritatem, siquando gloria Dei agitur, confiteri: alii verò pectora percutiētes suggerunt, non esse in mortem vsque pœnitétiam differendam.

II.

Ex eo quòd crura Redemptori fracta non fuerint, realem discimus corporis eius in Sacramēto Eucharistico præsentiam: non enim aliter horum verborum eius, ***Accipite, & manducate hoc est corpus meum, quod pro vobis frangitur***, ostendi veritas potest, quàm per accidentium, quantitatis inquam, figuræ & qualitatis, sub quibus corporaliter in diuino hoc mysterio latitat, fractionem. Quòd diei sabbatini honore & cultu suam Iudæi impietatem velarent, discimus, maxima quæ in mundo committuntur scelera, boni alicuius prætextu palliari: vt dum religionis titulo hæresis, deformatio sub reformationis vmbra admittitur.

III.

Ex lateris apertione discimus, quantum charitatis esset vulnus, qua Iesu Christi cor saucium erat, & quanta quamque frequentia sint cogitationum peccata, ob quæ etiam post mortem tam immaniter fuit Redemptor vulneratus, vt vltimam etiam sanguinis guttam effuderit.

IV.

E Iosephi & Nicodemi facto discamus, numquam fidei mysteria oculo tenus metiri.

Fortuito de rebus non iudicare.

Nihil metuere, siquando Dei gloria controuertitur.

Erga proximum benigni & misericordes esse.

Interiora nostra, quæ Corpori Dominicæ sindonis & sepulchri, cum in Eucharistia eum recipimus, sunt loco purgare, & mundare.

Discamus è sepulchro, in quo nondum quisquam positus fuerat, nulli cor nostrum, quàm Iesu Christo oppignerare, cùm id ipse seligere, & sibi deposcere vt in eo habitet, dignetur, ostendens & dicens, ibi lacrymis se nostris lauari & balsamo è viua fide, humili spe, & ardenti charitate composito vngi velle & lapidem ad sepulcri ostium aduolutum, esse discretionem.

V.

Discamus tādē Deo fideles esse, & promissa nostra inuiolabiliter & irreuocabiliter præstare, idq; charitatis huius exēplo, quæ diuinā humanæ naturā ita copulauit, vt quāuis animā à corpore mors diuulserit, diuinitatem tamen ab humanitate separare non potuerit: cùm hypostasis, quæ i lem quid est cum Essentia Verbi, & Christi anima n ad limbum, & corpus ad sepulchrum vsque eo nitata sit.

VI.

Velum templi scissum est, vt hinc euidens fiat, fidei secreta, & religionis mysteria, quæ antea abscondita erant, iā in apertū proferenda: & peccata quæ Deum inter & nos obstaculum ponebant, sanguinis eius effusione eluenda.

VII. Ter-

Inflictum hoc illi vulnus, vt de eius morte circumstantes certiores fierent, & hæc insuper iniuria corpori eius iam defuncto irrogaretur. Etsi verò vulnus hoc nullum Domino dolorem infligeret, matris tamen eius animum tetigit & penetrauit, quæ præ amoris excessu magis in carissimi filij corpore, quàm in suo viuebat. Porrò cùm satis non esse Redemptori video, humeros suos flagellis concidi, caput spinis coronari, manus pedesque clauis perforari; sed suum insuper latus lancea aperiri permittere, ac vulnere quidem adeò enormi, vt ad cor vsq; penetrarit; anne aliam id ob causam factum credam, quàm vt hinc innumera quæ corde nostro exeunt peccata puniat, illinc verò charitatis suæ excessus patefaciat? Quasi mihi singillatim illud canticorum repetisset: *Vulnerasti cor meum soror mea sponsa, vulnerasti cor meum.* sine me obsecro, dulcissime amor meus, in te per lateris tui apertionem ingredi, fac vt vita mea per te in Deo Patre tuo abscondatur, vt numquam ab hoc habitaculo migrem, in eodem comedam, bibam, dormiam, legam, studeam, negotier, orem, viuam, & indissolubiliter inseparabiliterque in eo moriar.

XI.

Eua prima nostrum omnium mater ex Adæ dormientis costa formata fuit; ita & Ecclesia communis mater nostra, è Iesu Christi mortis somnum dormientis latere formata prodiit, vtque iugæ omnis & maculæ expers foret, aqua & sanguis, quæ eodem latere effluxerunt, eam abluerunt. Restabat pretiosi huius liquoris aliquantulum, iuxta & circa cor, quo spinæ & flagra

gra penetrare non potuerant, & hoc ipsū ad vsq; supremam guttam nostri causa effundere voluit. Aqua quoque egressa est, quæ aquæ baptismali animarum sanctificandarū, aquæ verò lacrymarum in Sacramento pœnitentiç, luendorum scelerum virtutem efficaciamque dedit. Dominus Iesus erat quoque petra illa miraculosa, è qua aquæ illæ quç sitim nostram in mundi huius deserti medio extinguunt, prosilire debebant, virga vero, quæ petram percussit, ipsius crux fuit.

XII.

Sicut crucem Dominus conscenderat Patri obtemperaturus, ita & eadem corpus suum deponi voluit, vt legi & Præsidis, Iosephi petitis annuentis: decreto satisfaceret: idque vt suo exemplo, quam Dei Patris eius & omnium quos prouidentia eius mihi in superiores dedit, iussis debeo obedientiam, faciliorem redderet.

XIII.

Nisi Ioseph vir iustus fuisset, ad opes eius & genus nobile Deus non respexisset. Antea quidem occultus fuerat Christi discipulus, iam verò non amplius meticulosus est, animosè se prodit, magistri sui corpus à Pilato poscit, de cruce deponit, & sepulturæ tradit. Passio igitur filij Dei signitiem pusillanimitatemque ab animis eliminat.

XIV.

Ioseph & Nicodemus profunda cum reuerentia & deuotione, simul & compassione, accedentibus lacrymis, Redemptoris corpus de cruce deposuerunt: pedibus sacris benedictisque manibus clauos eduxêre, & oscula mille è tenero

cor-

cordis affectu eisdem impressère: spineam coronam summo honore & respectu abstulère,& quã corporis partem è cruce soluebant in humeros eam suos recipiebant,ne ad terram collabasceret. Contemplare hic,anima mea,filium Dei viui corpori mortuo vnitum, vide hic & admirare quomodo eò redactus sit,vt à creaturis suis ferri sustinerique debeat, tu verò numquam eius te nomine regi conducique sines, ac si mortuus & cadauer exanime fores?

XV.

Sacrum corpus cruce iam depositum eius collectum & exceptum fuit gremio, à qua conceptum,gestatum,in lucem editum,nutritum,educatum fuerat, quæ illi seruierat, & toto vitæ tẽpore fuerat secuta. Humiliter & suppliciter id ipsa osculata est,tenerè amplexa,arctè vlnis suis constrinxit, multoque arctius etiam ipsis animæ brachiis,id est affectibus,ad litteram illud Canticorum implens: ***fasciculus myrrhæ dilectus meus mihi,inter vbera mea commorabitur.*** Quæ oscula & amplexus longè erant alij quàm quos olim dedit dum in Bethlehem eum peperit, & in Aegyptum cum eo fugit & rediјt. Accessit & Magdalena illos amplexans pedes,ad quos olim delictorum suorum veniam remissionemque obtinuerat;quos transfixos conspicata lacrymas teneriores maioremque amorem spirantes effudit, quam priores illæ, quibus eosdem pedes in domo Simonis Leprosi abluit, & humectauit. Verisimile porrò videatur,ipsã,cũ ea nõ esset virtute & animi generositate quâ Deipara, sæpè animi esse passam deliquium, & nonnisi summa cum difficultate ad mentem rediјsse. Ioannes vt

nes vt dilectus discipulus, & adoptiuus sanctissimæ matris filius, latus illi osculabatur, super quod pridie in cœna recubuerat suis illud lacrymis calefaciens, seque transformare desiderans in illum, quem tam enormiter sui causâ deformatum videbat.

XVI.

Vt aliquo tempore filij corpus Deipara gremio est suo complexa, Iosepho illud & Nicodemo reddidit, spineũ ipsa sertum & clauos velut inæstimabilis pretij arrhas & monilia asseruans. Pij illi viri sacrum corpus acceptum centum librarum vnguento perunxerũt. Hinc disco Christiani mortificationem integram & perfectissimam esse debere, qualis fuit ***Christi Dei*** iam inde à primo conceptionis articulo ad mortem vsque, eò verò magis, quòd myrrha hæc à putrefactione animam eadem vngere se volentem præseruet.

XVII.

Corpus vnctum sindoni mundæ nouæque eam in rem comparatæ inuoluerunt, sacrum verò caput linteo, quæ pro more consuerunt. Credibile porro est illos sindonem sindoni, ob nimiam vnguenti copiam, super posuisse. Atque hæc verisimile est fuisse bina illa sudaria quæ hodie Taurini & Vesontione asseruantur. Corpus ita paratum verosimile est feretro ad vsque tumulum vicinũ delatum matronis piis stipantibus, & desolatam defuncti matrem cum lacrymis & suspiriis comitantibus. Piè etiam credi potest Angelorum choros in duas se cateruas deuisisse, & vnam quidem animam Redemptoris quæ in limbum

bum descenderat comitatam, aliam verò corpori diuinitati vnito adhæsisse ad ipsum honorandum, & adimplendum illud quod scriptum legimus, *erit sepulchrum eius gloriosum.*

XVIII.

Adamus in horto peccauit, sepulcrum Iesu in horto item fuit: in horto vetus Adam innocentiæ vestem amisit, nouus animæ veste, id est corpus in eo deposuit. Ioseph Deiparæ sponsus in primo claustri virginalis sepulcro partem non habuit, Ioseph ab Arimathia, neue alius quisquã in sepulcro quod excisum erat in petra: Iesus Christus lapis angularis verberibus & ictibus plurimis perforatus erat, corpus eius in Petra etiam variis instrumentis excisa sepultum: Corpus hoc filij Dei super cœlos omnes exaltandũ erat: hinc primò infra omnia descendere debebat elementa: Iesus Christus pectoribus & cordibus malitia induratis includi admittique debebat; hinc maturè & in tempore intra saxum concluditur: Nonnisi cum dolorum eius & mortis recordatione corpus hoc recipiendum est: hinc sepulcrum monti Caluariæ vicinum fuit.

XIX.

Deipara postquam à sepulcro recessit, Iosepho & Nicodemo ob obsequiosam hanc officiosamque charitatem gratias egit, vti olim Dauid Galaaditis, dum ait: *Benedicti vos à Domino qui fecistis misericordiam hanc cũ Domino vestro Saul, & sepelistis eum.* Porro Caluariæ montem redeundo denuo ascendit, & crucem filij sui sanguine decoratam adorauit. Non minus verisimile est, illam inter incedendum sedulo cauisse, ne 2. Reg. 24

 pedi-

pedibus sanguinem quem terra imbiberat calcaret, vtpote satis compertum habens, cuius ille esset pretij, ob personalem Verbi vnionem; & summopere dolens, quod à satellitibus, militibus, aliisque tam conteptim habentibus illum calcari cerneret. Aliquot post annis Apostolus Ephesijs scribens, graues sibi esse ait & intolerabiles illos, qui peccatis suis denuo Iesum Christum crucifigunt, & noui testamentũ sanguinis parui pendunt & pedibus proterunt.

XX.

Maria cùm ad habitationis suæ locum reuertisset, tot in partes noctu & interdiu animã suam distractam sentiebat, quot in locis dilectissimus sibi filius versabatur. Pars vna siquidem in sepulcro vnà cum corpore eius agebat, dolores quos subierat meditans, & animo voluens, pars altera animam in limbum vsque sequebatur, cõtemplans quid cum sanctis illis patribus ageret, & præsertim cum Iosepho nutritio suo iam olim demortuo. Maximè verò illam hominum cruciabat ingratitudo & peccata, quæ prima & originalis omnium quos sentiebat quosque filius passus erat dolorum causa erant.

XXI.

S. Petrus, vt verosimile est, primus omnium ad Deiparam matrem accessit; ac videre mihi videor, quomodo lacrymis suffusus, ad sanctissimæ matris & condiscipuli sui Ioannis pedes se prostrauerit, ob periurium & perfidiam suam erubescens, partim amissum dolens magistrum, partim tum Virginis tum omnium cum ipsa lamentantiũ fletibus & doloribus compatiens. Be[illegible] illum pia mater consolata est, vtpote quæ

ceteris

ceteris creaturis amplius filio suo bonitate, clementia, & cópassione similis erat. Sequuti mox alij ex ordine Apostoli, quos omnes Deipara, superiorem inertiam ignauiamque montis non exprobando, benignè excepit.

XXII.

Maria Magdalena, Maria Iosephi mater, aliæque piæ fęminæ circum sepulcrum sedulo inspiciebant, quo Redemptoris corpus modo conderetur, notantes & locum & situm quo ipsum códi viderant, vt quando eôdem redirent, ritè officium suum peragerent, & in tempore etiam sibi de vnguentis alijsque aromatibus ad corpus Domini sui condiendum propriis prospicerent; cum prima per Iosephum & Nicodemum facta maiorem digrioremque merito eius vnctionem exigere opinarentur. Hinc duo practicare disco vbi ad sacrum Eucharistiæ sacramentum accessero: primò attentè considerabo, quid in anima & corpore, quod præsentia sua dignatur, Iesus Christus operetur, quando nimirum omnia ibi noua sunt, nullæ peccati sordes, & à nullo alio locus præoccupatus inquinatusq; est. Secũdò, nõ sola meditatione contentus ero, sed etiã aromata cõparare & cõquirere studebo, virtutes inquã, quarum coràm Deo exercitium suaue est, & ad ædificationem Ecclesię odoriferum. Quàm porrò verum est, diabolum eiusque asseclas semper suis in adinuentionibus machinationibusq; etiam inuitos, ac contra voluntates suas, Deo seruire & obsequi debere? Principes quippe sacerdotũ & Pharisæi sabbato sũmo mane surrexêre

 Pila-

tem esse debere, quod enim Redemptor ipse cordis terræ nomine donarit, Ionæ qui triduo & trinoctio in ventre ceti commoratus est, se assimulans. Erat ergo locus hic animarum iustarũ Redemptorem suum exspectantium receptaculum? vti enim terrestris paradisus primis nostris parentibus illorumque posteritati occlusus fuit, ita & clausus cœlestis, donec eodem ascenderet is, qui *clauis Dauid* nominatur, qui descendens primùm in infimas terræ partes, Patres inde eductos, in triumphi sui die secum in cœlestia deduxit, vt in Epistola ad Ephesios Apostolus docet. Ibi hi assiduò ad Messiæ aduentum anhelabant, quò claram essentiæ illis suæ ipse visionem communicaret: meum quoque studium sit, ad illud ipsum bonum continuò incessanterque suspirare, & aspirare cum Apostolo dicendo: *Quis me liberabit de corpore mortis huius?*

XXIV.

Quod autem, inquit Apostolus, *ascendit, quid est, nisi quia & descendit primũ in inferiores partes terræ?* quomodo ergo exaltari sperabo, si humiliari, deiici, & contemni refugiam? *Idem Ephes. 4, 9.*

XXV.

Tamdiu cum sanctis illis Patribus in limbo mansit Redemptor, quamdiu corpus eius in sepulcro fuit, quadraginta propè horis; qua in descensione humilitatem suam & charitatem exercuit. Eòdem non multò post boni latronis anima appulit; & quoniam illi paradisum, quem illi promiserat, contulit, ipsam scilicet essentiæ suæ visionem & fruitionem, credibile est tantundem cum & alijs sanctis animabus fecisse & in-

Zacharias, ibi beatissimus Iosephus, ibi omnes qui aut inter se, aut cum Saluatore necessitudine & affinitate coniuncti erant. Et quamuis, quod ex huiusmodi relationibus naturalibus oritur gaudium, exiguum quid sit cum consanguinitate, quæ nobis in Christo Iesu secundùm Deum communis est, comparatum incredibilem tamen hæ nouamq; consolationem afferebant, eò quòd naturā non destruat gratia, vtpote cū ab vno eodemque auctore procedant. Maius verò hocce gaudium ipsa resurrectionis Dominicę die fuit, quando iuncti omnes Dominum ad desolatam matrē suam consolandam abeuntē comitati sunt.

COLLOQVIVM.

Quis dabit capiti meo torrentes, & oculis lacrymarum oceanum, vt potentis huius sublimisq; Patrisfamilias, qui verus mundi monarcha est, mortem dignè deplorem? quis pectori dabit flammas omnes, quas sub cœli conuexo reperire est, ad reciprocæ charitatis ardores in anima mea excitandos? Quis eo me luctu induet, quem exsequiæ, quas Maria Iesu filio suo, qui illi cum Deo Patre indiuisim cōmunis est, parat exigunt? Quis dabit ita vitam & mores vt componam, vt desolatæ huius matris languoribus, sociarum eius doloribus, naturæ vniuersæ nulla veste indutæ compassioni ac sensui, & eius qui pro me tumulo illatus est, meritis respondeant? Benedicit te anima mea, amabilissime Iesu, & omnia interiora mea te laudant, & gratias ob tam ineffabilem dignationem agunt. Et quoniā nec cor, nec linguam, nec intellectum habeo, qui beneficij magnitudinem æquet, aut exequiarum magnitudini respondeat; obsecro te, vt

humanitas (si à Verbo separaretur) annihilarentur, eò quòd omne hoc malum & ingens hæc annihilatio in rerum natura admissa, minor est & inferior ipsæ gratiæ, quæ ordinis & naturæ cuiusdam superioris est, annihilatione. Quis ergò deinceps miretur tam iuratum te, Deus meus, peccati hostem esse? te ad crimini & malo huic satisfaciendum, naturam tibi mortalem vnisse? mori denique, ipsum vt interficias? Quàm bene proinde Propheta olim tuus dicebat, omnem aduentus tui in hunc mundum fructum fuisse, vt auferatur peccatum?

Illud ergo ab anima mea & omnium illorum qui Christiano nomine censentur, & à toto mundo auferas; illius per Incarnationis tuæ meritum à terra memoriam erade. Quod te per odium, quo ipsum prosequeris, per vitæ tuæ meritum, per lacrymas, per sanguinem, per mortem, per sepulturam denique tuam; quin & per dignissimæ matris tuæ preces, propter animas quas anima tua limbo eduxit, omnesque qui Ecclesiam triumphantem constituunt, obsecramus. Amen.

MEDITATIO XVI.

DE GLORIOSA CHRISTI IESV *Resurrectione.*

PVNCTVM I.

OMINICAE, summo mane post tertiam demum diem (partem pro toto capiendo) Christi Domini anima corpori se revniuit, gloriæ

illi prærogatiuas communicando, ipsumq; impassibile, subtile, agile, & splendidum reddidit, adeò vt sine resistentia vlla sepulcro clauso signatoque prodierit.

II.

Apparuit hauddubiè primò beatissimæ matri suæ; credibile porro est Iosephum in corpore simul & anima cum ipso venisse. Meminit sacra scriptura & aliarum vndecim apparitionum; etsi quo illæ contigerint tempore & serie, planum non faciat, ac dubios nos relinquat. Secunda probabiliter fuit Mariæ Magdalenæ facta, quando hortulani forma illi apparuit. Tertiò S. Petro apparuit. Quartò tribus Marijs dicés illis, *Auete*. Quintò Cleophæ eiusque socio euntibus in Emaus. Sextò discipulis omnibus congregatis, cùm pacem ijs est apprecatus, verè se resurrexisse euidenter probauit, & mentem illis ad scripturas intelligendas illustrauit. Septimò, rursus ijsdem, sed Thoma præsente, cui vulnera sua inspicienda tangendaque dedit, Octauò, Petro, Thomæ, Nathanaeli, filijs Zebedæi, & duobus alijs in mari Tiberiadis piscantibus. Nonò S. Iacobo. Decimò plusquam quingentis fratribus simul. Vndecimò in monte Galilææ. Duodecimò S. Paulo Damascum proficiscenti, & denuo in arce: sed duæ illæ vltimæ apparitiones post eius ascensionem contigêre, & illa qua quingentis fratribus apparuit, eadem esse cum illa, quæ in monte Galilææ contigit, creditur.

III

Quodnam fuerit sanctissimæ illius familiæ gaudium, & præsertim Deiparę, e quæ humanitatis Iesu Christi gloria, & quomodo quadraginta

illis

illis à resurrectione ad vsq; ascensionem diebus plerumq; apud Matrem suam sanctissimã egerit.

FRVCTVS I.

Redemptor noster summa diligentia resurrectionis suæ terminum, ad suos consolandum, accelerans, docet quàm promptè libenterque omnibus necessitatibus nostris prospiciat & securrat, & quã seduli promptiq; esse in charitatis operibus exercendis debeamus. Sepulcro clauso prodiens, ad oculum patefacit, potuisse se è Virgine nasci, nec sibi factu difficile esse, suum pluribus in locis corpus constituere, cum plurima corpora vno statuere loco queat. Cùm tumulo egreditur, ostendit esse nobis, si resurgere cum ipso velimus, malis consuetudinibus egrediendum. Cùm gloriosis se dotibus condecorat, docet, eum, qui sui participare gaudij velit, bono proximis exemplo prælucere: secundò, in Dei obsequio promptum esse & agilem: Tertiò, Angelorum puritatem imitari: Quartò in mortificationibus velut insensibilem esse debere.

II.

Ex apparitione sanctissimæ matri factæ colligimus, pro affectuum nostrorum qualitate & quantitate plus minusvè nos consolandos. Ex ea quæ B. Mariæ Magdalenæ contigit, discimus omnium virtutum nobilissimam esse charitatem, nullaque re citius Deum ad nos attrahi, quàm si ex tota eum anima, toto corde, & totis viribus diligamus. Ex ea qua tribus Marijs apparuit, illasq; salutauit, & quod illæ eius pedibus aduolutæ sunt, discimus, eum qui pauperibus seruit, Dei pedes amplecti. Ex ea qua duobus discipulis visus est, discimus libenter de rebus

loqui

IV.

Ex refectione piscantibus parata, discimus, Dominum nomine suo laborantibus mensam sternere, Centum quinquaginta tres pisces denotant, prædestinatorum numerum certum esse, ac mundum mare naufragijs & tempestatibus obnoxium, pisces homines, nauigium Ecclesiam, qui ipsum conducit & attrahit esse S. Petrum, littus & portum beatitudinem cœlestem esse.

V.

Ex apparitione in monte Galilææ, quæ transmigrationem significat, facta discimus, esse nobis vitam mutandam, si videre Christum velimus; & summum perfectionis Christianæ culmen ascendendum, si eum sequi velimus; cumque nobiscum se ad vsq; sæculorum consummationem fore promittat, numquam de eius auxilio diffidendum, sed fauorabilem eius in sanctissimo Eucharistiæ Sacramento præsentiam agnoscendam, in quo reuera non minus præsens adest quàm dum Paulo in itinere Damasceno apparuit, & in arce ad ipsum arcessit, vt Actorum IX. & XXIII. capitibus scriptum est.

VI.

Ex eo quòd quadraginta post resurrectionem suam diebus Dominus in terra egerit, videmus, quomodo illum amor quo nos prosequitur, apud nos manere cogeret, vt ita inexcusabiles redderentur, qui resurrectionis eius veritati credere nolint. Quando vt plurimũ apud sanctissimã matrẽ suã versatur, tacitè docet, apud ipsam se vt quęramus, atq; vti per ipsam ad nos aduenit per ipsã itẽ se cupere, vt ad se accedamus. Verũ quoniã ex apparitionibus singulis sigillatim considera-

ratis

nes vt dilectus discipulus, & adoptiuus sanctissimæ matris filius, latus illi osculabatur, super quod pridie in cœna recubuerat suis illud lacrymis calefaciens, seque transformare desiderans in illum, quem tam enormiter sui causa deformatum videbat.

XVI.

Vt aliquo tempore filij corpus Deipara gremio est suo complexa, Iosepho illud & Nicodemo reddidit, spineũ ipsa sertum & clauos velut inæstimabilis pretij arrhas & monilia asseruans. Pij illi viri sacrum corpus acceptum centum librarum vnguento perunxerũt. Hinc disco Christiani mortificationem integram & perfectissimam esse debere, qualis fuit *Christi Dei* iam inde à primo conceptionis articulo ad mortem vsque, eò verò magis, quòd myrrha hæc à putrefactione animam eadem vngere se volentem præseruet.

XVII.

Corpus vnctum sindoni mundæ nouæque eam in rem comparatæ inuoluerunt, sacrum verò caput linteo, quæ pro more consuerunt. Credibile porro est illos sindonem sindoni, ob nimiam vnguenti copiam, super posuisse. Atque hæc verisimile est fuisse bina illa sudaria quæ hodie Taurini & Vesontione asseruantur. Corpus ita paratum verosimile est feretro ad vsque tumulum vicinũ delatum matronis piis stipantibus, & desolatam defuncti matrem cum lacrymis & suspiriis comitantibus. Piè etiam credi potest Angelorum choros in duas se cateruas deuisisse, & vnam quidem animam Redemptoris quæ in limbum

bum descenderat comitatam, aliam verò corpori diuinitati vnito adhæsisse ad ipsum honorandum, & adimplendum illud quod scriptum legimus, *erit sepulchrum eius gloriosum.*

XVIII.

Adamus in horto peccauit, sepulcrum Iesu in horto item fuit: in horto vetus Adam innocentiæ vestem amisit, nouus animæ vestē, id est corpus in eo deposuit. Ioseph Deiparæ sponsus in primo claustri virginalis sepulcro partem non habuit, Ioseph ab Arimathia, neue alius quisquā in sepulcro quod excisum erat in petra: Iesus Christus lapis angularis verberibus & ictibus plurimis perforatus erat, corpus eius in Petra etiam variis instrumentis excisa sepultum: Corpus hoc filij Dei super cœlos omnes exaltandū erat: hinc primò infra omnia descendere debebat elementa: Iesus Christus pectoribus & cordibus malitia induratis includi admittique debebat; hinc maturè & in tempore intra saxum concluditur: Nonnisi cum dolorum eius & mortis recordatione corpus hoc recipiendum est: hinc sepulcrum monti Caluariæ vicinum fuit.

XIX.

Deipara postquam à sepulcro recessit, Iosepho & Nicodemo ob obsequiosam hanc officiosamque charitatem gratias egit, vti olim Dauid Galaaditis, dum ait: *Benedicti vos à Domino qui fecistis misericordiam hanc cū Domino vestro Saul, & sepelistis eum.* Porro Caluariæ montem redeundo denuo ascendit, & crucem filij sui sanguine decoratam adorauit. Non minus verisimile est, illam inter incedendum sedulo cauisse, ne 2. Reg. 24

 pedi-

pedibus ſanguinem quem terra imbiberat calcaret, vtpote ſatis compertum habens, cuius ille eſſet pretij, ob perſonalem Verbi vnionem; & ſummopere dolens, quod à ſatellitibus, militibus, aliisque tam contẽptim habentibus illum calcari cerneret. Aliquot poſt annis Apoſtolus Epheſijs ſcribens, graues ſibi eſſe ait & intolerabiles illos, qui peccatis ſuis denuo Ieſum Chriſtum crucifigunt, & noui teſtamentũ ſanguinis parui pendunt & pedibus proterunt.

XX.

Maria cùm ad habitationis ſuæ locum reuertiſſet, tot in partes noctu & interdiu animã ſuam diſtractam ſentiebat, quot in locis dilectiſsimus ſibi filius verſabatur. Pars vna ſiquidem in ſepulcro vnà cum corpore eius agebat, dolores quos ſubierat meditans, & animo voluens, pars altera animam in limbum vſque ſequebatur, cõtemplans quid cum ſanctis illis patribus ageret, & præſertim cum Ioſepho nutritio ſuo iam olim demortuo. Maximè verò illam hominum cruciabat ingratitudo & peccata, quæ prima & originalis omnium quos ſentiebat quoſque filius paſſus erat dolorum cauſa erant.

XXI.

S. Petrus, vt veroſimile eſt, primus omnium ad Deiparam matrem acceſsit; ac videre mihi videor, quomodo lacrymis ſuffuſus, ad ſanctiſsimæ matris & condiſcipuli ſui Ioannis pedes ſe proſtrauerit, ob periurium & perfidiam ſuam erubeſcens, partim amiſſum dolens magiſtrum, partim tum Virginis tum omnium cum ipſa lamentantiũ fletibus & doloribus compatiens. Benignè illum pia mater conſolata eſt, vtpote quæ

ceteris

ceteris creaturis amplius filio suo bonitate, clementia, & cõpassione similis erat. Sequuti mox alij ex ordine Apostoli, quos omnes Deipara, superiorem inertiam ignauiamque montis non exprobando, benignè excepit.

XXII.

Maria Magdalena, Maria Iosephi mater, aliæque piæ fęminæ circum sepulcrum sedulo inspiciebant, quo Redemptoris corpus modo conderetur, notantes & locum & situm quo ipsum cõdi viderant, vt quando eòdem redirent, ritè officium suum peragerent, & in tempore etiam sibi de vnguentis alijsque aromatibus ad corpus Domini sui condiendum propriis prospicerent; cum prima per Iosephum & Nicodemum facta maiorem digrioremque merito eius vnctionem exigere opinarentur. Hinc duo practicare disco vbi ad sacrum Eucharistiæ sacramentum accessero: primò attentè considerabo, quid in anima & corpore, quod præsentia sua dignatur, Iesus Christus operetur, quando nimirum omnia ibi noua sunt, nullæ peccati sordes, & à nullo alio locus præoccupatus inquinatusq; est. Secũdò, nõ sola meditatione contentus ero, sed etiã aromata cõparare & cõquirere studebo, virtutes inquã, quarum coràm Deo exercitium suaue est, & ad ædificationem Ecclesię odoriferum. Quàm porrò verum est, diabolum eiusque asseclas semper suis in adinuentionibus machinationibusq; etiam inuitos, ac contra voluntates suas, Deo seruire & obsequi debere? Principes quippe sacerdotũ & Pharisæi sabbato sũmo mane surrexêre

tem esse debere, quod eum Redemptor ipse cordis terræ nomine donarit, Ionæ qui triduo & trinoctio in ventre ceti commoratus est, se asimulans. Erat ergo locus hic animarum iustarū Redemptorem suum exspectantium receptaculum? vt enim terrestris paradisus primis nostris parentibus illorumque posteritati occlusus fuit, ita & clausus cœlestis, donec eodem ascenderet is, qui *clauis Dauid* nominatur, qui descendens primùm in infimas terræ partes, Patres inde eductos, in triumphi sui die secum in cœlestia deduxit, vt in Epistola ad Ephesios Apostolus docet. Ibi hi asiduò ad Mesiæ aduentum anhelabant, quò claram essentiæ illis suæ ipse visionem communicaret: meum quoque studium sit, ad illud ipsum bonum continuò incessanterque suspirare & aspirare cum Apostolo dicendo: *Quis me liberabit de corpore mortis huius?*

XXIV.

Quod autem, inquit Apostolus, *ascendit, quid est, nisi quia & descendit primū in inferiores partes terræ?* quomodo ergo exaltari sperabo, si humiliari, deiici, & contemni refugiam? *Idem Ephes. 4, 9.*

XXV.

Tamdiu cum sanctis illis Patribus in limbo mansit Redemptor, quamdiu corpus eius in sepulchro fuit, quadraginta propè horis; qua in descensione humilitatem suam & charitatem exercuit. Eôdem non multò pòst boni latronis anima appulit; & quoniam illi paradisum, quem illi promiserat, contulit, ipsam scilicet essentiæ suæ visionem & fruitionem, credibile est tantundem illum & alijs sanctis animabus fecisse & in-

Zacharias, ibi beatissimus Iosephus, ibi omnes qui aut inter se, aut cum Saluatore necessitudine & affinitate coniuncti erant. Et quamuis, quod ex huiusmodi relationibus naturalibus oritur gaudium, exiguum quid sit cum consanguinitate, quæ nobis in Christo Iesu secundùm Deum communis est, comparatum incredibilem tamen hæ nouamq; consolationem afferebant, eò quòd naturā non destruat gratia, vtpote cū ab vno eodemque auctore procedant. Maius verò hocce gaudium ipsa resurrectionis Dominicę die fuit, quando iuncti omnes, Dominum ad desolatam matrē suam consolandam abeuntē comitati sunt.

COLLOQVIVM.

Quis dabit capiti meo torrentes, & oculis lacrymarum oceanum, vt potentis huius sublimisq; Patrisfamilias, qui verus mundi monarcha est, mortem dignè deplorem? quis pectori dabit flammas omnes, quas sub cœli conuexo reperire est, ad reciprocæ charitatis ardores in animā mea excitandos? Quis eo me luctu induet, quem exsequiæ, quas Maria Iesu filio suo, qui illi cum Deo Patre indiuisim cōmunis est, parat exigunt? Quis dabit ita vitam & mores vt componam, vt desolatæ huius matris languoribus, sociarum eius doloribus, naturæ vniuersæ nulla veste indutæ compassioni ac sensui, & eius qui pro me tumulo illatus est, meritis respondeant? Benedicit te anima mea, amabilissime Iesu, & omnia interiora meā te laudant, & gratias ob tam ineffabilem dignationem agūnt. Et quoniā nec cor, nec linguam, nec intellectum habeo, qui beneficij magnitudinem æquet, aut exequiarum magnitudini respondeat; obsecro te, vt

sanctissimę matris tuę cor amore & dolore trãsfixum, vnà cùm dilectissimi Discipuli tui, filij eius adoptiui charitate, & omnibus pię huius turbæ, pium hoc tibi officiosúmque obsequium reddentis gemitibus, admittere & accipere digneris. Quod verò mihi faciendum incumbit, & quod gratia tua facere possum, quodque etiam tibi maximè optabile, est vt deinceps te offendere verear, cum vnicũ peccatum pœnibile hoc animæ tuæ à corpore diuortiũ causatum sit, quod modò exsangue & vulneribus oppletum ad tumulum deferri contemplor. Quando te, ô peccatum, monstrum teterrimum, prodigium terribile, terra penitus obrutum videbimus? quando tandem inferno, è quo prognatum es, non amplius prodibis? ô nefandum dæmonum genimen, cum tenebrosus mundi immundi princeps mundo iam exactus sit, quid tibi amplius cum mortalibus negotij? Tam bene scilicet omnia, Deus meus, fecisti, vt sine pœnitentia tua sint dona, nihil vt annihilaris omnium quæ fecisti, & nulla in vniuersa rerum natura reperiri possit annihilatio, quam ipsa gratiæ, quando à peccato mortali ipsa destructa est; cum ea sit accidentium natura, numquam vt ab vno subiecto in aliud migrare possint. Et quoniam priuationes ex habitibus oppositis cognoscuntur, & secundùm eos metiuntur, & gratia, qua peccatum nos priuat, quæque annihilatur, superioris cuiusdã ordinis est quàm natura omnis, hinc malum, quod peccatocausatur maius est & enormius, & maiorem in creaturis omnibus confusionem turbationéq; ciet, quàm si sol, luna, stellæ, cœlum, terra, ANGELI, homines, imo ipsa filij DEI huma-

humanitas (si à Verbo separaretur) annihilarentur, eò quòd omne hoc malum & ingens hæc annihilatio in rerum natura admissa, minor est & inferior ipsæ gratiæ, quæ ordinis & naturæ cuiusdam superioris est, annihilatione. Quis ergò deinceps miretur tam iuratum te, Deus meus, peccati hostem esse? te ad crimini & malo huic satisfaciendum, naturam tibi mortalem vnisse? mori denique, ipsum vt interficias? Quàm bene proinde Propheta olim tuus dicebat, omnem aduentus tui in hunc mundum fructum fuisse, vt auferatur peccatum?

Illud ergo ab anima mea & omnium illorum qui Christiano nomine censentur, & à toto mundo auferas; illius per Incarnationis tuæ meritum à terra memoriam erade. Quod te per odium, quo ipsum prosequeris, per vitæ tuæ meritum, per lacrymas, per sanguinem, per mortem, per sepulturam denique tuam; quin & per dignissimæ matris tuæ preces, propter animas quas anima tua limbo eduxit, omnesque qui Ecclesiam triumphantem constituunt, obsecramus. Amen.

MEDITATIO XVI.

DE GLORIOSA CHRISTI IESV Resurrectione.

PVNCTVM I.

OMINICAE, summo manè post tertiam demum diem (partem pro toto capiendo) Christi Domini anima corpori se revniuit, gloriæ

 illi

illi prærogatiuas communicando, ipsumq; impassibile, subtile, agile, & splendidum reddidit, adeò vt sine resistentia vlla sepulcro clauso signatoque prodierit.

II.

Apparuit hauddubiè primò beatissimæ matri suæ; credibile porro est Iosephum in corpore simul & anima cum ipso venisse. Meminit sacra scriptura & aliarum vndecim apparitionum; etsi quo illæ contigerint tempore & serie, planum non faciat, ac dubios nos relinquat. Secunda probabiliter fuit Mariæ Magdalenæ facta, quando hortulani forma illi apparuit. Tertiò S. Petro apparuit. Quartò tribus Marijs dicēs illis, *Auete.* Quintò Cleophæ eiusque socio euntibus in Emaus. Sextò discipulis omnibus congregatis, cùm pacem ijs est apprecatus, verè se resurrexisse euidenter probauit, & mentem illis ad scripturas intelligendas illustrauit. Septimò, rursus ijsdem, sed Thoma præsente, cui vulnera sua inspicienda tangendaque dedit. Octauò, Petro, Thomæ, Nathanaeli, filijs Zebedæi, & duobus alijs in mari Tiberiadis piscantibus. Nonò S. Iacobo. Decimò plusquam quingentis fratribus simul. Vndecimò in monte Galilææ. Duodecimò S. Paulo Damascum proficiscenti, & denuo in arce: sed duæ illæ vltimæ apparitiones post eius ascensionem contigêre, & illa qua quingentis fratribus apparuit, eadem esse cum illa, quæ in monte Galilææ contigit, creditur.

III

Quodnam fuerit sanctissimæ illius familiæ gaudium, & præsertim Deiparę, e quæ humanitatis Iesu Christi gloria, & quomodo quadraginta

illis

illis à resurrectione ad vsq; ascensionem diebus plerumq; apud Matrem suam sanctissimã egerit.

FRVCTVS I.

REdemptor noster summa diligentia resurrectionis suæ terminum, ad suos consolandum, accelerans, docet quàm promptè libenterque omnibus necessitatibus nostris prospiciat & securrat, & quã seduli promptiq; esse in charitatis operibus exercendis debeamus. Sepulcro clauso prodiens, ad oculum patefacit, potuisse se è Virgine nasci, nec sibi factu difficile esse, suum pluribus in locis corpus constituere, cum plurima corpora vno statuere loco queat. Cùm tumulo egreditur, ostendit esse nobis, si resurgere cum ipso velimus, malis consuetudinibus egrediendum. Cùm gloriosis se dotibus condecorat, docet, eum, qui sui participare gaudij velit, bono proximis exemplo prælucere: secundò, in Dei obsequio promptum esse & agilem: Tertiò, Angelorum puritatem imitari: Quartò in mortificationibus velut insensibilem esse debere.

II.

Ex apparitione sanctissimæ matri factæ colligimus, pro affectuum nostrorum qualitate & quantitate plus minusvè nos consolandos. Ex ea quæ B. Mariæ Magdalenæ contigit, discimus omnium virtutum nobilissimam esse charitatem, nullaque re citius Deum ad nos attrahi, quàm si ex tota eum anima, toto corde, & totis viribus diligamus. Ex ea qua tribus Marijs apparuit, illasq; salutauit, & quod illæ eius pedibus aduolutæ sunt, discimus, eum qui pauperibus seruit, Dei pedes amplecti. Ex ea qua duobus discipulis visus est, discimus libenter de rebus

IV.

Ex refectione piscantibus parata, discimus, Dominum nomine suo laborantibus mensam sternere, Centum quinquaginta tres pisces denotant, prædestinatorum numerum certum esse, ac mundum mare naufragijs & tempestatibus obnoxium, pisces homines, nauigium Ecclesiam, qui ipsum conducit & attrahit esse S. Petrum, littus & portum beatitudinem cœlestem esse.

V.

Ex apparitione in monte Galilææ, quæ transmigrationem significat, facta discimus, esse nobis vitam mutandam, si videre Christum velimus; & summum perfectionis Christianæ culmen ascendendum, si eum sequi velimus; cumque nobiscum se ad vsq; sæculorum consummationem fore promittat, numquam de eius auxilio diffidendum, sed fauorabilem eius in sanctissimo Eucharistiæ Sacramento præsentiam agnoscendam, in quo reuera non minus præsens adest quàm dum Paulo in itinere Damasceno apparuit, & in arce ad ipsum arcessit, vt Actorum IX. & XXIII. capitibus scriptum est.

VI.

Ex eo quòd quadraginta post resurrectionem suam diebus Dominus in terra egerit, videmus, quomodo illum amor quo nos prosequitur, apud nos manere cogeret, vt ita inexcusabiles redderentur, qui resurrectionis eius veritati credere nolũt. Quando vt plurimũ apud sanctissimã matrẽ suã versatur, tacitè docet, apud ipsam se vt queramus, atq; vti per ipsam ad nos aduenit per ipsã itẽ se cupere, vt ad se accedamus. Verũ quoniã ex apparitionibus singulis sigillatim considerati

pedibus sanguinem quem terra imbiberat calcaret, vtpote satis compertum habens, cuius ille esset pretij, ob personalem Verbi vnionem; & summopere dolens, quod à satellitibus, militibus, aliisque tam conteptim habentibus illum calcari cerneret. Aliquot post annis Apostolus Ephesijs scribens, graues sibi esse ait & intolerabiles illos, qui peccatis suis denuo Iesum Christum crucifigunt, & noui testamentũ sanguinis parui pendunt & pedibus proterunt.

XX.

Maria cùm ad habitationis suæ locum reuertisset, tot in partes noctu & interdiu animã suam distractam sentiebat, quot in locis dilectissimus sibi filius versabatur. Pars vna siquidem in sepulcro vnà cum corpore eius agebat, dolores quos subierat meditans, & animo voluens, pars altera animam in limbum vsque sequebatur, cõtemplans quid cum sanctis illis patribus ageret, & præsertim cum Iosepho nutritio suo iam olim demortuo. Maximè verò illam hominum cruciabat ingratitudo & peccata, quæ prima & originalis omnium quos sentiebat quosque filius passus erat dolorum causa erant.

XXI.

S. Petrus, vt verosimile est, primus omnium ad Deiparam matrem accessit; ac videre mihi videor, quomodo lacrymis suffusus, ad sanctissimæ matris & condiscipuli sui Ioannis pedes se prostrauerit, ob periurium & perfidiam suam erubescens, partim amissum dolens magistrum, partim tum Virginis tum omnium cum ipsa lamentantiũ fletibus & doloribus compatiens. Benignè illum pia mater consolata est, vtpote quæ ceteris

ceteris creaturis amplius filio suo bonitate, clementia, & cōpassione similis erat. Sequuti mox alij ex ordine Apostoli, quos omnes Deipara, superiorem inertiam ignauiamque montis non exprobando, benignè excepit.

XXII.

Maria Magdalena, Maria Iosephi mater, aliæque piæ fęminæ circum sepulcrum sedulo inspiciebant, quo Redemptoris corpus modo conderetur, notantes & locum & situm quo ipsum cōdi viderant, vt quando eòdem redirent, ritè officium suum peragerent, & in tempore etiam sibi de vnguentis alijsque aromatibus ad corpus Domini sui condiendum propriis prospicerent; cum prima per Iosephum & Nicodemum facta maiorem digNioremque merito eius vnctionem exigere opinarentur. Hinc duo practicare disco vbi ad sacrum Eucharistiæ sacramentum accessero: primò attentè considerabo, quid in anima & corpore, quod præsentia sua dignatur, Iesus Christus operetur, quando nimirum omnia ibi noua sunt, nullæ peccati sordes, & à nullo alio locus præoccupatus inquinatusq; est. Secūdò, nō sola meditatione contentus ero, sed etiā aromata ta cōparare & cōquirere studebo, virtutes inquā, quarum coràm Deo exercitium suaue est, & ad ædificationem Ecclesię odoriferum. Quàm porrò verum est, diabolum eiusque asseclas semper suis in adinuentionibus machinationibusq; etiam inuitos, ac contra voluntates suas, Deo seruire & obsequi debere? Principes quippe sacerdotū & Pharisæi sabbato sūmo mane surrexêre

tem esse debere, quod eum Redemptor ipse cordis terræ nomine donarit, Ionæ qui triduo & trinoctio in ventre ceti commoratus est, se assimulans. Erat ergo locus hic animarum iustarũ Redemptorem suum exspectantium receptaculum? vti enim terrestris paradisus primis nostris parentibus illorumque posteritati occlusus fuit, ita & clausus cœlestis, donec eodem ascenderet is, qui *clauis Dauid* nominatur, qui descendens primùm in infimas terræ partes, Patres inde eductos, in triumphi sui die secum in cœlestia deduxit, vt in Epistola ad Ephesios Apostolus docet. Ibi hi assiduò ad Messiæ aduentum anhelabant, quò claram essentiæ illis suæ ipse visionem communicaret: meum quoque studium sit, ad illud ipsum bonum continuò incessanterque suspirare & aspirare cum Apostolo dicendo: *Quis me liberabit de corpore mortis huius?*

XXIV.

Quod autem, inquit Apostolus, *ascendit, quid est, nisi quia & descendit primũ in inferiores partes terræ?* quomodo ergo exaltari sperabo, si humiliari, deiici, & contemni refugiam? Idem Ephes. 4, 9.

XXV.

Tamdiu cum sanctis illis Patribus in limbo mãsit Redemptor, quamdiu corpus eius in sepulchro fuit, quadraginta propè horis; qua in descensione humilitatem suam & charitatem exercuit. Eôdem non multò pôst boni latronis anima appulit; & quoniam illi paradisum, quem illi promiserat, contulit, ipsam scilicet essentiæ suæ visionem & fruitionem, credibile est tantundem illum & alijs sanctis animabus fecisse & in-

Zacharias, ibi beatifsimus Iosephus, ibi omnes qui aut inter se, aut cum Saluatore necefsitudine & affinitate coniuncti erant. Et quamuis, quod ex huiusmodi relationibus naturalibus oritur gaudium, exiguum quid sit cum consanguinitate, quæ nobis in Christo Iesu secundùm Deum communis est, comparatum incredibilem tamen hæ nouamq; consolationem afferebant, eò quòd naturã non destruat gratia, vtpote cũ ab vno eodemque auctore procedant. Maius verò hocce gaudium ipsa resurrectionis Dominicę die fuit, quando iuncti omnes, Dominum ad desolatam matrẽ suam consolandam abeuntẽ comitati sunt.

COLLOQVIVM.

Quis dabit capiti meo torrentes, & oculis lacrymarum oceanum, vt potentis huius sublimisq; Patrisfamilias, qui verus mundi monarcha est, mortem dignè deplorem? quis pectori dabit flammas omnes, quas sub cœli conuexo reperire est, ad reciprocæ charitatis ardores in anima mea excitandos? Quis eo me luctu induet, quem exsequiæ, quas Maria Iesu filio suo, qui illi cum Deo Patre indiuisim cõmunis est, parat exigunt? Quis dabit ita vitam & mores vt componam, vt desolatæ huius matris languoribus, sociarum eius doloribus, naturæ vniuersæ nulla veste indutæ compafsioni ac sensui, & eius qui pro me tumulo illatus est, meritis respondeant? Benedicit te anima mea, amabilifsime Iesu, & omnia interiora mea te laudant, & gratias ob tam ineffabilem dignationem agunt. Et quoniã nec cor, nec linguam, nec intellectum habeo, qui beneficij magnitudinem æquet, aut exequiarum magnitudini respondeat; obsecro te, vt sanctif-

ſanctiſsimę matris tuę cor amore & dolore trãſfixum, vnà cùm dilectiſsimi Diſcipuli tui, filij eius adoptiui charitate, & omnibus pię huius turbæ, pium hoc tibi officioſumque obſequium reddentis gemitibus, admittere & accipere digneris. Quod verò mihi faciendum incumbit, & quod gratia tua facere poſſum, quodque etiam tibi maximè optabile, eſt vt deinceps te offendere verear, cum vnicũ peccatum pœnibile hoc animæ tuæ à corpore diuortiũ cauſatum ſit, quod modò exſangue & vulneribus oppletum ad tumulum deferri contemplor. Quando te, ô peccatum, monſtrum teterrimum, prodigium terribile, terra penitus obrutum videbimus? quando tandem inferno, è quo prognatum es, non amplius prodibis? ô nefandum dæmonum genimen, cum tenebroſus mundi immundi princeps mundo iam exactus ſit, quid tibi amplius cum mortalibus negotij? Tam bene ſcilicet omnia, Deus meus, feciſti, vt ſine pœnitentia tua ſint dona, nihil vt annihilaris omnium quæ feciſti, & nulla in vniuerſa rerum natura reperiri poſsit annihilatio, quam ipſa gratiæ, quando à peccato mortali ipſa deſtructa eſt; cum ea ſit accidentium natura, numquam vt ab vno ſubiecto in aliud migrare poſsint. Et quoniam priuationes ex habitibus oppoſitis cognoſcuntur, & ſecundùm eos metiuntur, & gratia, qua peccatum nos priuat, quæque annihilatur, ſuperioris cuiuſdã ordinis eſt quàm natura omnis, hinc malum, quod peccato cauſatur maius eſt & enormius, & maiorem in creaturis omnibus confuſionem turbationéq; ciet, quàm ſi ſol, luna, ſtellæ, cœlum, terra, ANGELI, homines, imo ipſa filij DEI huma-

humanitas (si à Verbo separaretur) annihilarentur, eò quòd omne hoc malum & ingens hæc annihilatio in rerum natura admissa, minor est & inferior ipsæ gratiæ, quæ ordinis & naturæ cuiusdam superioris est, annihilatione. Quis ergò deinceps miretur tam iuratum te, Deus meus, peccati hostem esse? te ad crimini & malo huic satisfaciendum, naturam tibi mortalem vnisse? mori denique, ipsum vt interficias? Quàm bene proinde Propheta olim tuus dicebat, omnem aduentus tui in hunc mundum fructum fuisse, vt auferatur peccatum?

Illud ergo ab anima mea & omnium illorum qui Christiano nomine censentur, & à toto mundo auferas; illius per Incarnationis tuæ meritum à terra memoriam erade. Quod te per odium, quo ipsum prosequeris, per vitæ tuæ meritum, per lacrymas, per sanguinem, per mortem, per sepulturam denique tuam; quin & per dignissimæ matris tuæ preces, propter animas quas anima tua limbo eduxit, omnesque qui Ecclesiam triumphantem constituunt, obsecramus. Amen.

MEDITATIO XVI.

DE GLORIOSA CHRISTI IESV *Resurrectione.*

PVNCTVM I.

OMINICAE, summo mane post tertiam demum diem (partem pro toto capiendo) Christi Domini anima corpori se revniuit, gloriæ

 illi

illi prærogatiuas communicando, ipsumq; impassibile, subtile, agile, & splendidum reddidit, adeò vt sine resistentia vlla sepulcro clauso signatoque prodierit.

II.

Apparuit hauddubiè primò beatissimæ matri suæ; credibile porro est Iosephum in corpore simul & anima cum ipso venisse. Meminit sacra scriptura & aliarum vndecim apparitionum; etsi quo illæ contigerint tempore & serie, planum non faciat, ac dubios nos relinquat. Secunda probabiliter fuit Mariæ Magdalenæ facta, quando hortulani forma illi apparuit. Tertiò S. Petro apparuit. Quartò tribus Marijs dicēs illis, *Auete.* Quintò Cleophæ eiusque socio euntibus in Emaus. Sextò discipulis omnibus congregatis, cùm pacem ijs est apprecatus, verè se resurrexisse euidenter probauit, & mentem illis ad scripturas intelligendas illustrauit. Septimò, rursus ijsdem, sed Thoma præsente, cui vulnera sua inspicienda tangendaque dedit, Octauò, Petro, Thomæ, Nathanaeli, filijs Zebedæi, & duobus alijs in mari Tiberiadis piscantibus. Nonò S. Iacobo. Decimò plusquam quingentis fratribus simul. Vndecimò in monte Galilææ. Duodecimò S. Paulo Damascum proficiscenti, & denuo in arce; sed duæ illæ vltimæ apparitiones post eius ascensionem contigêre, & illa qua quingentis fratribus apparuit, eadem esse cum illa, quæ in monte Galilææ contigit, creditur.

III

Quodnam fuerit sanctissimæ illius familiæ gaudium, & præsertim Deiparę, equæ humanitatis Iesu Christi gloria, & quomodo quadraginta

illis

illis à resurrectione ad vsq; ascensionem diebus plerumq; apud Matrem suam sanctissimã egerit.

FRVCTVS I.

Redemptor noster summa diligentia resurrectionis suæ terminum, ad suos consolandum, accelerans, docet quàm promptè libenterque omnibus necessitatibus nostris prospiciat & securrat, & quã seduli promptiq; esse in charitatis operibus exercendis debeamus. Sepulcro clauso prodiens, ad oculum patefacit, potuisse se è Virgine nasci, nec sibi factu difficile esse, suum pluribus in locis corpus constituere, cum plurima corpora vno statuere loco queat. Cùm tumulo egreditur, ostendit esse nobis, si resurgere cum ipso velimus, malis consuetudinibus egrediendum. Cùm gloriosis se dotibus condecorat, docet, eum, qui sui participare gaudij velit, bono proximis exemplo prælucere: secundò, in Dei obsequio promptum esse & agilem: Tertiò, Angelorum puritatem imitari: Quartò in mortificationibus velut insensibilem esse debere.

II.

Ex apparitione sanctissimæ matri factæ colligimus, pro affectuum nostrorum qualitate & quantitate plus minusvè nos consolandos. Ex ea quæ B. Mariæ Magdalenæ contigit, discimus omnium virtutum nobilissimam esse charitatem, nullaque re citius Deum ad nos attrahi, quàm si ex tota eum anima, toto corde, & totis viribus diligamus. Ex ea qua tribus Marijs apparuit, illasq; salutauit, & quod illæ eius pedibus aduolutæ sunt, discimus, eum qui pauperibus seruit, Dei pedes amplecti. Ex ea qua duobus discipulis visus est, discimus libenter de rebus loqui

IV.

Ex refectione piscantibus parata, discimus, Dominum nomine suo laborantibus mensam sternere, Centum quinquaginta tres pisces denotant, prædestinatorum numerum certum esse, ac mundum mare naufragijs & tempestatibus obnoxium, pisces homines, nauigium Ecclesiam, qui ipsum conducit & attrahit esse S. Petrum, littus & portum beatitudinem cœlestem esse.

V.

Ex apparitione in monte Galilææ, quæ transmigrationem significat, facta discimus, esse nobis vitam mutandam, si videre Christum velimus; & summum perfectionis Christianæ culmen ascendendum, si eum sequi velimus; cumque nobiscum se ad vsq; sæculorum consummationem fore promittat, numquam de eius auxilio diffidendum, sed fauorabilem eius in sanctissimo Eucharistiæ Sacramento præsentiam agnoscendam, in quo reuera non minus præsens adest quàm dum Paulo in itinere Damasceno apparuit, & in arce ad ipsum arcessit, vt Actorum IX. & XXIII. capitibus scriptum est.

VI.

Ex eo quòd quadraginta post resurrectionem suam diebus Dominus in terra egerit, videmus, quomodo illum amor quo nos prosequitur, apud nos manere cogeret, vt ita inexcusabiles redderentur, qui resurrectionis eius veritati credere noliit. Quando vt plurimũ apud sanctissimã matrẽ suã versatur, tacitè docet, apud ipsam se vt quęramus, atq; vti per ipsam ad nos aduenit per ipsã itẽ se cupere, vt ad se accedamus. Verũ quoniã ex apparitionibus singulis sigillatim considerati s

obicis sigillisq; additis, nequidquam obstantibus animal inde sustulit. Credendum quoque est, quòd, sicut pro more Dominus habebat, oculos sæpè ac manus in cœlum attollere, hæc modò ad Patrem sustulerit, illi de resurrectione & gloria corporali gratias agens.

VIII.

Dubitandum non est, quin ijdem Angeli, qui quo tempore in mundum intrabat mortalem hîc vitam acturus, gloriosi & exultantis exercitus in morem descenderunt, gloriosi ipsius triumphi solemnitati interfuerint, dum scilicet, morte iam superata, ad vitam æternam renascebatur. Tum verò Deus Pater, iterum introducens filium primogenitũ in orbẽ terrarũ, Angelis suis mandauit, vt eum adorarẽt, vt notat Apostolus.

IX.

Resuscitatus iam Iesus, incomparabili charitate actus, solus huius secundæ natiuitatis gloria frui noluit, sed eam & alijs communicauit, quorum corpora sepulchris clausa latebant, quæ tempore mortis eius aperta fuerant. Probabile item est, S. Ioachimum, Annam, & S. Iosephum horum de numero fuisse, & hoc in filij comitatu Deiparæ matri apparuisse. Et sicut vt plurimum pro consolationum modulo tristitias attemperat Deus, quis matris & filij gaudium, quis Annæ, & Mariæ, quis Iosephi, eiusque sponsæ lætitiam exprimat? Beata Mater filium adorauit, illi, vti nascenti fecerat, pedes, velut Deo suo, manus vt Domino suo, genas vt filio exosculando. Mutuæ salutationes & benedictiones, illorum sermones & colloquia, quæ illi Dominus reuelarit mysteria, ac re-

ac rerum futurarum prædictiones prorsus inenarrabiles sunt potiusque meditando percurri, quàm scribendo exprimi possunt.

X.

Etsi Matri suæ iam se manifestasset Redemptor, non prima tamen ipsa eius resurrectionem promulgauit, expectans donec aut ipse, aut Angeli eam Apostolis significarent. Quam discretionem etiam in Incarnationis mysterio adhibuit, ipsum ne Iosepho quidem coniugi suo reuelare volens, donec id illi ab Angelo aperiretur. Inde discretè, humiliter, & cum restrictione aliqua discam Dei gratias & dona gubernare.

XI.

Maria Magdalena, & Maria Iacobi, summopere desiderabant, extremum hoc charitatis officium corpori Iesu Christi præstare, cùm eam ob causam aromata coëmerint: die tamen sabbati quieuêre, ne festum violarent. Hinc discam numquam esse obedientiam pietatis prætextu infringendam, neue intermittenda ea quæ ex obligatione facienda incumbunt, vt ad faciendum illa, quę è priuata deuotione proficiscuntur.

XII.

Ex Angeli Marijs apparentis maiestate, pulchritudine, potestate, quæ tam è terræ motu, quàm in saxo hoc ingenti ad ostium monumenti posito cui insidebat, reuoluendo eluxit, disco, opera mihi charitatis exercenda, quò ab Angelis visiter & consolatione complear; & quicumque eo quo par est honore corpus Christi in Eucharistia prosequuntur, vt plurimum singulari quodam lumine illustrari; admirabilia eius cognoscenda,

scenda,& fructus inde colligendos. Et his Iesus Christus fit Nazarenus,(quo eum nomine Angelus nominauit) id est, floridus, & omnigena benedictione abundans & redundans.

XIII.

In amore Iesu Christi feruor est semper adhibendus. Lauerat lacrymis suis Domini pedes Maria Magdalena, pretioso eosdē vnguēto vnxerat, suis eos capillis terserat, doctrinæ eius audiēdæ sedulo vacauerat, in montem vsque Caluariæ eum secutâ fuerat, summo manè & impigrè strato surrexerat eum vnctura; passim & vbiq; omnium se in omnibus feruentissimam ostenderat: hinc & illi primò post matrem suam se Dominus patefecit.

XIV.

Magdalenæ sociæ cùm audita ab Angelo Apostolis nuntiassent, his contentæ ad sepulcrum denuò non rediêre: vti nec Petrus & Ioannes visa sindone & linteis. Non ita Magdalena, sed eôdem è vestigio redijt, quiescere non valens. Et licet duo alij illi Angeli apparerent, cùm secundo inclinaret se, vt monumentum inspiceret, vnus in vna loci in quâ positum fuerat corpus parte, alius in alia, non propterea tamen conquieuit, nec curat, Angeline fuerint, an homines: de hoc solum laborat, quonam Dominus suus ablatus sit. Ac tum ille retro post ipsam apparuit, strepitum quemdam excitans, vt retrospiceret. Illum ergo in mentito hortulani habitu conspicata, qui alia, quàm solebat voce illam interrogabat, quid ploraret (quod ipsum & Angeli ab ea ante petierant) ait: *Domine si tu sustulisti eum, dicito mihi vbi posuisti eum, & ego eum tollam:*

quasi nihil sibi impossibile fuisset, locuta, & quasi nemo non scisset, quid corde ipsa foueret. Vnde veri erga Deum amoris proprietates signaq; colligam. Primò, quòd amantis & cor & linguam is rapiat, & proinde oculos, pedes, manus, memoriam, intellectum, & voluntatem; denique, verbo vt dicam, totum hominem in se conuertat. Secũdò, quòd in amante suiipsius, rerum suarum, honoris, sanitatis, commoditatumq; omnium obliuionem causetur; interdum vt faciat, quę communi hominũ iudicio & humano sensu stulta stolidaq; videantur, vti quãdo Dauid regię maiestatis oblitus, coràm arca subsultabat & tripudiabat. Tertiò, qòud vires augeat, efficiatque, vt qui amat, multò pluribus se offerat quàm exequendo sit, nihil impossibile esse censens. Verbi gratia, quando Magdalena ea quæ suprà, dicebat, dies festus erat, sol exortus, & ipsa nonnisi vnica fœmina debilis erat: corpus de quo loquebatur, mortuum, crucifixum, Iudęis exosum, à Pilato iudicatum, cùm ne Ioseph quidem ab Arimathia ipsum iniussu Præsidis tangere ausus fuerit. Illa verò omnes hasce difficultates perfringens, ait: *Ego eum tollam*, & suo eum loco collocabo. Has veræ charitatis proprietates excutiam, & videbo num vel aliquam in anima mea reperire sit.

XV.

Verbi Dei efficaciam videre in eo licet, quòd statim ac suo Magdalenam nomine Redemptor compellabat, & solito quidem vocis sono, illum ipsa agnouerit: Ait porro *Maria*, & ipsa, *Rabbani*: eius quippe intellectus euestigio nouo quodam lumine illustrabatur, & perfectiori voluntas

eius

eius excitabatur principio eius vt Dei amandi, quem vt hominem diligebat & carum habebat. *Magistrum* appellabat illum quem antè *Dominum* vocarat, Angelis respondens: quòd scilicet ipsimet iam loqueretur, & luminis infusi plenitudinem sentiret, quod è præcipuis diuini magisterij erat effectibus. Hoc item nomen suauius erat, & ipsum erat, quo illum mortali in corpore agentem nuncupare solebat. Ilico ergo ad pedes eius procidit, eosque exosculari volebat, velut primum quem post naufragium inuenerat portum. Sed inhibuit Dominus dicens: *Noli me tangere, nondum enim ascendi ad Patrem meum, sed dic fratribus meis: Ascendo ad Patrem meum & Patrem vestrum, Deum meum, & Deum vestrum:* perinde ac si dixisset: noli de pedibus meis tangendis iam laborare, id aliàs licebit, neque enim tam cito ex hoc mundo emigrabo, sed festinando nuncia Apostolis meis, esse tibi me visum, & quid tibi dixerim; & hæc dicens disparuit. Præter dictam autem verborum IesuChristi efficaciam, videbo item teneritudinem & affectum in legationis huius diuinæ verbis latitantem, cum discipulos suos appellat *fratres, suumq; Patrem* & *Deum*, illorum & Patrem & Deum esse ait, suum quidem vnitate naturæ, illorum verò vnione charitatis: apertè demonstrans propter conditionis suæ mutationem affectus sui naturam nequaquam tamen mutatam esse.

XVI.

Magdalena Domini iussis dum paret, obuias habuit in via socias suas, & visa auditaque

illis retulit: quibus illa videndi desiderium magistri iniecit, qui euestigio illis apparens, dixit; *Auete*, quem conspicatæ magna cum reuerentia ad ipsum accessêre, & humiliter ipsum adorantes, illius magno cum affectu pedes exosculatæ sunt. Quibus ille: *Nolite timere, ite nuntiate fratribus meis, vt eant in Galilaam ibi me videbunt*. Hinc disco, Dominum quærentibus se, & ex animo ad se anhelantibus, vltro occurrere.

XVII.

Mysterio non vacat, quòd Apostolos Dominus (quod & Angeli antè dixerant) in Galilæam tendere velit vt se videant, etsi immediatè pòst illis esset Ierosolymis appariturus. Hinc namq; cum D. Gregorio disco, duplici se seruis suis ratione Deum communicare. Primò obiter & leuiter medijs in tumultibus, strepitu, commercijs & turba: secundò, intimius & abundanter in pace, quiete, tranquillitate tum interiori, tum etiam exteriori. Egrediamur ergo libenter, cum iubemur, tumultuosa Hierosolyma, & pacatam quietamq; Galilæam petamus: post talem enim transmigrationem commodiùs nos Dominus visitabit, sæpiùs nobiscum aget, eiusque in animâ nostrâ gratia copiosior erit.

XVIII.

Ex eo quòd mulierum verbis credere noluerint Apostoli, somnia illa & nænias arbitrantes, duo traho documenta; primum, vehemens rei alicuius, quo tenemur desiderium, & timorem quo ne ea contingat, metuimus in causa esse, cur in credendo difficiles simus: secundum, non minus peccatum esse, vt imaginarium & phantasti-

tasticum dicere, quod Dei reuelatione cognoscitur, quàm reuelationum instar habere debilis cerebelli commenta & fictiones. Ergo nec nimis credulum, nec nimis incredulum esse oportet, in relatis tam hominum quàm fœminarum aliorumq; idiotarum ad mentem admittendis; sæpenumerò namque fit, vt simplicitas, feruor & deuotio interioribus illustrationibus, & apparitionibus exterioribus locum dent; sæpè etiam è contra amor proprius, suiipsius æstimatio, iudicij debilitas, & curiositas occasionem patri mendacij præbeant in Angelum lucis se transfigurandi. Ne credamus ergo nobisipsis, sed prælatorum, confessariorum, & superiorum nostrorum directionem sequamur, & nulli patebimus periculo. Illorum verò est Petrum & Ioannem imitari, id est, operam omnem dare, vt in ijs quæ ad Deum spectant certi sint ipsi, & nos certos tutosq; reddant. Hinc duo illi discipuli sepulchrum petiuêre; & tametsi Ioannes, qui charitatem repræsentat, præcucurrerit, Petrus tamen, qui fidem designat, primus intrauit; illius nāq; est nobis quæ credere & nō credere, quæ facere & nō facere debeamus, proponere.

XIX.

Volupe est Domino cum afflictis, cum de se loquentibus, passionis suæ recordantibus, sacramentaq; sua frequentantibus agere; hoc namque pacto patefecit se duobus discipulis in Emaus tendentibus, &, si fortè recedere lōgiùs videatur, nostris vult orationibus, gemitibus, lacrymis, pœnitentijs, & precibus compelli. ita namque ad ea quæ petimus nobis concedenda, inuitatur; dicamus ergo cum Iacob: *Non dimittam*

te, nisi benedixeris mihi. Vt verò videam exemplum esse verbo potentius, in fractione panis Dominus se patefecit, non verò in verbis, quibus Cleopham ac socium in via erat allocutus. In via quidem Verborum suorum dulcedinem illis & sapientiam ostendit, sed in mensa grauitatem, modestiam qua in manus panem sumere solebat, deuotionem quoque qua illum benedixit, reuerentiam, qua Deo Patri gratias egit, & charitatem, qua illum inter ipsos diuisit. Hac in actione oculi illis aperti.

XX.

Textus Græcus non modò eum ait disparuisse, verùm etiam inuisibilem factum. Est quippe de corporis gloriosi dotibus, se, prout animæ libuerit, aut videndum dare, aut ab oculis hominum subtrahere: cogitemus oportet, idem esse corpus, quod etiā mortale de Virgine natum erat, quod aquis superinambularat, quod secundò inimicorum manus, clam se subducendo, effugerat, Nazarethi scilicet & in templo, quod in monte Thabor splendenti facie visum erat, quodq; in Eucharistiæ institutioni immortaliter, & impassibiliter sese dederat. Quorum mirabilium nullum veræ naturaliq; corporis sui realitati repugnabat.

XXI.

Sicut Dominus subtilitatis suæ aut penetrationis dotem patefecit, quando ianuis & fenestris clausis cœnaculum, in quo collecti aderant Apostoli, ingressus est; ita & omnipotentiæ suæ efficaciam, & quòd velut absolutus Dominus in animam intrare, eam consolari, immutare, prout ipsi videbitur, potest, nihil vt ipsum auertat, aut

volun-

voluntati eius resistat, mihi ostendit : item gratum sibi esse seruos suos sensus, qui cordis ostia & fenestræ sunt, propter metum Iudæorum, ne scilicet peccatum, quod animæ mors, ipsum ingrediatur, occludere.

XXII.

Stetit in medio Apostolorum Redemptor, velut sol quidam illustrans, velut magister docens, vti pastor gubernans, vt protector defendens, vt mediator pacificas, vt pater filijs suis benedicens; docetque se pro his omnibus, reciprocè animæ meæ medium, id est cor, deposcere; meque, si virtutes acquirere velim, extrema euitare debere, quòd inter incredulitatem, & credulam superstitionem media sit fides, media inter præsumptionem & desperationem spes, inter amorem naturalem & profanum charitas, inter indulgentiam, & nimium rigorem iustitia, inter astutiam & fatuitatem prudentia, inter temeritatem & timiditatem fortitudo, inter luxuriam, & insipidam insensibilitatem temperantia, inter prodigalitatem & auaritiam liberalitas, inter superbiam & pusillanimitatem humilitas, & sic de alijs.

XXIII.

Varijs vicibus pacem Apostolis suis apprecatus est Dominus, & non pacem mundanam, sed suam, quæ in interiori quiete consistit, quando scilicet animæ cum Deo, cum proximo, & secum benè est. Quæ pax nonnisi post peractum cum passionibus bellum acquiritur, quæ

nisi pareant imperant, nosq; supplantant nisi subiugentur. Vt autem nullum bello ciuili deterius ac metuendum magis, nullum domestico ciuilius, nullum personali domesticum magis; ita nulla quàm inter inferiorem & superiorem animæ partem pax optatior. In ea regnum Dei, quod intra nos est, consistit.

XXIV.

Cum Apostolis Redemptor ait: *Ego sum*, tantumdem dixit ac, Magister vester, Saluator, Redemptor, aduocatus, frater, & pater vester sum. Et dum subiungit: *Nolite timere*, dicere vult, modò me habeatis amicum, nihil est quòd metuatis: me si quando amittatis, totum amittitis, & cùm vnicum me possederitis, nihil est quod perdere vereamini.

XXV.

Non fuit charitati Iesu Christi satis Apostolis locutum fuisse & se manifestasse; voluit insuper aliam singularem fraternitatis & affabilitatis notam addere, cibum postulando, & cùm eis manducando, etsi ea actio foret longè à corporis sui gloriosi conditione aliena. Vnde ad bonitatem adeò humanam, & potiùs adeò humanè diuinam, & diuinè humanam diligendam, quinetiam ad humiliandum me, vbicumque proximo obsequendi se obtulerit occasio, excitabor. Adhæc in Eucharistia Dominum propiùs recipio quàm olim illum Apostoli recepêre, dum sanctam eius carnem tetigêre, & fauum mellis & partem piscis assi illi obtulêre, quorum illud diuinitatis, hoc humanitatis eius est symbolum.

XXVI.

XXVI.

Cũ Apoſtolis dicit Redemptor: *Sicut miſit me viuens Pater, & ego mitto vos,* aduerbium hoc cõparationis *ſicut*, maximæ plenum eſt efficaciæ. Perinde enim ſonat ac ſi dixiſſet: Propter hominum ſalutem veni, vos item propter hominum ſalutem mitto: veni vt animas Deo patri reconciliem, vos autem interceſſores & interpoſitores operis huius eximij conſtituo: veni vt viam in cœlos edoceam, vos autẽ mitto, vt quod cępi ipſi continuetis. Magnam item *ſicut* emphaſin habet, etſi enim æqualitatem non denotet, aliquam tamen dicit in omnibus miſsionis ſuæ partibus ſimilitudinem, qualia ſunt, docere & adminiſtrare ſacramenta, animas regere, cæcos illuminare, claudis pedum vſum reddere, morbidos ſanitati reſtituere, mortuos ſuſcitare, denique ſuper duodecim ſedes, velut iuſtitiæ ſuæ aſſeſſores, ſedere, & in iudicij die mortis vitæque ſententiam ferre. Non ait item: *Peccata, quæ remiſſa eſſe declarabitis*, ſed *quæ remiſeritis remittentur*, idque addita circumſtantia imprimis notabili, quod nimirum inſufflauerit in eos dicens: *Accipite Spiritum ſanctum* Et ſicut eum Apoſtoli recepêre, ita & confeſſarij peccatores pœnitentes per abſolutionis, quam *reconciliationem* Sanctus Paulus nũcupat, verba ore ſuo prolata abſoluũt & liberant. Vt verò hæc in Eccleſia poteſtas continuetur, voluit Dominus Epiſcopos, Apoſtolorum ſucceſſores, eadem inſufflatione, & eiſdem repetitis verbis ſpiritum ſanctum dare iis, quos Sacerdotes conſtituerent, vnà cum peccatorum remittendorum poteſtate. In quo bonitas ac miſericordia Dei planè exſtitit admirabilis & in-

effabilis. Si enim peccatorum condonatio & remiſsio nonniſi verbo, aut flatu aliquo illi conſtitiſſet, non tanti ingens eius liberalitas fieret, qua tam amplam offenſarum remittendarum poteſtatem dedit: verùm cum ſanguinis pretio & tam extremis cruciatibus eam compararit, quis non miretur, & velut extra ſe tam immenſam conſiderans miſericordiam rapiatur!

XXVII.

Qui hominis imbecillitatem, & cordis humani duritiem videre voluerit, & quod ad Ieſum Chriſtum nemo niſi per fidem (quod omnes eius diſcipuli conſtanter docuerunt, & etiamnum hodie docent) perueniat; quomodo item fides infuſa (quæ vera eſt) nonniſi à Deo veniat, ſancti Thomæ incredulitatem conſideret. S. Petrus certò illi aſſeuerauerat viſũ à ſe Dominum, item diſcipuli ex Emaus reuerſi, mulieres quoque quæ ad ſepulcrum iuerant, idipſum confirmarat & ipſa Deipara mater, & reliqui Apoſtoli collegæ eius; non tamen horum quidquã ſe crediturum ait, niſi videret in manibus fixuras & mitteret digitum in loca clauorum, & manũ in latus eius. Quæ cordis durities quatuor & quidem graues errores continet. Primum, quod à ceteris ſe Apoſtolis, vel fortè tædio victus, vel aliam forſan ob cauſam ſe ſubduxerit, quamobrem Ieſu Chriſti viſionis bono tum quidem priuatus fuit. Secundus fuit, iudicij proprij præfracta duritia, cum contrarium tot viri fide digniſſimi aſſererent, occulta quadam ſuperbia ſuam aliorum ſententiæ opinionem præferens. Tertius fuit, præſumptio & curioſitas, quòd mediũ modum-

modumque quo crediturus esset, non verò alio, Deo præscriberet. Quartus, quòd octiduò in mala hac dispositione perseueraret, condiscipulorũ suorum testimoniis dispositionibusque cedere detrectans. Quos errores numquam in electa illa Dominus anima tolerasset, nisi magnum inde elicere bonum potuisset, idque etiam in Apostoli huius commodum, qui exinde humilis esse didicit, & nomen Iesu Christi ceteris Apostolis longiùs remotiusque per terrarum orbem diffuderit, quin etiàm in nostrum, eò quòd Thomæ incredulitas ad nostræ plagas curandas plurimũ conduxerit. Credibile porro est illum ad Domini pedes se abiecisse, & ab eo tangendo se abstinuisse: sed manum eius Dominum apprehendisse, eiusq; ita desiderio satisfecisse; in quo charitatis suę mansuetudinisque magnitudinem patefecit, vti & quando ante octiduum alios APOSTOLOS inuitauit vt se tangerent & palparent, itaque verum se habere corpus ostenderet.

XXVIII.

OB sex rationes vulnerum suorum notas & signa Dominus retinuit. Primò, vt magis confirmaret eos quibus, resurrectionis fidem facturus, esset apparituras. Secundo, vt illa victoriæ testimonia forent, & irrefragabile triumphi sui indicium. Tertiò, vt nos velut suis scriptos in manibus, pedibus alligatos, & cordi insculptos haberet. Quartò, vt Deo Patri eadem exhiberet, quoties peccatis eum nostris ad iracundiam prouocassemus. Quintò, vt velut illicium forent, quo ad ipsum accedere-

quasi nihil sibi impossibile fuisset, locuta, & quasi nemo non sciisset, quid corde ipsa foueret. Vnde veri erga Deum amoris proprietates signaq; colligam. Primò, quòd amantis & cor & linguam is rapiat, & proinde oculos, pedes, manus, memoriam, intellectum, & voluntatem; denique, verbo vt dicam, totum hominem in se conuertat. Secūdò, quòd in amante suiipsius, rerum suarum, honoris, sanitatis, commoditatumq; omnium obliuionem causetur; interdum vt faciat, quę communi hominū iudicio & humano sensu stulta stolidaq; videantur, vti quādo Dauid regię maiestatis oblitus, coràm arca subsultabat & tripudiabat. Tertiò, qòud vires augeat, efficiatque, vt qui amat, multò pluribus se offerat quàm exequendo sit, nihil impossibile esse censens. Verbi gratia, quando Magdalena ea quæ suprà, dicebat, dies festus erat, sol exortus, & ipsa nonnisi vnica fœmina debilis erat: corpus de quo loquebatur, mortuum, crucifixum, Iudęis exosum, à Pilato iudicatum, cùm ne Ioseph quidem ab Arimathia ipsum iniussu Præsidis tangere ausus fuerit. Illa verò omnes hasce difficultates perfringens, ait: *Ego eum tollam*, & suo eum loco collocabo. Has veræ charitatis proprietates excutiam, & videbo num vel aliquam in anima mea reperire sit.

XV.

Verbi Dei efficaciam videre in eo licet, quòd statim ac suo Magdalenam nomine Redemptor compellabat, & solito quidem vocis sono, illum ipsa agnouerit: Ait porro *Maria*, & ipsa, *Rabbani*: eius quippe intellectus euestigio nouo quodam lumine illustrabatur, & perfectiori voluntas

eius

eius excitabatur principio eius vt Dei amandi, quem vt hominem diligebat & carum habebat. *Magistrum* appellabat illum quem antè *Dominum* vocarat, Angelis respondens: quòd scilicet ipsimet iam loqueretur, & luminis infusi plenitudinem sentiret, quod è præcipuis diuini magisterij erat effectibus. Hoc item nomen suauius erat, & ipsum erat, quo illum mortali in corpore agentem nuncupare solebat. Ilico ergo ad pedes eius procidit, eosque exosculari volebat, velut primum quem post naufragium inuenerat portum. Sed inhibuit Dominus dicens: *Noli me tangere, nondum enim ascendi ad Patrem meum, sed dic fratribus meis: Ascendo ad Patrem meum & Patrem vestrum, Deum meum, & Deum vestrum:* perinde ac si dixisset: noli de pedibus meis tangendis iam laborare, id aliàs licebit, neque enim tam cito ex hoc mundo emigrabo, sed festinando nuncia Apostolis meis, esse tibi me visum, & quid tibi dixerim; & hæc dicens disparuit. Preter dictam autem verborum IesuChristi efficaciam, videbo item teneritudinem & affectum in legationis huius diuinæ verbis latitantem, cum discipulos suos appellat *fratres, suumq; Patrem* & *Deum*, illorum & Patrem & Deum esse ait, suum quidem vnitate naturæ, illorum verò vnione charitatis: apertè demonstrans propter conditionis suæ mutationem affectus sui naturam nequaquam tamen mutatam esse.

XVI.

Magdalena Domini iussis dum paret, obuias habuit in via socias suas, & visa auditaque

illis retulit: quibus illa videndi desiderium magistri iniecit, qui euestigio illis apparens, dixit; *Auete*, quem conspicatæ magna cum reuerentia ad ipsum accessère, & humiliter ipsum adorantes, illius magno cum affectu pedes exosculatæ sunt. Quibus ille: *Nolite timere, ite nuntiate fratribus meis, vt eant in Galilaam ibi me videbunt*. Hinc disco, Dominum quærentibus se, & ex animo ad se anhelantibus, vltro occurrere.

XVII.

Mysterio non vacat, quòd Apostolos Dominus (quod & Angeli antè dixerant) in Galilæam tendere velit vt se videant, etsi immediatè pòst illis esset Ierosolymis appariturus. Hinc namq; cum D. Gregorio disco, duplici se seruis suis ratione Deum communicare. Primò obiter & leuiter medijs in tumultibus, strepitu, commercijs & turba: secundò, intimius & abundanter in pace, quiete, tranquillitate tum interiori, tum etiam exteriori. Egrediamur ergo libenter, cum iubemur, tumultuosa Hierosolyma, & pacatam quietamq; Galilæam petamus: post talem enim transmigrationem commodiùs nos Dominus visitabit, sæpiùs nobiscum aget, eiusque in animâ nostrâ gratia copiosior erit.

XVIII.

Ex eo quòd mulierum verbis credere noluerint Apostoli, somnia illa & nænias arbitrantes, duo traho documenta; primum, vehemens rei alicuius, quo tenemur desiderium, & timorem quo ne ea contingat, metuimus in causâ esse, cur in credendo difficiles simus: secundum, non minus peccatum esse, vt imaginarium & phantasti-

tasticum dicere, quod Dei reuelatione cognoscitur, quàm reuelationum instar habere debilis cerebelli commenta & fictiones. Ergo nec nimis credulum, nec nimis incredulum esse oportet, in relatis tam hominum quàm fœminarum aliorumq; idiotarum ad mentem admittendis; sæpenumerò namque fit, vt simplicitas, feruor & deuotio interioribus illustrationibus, & apparitionibus exterioribus locum dent; sæpè etiam è contra amor proprius, suiipsius æstimatio, iudicij debilitas, & curiositas occasionem patri mendacij præbeant in Angelum lucis se transfigurandi. Ne credamus ergo nobisipsis, sed prælatorum, confessariorum, & superiorum nostrorum directionem sequamur, & nulli patebimus periculo. Illorum verò est Petrum & Ioannem imitari, id est, operam omnem dare, vt in ijs quæ ad Deum spectant certi sint ipsi, & nos certos tutosq; reddant. Hinc duo illi discipuli sepulchrum petiuêre; & tametsi Ioannes, qui charitatem repræsentat, præcucurrerit, Petrus tamen, qui fidem designat, primus intrauit; illius nāq; est nobis quæ credere & nō credere, quæ facere & nō facere debeamus, proponere.

XIX.

Volupe est Domino cum afflictis, cum de se loquentibus, passionis suæ recordantibus, sacramentaq; sua frequentantibus agere; hac namque pacto patefecit se duobus discipulis in Emaus tendentibus, &, si fortè recedere lōgiùs videatur, nostris vult orationibus, gemitibus, lacrymis, pœnitentijs, & precibus compelli. ita namque ad ea quæ petimus nobis concedenda, inuitatur; dicamus ergo cum Iacob: *Non dimittam*

te, nisi benedixeris mihi. Vt verò videam exemplum esse verbo potentius, in fractione panis Dominus se patefecit, non verò in verbis, quibus Cleopham ac socium in via erat allocutus. In via quidem Verborum suorum dulcedinem illis & sapientiam ostendit, sed in mensa grauitatem, modestiam qua in manus panem sumere solebat, deuotionem quoque qua illum benedixit, reuerentiam, qua Deo Patri gratias egit, & charitatem, qua illum inter ipsos diuisit. Hac in actione oculi illis aperti.

XX.

Textus Græcus non modò eum ait disparuisse, verùm etiam inuisibilem factum. Est quippe de corporis gloriosi dotibus, se, prout animæ libuerit, aut videndum dare, aut ab oculis hominum subtrahere: cogitemus oportet, idem esse corpus, quod etiã mortale de Virgine natum erat, quod aquis superinambularat, quod secundò inimicorum manus, clam se subducendo, effugerat, Nazarethi scilicet & in templo, quod in monte Thabor splendenti facie visum erat, quodq; in Eucharistiæ institutioni immortaliter, & impassibiliter sese dederat. Quorum mirabilium nullum veræ naturaliq; corporis sui realitati repugnabat.

XXI.

Sicut Dominus subtilitatis suæ aut penetrationis dotem patefecit, quando ianuis & fenestris clausis cœnaculum, in quo collecti aderant Apostoli, ingressus est; ita & omnipotentiæ suæ efficaciam, & quòd velut absolutus Dominus in animam intrare, eam consolari, immutare, prout ipsi videbitur, potest, nihil vt ipsum auertat, aut volun-

voluntati eius resistat, mihi ostendit: item gratum sibi esse seruos suos sensus, qui cordis ostia & fenestræ sunt, propter metum Iudæorum, ne scilicet peccatum, quod animæ mors, ipsum ingrediatur, occludere.

XXII.

Stetit in medio Apostolorum Redemptor, velut sol quidam illustrans, velut magister docens, vti pastor gubernans, vt protector defendens, vt mediator pacificās, vt pater filijs suis benedicens; docetque se pro his omnibus, reciprocè animæ meæ medium, id est cor, deposcere; meque, si virtutes acquirere velim, extrema euitare debere; quòd inter incredulitatem, & credulam superstitionem media sit fides, media inter præsumptionem & desperationem spes, inter amorem naturalem & profanum charitas; inter indulgentiam, & nimium rigorem iustitia, inter astutiam & fatuitatem prudentia; inter temeritatem & timiditatem fortitudo, inter luxuriam, & insipidam insensibilitatem temperantia, inter prodigalitatem & auaritiam liberalitas, inter superbiam & pusillanimitatem humilitas, & sic de alijs.

XXIII.

Varijs vicibus pacem Apostolis suis apprecatus est Dominus, & non pacem mundanam, sed suam, quæ in interiori quiete consistit, quando scilicet animæ cum Deo, cum proximo, & secum benè est. Quæ pax nonnisi post peractum cum passionibus bellum acquiritur, quæ

nisi pareant imperant, nosq; supplantant nisi subiugentur. Vt autem nullum bello ciuili deterius ac metuendum magis, nullum domestico ciuilius, nullum personali domesticum magis; ita nulla quàm inter inferiorem & superiorem animæ partem pax optatior. In ea regnum Dei, quod intra nos est, consistit.

XXIV.

Cum Apostolis Redemptor ait: *Ego sum*, tantumdem dixit ac, Magister vester, Saluator, Redemptor, aduocatus, frater, & pater vester sum. Et dum subiungit: *Nolite timere*, dicere vult, modò me habeatis amicum, nihil est quòd metuatis; me si quando amittatis, totum amittitis, & cùm vnicum me possederitis, nihil est quod perdere vereamini.

XXV.

Non fuit charitati Iesu Christi satis Apostolis locutum fuisse & se manifestasse; voluit insuper aliam singularem fraternitatis & affabilitatis notam addere, cibum postulando, & cùm eis manducando, etsi ea actio foret longè à corporis sui gloriosi conditione aliena. Vnde ad bonitatem adeò humanam, & potiùs adeò humanè diuinam, & diuinè humanam diligendam, quin etiam ad humiliandum me, vbicumque proximo obsequendi se obtulerit occasio, excitabor. Adhæc in Eucharistia Dominum propiùs recipio quàm olim illum Apostoli recepêre, dum sanctam eius carnem tetigêre, & fauum mellis & partem piscis assi illi obtulêre, quorum illud diuinitatis, hoc humanitatis eius est symbolum.

XXVI.

Cũ Apostolis dicit Redemptor: *Sicut misit me viuens Pater, & ego mitto vos*, aduerbium hoc cõparationis *sicut*, maximæ plenum est efficaciæ. Perinde enim sonat ac si dixisset: Propter hominum salutem veni, vos item propter hominum salutem mitto: veni vt animas Deo patri reconciliem, vos autem intercessores & interpositores operis huius eximij constituo: veni vt viam in cœlos edoceam, vos autẽ mitto, vt quod cępi ipsi continuetis. Magnam item *sicut* emphasin habet, etsi enim æqualitatem non denotet, aliquam tamen dicit in omnibus missionis suæ partibus similitudinem, quália sunt, docere & administrare sacramenta, animas regere, cæcos illuminare, claudis pedum vsum reddere, morbidos sanitati restituere, mortuos suscitare, denique super duodecim sedes, velut iustitiæ suæ assessores, sedere, & in iudicij die mortis vitæque sententiam ferre. Non ait item: *Peccata, quæ remissa esse declarabitis*, sed *quæ remiseritis remittentur*, idque addita circumstantia imprimis notabili, quod nimirum insufflauerit in eos dicens: *Accipite Spiritum sanctum* Et sicut eum Apostoli recepêre, ita & confessarij peccatores pœnitentes per absolutionis, quam *reconciliationem* Sanctus Paulus nũcupat, verba ore suo prolata absoluũt & liberant. Vt verò hæc in Ecclesia potestas continuetur, voluit Dominus Episcopos, Apostolorum successores, eadem insufflatione, & eisdem repetitis verbis spiritum sanctum dare iis, quos Sacerdotes constituerent, vnà cum peccatorum remittendorum potestate. In quo bonitas ac misericordia Dei planè exstitit admirabilis & ineffabi-

effabilis. Si enim peccatorum condonatio & remissio nonnisi verbo, aut flatu aliquo illi constitisset, non tanti ingens eius liberalitas fieret, qua tam amplam offensarum remittendarum potestatem dedit: verùm cum sanguinis pretio & tam extremis cruciatibus eam compararit, quis non miretur, & velut extra se tam immensam considerans misericordiam rapiatur!

XXVII.

Qui hominis imbecillitatem, & cordis humani duritiem videre voluerit, & quod ad Iesum Christum nemo nisi per fidem (quod omnes eius discipuli constanter docuerunt, & etiamnum hodie docent) perueniat; quomodo item fides infusa (quæ vera est) nonnisi à Deo veniat, sancti Thomæ incredulitatem consideret. S. Petrus certò illi asseuerauerat visũ à se Dominum, item discipuli ex Emaus reuersi, mulieres quoque quæ ad sepulcrum iuerant, idipsum confirmarat & ipsa Deipara mater, & reliqui Apostoli collegæ eius; non tamen horum quidquã se crediturum ait, nisi videret in manibus fixuras & mitteret digitum in loca clauorum, & manũ in latus eius. Quæ cordis durities quatuor & quidem graues errores continet. Primum, quod à ceteris se Apostolis, vel fortè tædio victus, vel aliam forsan ob causam se subduxerit, quamobrem Iesu Christi visionis bono tum quidem priuatus fuit. Secundus fuit, iudicij proprij præfracta duritia, cum contrarium tot viri fide dignissimi assererent, occulta quadam superbia suam aliorum sententiæ opinionem præferens. Tertius fuit, præsumptio & curiositas, quòd mediũ

modum-

modumque quo crediturus esset, non verò alio, Deo præscriberet. Quartus, quòd octiduò in mala hac dispositione perseueraret, condiscipulorũ suorum testimoniis dispositionibusque cedere detrectans. Quos errores numquam in electa illa Dominus anima tolerasset, nisi magnum inde elicere bonum potuisset, idque etiam in Apostoli huius commodum, qui exinde humilis esse didicit, & nomen Iesu Christi ceteris Apostolis longiùs remotiusque per terrarum orbem diffuderit, quin etiàm in nostrum, eò quòd Thomæ incredulitas ad nostræ plagas curandas plurimũ conduxerit. Credibile porro est illum ad Domini pedes se abiecisse, & ab eo tangendo se abstinuisse: sed manum eius Dominum apprehendisse, eiusq; ita desiderio satisfecisse; in quo charitatis suę mansuetudinisque magnitudinem patefecit, vti & quando ante octiduum alios Apostolos inuitauit vt se tangerent & palparent, itaque verum se habere corpus ostenderet.

XXVIII.

Ob sex rationes vulnerum suorum notas & signa Dominus retinuit. Primò, vt magis confirmaret eos quibus, resurrectionis fidem facturus, esset apparitururs. Secundo, vt illa victoriæ testimonia forent, & irrefragabile triumphi sui indicium. Tertiò, vt nos velut suis scriptos in manibus, pedibus alligatos, & cordi insculptos haberet. Quartò, vt Deo Patri eadem exhiberet, quoties peccatis eum nostris ad iracundiam prouocaſſemus. Quintò, vt velut illicium forent, quo ad ipsum accederemus

remus, quodq; ad ipsum amādū eiq; obediēdū inuitaremur, perspiciētes quantū nostri ipse causa præstitisset. Sextò, vt damnatos in die judicij cōfunderet, & præsertim Iudæos, quando accepta ab ipsis & pro ipsis vulnera ostendet, iisque quod in libro de symbolo scripsit Augustin⁹, exprobrabit: *Ecce homo, quem crucifixistis, respicite vulnera quæ infixistis, agnoscite latus, quod lancea perforastis, quod tam his, quàm illis apertum fuit, etsi intrare ipsi renueritis.* Ad quæ verba horribilem clamorem tollent: electi verò & beati vice versa mille in eū præconia & benedictiones effundent.

XXIX.

Apparuit Dominus S. Petro, Ioanni, & alijs quinque discipulis in littore maris Tiberiadis, qui tota laborantes nocte nihil prendiderant; qui cum suam impotentiam agnouissent, & pisces allicere se non potuisse confessi essent, tum Dominus ad dextrum nauigij latus rete mitti iussit: tantam porro piscium multitudinem conclusêre, vt rete ad littus trahentes centum quinquaginta tres pisces maiores numerarint. Ita quando meum nihil agnouero, & nihil me in me ipso posse confessus fuero, tum in me & per me ad nominis sui gloriam & honorem Deus magna mirabiliaque efficiet.

XXX.

Ioannes primus Redemptorem agnouit, primus Petrus ad illum accurrit; præcingens enim se in mare se proiecit, & versus littus ad Dominum natauit, cymbam præueniendo: vnde disco vitam contemplatiuam magis illustrari, & actiuā plus operari.

XXXI.

XXXI.

Ecquod erit epulum cœleste, & quo electos suos & amicos modo ibi Christus excipiet, cùm hoc etiam in mundo Apostolis mensam apparet, eique panem miraculosum apponat, & piscem, quem nauigio egresſi prunis superpositum conspexêre. Notabo cum S. Augustino, quodnam fuerit inter hanc piscationẽ, & illam quam Lucas cap. V. describit, discrimen. Hæc enim facta ad dextram partem, pisces in hac numerati, qui omnes magni fuêre, non tamen rete rumpebatur. Ad designandum solos prędestinatos ad dextram collocandos, quorum certus est numerus, & inter quos paruus nemo: nullum etiam vbi erunt, futurum schisma vel ruptura. In illa vice versa omne genus piscium côclusum fuit, boni & mali, magni & parui, & tantus illorũ erat numerus, vt duas implerẽt cymbas, easque propè demergerent: piscatio quoque omne ad latus instituta est, & rete frangebatur, ad denotandũ bonos & malos in Ecclesia fore, probos iuxtà ac improbos reprobatos & prædestinatos, & piscationem à multis instituendam, id est, per vniuersum terrarum orbem, scelestos interdum bonis perditionis & exitij periculum creaturos, eosque hæreses & schismata in Ecclesia causaturos. Non numerantur autem, quod mali, & inprimis damnati, nullo apud Deũ loco, & nihilo sunt minus.

XXXII.

Christus cùm antè resurrectionem suã regni cœlorum claues S. Petro se daturũ promisisset, iã sua implere promissa voluit, atque ideo tertiò ab eo petijt: *Diligis me plus his?* & Simonem Ioãnis, aut Ionæ ipsum nominauit, & tertiò dixit, *Pasce*

Pasce oues meas, pasce agnos meos. Vt hic euidens & manifestum fieret, Prælatos fide & charitate inprimis clarere debere. Et quoniam *Simon obedientem, Ioannes gratiam*, & *Ionas columbam* denotat, fidei & charitati exactiorem inspirationibus diuinis obedientiam, & maiorē erga proximum benignitatē mansuetudinemque, quin & attentiorem ad Spiritus sancti (quem columba denotat) motus cooperationem, addant necesse est.

XXXIII.

Non ait Petro: *pasce oues tuas*, aut *agnos tuos*, sed *oues, & agnos meos*: vt hinc disceret non dominum se, sed vicariū dumtaxat gregis constitui, & fidelium se, vt gregis Iesu Christi, qui princeps Pastorum est, curam rationemque habere, & illi officij sui rationem reddere debere; quod & Petrus tum intellexit, & pòst scripto cōmisit. Ceterum his Petrum verbis Redemptor vniuersalē ouilis sui pastorem constituit, & non modò communis fidelium coetus, qui per *agnos* significantur, sed etiam matrum spiritualium, quarum figura sunt *oues*, quales sunt Confessarij, Concionatores, Magistri, Episcopi, Archiepiscopi, Metropolitani, Patriarchæ, illius in omnes sine vlla exceptione primatum confirmans, ita quidem vt nonnisi vnum esset ouile futurum, & vnus pastor. Triplex illa pastura, quam iterato illi inculcat, doctrinam, Sacramenta, & bonum significat exemplum, quod omnis gregi suo Pastor exhibere debet, nisi poenas & flagella, quæ per Ezechielem Dominus intentat iis, qui se, non autem

autem gregem suum pascunt & saginant, incurrere velit. Tales sunt omnes illi, qui è beneficiis suis & præbendis nonnisi honorem, voluptates, & commodum spectant.

XXXIV.

Quādo quis suo motu volūtateq; pænitētiā facit, aut austeritatem aliquam corporalē subit, seipse cingit, & liber nihilominus manet, quomodo & quando ipsi visum fuerit: sæpè quoque fit, vt amor proprius in deuotionibus eius partem habeat: at quando aliunde immissa labores, afflictiones, mortificationes, vel ab hominibus, vel dæmonibus, qui nos exagitant, vel à Deo ipso, qui eas ad maius bonum nostrum fieri permittit, tam per morbos, infamiam, vulnera, falsa testimonia, paupertatem, tribulationem, quam per supplicia propter iustitiam vel fidei defensionem tolerata, immissas tolerat, tum præter, numquam autem contra voluntatem suam, si modò verus Dei seruus sit, ab alio cingitur. Atque hæc mortificationis ratio perfectiorum est, & eam immittit Dominus iis, quos à propria voluntate abesse & plane expurgare voluerit, quos & per se ipse cingere dignatur.

XXXV.

Redemptor è loco in quo consederat surgens, pergere cœpit, & soli Petro ait: *sequere me*, confirmaturus, quæ illi dixerat: tria autem verbum hoc significabat: *sequere me* in summi Pastoris officio: *sequere me* in vitæ virtutumque mearum imi-

imitatione: *sequere me* in cruce moriendo. Credā & hoc mihi triplici alia ratione dici: *sequere me* per integram præceptorum meorum adimpletionem: *sequere me* consilia mea seruando: *sequere me* inspirationibus meis auscultando, easque executioni mandando.

XXXVI.

Apostoli, Domino ita iubente, in Galilæā abeuntes, ceteris id discipulis, per varia sparsis loca significarunt, adeo vt plusquā quingenti vnū in locū conuenerint, quibus se Dominus, vt ad Corinthios Apostolus scribit, manifestauit: creditur vulgo, in monte Thabor, in quo olim trāsfiguratus erat, hæc apparitio cōtigisse. Hinc doceor, si fidei mysteria penetrare, & Christū propius videre velim, ad summum perfectionis vitæ culmen ascendere & anhelanter ad charitatis & vnionis fraternæ fastigiū me properare debere.

XXXVII.

Dicente Domino: *Data est mihi omnis potestas in cælo & in terra*, hæc gratiam, illa gloriā respicit. Notandū verò, quod tametsi ius hoc & potestas, ratione vnionis hypostaticæ illi deberentur per meritū tamē illi etiā acquisita fuerint. Hocque exemplo & prototypo vult omnes, qui ad vsum rationis perueniunt, gloriam æternam meritis cōparare; quę profectò longè maior est gratia, quàm si eam duntaxat vt hæreditatē elargiretur. Duplici quippe nomine nos sibi deuincit, primò quod nos ad gloriæ huius possessionē admittat, deinde quod ita illam promereri nos faciat, vt etiam nobis debita sit, proprietas inquam illus nostra sit, & illam velut in debitam remunerationem operis accipiamus.

XXXVIII.

XXXVIII.

Notat S. Gregorius quotidie spiritualia in Ecclesia miracula fieri, quæ exterius & corporaliter in primitiua Ecclesia fiebant. Concionatores siquidem, sacerdotes, & confessarij, malignos spiritus ab anima pellunt, dum illam ab aliquo peccato soluunt: lingua loquuntur noua, dum verbum veritatis annunciant: serpentes tollunt, quando odia, rancorem, illusiones, & omne prauorum habituum genus à cordibus profligant: mortiferum potum bibunt & non nocet iis, quādo inter improbos agentes illorum nequitiam norunt & patiuntur, ab ea tamen non inquinantur: super ægros manus imponunt, & benè habent, quando verbo & exemplo infirmos ad virtutem excitant. Illorum exemplo ab anima mihi pellendus dæmon ille voluntarius, peccatum inquam, per plenam perfectamque contritionē: noua vtendum & loquendum lingua, non de terra terrenisque amplius loquendo, sed de cœlestibus: serpentes tollendi, nimirum occasiones, quæ me in tentationem pertraherent, fugiendo, & à memoria mea omnes quæ me inficere possent imagines & cogitationes eradendo: virus hauriendum & non inficiendus, concupiscentiæ, tentationes suggestionesque superando: super ægros manus imponendæ bonis operibus peruersas & sceleſtas consuetudines sanando. Si prout oportet credidero, omnia hæc signa in me habebo.

XXXIX.

C [illegible] um mihi quoque dicere, quod Apo[illegible] *[illegible] rum sum vsque ad consummation[illegible]* [illegible] quidem est vitæ extremum

tremũ, quasi diceret: Ecce tecum sum vt te tuis in laboribus consoler, in operibus auxilio sim, actiones tuas contempler, denique omnia opera tua iudicem & compensem.

XL.

Cũ Dominus *ad finẽ vsq; sæculorũ* cum discipulis suis, qui mortales erant, futurũ se ait, in illorũ persona vniuersã Ecclesiã suã alloquitur: dũ autẽ addit: *omnibus diebus*, intelligo nõ adfuturũ illum per certa interualla, modò vno die, modò altero, sed diebus omnibus, horis omnib' momentis omnibus, non fixo aut certo mille aut bis mille annorum numero, sed ad vsque finem mundi. Quibus verbis significat Eccesiam suam, & consequenter Sacramenta & sacrificia sua perpetua fore, seque sacerdotem secundùm ordinem melchisedech, in æternum quoad institutionem & continuationem sanctissimæ Eucharistiæ futurum. Equidem cum S. Augustino dicam, quod, quemadmodum nullum dari momentum posset temporis, quo non Dei sui bonitate fruatur & vtatur homo, ita nullum esse momentũ debeat, quo non eum sibi præsentẽ habeat.

XLI.

Sicut illæ Iesu Christi apparitiones non vno omnes tempore contigêre, vnoque modo, sed aliæ in horto, aliæ ad sepulcrum, aliæ in via Emaus, aliæ in cœnaculo, aliæ in littore, aliæ in monte Galilææ; ita internæ Spiritus sancti visitationes vel tempore orationis, vel inter legendum ad mensam, vel aliquod bonũ opus exercẽdo, vel in recollectione, vel diebus festis, vel in agris, vel inter laborandum, vel alio tempore & loco contingere solent. Vnde disco à me re-

quire

quirere Dominum, vt omni tempore & loco, omnibus in occasionibus paratus & promptus sim, semper à diuina eius prouidentia dependens, quod, sicut ipse dixit: *Spiritus vbi vult spiret*, & pro dispositione quam repetit, minori maiorique se splẽdore communicet, vti fecisse Dominum post resurrectionem scimus, aliter se sanctissimæ matri suæ, aliter Apostolis, aliter discipulis & mulieribus aliter manifestando.

COLLOQVIVM.

IAm tandem post tot passionum diluuium, arca salutaris in montibus Armeniæ requiescit. Iam tandem Ioseph, postquam à suis fratribus venditus, & ad necem quæsitus esset post calũnias, post vincula, post cõpedes & carceres totius est Aegypti præpositus, & primus à rege declaratus. Hodie Dauid victoriã de Golia refert; hodie Salomon in Regem Israelis inunctus est, hodie Ionas è balena, & Daniel è lacu leonum egreditur. O beatam diem, lętitia tantum plenã, quantum præcedentes omnes mœrore & amaritudine plenæ fuêre. Iam non amplius de clauis, lancea, cruce & sepulcro agitur: iam hyẽs transiit, imber & procella abiit & recessit, iam spinæ floruêre, quique ad crucem vsque humiliatus fuit, ita modò est exaltatus, nullum vt sub cœlo sit nomen, in quo saluari possimus, præter solum ipsius: qui propter hominum salutem homo factus est, ex æterno temporalis, ex immortali mortalis, ex impassibili passibilis, ex creatore creatura; hodie, vt quo mortales ad se imitandum & peccato moriendum, vti ipse propter peccatum mortem occubuit, animaret, resurgit impassibilis vt cœlum, subtilis vt spi-

ritus, agilis vt fulgor, & solis instar resplendens. Tu, ô dulcissime Iesu, cœli terræque decus ac dilicium, tu, ô gloriæ triumphator, inferos expugnasti, mortem domuisti, peccatum denique fregisti. Tuæ sunt laureæ, & immortalia salutis acquisita tropæa. Matrem igitur tuam afflictā consolare, tuos visita Apostolos, eósq; de tua resurrectione certiores reddens, omnium sæculorum fidem confirma. Atque vti semel ob peccatum mortuus es, & iam amplius moriturus non es, ita nobis misericordiam præsta vt perfectè ad gratiæ vitam resurgentes, deinceps peccato immortales, si non habitu, saltem actu inueniamur. Placuit tibi pro peccatis nostris mori, & propter nostram iustificationem resurgere, tua ergo in nobis desideria per merita tua perfice, & propter matrem tuam, memento esse te diuitem, etsi nos pauperes simus; etsi nos secundogeniti tui, te nostrum esse primogenitum; etsi nos ignorantes, te ipsam esse sapientiam; etsi nos debiles, te ipsam potentiam & fortitudinem; etsi nos improbi, te ipsam bonitatem; etsi nos miseri, te ipsam misericordiam; etsi nos mortui, te vitam ipsam. Atque vt in omnibus his nulla imperfectionis nostræ, etiam maximę, cum perfectione tua, quæ infinita est, institui potest comparatio, præstare digneris etiam, vt quod & tibi & nobis es, præualeat ei quod sumus, & tibi sumus. Nam nimis quàm æquissimum est, vt sicut ipse viuens & moriens creaturis cessisti, ita modò Creaturæ ratione præditæ (quarum omniũ ipsa sum indignissima, tibi, dulcissime & amabilissime Creator, cedant & obediant.

MEDI-

MEDITATIO XVII.

DE GLORIOSA CHRISTI DOMINI Ascensione.

PVNCTVM I.

VM beata illa dies, qua in cœlos ascendere Dominus decreuerat, post resurrectionem scilicet quadragesima, iam illuxisset, discipulis suis in cœnaculo cibum sumẽtibus apparere dignatus est. Denuò hic cum ipsis cibum sumpsit, & insignia sui in ipsos amoris indicia dedit: deinde subiunxit eo se die ad Patrem ascendere, locũ se iis præparaturũ, ad eos se reuersurũ quò eos secũ ducat, si diligerẽt se, illos vtiq; de discessu suo gaudere debere, ꝙ ad patrem, qui se maior erat, properaret: tũ quod maximopere illis expediret, & ipsorũ interesset se discedere nisi enim abiret, Spiritum sanctum non descensurum, eius proinde aduẽtum Hierosolymis exspectarent. Quo dicto eduxit eos foras in Bethaniam in montem qui dicitur Olıueti.

II.

Apostoli omnes & discipuli vnà cùm Virgine Deipara hoc in monte cũm conuenissent, splendidiori & iucundiori solito modo iis se Dominus videndum exhibuit; & amplexuũ quibus amici amicos discedentes impertiri solent, loco; ad pedum manuumq; sacratissimarum omnes osculum admisit, suis è vulneribus iucundissi-

mum odorem exhalans:sublatis deinde manibus oculisque suam ipsis benedictionem contulit, paulatimq; è terra sursum ferri cœpit: ilico nubes abstulit eum ab oculis intuētium, & cœlos, Angelis,animabusque limbo & purgatorio eductis comitatus, ingressus est; quem Deus Pater,& omnis curia cœlestis velut victorem magno plausu, pompa, ac triumpho excepit, sedetq; in quantum homo ad dexteram Dei Patris.

III.

Cùm sanctus ille cœtus Dominum ascendentem oculis suis amplius prosequi non posset, in cœlos nihilominus semper intenderet, ecce duo Angeli albis induti illis apparuêre subitò, dicētes: *Viri Galilæi, quid statis respicientes in cœlum? Hic Iesus qui assumptus est à vobis, sic veniet, quēadmodum vidistis eum euntem in cœlum.* Qui cum rursus disparuissent, illi adorantes regressi sunt in Hierusalem incredibili repleti gaudio, quotidieque in templo agebant laudantes Dominum & benedicentes.

FRVCTVS I.

NVllū creaturæ irrationali afferre nuntiū potest lætius aut optatius, quàm similia audire verba iis, quæ ad Apostolos Redemptor ait:Gaude,in mortis hora te mecum assumam, & vbi ego sum, eò te introducam, vt in loco, quem ab omni æternitate tibi Pater meus constituit, te collocem.

II.

Si corporalem filij Dei præsentiā imperfecto quo-

quodam & proprium commodum spectãte amore amare, Spiritus sancti aduentum impediebat: quantò eum magis proprius vel inordinatus erga aliam creaturam amor impediet?

III.

Spiritus sancti aduentum mystica quadam ratione, quæ singillatim mihi excutienda est, Dominus promittit. Primùm ait: *sedete & requiescite, quoadusque induamini virtute ex alto.* Vnde disco internam quietem & animæ tranquillitatem esse ad Spiritum sanctum recipiendum necessaria, eumque patienter exspectandum, diuinæ prouidentiæ & locum & tempus, subiectum & modum aduentus eius committendo. Vult eos Hierosolymis manere, etsi potius fuisset, eos in desertum aut in locum aliquem solitarium mittere; vt ostenderet nimirum non ipsorum sed hominum omnium causa Spiritum sanctum dari; hinc in publico eum recipi vult loco, è quo statim ad veritatem Euangelicam annuntiandã egredi & erumpere queant, iuxtà illud Isaiæ oraculum: *De Sion exibit lex, & verbum Domini de Ierusalem.* Item vt significaret, Domino interiorem mentis, quam exteriorem corporis solitudinem cariorem esse; & vnum è Spiritus sancti effectibus esse, animas fidelium, Deo, quocumque demum in loco, coniũctas & vnitas tenere. Verba hæc, *virtute ex alto,* tantumdem valent, ac dicere, *robore Spiritus sancti,* sine quo Apostoli omnibus destituti, inermes, debiles, pusillanimes, idiotæ, & stupidi erant. Nostrum igitur est animas in tranquillitate, lõganimitate, spe, ac deuotione custodire, si modò aduentum & dona spiritus sancti consequi velimus.

IV.

Cùm discipulos è Bethania in montem Oliueti concedere Dominus iubet, non datur colligere, an eos ipse eôdem duxerit, vel ad tempus visibilis ipsis, reliquis viatoribus inuisibilis adfuerit; vel an disparuerit, & solos eos abire siuerit. Quidquid sit, paruêre quamprimùm Apostoli. Credibile porrò est illos cœnaculo egrediętes reuocasse in memoriā amaram illā vesperam, qua hortum Gethsemani petiuerūt, qui ad vnum montis Olineti latus erat, quæ sanè longè erat alia, ab hora, die, & occasione, quæ modò eos eūdem in locum inuitabat, & conducebat.

V.

VT discam, si modò patienter omnia feram, illud ipsum, quod humiliationis meæ fuit initium, exaltationis etiam futurum, & per temporales me labores ad æternos conducendum; voluit Dominus eodem è loco ad gloriam suam ascendere, in quo maxima in angustia Patrem orauerat, ab Apostolis derelictus fuerat, à Iuda proditus, inimicis traditus, funibus constrictus; denique vnde erat ad crucis ignominiam subeundam & sustinendam egressus.

VI.

Manus suas Dominus cum in altum sustolleret, ostendere volebat, benedictionem, qua illos impertiebatur, non temporalem nec rerum temporalium, sed bonorum cœlestium esse. Esse insuper benedictionem, quam suorum cruce brachiorū extēsione illis acquisierat: tū vt hoc pacto denotaret, suam se ipsis gratiā & benedictionem

quàm

quàm copiosissimè, & plenis veluti manibus dare. Quibus eam verbis dederit, aut quæ ipsis bona sit apprecatus, non constat. Sed fortè fuerint similia ijs quæ sexto Numerorum capite legimus, quibus filijs Israel benedici volebat Dominus: *Benedicat vobis Dominus, & custodiat vos. Ostendat Dominus faciem suam vobis, & misereatur vestri. Conuertat Dominus vultum suum ad vos, & det vobis pacem.* vel fortè repetijt orationem illam qua ante Venerabilis Eucharistiæ institutionem Patrem est deprecatus, & septimo decimo Ioannis capite legitur: *Pater sancte serua eos in nomine tuo, quos dedisti mihi, vt sint vnum sicut & nos, vt vbi sum ego, & illi sint mecum: vt videant claritatem meam, quam dedisti mihi, quia dilexisti me ante constitutionem mundi.* Et quandoquidem Iesu Christi benedictio productiua est, eodem sane tempore singularem donorum & gratiarum influxum à Deo Patre receperunt. Adeò vt etsi nullum aliud eximiæ sanctitatis ipsorum aut prærogatiuarum, quibus præ reliquis hominibus donati sunt, argumentum haberemus, hæc oratio, benedictionibus accedentibus, ad oculum eadem liquidoque ostenderet.

VII.

Sanctissima mater, Apostolorum chorus, ipsorumq; socij, animæ corporisque oculos in Dominum suum ascendentem, triplici cum affectu, & quidem ardenti, defixos habebant. Primò namq; mirabantur, videntes tam facilè in aërẽ corpus carneum ferri, non quidem Eliæ & Enoch instar abripi aut subitò auferri, sed propria virtute ascendere. Secũdò, summopere gaudebãt, Domini sui gloriam & diuinitatis eius effectus conspica-

 ti. Ter-

ti. Tertiò, ex animo & corde intimo eum sequi optabant, in quo omnis ipsorum thesaurus situs erat. Hoc verò in sensu duplices secum captiuos dñs duxit, primos quidẽ re ipsa & facto, in propriis ipsorum personis, iustos inquã limbo eductos; secundos verò, quorum corda iam captiuarat, sanctissimam scilicet matrem & discipulos, qui indissolubilibus amoris catenis vincti, eum sequebantur. Quis mihi det, vt de hoc Iesu captiuorum sim numero?

VIII.

Carnis nostræ fragilitas, intellectus nostri stupor, curarum varietas, vitæ huius mortalis necessitatum multitudo, cupiditas, inordinatus erga creaturas affectus, voluntariæ distractiones, aliæque miseriæ actionibus nostris adhærentes totidem velut obstacula sunt & nubes, animarum nostrarum solis visum auferentes: sæpè quidem nubes hæc à Deo immittitur, qui prout est ad maiorem nominis sui gloriam & maiorem nostram perfectionem expedientius, se manifestat aut subducit: vti, dum dulcem præsentiæ suæ consolationem suspendit, quò aliis rebus v. tilioribus vacemus; vel quãdo nos in humilitate, patientia, & longanimitate exercere cupit, vel diligentiùs attentiusque iis quæ partium nostrarum sunt, intendere & occupari. Ceterum ex eo quod Apostoli oculos à cœlo diuertere non potuerant, discimus ecquod sit inter corporalia & spiritualia, terrestria & cœlestia discrimen. Illa sunt in hominum opinione & existimatione maiora, quàm reuera in seipsis: hinc eadem possidendo minora opinato reperiunt, & ilico ipsa

ipſa nauſeam pariunt: hæc è contra longè, quidquid excogitari poteſt, ſuperant. Hinc qui eadem guſtare cœperit, ſatiari neſcit aut refici, appetitu ſemper in immenſum creſcente.

IX.

Quando Angeli diſcipulos à contemplatione abſtraxere, ſuaſerunt vt Deum propter Deum relinquerent, meditationem inquam, quò actioni vacarent, & deſererent quæ puræ deuotionis erant, vt in ea quæ obligationis incumberent. Dicentes Ieſum ita venturum, vti eum in cœlos aſcendentem viderant, de viſibili eius præſentia loquebantur, & de nube quæ eum ab conſpectu hominum interceperat. Nam alioquin, qui dulcis & benignus tantaque cum charitatis ſignificatione aſcendit, terribilis & formidabilis, extremamque ſeueritatem præferens redibit, vt nobis dum abiret commiſſorum rationem tum depoſcat, nulla indulta venia illi, quem officio ſuo compererit deſuiſſe. Hinc ſemper mihi proponam eum, qui in die aſcenſionis cœlos petit, vt meus ſit aduocatus & mediator, venturum aliquando vt ſit iudex, & omni creatura rationabili inſpectante conuentum & conſeſſum ſuum generalem & ſupremum agat.

X.

Dominus cum ait: *Vbicumque fuerit corpus ibi congregabuntur & aquilæ*, de ſuo corpore glorioſo, & animabus loquitur, fidei oculum perſpicaciſsimum habentibus, quæ inſtar aquilarum renouatæ ſunt, & viua quadam fiducia ſuum mutarunt, vt loquitur Pſalmiſta, fortitudinem, aquilinas ſibi alas adaptantes, quò faci-

faciliùs peruolent ad ea, quæ ad eius obsequium spectant. Tales fuêre Apostoli, præsertim post Spiritus sancti aduentum. Eos ipse imitabor, ijs adhærebo, templaq; frequentabo, in quibus ven. Sacramentum residet, & in primis Deiparæ Virginis studiosus ero.

XI.

Cùm in supremum gloriæ capitolium Dominus triumphator ascendit, turba quam secum duxit constabat tum animabus quas limbo purgatorioq; eduxerat, tum iustis quos iam duplici ratione in corpore scilicet & anima glorificarat (modò verum sit, eos qui cum ipso resurrexêre, non amplius deinde mortuos esse.) atque hoc innuit Apostolus, & prædictum olim erat, quod *ascendens in altum, captiuam duceret captiuitatem.* Singulæ porro animæ empyreum iam ingressæ cœlũ clamare iure meritoq; poterãt: *Quã dilecta tabernacula* & habitacula *tua Domine virtutum! concupiscit & deficit anima mea in atria* Psal. 83.
Domini. Quibus cœlestis musica respondebat: Psal. 46. 7.
Psallamus Deo nostro, psallite, psallite Regi nostro: quoniam rex omnis terræ Deus, psallite sapienter; Deus sedet super sedem sanctam suam. Millia & milliones Angelorum, Dominum suum comitantium, quiq; illi, vt Psalmista notat, currus triumphalis instar erant, multò quàm olim in natiuitate, triumphum gloriæ eius decantarunt iucundiùs & suauiùs, & vnanimi omnes voce exclamarunt: *Dignus est agnus, qui occisus est, accipere virtutem & diuinitatem, & sapientiam, & fortitudinem, & honorem, & gloriam, & benedictionem, in sæcula sæculorum. Amen.* Apoc. 5. 12.

XII. Quæ

XII.

Quæ exprimat lingua, quis concipiat intellectus, quo Deus Pater dilectissimum suum gaudio exceperit filium, quando iam cœlum ingressus, opulentam hanc quam secum ducebat captiuitatem illi obtulit, & velut rationem omnium quæ in mundo gesserat reddens, ait, vt Ioannes litteris mandauit: *Manifestaui nomen tuum hominibus: Ego te clarificaui super terram: opus consummaui, quod dedisti mihi vt faciam: & nunc clarifica filium tuum apud temetipsum claritate quam habui prius, quàm mundus esset apud te.* Et tunc, vt ait Dauid: *dixit Dominus Domino meo, sede à dextris meis*, super omnes eum Cherubinos & Seraphinos, velut omnium Angelorum hominumq; caput, & cœli terræque secum & vnà cum sancto Spiritu indiuisim, Imperatorem constituens. *Ioan. 17.* *Psal. 9.*

XIII.

Redemptor ergo cùm cœlos penetrasset, & ad dextram Patris, id est loco eminentissimo, consideret, supremi œconomi partes agere cœpit, animabus quæ secum cœlos ascenderant, sedes debitas & promeritas assignando. Aliquę inter Angelos, aliquæ inter Archangelos, aliæ inter Principatus locum sortitæ sunt. S. Ioseph, & Ioannes Baptista inter Cherubinos & Seraphinos cooptati, & suum quisq; locum & ordinem meritis conformem nacti sunt. Atq; hoc pacto iustus viuorum & mortuorum iudex, impleuit, vt quidem Dauid ait, ruinas hominibus, quibus apostatæ angeli exciderant.

XIV.

Eodem quoq; tempore officium aduocati & patroni, pro alijs quos in terra reliquerat fratibus ex-

mihi concede, vel vt reipsa & effectu, vel saltem affectu non amplius in mundo sim. Quatuor res aliqua modis ab alia dicitur attrahi: annon vel vnum experiri ipse possim? Primò, calore, ita videmus vapores & exhalationes ascendere, quando mare & terra à solis radijs calescunt. Secundò similitudine, quæ amicitiæ mater, ita quodque animal sibi simili gaudere & adhærere videmus. Tertiò, vacuo; quod vt euitetur, grauia sursum ferri, & leuia deorsum, & alios plurimos eius rei incredibiles, præter omnem naturæ ordinem effectus cernere est. Quartò occulta sympathia, qualis est inter stellam borealem & cuspidem nauticam magnete affrictam. Quis ergo mihi det, vt tua caritate ardens ad te per calorem ascendam? vt superbiæ & iræ moriens humilitatem & mansuetudinem à te discam? vt terram deserens, similitudinis & affinitatis titulo ad te peruolem? Quàm optabile mihi esset vacuum, ne graue imperfectionum mearum pondus amplius sentire cogerer! ô dulcis amor, quando illa illucescet hora, qua meipso vacuatus, te replebor! ô diem beatam! ô tempus optabile! Veni ergo dilecte mi, veni ad pauperculã creaturam tuam; numquam enim ipsa ad te accedet, quin priùs ad eam ipse accesseris, & si sympathia & applicatione quadam opus est, annon ea euidenter in diuinissimo tuo Eucharistiæ Sacramento elucet? Ibiné præsens ades nec ne? si porro ibi adsis, (vti planè indubitateq; id credimus) anné ades vt me in terra detineas, an verò vt me in cœlo sustollas? an vt te in me, an verò me in te transformes? Per omnes hasce vias, & per omnia hæc media, quæ totidem sunt indu-

industriæ charitatis tuæ adiumenta, te obsecro, Deus meus & omnia, ita vt amoris tui telo cor meum sauciare digneris, vt nonnisi ad te deinceps aspirem, post te solum suspirem, & propter te dumtaxat respirem.

FINIS.

INDEX
CONCIONVM SIVE MEDITATIONVM DE VITA ET PASSIONE Domini.

CONCIO PRIMA.

)(MEDI-

MEDITATIONES DE PASSIONE DOmini nostri Iesu Christi.

Meditatio Prima.

INDEX RERVM MEMORABILIVM, IN QVO LITTERA A DESIGNAT PRIMAM PARTEM, B secundam.

A

C.

Crux

Fla-

N.

Prolo-

Septem

FINIS.

IHS

